PSIHOTERAPIE

FRITZ RIEMANN

ASTROLOGIE ŞI PSIHOTERAPIE

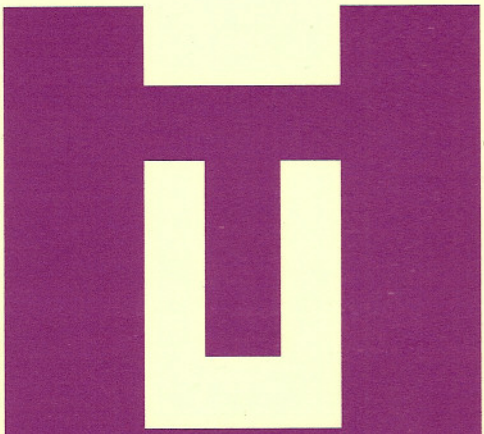

Astrologia îl ajută pe psihoterapeut să cunoască natura primară a pacientului.

3
TREI

Marii psihologi nu au ezitat să se dedice unor domenii discreditate de ştiinţa oficială. Astfel, Jung a revalorizat alchimia pentru psihologie, iar Freud, onirologia. În prezenta carte, Fritz Riemann oferă o viziune surprinzătoare asupra astrologiei. Aceasta nu este o colecţie de superstiţii şi falsuri ştiinţifice şi poate funcţiona ca un ajutor important pentru psihoterapeut, indiferent de formaţia sa. Păstrătoare a ideii unităţii lumii, conform căreia omul este influenţat nu numai de mediul familial şi social, ci şi de corpurile cereşti, astrologia îl poate ajuta pe psihoterapeut să aibă acces la natura originară, nedeformată a clientului, pe care altfel cu greu o poate cunoaşte. De asemenea, prin intermediul cunoaşterii ritmului dezvoltării unui individ, astrologia poate oferi previziuni asupra posibilelor crize ale pacientului, care pot fi salvatoare în cazul pacienţilor suicidari. Consilierea profesională, matrimonială, educaţională pot şi ele beneficia de aportul astrologiei.

***

Psihanalist şi psihoterapeut, cofondator al Academiei pentru Psihanaliză şi Psihoterapie din München, **Fritz Riemann** este cunoscut cititorului român prin cărţile sale *Formele fundamentale ale angoasei* şi *Arta de a te pregăti pentru vârsta a treia*, publicate tot de Editura Trei.

ASTROLOGIE SI PSIHOTERAPIE
39.90 lei
Filosofie, psihologie
YTR00326
RIEMANN

ISBN 978-973-707-179-8
www.edituratrei.ro

recomandat de:
PSYCHOLOGIES

9 789737 071798 >

PSIHOLOGIE

Fritz Riemann

Astrologie și psihoterapie

Astrologia în slujba vieții

Traducere din limba germană de
Ana-Maria Iosup

3
TREI

Editori:
SILVIU DRAGOMIR
VASILE DEM. ZAMFIRESCU

Director editorial:
MAGDALENA MĂRCULESCU

Coperta colecției:
FABER STUDIO (Silvia Olteanu și Dinu Dumbrăvician)

Redactor:
DANIELA ȘTEFĂNESCU

Director de producție
CRISTIAN CLAUDIU COBAN

Dtp:
EUGENIA URSU

Corectură:
SÎNZIANA DOMAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RIEMANN, FRITZ.
Astrologie și psihoterapie / Frtiz Riemann ; trad.: Ana-Maria Iosup - București : Editura Trei, 2008
Bibliogr.
ISBN 978-973-707-179-8

I. Iosup, Ana-Maria (trad.)

133.52
159.9

Această carte a fost tradusă după:
LEBENSHILFE ASTROLOGIE. Gedanken und Erfahrungen,
de Fritz Riemann, Pfeiffer bei Klett-Cotta, ed. a 4-a, Stuttgart, 2004.

© 1976 J.G. Cotta'sche Buchhandlung Nachfolger GmbH, Stuttgart

Copyright © Editura Trei, 2008,
pentru ediția în limba română

C.P. 27-0490, București
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: office@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN 978-973-707-179-8

Cuprins

Prefață 9

Prefață la cea de-a patra ediție 11

I Calea mea către astrologie 13

II Conceptul de bază al astrologiei 20

III Modul de gândire astrologic 25

IV Obiecții legate de astrologie 33

V Psihanaliză și astrologie 47

VI Despre practică în consilierea astrologică 60

VII Cele douăsprezece semne ale zodiacului 79
Berbec 85
Taur 93
Gemeni 100
Rac 107
Leu 115
Fecioară 122
Balanță 129
Scorpion 136
Săgetător 143
Capricorn 150
Vărsător 157
Pești 166

VIII Planetele 175
Soarele 177
Luna 184
Mercur 190
Venus 196
Marte 202
Jupiter 208
Saturn 213
Uranus 220
Neptun 227
Pluto 233

IX Câmpuri și aspecte 235

X Astrologia în folosul vieții 244

Bibliografie 255

Acum că seara ne-a învelit ochii cu zăbranicul ei,
Contemplu pătimaș constelațiile,
Prin care Dumnezeu ne vestește prin litere, bine de tălmăcit,
Ursita și destinul creaturilor.
Căci cel care privește omul din înălțimile cerești
Îi arată deseori din milă calea cea dreaptă
Prin scrierea formată de stelele sale pe firmament.
Dar noi care zăcem în praf, plini de păcate
Disprețuim asemenea scriere și n-o vedem.

WILLIAM SHAKESPEARE

Prefață

Științele fără autocunoaștere umană sunt dăunătoare.

RUDOLF STEINER

Această carte își propune să trezească interesul pentru astrologie al celor pregătiți să se deschidă fără prejudecăți felului ei de a gândi și vorbirii simbolice. Mă interesează în special să atrag atenția asupra importanței ei pentru toate disciplinele care se dedică într-o oarecare formă terapiei, consilierii sau altor încercări de întrajutorare a oamenilor. Totodată, vreau să-mi aduc contribuția la „reabilitarea" unui domeniu al cunoașterii, care mai are și azi, așa cred, încă multe de spus. Deoarece orientarea unilaterală cauzal-mecanicistă a științei actuale — și a științelor despre om —, ca și modul ei de abordare aproape exclusiv rațional-conceptuală au nevoie de o completare printr-o gândire în simboluri și analogii, ca și printr-o viziune asupra lumii, care să reimplice poziția omului în cosmos. O asemenea completare ne-ar putea, eventual, feri de alunecarea într-o științificitate doar intelectuală, de cuprinderea abundenței vieții și bogăției fenomenelor în legi împietrite și date evaluabile, îndepărtându-ne și mai mult de viață, adesea devenindu-i chiar ostili.

Dacă vrem să aflăm mai multe despre om decât cum poate fi manipulat, decât datele sale chimico-fizice și psihobiologice; dacă vom crede că omul este mai mult decât o acumula-

re de molecule, pe care sperăm, ba chiar trebuie, s-o putem îmbunătăți prin chirurgie genetică; dacă vom considera că în lumea fenomenologică se va răsfrânge în mod imanent un principiu spiritual — indiferent cum dorim să-l numim —, recognoscibil în mare ca și în mic, vom primi din partea astrologiei răspunsul posibil, cel mai cuprinzător la întrebările pe care încă nu am uitat, din fericire, să le punem: întrebări despre sensul și menirea individului, despre legătura dintre caracter și destin, despre încadrarea individului în marile ritmuri și legi ale sistemului nostru solar, despre sarcina fiecăruia în cadrul unui colectiv — ca să amintim numai esențialul.

În cadrul acestei cărți, ce urmărește în special scopuri practice, nu voi răspunde la unele întrebări despre critica metodelor sau „demonstrare"; aș dori să prezint însă din experiențele mele ca psihoterapeut practician cum se dovedește a fi rodnică implicarea horoscopului în toate relațiile interumane. În afara folosirii lui în domenii terapeutice și de consiliere, este de mare folos în relația fiecăruia cu sine însuși și cu ceilalți, pentru a se cunoaște pe sine, dar și pentru a-l înțelege pe celălalt. Astrologia poate fi astfel de ajutor pentru „a învăța să trăim"; ea ne mijlocește accesul către noi înșine și alții, pe care nu-l putem regăsi în acest fel nicăieri în altă parte; ne poate face mai umani, mai înțelegători, mai toleranți — și care altă știință poate spune așa ceva despre sine?

Îmi mai rămâne doar să exprim mulțumirile mele întreite profesorului meu, dl. baron von Klöckler, care mi-a transmis bazele cunoștințelor mele astrologice, mai apoi operelor lui Oskar Adler și Thomas Ring, cărora le datorez o înțelegere decisivă.

Fie ca această scriere să-și găsească cititorii pe măsură.

Fritz Riemann Unterföhring, primăvara lui 1976

Prefață la cea de-a patra ediție

Ediția a patra (nemodificată) a cărții *Astrologie și psihoterapie* devenită necesară în scurt timp pare să vorbească de la sine despre faptul că acoperă un gol: multe scrisori arată că a ajutat la înlăturarea anumitor prejudecăți față de astrologie și, totodată, le-a oferit cititorilor posibilitatea pe care doream să le-o mijlocesc, de a-și adânci autocunoașterea, dar și cunoașterea celorlalți.

Fritz Riemann

Unterföhring, martie 1979

I

Calea mea către astrologie

> E probabil timpul să începem să devenim conștienți de întrebările metafizice care stau în spatele legilor naturii, chiar dacă nu putem să le rezolvăm imediat sau (fiind oameni de știință) nici nu intenționăm să le rezolvăm.
>
> WALTER HEITLER

Motivele pentru care cineva s-ar ocupa de astrologie sunt destul de diferite; dar este deja un lucru caracteristic pentru poziția astrologiei în viața spirituală actuală că în cazul ei se pune în genere întrebarea asupra unei motivații, mai ales pentru că există reprezentări neclare ale astrologiei sau prejudecăți referitoare la ea și deoarece nu mai prezintă pentru noi o imagine profesională familiară. De aceea anticipez această carte prin capitolul având titlul de mai sus, mai ales că în ziua de azi, dacă vrei să te ocupi serios de astrologie, ai aproape nevoie de o justificare în cazul în care nu dorești să devii un ecran de proiecție al afectelor care vor arăta, ce-i drept sub o formă mai blândă decât cea a arderii pe rug a ereticilor, tendințe înrudite cu ea.

În cadrul studiilor mele psihologice, dezamăgit de psihologia academică de atunci care se interesa doar de aspectul psihofiziologic al ființei umane, am găsit pe ici, pe colo menționată și astrologia în literatura domeniilor de graniță ale psihologiei. M-a uluit cât de contradictorii erau părerile autori-

lor pe care îi prețuiam ca fiind adevărați oameni de știință sau personalități: unii o considerau un bun valoros al cunoașterii, apreciind din experiență că multe dintre cunoștințele de bază ale astrologiei sunt valabile din plin și azi; alții o refuzau ca pe o superstiție preștiințifică sau ca pe un surogat al religiei, ce vrea să satisfacă reprezentările magice de dorință ale oamenilor; iar alții îi recunoșteau cel puțin o valoare istorică, datorită căreia ar putea să ne mai intereseze și azi.

Am descoperit totuși că aceia care o respingeau nu aveau evident nici un fel de experiență proprie, ci o prejudecată motivată cumva, care îi oprea de la îndeletnicirea cu acest domeniu; pe de altă parte, cei care o studiaseră o admiteau. Asta a însemnat pentru mine că trebuia să mă ocup de ea ca să-mi pot formula o judecată proprie asupra a ceea ce era adevărat în astrologie.

Mi-am făcut rost de câteva cărți astrologice de încredere, ele nu erau prea multe în anii treizeci, și de ustensilele necesare pentru calcularea horoscoapelor. Întâi mi-am calculat propriul horoscop și cel al persoanelor apropiate mie, pe care le cunoșteam bine — și am fost mirat și impresionat.

Oricât eram de începător, am putut recunoaște foarte curând, pe baza precarelor mele cunoștințe, că cele declarate despre un om pe baza horscopului său îl cuprind într-adevăr, deși între granițe încă neclare pentru mine, și îi descriu adecvat foarte mult din modul de comportare și din înclinații. Decizia de a mă ocupa mai temeinic de astrologie fusese astfel luată. Ultima piatră de încercare a oricărei învățături poate fi doar *experiența* care îi confirmă sau infirmă teoriile și ipotezele.

Simplul fapt că astrologii pricepuți și-au putut da seama în mod just, doar din apariția și comportamentul unui om — și din scrisul său —, de anumite constelații ale horoscopului acestuia mi s-a părut suficient de motivant ca să mă pună pe gânduri: nu era oare ceva extrem de provocator să poți citi de pe fața unui om ce planete sau semn zodiacal îl marchează considerabil, fără a-i cunoaște horoscopul? Cum ai putea trece pur și simplu peste un asemenea fenomen sau să-l pui pe seama întâmplării, doar pentru că nu-l poți explica prin mo-

dul nostru actual de a gândi? Și dacă acest lucru, așa cum s-a confirmat tot mereu, a fost posibil, atunci și celelalte cunoștințe ale astrologiei ar rezista unei verificări.

„Întâmplător", preocuparea mea pentru astrologie a coincis în perioada dezvoltării mele cu formarea mea ca psihanalist, cu analiza didactică și cu studiul literaturii psihoterapeutice și a psihologiei abisurilor — care și ele erau domenii științifice destul de contestate și combătute pe vremea aceea. Faptul acesta a avut pentru mine două avantaje: pe de o parte, mi-a fost clar că experiențele astrologiei și ale psihanalizei, care se ocupau de aspecte aparent atât de diferite ale omului — una cu amprenta sa cosmică, cealaltă cu amprenta lăsată de istoria sa de viață, de familie și societate —, nu numai că nu se contraziceau, dar se și confirmau și completau una pe cealaltă în multe privințe. Pe de altă parte, eram în situația de a avea posibilitatea de control asupa horoscopului prin activitatea mea practică, psihologică și terapeutică. În cadrul unui tratament analitic ce pătrunde adânc ajungi să cunoști omul referitor la predispozițiile, înclinațiile, comportamentul, istoria dezvoltării sale și relația sa cu lumea înconjurătoare, într-un mod temeinic, ca nicăieri în altă parte. Confirmarea horoscopului respectivului prin experiențele psihanalitice obținute a avut o forță de convingere pe care doar un refuz tendențios nu ar recunoaște-o. Și, totodată, datorită horoscopului aveam posibilitatea unui control al înțelegerii mele psihanalitice a unui pacient, așadar o completare a acestor impresii care mă puteau feri mai bine de înțelegerea greșită a esenței unui pacient din cauza conceptelor teoretice sau a propriilor mele pete oarbe, inconștiente mie.

Însă au apărut câteodată contradicții între imaginea obținută din analiza unui om și cea aflată din horoscop, pe care mai întâi nu le-am înțeles, până când mi-a fost clar că în asemenea cazuri omul nu își putuse îndeplini în general predispozițiile așa cum aș fi presupus conform horoscopului — mediul, educația sau situația sa socială l-au împovărat sau l-au inhibat atât de tare, încât a trebuit să trăiască conform imaginii sale distorsionate, nu a avut voie să realizeze multe în sine,

trăind oarecum pe lângă sine —, ceea ce i-a declanșat nevroza. Asta confirmă nu numai experiențele psihanalizei că nevrozele se bazează pe o perturbare a dezvoltării, în cele din urmă pe incompatibilitatea dintre predispozițiile inițiale și adaptarea impusă de mediul înconjurător, ci a și produs un punct de plecare important din punct de vedere terapeutic: horoscopul a putut ajuta astfel la recunoașterea și abordarea mai clară a celor dispuse în om, dar pe care el nu le-a realizat. Și asta nu în sensul unui oarecare concept ideologic despre om în genere, întrevăzut neclar, ci referindu-se în mod specific la acest om.

Pe drumul unor asemenea duble experiențe referitoare la un pacient s-ar putea sesiza mai pătrunzător și limitele de exprimare ale astrologiei, s-ar putea înțelege mai bine ce vrea fiecare din ele, psihanaliza și astrologia, ce trebuie să ne însușim ca fiind datorat destinului și ce anume poate fi creat de noi. A vedea mai clar granița dintre percepție și creație este de mare importanță pentru orice terapie și consiliere. În cazul în care horoscopul ar putea furniza un indiciu însemnat pentru datele esențiale ale unui om sau cel puțin un indiciu suplimentar, care ar completa alte mijloace de cercetare, asta ar fi deja de o mare importanță. A se simți înțeles în daturile sale esențiale are o valoare inestimabilă pentru pacient și terapia sa.

Așa că am fost foarte impresionat de combinarea celor două domenii, în care îmi părea că rezidă posibilitatea unei completări, șansa diminuării unilateralității ca sursă de greșeli. M-am convins tot mai mult de acest lucru după decenii întregi de experiențe pe ambele tărâmuri, deși mi-au rămas multe întrebări fără răspuns. Compararea reprezentărilor detaliate ale unor istorii ale bolilor și ale horoscoapelor ar fi calea pe care s-ar putea găsi colaborarea cea mai fructuoasă dintre terapeuți și astrologi. Bineînțeles că nu este vorba ca „marea psihoterapie" să poată fi înlocuită de astrologie. Dar este vorba despre posibilitatea unei înțelegeri focalizate a particularităților structurale de un anumit fel, care există în horoscop, ca acces suplimentar către un om: iar în timpul consilierii este vorba cel puțin despre faptul că poți să abordezi

făcând economie de timp niște predispoziții de bază și efectele lor conflictuale.

Posibilitatea de control mutual prin horoscop *și* experiențele psihoterapeutice sunt în afară de asta de un deosebit ajutor pentru terapeut în cazurile de autoconștientizare diferențiată a fenomenelor de transfer și contratransfer: prin compararea propriului horoscop cu cel al pacientului — există astfel și un posibil ajutor în alegerea pacienților — vom fi atenționați de la bun început asupra unor daturi structurale ale ambelor personalități, a căror necunoaștere îngreunează înțelegerea unor transferuri și contratransferuri. Comparația ne poate ajuta să recunoaștem și să corectăm factorul dat prin persoana noastră în influența pe care o are ca posibilă sursă de greșeli. Horoscopul ne oferă prin cunoașterea zodiacului și a planetelor etc. o posibilitate foarte diferențiată de empatie pentru celălalt — e valabil pentru toate domeniile relațiilor interumane și relațiilor cu partenerii. Implicarea horoscopului scade primejdia de a nu înțelege sau de a interpreta greșit trăsăturile de caracter și modul de a trăi al altcuiva; unele tratamente sau consilieri nereușite țin, de asemenea, de astfel de interpretări greșite.

În perioada mea terapeutic-astrologică de început procedam în felul următor: examinarea făcută unei persoane în cadrul unui tratament terapeutic o comparam cu horoscopul persoanei pentru a strânge experiențe despre corespondențele dintre ambele. Abia mai târziu am trecut la folosirea horoscopului direct în tratament, asta după ce adunasem deja ceva experiență și știam să lucrez cu simbolurile astrologice. Lucrurile se petreceau în felul următor: la un anumit moment, ce mi se părea adecvat, discutam cu pacientul despre horoscopul său, mai ales aspectele care nu se poziționaseră încă într-un fel anumit în cadrul muncii noastre analitice de până atunci, dar care erau recognoscibile în horoscop. Asta avea aproape întotdeauna un efect productiv; adesea, era stimulată astfel activitatea visării sau pacientul aducea material biografic referitor la tema despre care se discuta. Cealaltă cale prin care am introdus horoscopul în tratament a fost că am abordat direct,

ţintit ceea ce am înţeles din horoscopul său — presupunând bineînţeles întotdeauna că pacientul va fi de acord să-mi comunice în acest scop data exactă a naşterii sale. Ambele căi au fost resimţite şi de către pacient ca fiind de un real ajutor şi foarte instructive.

Astfel mi s-a consolidat convingerea datorată completărilor bilaterale ale celor două domenii, al terapiei abisurilor şi al astrologiei, că vechea teorie a corespondenţei dintre constelaţiile cosmice şi fiinţa umană trebuie luată în serios. Cea mai convingătoare dintre formulările acestei analogii am găsit-o la Oskar Adler. În opera sa de anvergură *Testamentul astrologiei* citează o frază cunoscută din Kant: „Două lucruri inundă cugetul cu o admiraţie şi o veneraţie mereu nouă şi tot mai puternică, cu cât mai des şi mai perseverent se ocupă de asta meditaţia: cerul înstelat deasupra mea şi legea morală din mine." Adler foloseşte maxima kantiană în aşa fel, încât vede legea morală din noi ca pe oglindirea, ca pe analogia sufletească a cerului înstelat de deasupra noastră, adică legităţilor cosmice le corespund legităţile intrasufleteşti. Adler continuă: „Kant ar fi trebuit să se oprească la această dualitate. Dar prăpastia care desparte cele două lumi, cea «exterioară» şi cea «interioară», ajută doar la depăşirea cunoaşterii ezoterice. Doar atunci când s-au deschis izvoarele cunoaşterii interioare, ...s-a indicat drumul spre astrologie, care nu mai este o «artă a interpretării stelelor», profană şi plină de superstiţii, ci o vedere de ansamblu a lumii în care cerul înstelat şi legea eticii se unesc într-un tot."

Să nu ne formalizăm în legătură cu cuvântul „ezoteric", care din varii motive a căpătat conotaţii rele pentru noi; Adler se referă însă la capacitatea omului, aflat pe drumul său către interiorizare, de a ajunge la înţelegerea acelor legături din care provin desigur cunoştinţele iniţiale ale astrologiei.

Greşim dacă presupunem că asemenea cunoaşteri vor fi posibile abia când vom fi pregătiţi să renunţăm la hybrisul intelectului nostru, care nu mai recunoaşte respectarea sacrului şi dacă, în loc să tindem spre tot mai multă putere asupra naturii şi vieţii pe care dorim să le supunem, reînvăţăm să le în-

ţelegem? Dorinţei de a înţelege prin dragoste i se deschid lucruri care se opun voinţei exercitate prin forţă — asta se întâmplă în toate domeniile vieţii. Walter Heitler formulează această părere în cartea sa *Omul şi cunoaşterea ştiinţifică a naturii* în mod lapidar după cum urmează: „Cunoaşterea exactă şi stabilirea proceselor fizice şi a evenimentelor vieţii se exclud reciproc."

Mărturisesc cu plăcere că pentru activitatea mea psihoterapeutică — şi nu numai pentru asta — îi datorez multe astrologiei; fiecare terapeut sau consilier deschis acestei probleme poate face aceeaşi experienţă. Recunoaşterea împletirii fatale dintre caracter şi cursul vieţii, dintre crizele scadente ale maturizării, esenţa fiinţei şi evenimentul exterior; posibilitatea unică să poţi spune ceva despre proiectul vieţii unui om începând cu naşterea sa, să-i poţi bănui talentele, dar şi pericolele la care va fi supus — toate astea sunt şanse pe care nu ar trebui, chiar nu am avea voie să le ratăm.

Dacă dezamăgirea faţă de psihologia academică a fost unul dintre motivele căutării a ceva esenţial şi ale preocupării mele cu astrologia, aceasta nu m-a dezamăgit; da, într-adevăr, cu cât înaintez în vârstă mi se pare tot mai importantă, aşa că tind să preschimb vechea zicală „per aspera ad astra" în „per astra ad deum".

II

Conceptul de bază al astrologiei

Cel care spune ceva despre a șasea decimală va fi foarte lăudat, cel care vorbește despre esență va părea suspect.

KARL STEINBUCH

Astrologia concepe întregul nostru sistem solar, până la urmă tot universul, ca pe un organism măreț, în care fiecare părticică este influențată de un întreg și la rândul său influențează întregul printr-o interacțiune veșnică. „Fiecare individ acționează asupra întregului ființei cosmice — chiar dacă o știm sau nu, chiar dacă vrem sau nu", spune Nietzsche. Astfel, între „interior" și „exterior", „sus" și „jos" există o analogie; ritmurile și legile macrocosmosului se reflectă în microcosmos, felul acestei reflectări și analogii va depinde de treapta de dezvoltare a fiecărui mediu pe care îl atinge. Planetele au pentru astrologie valoarea de forțe formatoare și producătoare de efecte ale acestui organism, fiecare dintre ele având funcții și sarcini bine definite în cadrul întregului organism. În funcție de mediul în care se manifestă prin reacții materiale, organice, sufletești și spirituale acționează diferit, după principii planetare, pe plan mineral, vegetal, animalier și uman, corespunzător posibilităților de reacție ale mediului. Omul, fiind probabil singura ființă vie care iese în evidență pe cele trei planuri, cel material-fizic, cel organic-biologic și cel sufletesc-spiritual, le poate experimenta deci ca pe niște forțe fizi-

ce și legi ale materiei, ca pe funcții organice și ca pe impulsuri sau principii sufletești-spirituale.

În cursul istoriei omenirii, „la participation mystique", participarea inconștientă la aceste forțe planetare și cosmice, a fost trăită și numită diferit, eu am propus s-o numim „inconștientul cosmic": principiile planetare de configurare se insinuau în conștiință pe mereu alte căi. Epoca magic-animistă le-a proiectat în afară, în natură, ca pe niște demoni; era plăsmuitoare de mituri le-a așezat ca pe niște figuri divine pe cer sau în infern; epoca științelor naturii le-a descoperit și le-a descris ca pe energii și legități ale lumii fenomenale; din punct de vedere psihologic-antropologic noi le descriem ca funcții sufletești sau ca năzuințe ale pulsiunilor.

Astfel, forțele cosmice au împlinit în conștiința omenirii o schimbare a configurațiilor; toate aceste proiecții, denumiri sau concepții diferite se bazează însă pe aceleași principii cosmice.

Pe noi cei de azi ne neliniștește cel mai mult faptul că nu putem înțelege, că nu reușim să retrăim modul cum a ajuns omenirea la cunoștințele ei astrologice. Împreună cu Edgar Dacqué putem presupune că omenirea avea pe atunci un dar, pe care el îl numește „perspectivă asupra naturii", care pare să se fi pierdut azi. Marii mistici se pare că îl posedau încă și putem presupune, exprimat psihologic, că era vorba despre o „permeabilitate" pentru metafizic și transcendent, o capacitate de introspecție căreia i se dezvăluiau asemenea relații.

Istoria dezvoltării umanității nu poate fi înțeleasă fără asemenea acte ale revelației. Cum altfel am putea să explicăm — cauzal — că oamenii au „inventat" vorbirea, că au descoperit muzica și matematica, pentru a numi doar unele dintre marile minuni pe care le considerăm de obicei ca fiind de la sine înțelese, fără a ne face gânduri despre felul în care au luat naștere. Nu putem evita faptul că pentru acest fenomen trebuie să admitem existența unui principiu spiritual care s-a răsfrânt în perioade diferite ale umanității istorice în acte de revelație pe care azi le putem denumi din punct de vedere fiziologic ca fiind schimbări ale conștiinței sau extinderi ale acesteia. Toto-

dată, actul devenirii conștiente, ca și momentul dezvoltărilor „scadente" se sustrag din nou unei explicații cauzale — din punct de vedere cauzal putem face abia ulterior presupuneri cum s-a putut ajunge la asemenea dezvoltări.

Căci începuturile acestor modificări ale conștiinței se află într-un întuneric deplin pentru mintea noastră. Să ne referim încă o dată la limbă — cu siguranță putem spune despre cum a luat naștere, numai că nu s-au adunat câțiva oameni care au decis să numească, de pildă, pomul pom (sau arbore, tree) ș.a.m.d. Tot așa muzica și matematica nu au fost „făcute" de noi, *Cartea prefacerilor* (I Ching) din China sau acupunctura nu au fost „inventate". Încercarea de a „deriva" aceste lucruri este tot atât de lipsită de perspective ca și derivarea vorbirii articulate din limbajul gesturilor, a muzicii instrumentale din cântat — chiar dacă le considerăm ca fiind formele lor preexistente, pentru a da satisfacție gândirii noastre istoric-cauzale și necesității de a avea explicații. Chiar și imaginarea că experiențele adunate într-o lungă perioadă de timp și mărunții pași parțiali făcuți au dus într-un târziu la acele descoperiri este o explicație mult prea precară și care nu se susține în final; gândind cantitativ-materialist, dăm de un oarecare punct în asemenea încercări explicative, și anume de „missing link" (veriga lipsă — *n.t.*) a darwinismului, care nu se poate demonstra, sau rămânem blocați în ipotetic.

De aceea putem doar să presupunem că schimbările conștiinței, că o altă trăire spirituală a evenimentelor lumii au dus cândva la descoperirea astrologiei; ca și la alte fenomene, asemenea schimbări ale conștiinței i-au făcut pe oameni să descopere în acte de creație ceva ce exista deja în ei, acesta li s-a „revelat". Revelația devine apoi cu timpul experiență și știință — dar știința bazată pe experiențe își uită de obicei proveniența, la fel ca și copiii care cred că tot ceea ce au devenit se datorează doar lor înșile. Urmărind acest gând aflăm în noi posibilitatea ca prin participarea noastră inconștientă la întregul cosmic să ni se poată conștientiza mereu părți ale acestuia, să ni se reveleze. În măsura în care conștiința umană se află în schimbări neîncetate, corespunzător constelațiilor cosmice

aflate și ele în continuă transformare, au loc în ea mereu noi acte de revelație, respectiv schimbări ale conștiinței. Cunoașterea corespunzătoare datorată experiențelor este tulburată tot mereu de aceste schimbări ale conștiinței și deseori întrecută, chiar combătută, pe când revelatul este etern valabil, putând fi însă respins de spiritul epocii respective.

Important ar fi să putem „atrage" revelațiile. A ne ocupa gândind sau meditând de anumite problematici poate însemna munca inițială în vederea actului revelației, pe care noi îl desemnăm psihologic ca intuiție sau inspirație. Cazul lui Kékulé căruia i s-a „revelat" în vis structura lanțului benzenic; întâmplarea lui Newton căruia i s-a dezvăluit legea gravitației prin observarea căderii unui măr; toate acestea nu pot fi înțelese fără o direcționare corespunzătoare a intereselor și o muncă inițială a gândirii pe care ambii le-au folosit în cazul fenomenelor chimice, respectiv fizice. Omul din perioade îndepărtate, care era mult mai dependent de forțele naturii, a fost impresionat de măreția firmamentului și a astrelor lui, reușind să facă munca pregătitoare, astfel încât i s-au putut revela legăturile dintre macro- și microcosmos. Științelor naturii cauzal-mecaniciste de azi le-a fost fatal că au tins spre puterea asupra naturii și că au devenit pe scară largă determinate de scopuri și foloase. Asta a dus, pe de o parte, la marile progrese ale tehnicii, pe de altă parte, la imensa dezolare care domnește azi în multe domenii ale științei. Întrebări referitoare la sens sau despre legăturile metafizice sunt considerate neștiințifice — știința și înțelepciunea s-au despărțit și par a se exclude azi una pe cealaltă; asta a dus la sărăcirea științei și la suspectarea înțelepciunii.

Depindem de faptul că toate cunoștințele astrologice trebuie preluate mai întâi așa cum ne-au fost transmise. De aceea nici nu vreau să fac vreo încercare de a emite ipoteze despre cum au reușit oamenii să le dea planetelor și chiar zodiilor importanța lor simbolică. Chiar dacă cercetătorii moderni ai cosmosului și ai radiațiilor ne fac să înțelegem că suntem copleșiți de ritmurile și influențele radiațiilor pe care nu le cunoșteam până acum, că depindem de legi, dintre care une-

le par a fi confirmate de astrologie prin analogiile descrise — de fapt nu reușim să ne apropiem de adevăratul secret al acestor corelații, așa cum nu ne putem apropia de esența unui om, deși știm că s-a născut dintr-un spermatozoid și un ovul. Doar o știință a spiritului va putea spera eventual să obțină o înțelegere mai adâncă despre asta, o știință a spiritului care pleacă de la conceptul de bază al unui organism cosmic ca fundal al forțelor care ne animă și nu confundă spiritul cu intelectul.

Să nu ne facem iluzii că suntem chiar la începuturi în cercetarea sufletului sau spiritului nostru. Cu metode doar cantitative cum sunt statistica, măsurătorile și experimentele nu vom înainta. Trebuie să ne străduim să facem din nou o introspecție, așa cum o cunoșteau misticii. Atunci s-ar putea să ne reamintim că există o lume sufletesc-spirituală în care putem să presimțim întregul, noi fiind parte a întregului. Poate că Teilhard de Chardin s-a referit la același lucru atunci când a scris: „Viața mea este cuprinsă acum în întregime de această «lipsă a ideilor preconcepute», pe care o simt crescând în legătură cu persoana mea, în timp ce, concomitent, crește mai departe sensul mai adânc pentru tot ce există într-adevăr în spatele realului." Nu ne stăm noi înșine oare prea în drum, nu avem prea multe „idei preconcepute" referitoare la persoana noastră pentru a fi deschiși față de un asemenea sens mai adânc?

III

Modul de gândire astrologic

> Știința noastră poate fi introdusă fără probleme și fără a i se micșora rangul în sistemul astrologic, dar nu și invers.
>
> ERNST JÜNGER

Gândirea astrologică pleacă prin urmare de la conceptul de bază că aceste corpuri cerești ale sistemului nostru solar, mișcările, pozițiile, ritmurile lor de revoluție și aspectele lor reciproce — unghiurile pe care le formează unele față de celelalte — reprezintă o construcție de forțe mereu în schimbare, care are efecte asupra a tot ceea ce este viu pe pământ. Mișcările planetelor au loc pe fundalul firmamentului de stele fixe în planul eclipticii, care este împărțit în douăsprezece segmente numite după semnele zodiacale. Horoscopul ne transmite prin simbolurile sale grafice constelațiile planetelor unui anumit moment universal (data nașterii), raportate la un anumit loc de pe pământ (locul nașterii). Omul trăiește conform astrologiei nu numai într-un mediu geografic și social, care își are desigur importanța sa, ci relația pământului cu corpurile cerești aparține, de asemenea, mediului său înconjurător — celui cosmic —, căruia i se acordă o putere marcantă.

În cazul în care cunoaștem importanța transmisă prin simboluri ca și efectul zodiacului și al planetelor, al aspectelor și al diferitelor poziții ale planetelor în cadrul zodiacului, ca și în așa-numitele case sau câmpuri ale horoscopului, am adu-

nat elementele cu ajutorul cărora lucrează horoscopia. Interpretarea unui horoscop, care conține toate aceste elemente, doar în mereu alte constelații și accentuări individuale, este, așadar, o problemă de experiență, de știință și pricepere, a harului de a combina, a intuiției și a „permeabilității" interpretului. Este inevitabil că fiecare tălmăcire va depinde de mediul tălmăcitorului, în interpretare ne vom lovi întotdeauna de limitele personalității noastre.

Gândirea astrologică se desfășoară în analogii și în corespondențe simbolice. Celui obișnuit cu gândirea cauzal-mecanicistă și abstractă îi vine greu, în general, să-și schimbe gândirea în acest mod diferit de a gândi; el crede că află aici un mod de gândire pur asociativ, care leagă în mod arbitrar ceea ce nu corespunde, pe baza unor asemănări „întâmplătoare" sau a unor corespondențe temporale, trăgând apoi concluziile. Deoarece nu poate recunoaște în asemenea realizări mentale nici un fel de principiu logic sau cauzal, refuză acest mod de gândire ca fiind preștiințific sau neștiințific, fără a fi conștient că modul său de gândire este doar unul dintre multe altele posibile, cu care atinge limite pe care o altă formă de gândire poate că le-a depășit.

Să încercăm să înfățișăm gândirea astrologică printr-un exemplu. Pentru asta voi apela din multitudinea elementelor horoscopului la o planetă. Așa cum am mai menționat, fiecare planetă simbolizează un anumit „principiu", o forță plăsmuitoare, având în cadrul întregului organism al sistemului nostru solar o funcție anumită, cum are, de exemplu, comparativ, un organ în întregul organism al corpului nostru. Efectul unei asemenea forțe formatoare depinde de mediul în care se manifestă; după el, principiul planetar se va răsfrânge, ce-i drept, mereu în conformitate cu esența sa, având de fiecare dată o altă nuanțare și altă intensitate. Să căutăm o imagine pentru comparație: energia căldurii rămâne întotdeauna căldură; dar în funcție de mediul asupra căruia acționează și de intensitatea ei, va avea efecte diferite: apa se evaporă, lemnul arde, metalele se topesc, viața organică se dezvoltă datorită ei sau este distrusă de ea, în cazul în care devine prea intensă sau dacă lipsește cu desăvârșire.

Și acum despre exemplul citat: astrologia cunoaște una dintre acele forțe plăsmuitoare căreia îi atribuie funcția contragerii ce condensează și delimitează și pe care o conferă lui Saturn. Ca toate aceste forțe plăsmuitoare are și Saturn un aspect dublu în măsura în care are un efect armonios sau dizarmonios, prea puternic sau prea slab, în funcție de constelația sa cosmică. Plecând de la principiul de bază saturnian al contragerii, putem simți că el produce stabilitate și rezistență, simbolizând astfel un element al duratei. Și este de înțeles în continuare — gândind analogic — că această forță în exces duce la neînduplecare, rigiditate, încetinire, din punct de vedere psihologic la aspirația către lipsa schimbării; în schimb, prea puținul acestei forțe determină o lipsă de fermitate și rezistență și astfel creează o predispoziție pentru pătrunderea unor influențe străine. Principiul este recunoscut mai departe în tot ce tinde la durata și menținerea celor existente, în extremis la persistența în liniște sau la străduința atingerii ostile vieții a liniștii anorganice.

Vrem, așadar, să ne imaginăm acest principiu ca având eficiență în diferitele planuri ale lumii fenomenale, eu restrângându-mă în acest cadru la om.

În domeniul fizic, acestei forțe îi corespunde tot ceea ce îi conferă trupului stabilitate, rezistență și delimitare ce protejează: conținutul de calciu, osatura, țesutul de susținere și cel conjunctiv; învelișul delimitativ-protector al pielii și al părului. Dar și tot ceea ce a devenit prin stabilizare condensată lege și structură și astfel întru câtva viață încremenită, un dat imuabil: este vorba despre reflexe și moduri de reacție unidirecționate. Excesul de influențe consolidante conduce în domeniul organicului la sclerozare, fenomene de calcifiere și la încetinirea proceselor biologice și organice, prea puținul la slăbirea țesutului de susținere și a celui conjunctiv, ca și a învelișului protector.

În domeniul sufletesc, acestui principiu îi corespund, gândind în continuare analogic, tot părțile, respectiv atitudinile ce se delimitează și se asigură pe sine: precauția, închiderea în sine, tăria, fermitatea, loialitatea; toate astea se oglindesc și în

relația cu proprietatea, cu spiritul econom și cu atitudinile mai degrabă ascetic-nepretențioase. „Prea mult" saturnianism duce prin urmare la duritate, severitate, încremenire și lipsă de concesii, impermeabilitate; reținerea devine atunci îndărătnicie, spiritul econom se transformă în zgârcenie. „Prea puțin" saturnianism se manifestă prin slăbiciune și lipsa puterii de a rezista, a tenacității și a perseverenței; mai ales există astfel o insuficientă forță de apărare împotriva altor forțe planetare, respectiv față de corespondențele lor sufletești care se răsfrâng atunci supravaloric ca adversari ai lui Saturn, punând în pericol rezistența și existența întregului organism.

În domeniul spiritual, principiul se răsfrânge, corespunzător acestui mediu, ca având capacitate de concentrare, temeinicie, claritate și simplitate, precum și în preferarea gândirii cauzal-genetice și sistematice. În cazul în care predomină Saturn față de alte principii, acest lucru va duce la o formă de vâscozitate lipicioasă, la perseverență și la lipsa elasticității. Acestea se pot intensifica până la compulsia la repetiție legată de trecut, la trăsături dogmatic-încremenite, la imposibilitatea de a fi îndreptat și la doctrine nerealiste, și astfel Saturn poate deveni un principiu contestatar al vieții. Efectul prea slab aduce cu sine o slăbire a concentrării, o lipsă a punerii în fapt a gândirii structural-sistematice ș.a.

Atunci nu e prea greu să diferențiezi mai mult efectele înșiruite aici; dacă gândești mai departe analogic, vei înțelege probabil și că o poziție puternică a lui Saturn „conferă" un temperament predominant melancolic, cu trăsături pesimiste, care se pot intensifica până la atitudini de negare a vieții și de ostilitate față de ea. Bogăția tuturor posibilităților imaginabile aici depinde în continuare de poziția și iluminarea lui Saturn în horoscopul general.

Să facem un pas mai departe și să ne punem întrebarea referitoare la efectul saturnicului în colectiv. În evul animist se oglindea în tabuuri, în riturile și obiceiurile restrictive, care puneau bariere și ordonau, care reprezintă de fapt legile structurale sufletești ale unui colectiv și a căror neluare în seamă sau încălcare era legată de teamă și de așteptarea pedepsei. În

epoca în care s-au produs mituri întâlnim proiectarea principiului asupra personalității zeilor, cum ar fi Cronos-Saturn-Loki, cărora li se conferea pe de o parte încremenire, duritate și răceală, dar erau totodată și păzitorii tradiției, păstrătorii a tot ceea ce a devenit și a tot ceea ce dăinuie — aici se exprimă din nou partea principiului care vrea să mențină lucrurile, să țintească durata. În creștinism, care i-a devalorizat pe vechii zei, Saturn devine tot mai mult întruchiparea Satanei, spiritul răului — ceea ce se exprimă în astrologie prin desemnarea sa ca „răufăcător". Că aceste posibilități sunt reprezentate prin aptitudinile saturniene descrise până acum este de înțeles și este logic: dorința saturniană de a se ține strâns devine prin intensificarea ei o teamă restrictivă și o năzuință de putere și avere egocentrică și autoasiguratorie, având astfel fără îndoială o legătură cu „răul", în sensul ostilității față de viață. Într-un alt aspect Saturn-Loki devine simbolul morții, și anume „femeia cu coasa" — mitologia greacă îl prezintă pe Cronos devorându-și copiii după nașterea lor. Toate astea sunt imagini impresionante referitoare la negarea vieții, la partea acestui principiu care vrea să distrugă tot ce este tânăr, nou și în devenire.

Era științifică descoperă și numește această forță plăsmuitoare prin concepte cum sunt: gravitație, inerția materiei, legea conservării energiei din fizică; principiul eredității din biologie; compulsia la repetiție și schemele comportamentale înnăscute din psihologie. În filosofie, în sfârșit, sunt saturniene conceptele determinismului și fatalismului, al absolutului și al predestinării; în creștinism, respectiv în teologie, noțiunea de păcat originar.

Toate aceste efecte au în comun ceva fatalist, determinant, definitiv și inexorabil; „firul roșu" care le leagă dând sens acestei „enumerări" este ideea prezervării datului și devenitului, care permite durata și conține delimitările și inevitabilul. Așa devine Saturn pentru noi un reprezentant al unei părți a realității; el simbolizează mai ales dependența noastră de datul inexorabil și de legile realității, de ceea ce trebuie luat ca atare și eventual s-ar putea deriva de aici și relația sa cu bătrânețea și moartea ca fiind realități ultime, implacabile.

Cu toții cunoaștem aplecarea spre trăinicie, păstrare și siguranță și știm că angoasa față de perisabil și schimbare poate deveni supraevaluată. Ne sustragem în acest caz cursului vieții și suntem în pericol să împietrim, să ne „saturăm". Dacă gândim acest fir până la capăt, ar trebui să năzuim, doar sub influența acestui principiu, să ținem strâns tot ceea ce este imuabil, ceea ce ar fi egal cu întoarcerea la anorganic, la un repaus încremenit, neschimbat, care ar putea fi echivalent cu moartea. Pe de altă parte, lipsa acestui principiu ar avea urmări catastrofale: o destindere fără limite duce la haos. În dezvoltarea sa cea mai înaltă ne poate duce spre înțelepciune, la recunoașterea și preluarea dependențelor noastre și a indispensabilului inevitabil.

Să nu ne formalizăm în legătură cu raportul dintre conexiunile fizice, sufletești și intelectuale și numele planetelor; ele sunt simboluri, în care ceea ce aparține aceluiași tot „coincide", se examinează împreună — pentru că țin unele de altele. Apartenență în sensul spiritual al unei idei, care pătrunde prin toate formele diferite de manifestare. Atâta vreme cât noi vedem în gândirea noastră materia, energia, psihicul și spiritul ca fenomene cu totul separate, care nu au nimic în comun, nu putem înțelege gândirea astrologic-simbolică, nu ne putem explica legăturile susținute de ea. Iată doar *una* dintre atitudinile pe care le avem față de gândire; oare n-am putea presupune că astrologia se trage dintr-o gândire care nu a trasat încă aceste granițe delimitatoare? Acest lucru ar părea aproape egal cu o revoluție a modului nostru actual de gândire; pentru un asemenea tip de gândire nu ar fi o problemă să recunoască drept eficient un anumit principiu în toate planurile existenței, iar ceea ce pare gândirii noastre ca o nepermisă estompare a limitelor ar putea fi o cunoaștere care ar corespunde mai bine realității. Dacă ne așteptăm să găsim în viitor o posibilitate de înțelegere pentru teoriile astrologice, ar însemna să ne distanțăm față de modul nostru obișnuit de gândire, lucru care ar necesita timp îndelungat pentru a se impune.

Putem constata încă o diferență între gândirea astrologică și cea actuală, științifică; gândirea astrologică curge împreună

cu timpul; gândirea abstractizantă încearcă să elimine timpul, ca pe un factor perturbator, deoarece caută valabilul permanent și obiectiv, absolutul. De exemplu, Saturn rămâne în viziunea acestei gândiri întotdeauna același Saturn, cu calitățile care i se recunosc, care pot fi verificate oricând (dimensiunea, greutatea, densitatea, elementele orbitei ș.a.m.d.). Pentru gândirea astrologică, „principiul lui Saturn", ideea sa, rămâne ce-i drept constant, dar în realitatea vie Saturn există pentru această gândire doar în cadrul constelațiilor care se schimbă, care modifică mereu „saturnianul" și variază prin efectele sale. Astfel, calităților fizico-chimice-astronomice ale lui Saturn stabilite în științele naturii li se opun modificări mereu noi ale principiului lui Saturn în cadrul gândirii astrologice. Dacă unul dintre modurile de gândire caută în schimbarea veșnică a existenței ceea ce este atemporal valabil — dar care există doar în gândirea abstractă —, atunci celălalt mod de gândire caută să cuprindă ceea ce se schimbă în timp și să înțeleagă sensul, scopul său.

Pentru gândirea simbolic-analogică sunt pline de sens și de importanță fenomenele acelea pe care gândirea pur cauzală le omite, de care nu se interesează deloc. Gândirea simbolică ia întru câtva literal, ca pe niște afirmații importante, multe lucruri care gândirii științifice i se par întâmplătoare sau neînsemnate — de aceea acest tip de gândire nu are nimic comun, de pildă, cu visele și simbolistica lor. Dacă un copil împrăștie figurile jocului de copii Szenotest în așa fel prin cameră, încât figura mamei este departe, iar cea a tatălui aproape de el, acest lucru este un mod de exprimare psihic despre relația dintre părinți, și nu o „întâmplare", nu este un lucru lipsit de importanță. Dacă un om care visează este așezat în vis la o masă față în față cu o persoană, nu este o constelație oarecare, ci simbolizează o „controversă" a celui care visează cu acea persoană, care în plus mai poate fi și o parte din el însuși, parte pe care o reprezintă această persoană pentru el. Dacă unghiul dintre axa inimii și cea a corpului este același, de 23 de grade și 27 de minute, cu cel care există și între ecliptică și ecuator, atunci gândirea simbolică este expresia oglindirii ma-

croscopice în microcosmos, nu o întâmplare și nu un lucru lipsit de importanță.

Astfel, gândirea astrologic-simbolică ne deschide o imagine a universului în care cifrele, timpurile, spațiile, ritmurile și aspectele sistemului nostru solar devin deodată vii și pline de sens, lasă să apară în fața ochilor noștri un ansamblu organic, care este plin de referințe reciproce ale părților între ele și față de întreg. În cazul în care gândirea simbolică devine unilaterală, ne-am putea rătăci în delirul legăturilor; dacă gândirea cauzal-mecanicistă devine unilaterală, ne paște pericolul simplificărilor și orbirii față de sensuri; ambele moduri de gândire trebuie să se completeze, nu au voie să se excludă.

IV

Obiecții legate de astrologie

> Degenerarea mitului a însemnat prefacerea sa într-o doctrină, adică într-o formațiune care avea nevoie de o dovadă și căuta o dovadă.
>
> LESZEK KOLAKOWSKI

Obiecțiile aduse de cele mai multe ori astrologiei pot fi împărțite în obiecții științifice și obiecții legate de concepția despre lume. Cele științifice suferă în general pentru că îi aplică astrologiei criterii exclusiv cantitative, plecând de la o gândire cauzal-mecanicistă. Ceea ce conține simboluri calitative nu se lasă însă măsurat cantitativ, iar o critică devine lipsită de sens dacă abordează cu premise false ceea ce critică. Așa că îl putem aproba pe Ernst Jünger atunci când spune: „Lupta savantului împotriva astrologiei are ceva din asaltul asupra morilor de vânt. El crede că astrologia este o clădire, al cărei plan de construcție îl cunoaște. El o măsoară după criteriile logice și stilul cunoașterilor sale și o consideră prost construită. Dar scapă din vedere deosebirea dintre noțiune și viziune... și mai ales pe cea dintre știință și înțelepciune."

Astrologia este altceva decât o știință exactă a naturii, aceasta din urmă poate cuprinde doar aspectul neanimat al naturii exprimat în formule și legi. În sfera a ceea ce este viu, și mai ales la o ființă atât de complexă și complicată cum este omul, strădania pentru afirmațiile fără echivoc se lovește —

ca peste tot unde este vorba despre probleme sufletești-spirituale — curând de limite, a căror neluare în seamă ar putea duce la simplificarea a tot ceea ce este viu.

Astrologia se bazează în primul rând pe principii astronomice — horoscopul arată constelațiile planetelor sistemului nostru solar într-un anumit moment universal și pentru un anumit loc de pe pământ. În interpretare astrologia procedează ca orice știință a naturii sau a spiritului: caută ca din experiențele adunate să tragă concluzii, care se cumulează treptat într-o cunoaștere obținută empiric, fiind utilizabilă acum în anumite limite ale afirmațiilor.

N-ar fi nimic de obiectat împotriva acestui lucru. Dar problema astrologiei constă în pasul făcut de la calculabilitatea astronomică a constelațiilor planetelor la interpretarea unei imagini individuale a personalității și prin aceasta în transpunerea mișcărilor mecanice a unor corpuri fizice în corespondențe constituționale, de caracter și psihice ș.a. Cu alte cuvinte: problema constă în „transpunerea" sau „transformarea" unor fenomene fizico-mecanice în fenomene ale vieții.

Obiecția cea mai importantă legată de astrologie este de obicei: cum pot avea astrele o influență asupra vieții omenești? Cum trebuie să ne închipuim acest lucru și cum a ajuns omenirea la aceste cunoștințe? Căci astrologia ne pretinde să luăm un bagaj de cunoștințe în serios care nu sunt de înțeles cu ajutorul gândirii noastre, cărora nici nu le putem înțelege apariția. Dacă privim această „obiecție" din punct de vedere psihologic, atunci ea înseamnă probabil că acest mod de a pretinde ne frustrează deprinderile gândirii, ne doboară atunci când încercăm să explicăm. Iată probabil un motiv ascuns pentru refuzul afectiv al astrologiei. Ceea ce ar însemna în fond: ce nu putem explica prin metodele noastre de gândire nu poate fi decât o superstiție sau o inepție, prin urmare nu merită să te ocupi de ea.

Rămâne întrebarea care ar trebui pusă și care sună simplu astfel: este știința *noastră* ultima instanță care decide dacă ceva există sau nu, respectiv este doar inexplicabilitatea unor anumite fenomene prin gândirea noastră o dovadă că ele sunt ab-

surde? Așadar, în loc să căutăm „dovezi" pentru astrologie și să creăm teorii, care nu satisfac și care sunt cel puțin contestabile, ar trebui să avem curajul să admitem că prin cunoștințele noastre de azi nu putem găsi încă explicații pentru ele, *dar nu există nici un motiv valabil datorită căruia să le respingem fără a le verifica,* deoarece considerăm că este vorba despre o atitudine nejustificată, care simplifică realitatea. Și ar trebui să ne punem întrebarea dacă un asemenea mod de a refuza nu are de-a face cu angoasa noastră de a trebui să renunțăm la obișnuințele sigure de gândire; oricât am înțelege această angoasă, ea nu poate fi un argument solid.

Respingerea astrologiei de către oamenii de știință aduce aminte de respingerea parapsihologiei; iată un citat care se referă la parapsihologie, dar care poate fi aplicat fără nici o rezervă la astrologie; matematicianul Warren Weaver spunea: „Găsesc această chestiune atât de neplăcută din punctul de vedere al rațiunii, încât aproape că devine deja penibilă. Și aș dori... să explic că, într-adevăr, nu pot contrazice rezultatele profesorului Rhine, dar că nici nu pot accepta explicațiile sale."*

Dacă ne expunem totuși acestei senzații neplăcute, nu înseamnă că ar trebui să „credem" în astrologie — înseamnă doar că vrem să facem o încercare de a lua „totuși" mai întâi în serios cele transmise și de a le verifica apoi prin propriile noastre experiențe. Celui căruia deja respectiva încercare îi depășește granița disponibilității nu-i putem fi de ajutor; dar putem să-i cerem să accepte că fără experiențe proprii nu poate avea decât o „părere" personală, adică nu poate susține decât o prejudecată referitoare la astrologie; o părere care nu este în măsură de a fi o judecată — acest lucru trebuie respectat, chiar dacă, poate, este un lucru regretabil.

Astrologia nu poate fi înțeleasă doar printr-o gândire cauzală; iar cauzalitatea fizică nu poate explica totul, asta ne-a spus-o deja foarte clar, printre alții, Schopenhauer (*Despre aparenta intenționalitate din destinul individului*): „Toate evenimentele din viața unui om s-ar putea găsi prin urmare în două mo-

* Din: Arthur Koestler, *Die Wurzeln des Zufalls*, Scherz-Verlag 1972. Koestler însuși nu se identifică nicidecum cu acest citat.

duri de relaționare complet diferite; se află mai întâi într-o legătură obiectiv-cauzală a cursului naturii; în al doilea rând, într-o legătură subiectivă, care există doar în relație cu individul ce o trăiește și este tot atât de subiectivă ca și propriile vise..." Legătura obiectivă, cauzală ar rezida la astrologie în datele astronomice, cea subiectivă în relația ei cu un individ, care o trăiește în mod subiectiv, corespunzător horoscopului său.

O altă obiecție din partea oamenilor de știință este, de obicei, că astrologia nu permite afirmații exacte, că este prea plină de sensuri în interpretările ei. Este o constatare într-adevăr justă, dar ea arată că se crede că se poate să i se aplice criteriul unei științe exacte a naturii. Cu metodele științei naturii putem cuprinde doar sectoare, aspecte parțiale ale unui organism viu. Să ne gândim de pildă la medicină — și în cadrul ei eșuează toate încercările de a o face o știință exactă a naturii din cauza multistratificării și pluridimensiunii vieții, ca și a marii variabilități individuale a diferiților oameni. Așadar, medicina este mai mult decât o știință exactă a naturii; pentru a pune diagnostice și a face terapie medicul face apel la intuiție, empatie și talent de a combina, care depășesc cadrul pur științific. E valabil și pentru metodele de psihodiagnosticare, iar aici nu ne vor ajuta nici un fel de calculatoare, care au doar o funcție economică, de economisire a timpului, oricât ar fi ea de importantă. Și în afară de asta: prin aceea că știința, preocupată de exactitate, extrage aspecte parțiale din conexiunile globale ale unui organism viu și le cercetează în mod izolat, ea expune observațiile făcute unor condiții artificiale, motiv pentru care afirmațiile formulate despre ele pot avea doar o valabilitate limitată. Nici de la meteorologie, care este tot o știință a naturii, nu ne așteptăm la pronosticuri 100% juste, ci îi acordăm latitudinea unei corectitudini aproximative a prognozelor, deoarece cunoaștem multitudinea factorilor în schimbare rapidă și a devierilor locale, pe care nu le poate cuprinde în totalitate.

În mod ciudat, gradul de oscilație al afirmațiilor corecte posibile ale astrologiei este perceput ca o lipsă, care pune sub semnul întrebării caracterul ei științific, în principiu chiar pe

ea însăși. Dar oare cuprinderea unui individ viu ca pe un întreg nu este cu mult mai complicată și mai exigentă decât starea vremii? Dacă am respinge toate domeniile despre care nu se pot face afirmații clare, exacte, am putea îngropa cel puțin toate științele spiritului. Dacă privim acea obiecție ca fiind o înțelegere greșită a astrologiei, astrologii își au și ei partea lor de vină aici. Ostenindu-se să facă astrologia prezentabilă „în fața curții", adică în fața forumului științei dominante, astrologii au promis deseori mai mult decât au putut face, crezând că sunt obligați să facă afirmații exacte pentru a obține recunoașterea. Sau poate nu au respectat destul de clar limitele de afirmație ale tălmăcirii horoscopului — sau nu au vrut să recunoască acest lucru — și au pretins că pot face afirmații lipsite de echivoc, care mai apoi nu s-au potrivit și au trezit pe drept suspiciunea criticilor.

Dinspre latura psihologică se face deseori auzită obiecția că astrologia nu ține seamă de mediul social și de ereditate. Și totuși asta nu e adevărat: deoarece astrologia lărgește mediul înconjurător, trecând peste nivelul sociointeruman și ajungând la nivel cosmic. E drept că nu vede omul doar ca pe o ființă care învață, care a venit pe lume ca „tabula rasa", fiind marcată apoi de mediul său social, așa cum o fac unele școli psihologice. Ci ea este de părere că abia interacțiunea dintre predispoziție și mediul înconjurător explică omul. Iar pentru astrologie predispoziția nu este doar ereditatea genotipică, ci marcarea cosmică suplimentară datorată clipei nașterii, fapt reținut de horoscop. Mediul corespunzător în sensul cel mai larg — social, comunitar și politic — poate sprijini realitatea cosmică sau poate apărea ca un adversar care o împovărează cu influențe străine. Astfel, realizarea horoscopului va depinde de mediul nostru social înconjurător — așa cum fiecare idee este subordonată realității în care vrea să se împlinească —, ținând totodată și de forța vitală de realizare a fiecărui individ în parte, căruia îi este impusă împlinirea. Orice punere sub interdicție, de orice tip ar fi, îi răpește omului posibilitatea individuației și prin aceasta și a realizării horoscopului său.

O altă obiecție arată că astrologul și-ar proiecta cunoașterea asupra clientului și ar găsi astfel confirmat ceea ce știa deja, respectiv i-ar sugera acestuia cunoștințele sale. Despre asta se poate doar spune că o asemenea „proiecție" este inevitabilă; peste tot în domeniile în care se pun diagnostice, omul este privit prin filtrul unei metode și al personalității care o folosește, iar întotdeauna diagnosticianul este un om cu anumite atitudini, experiențe, așteptări, cu cunoștințe și interese speciale. Atunci când un medic îi pune un diagnostic unui pacient pe baza unor simptome observate, semne, date somatice sau psihice, acesta este rezultatul experienței, științei, cunoașterii, empatiei și examinării intuitive a observațiilor singulare. Iar dacă un astrolog poate face, pe baza anumitor constelații și raporturi structurale ale unui horoscop, unele afirmații despre deținătorul acelui horoscop, acestea sunt tot rezultatul experienței, științei, empatiei și examinării intuitive. Ca toate diagnosticele din zona umanului, diagnostica astrologică este și ea raportată la intuiție și la darul combinațiilor; chiar și cele mai obiective metode de diagnosticare trebuie interpretate în final — iar în interpretare depășim granița gândirii pur cauzale. Faptul că există medici, respectiv astrologi buni sau incapabili nu are de-a face nici cu medicina, nici cu astrologia.

Că în toate afirmațiile interpretative se strecoară inevitabil factorul X al tălmăcitorului prin „ecuația sa personală" și astfel se poate formula o judecată diferită a obiectului sau se pot da diagnostice greșite e valabil chiar și pentru cercetările științifice. Fapte clare, „cu adevărat juste" există doar în mod limitat în domeniul a tot ceea ce este însuflețit, în caz că este vorba despre fenomene multicauzale. La acestea nu numai că ecuația personală este inevitabilă, dar devine chiar un lucru pozitiv: „Cu cât vor privi mai mulți ochi, ochi diferiți, același lucru, cu atât mai complete vor fi «înțelegerea» acestui lucru, obiectivitatea noastră", spune Nietzsche. În acest sens, horoscopul este încă un „ochi" cu care putem observa suplimentar oamenii. În Talmud se spune (după Erich Fromm) că visele netălmăcite sunt ca scrisorile nedeschise. Asemănător cu asta putem spune că horoscoapele neinterpretate sunt ca o veste pe

care nu o primim. Pe cât de puțin avem nevoie să „credem" în vise pentru a găsi un acces la ele, pe atât de puțin trebuie să credem în astrologie; trebuie doar să le luăm pe amândouă în serios și apoi să facem experiențele noastre cu ele.

Să mai menționăm încă o obiecție; de ce ia astrologia clipa nașterii pentru a calcula horoscopul și nu conceperea. Neluând în seamă faptul că momentul conceperii nu poate fi stabilit cu precizie, în conformitate cu vechile transmiteri momentul concepției și cel al nașterii sunt într-o anumită relație, mai ales prin pozițiile Lunii. Tăierea ombilicului datorită căreia copilul trece pe propria circulație sangvină și pe propria respirație, independent de mamă, devine primul pas decisiv spre individuația sa; este un moment ce poate fi prins temporal cu exactitate, experiența arătându-ne că horoscopul realizat pentru acel moment se confirmă practic. Vom afla probabil mai multe despre aceste relații atunci când vom privi un horoscop nu numai ca pe un horoscop unic, ci împreună cu horoscoapele unor întregi structuri de familie.

Încă un cuvânt despre „gemenii de horoscop" — despre oamenii care nu sunt rude de sânge, dar care sunt născuți în același an, în aceeași zi, la aceeași oră și în același loc. Importanța genotipului, a apartenenței la o familie și o rasă față de „tipul cosmic", adică a însemnării prin horoscop, depinde de feluriți factori, care nu sunt cercetați îndeajuns azi — marile maternități pot furniza datele necesare pentru asta. Sunt cazuri de „gemeni cosmici" la care tipul cosmic suprapune în mod larg tipul familial prin tot felul de asemănări — constituționale și temperamentale. Unii dintre noi s-au întâlnit poate cu un asemenea geamăn cosmic ca „sosie", cu care a fost confundat. Pe de altă parte, se poate întâmpla — mai ales la gemenii bivitelini — ca între nașterea gemenilor să fie o distanță mai mare în timp și să existe deosebiri vizibile în structura horoscopului, putându-se recunoaște astfel și deosebirile preexistente ale gemenilor. Experiențele de până acum au oricum nevoie de extindere pentru a da posibilitatea unor afirmații mai exacte legate de valoarea poziției „cosmotipului" (Th. Ring) față de predispozițiile ereditare, respectiv când îi

crește importanța, când este suprapus de datele familiei și/sau ale rasei. Împreună cu Thomas Ring suntem de părere că treapta de individuație la care se găsește fiecare joacă aici un rol decisiv, chiar și treapta de individuație a familiei sale și a rasei din care provine — colective mari și mici permit membrilor lor diferite grade de individuație.

Să trecem la obiecțiile legate de concepția despre lume și etice împotriva astrologiei. Pe primul loc se află fatalismul, despre care se reproșează astrologiei că îl favorizează. Credulitatea fatalistă în destin, convingerea că există determinare absolută și premoniție care manipulează viața sunt însă atitudini individuale sau convingeri legate de concepția despre lume pe care desigur că le poți introduce și în astrologie. Reprezentarea extinsă că astrologia determină omul în mod fatalist prin afirmațiile sale oprește, bineînțeles, multe persoane să-și facă un horoscop sau să se lase sfătuite din punct de vedere astrologic. Pretenția orgolioasă a unor astrologi și supraevaluarea posibilităților afirmațiilor în interpretarea practică a horoscopului au contribuit mult la faptul că unii nu vor să aibă de-a face deloc cu astrologia: se tem că vor fi prinși în capcana tălmăcirii horoscopului — „asta spune horoscopul meu, așadar așa sunt eu" — într-o măsură pe care, din lipsa cunoștințelor la obiect, nu o pot vedea în perspectivă. Din păcate, unii astrologi folosesc această nesiguranță și se erijează în propovăduitori ai destinului.

Însă astrologia serioasă s-a străduit dintotdeauna să prezinte legături cosmice, care se sustrag altminteri experienței noastre: prin cercetarea poziției omului în cosmos dorește să-i dea acestuia posibilitatea unei mai mari libertăți, spre deosebire de părerea generală, conștientizându-i dependențe inconștiente, care ne fac dependenți tocmai prin starea lor de a nu fi conștiente, așa cum se spune în Pildele lui Solomon: „Cel deștept vede nenorocirea și se ascunde; cei care nu o înțeleg trec prin ea trăgând ponoasele." Dacă un om are în horoscopul său o disponibilitate spre accident — așa ceva poate fi recunoscut —, fie din aplecarea sa spre cutezanță, din pripeală, din zăpăceală sau din tendințe neconștiente lui de

autodistrugere ș.a.m.d. și dacă se va putea observa când se va repeta la el această constelație, orice persoană cu judecată va fi recunoscătoare pentru indicația dată și va fi mai prudentă în acele zile critice.

Dar, în definitiv, cine e în stare să exprime lucruri ferme despre determinism și liberul-arbitru? Să întrebăm filosofii, teologii sau oamenii de știință — vom primi cele mai contradictorii răspunsuri, dependente de zona de interes și de convingerile subiective ale celui întrebat, depinzând concomitent și de biografia lui, și de experiențele sale și, nu în ultimul rând, de spiritul vremii. Justiția noastră penală se bazează foarte puțin pe supoziția liberului-arbitru și privește răufăcătorul ca fiind pe deplin răspunzător pentru fapta sa, doar dacă nu cumva este considerat iresponsabil. Azi am devenit mai precauți; introducem întâmplările petrecute anterior și motivația unor asemenea oameni în aprecierea pe care le-o facem, înțelegem comportamentul lor în legătură cu deteriorările petrecute în dezvoltarea lor începând din copilărie sau cu mediul lor social, ca urmare a unor procese de învățare greșite, a unei „programări" eronate. Astfel că la aceste întrebări se pot emite numai păreri diferite sau concepții personale despre lume, dar nici un fel de răspunsuri sigure. Și tot așa, relația cu astrologia va depinde de atitudini și așteptări subiective, de spiritul epocii, de felul cum este prezentată. — *Astrologia preia imaginea celui care o privește.* Asta ne spune că ea poate fi trăită, privită și exercitată în mod foarte diferit.

Astrologia nu poate și nu vrea să spună nimic despre dimensiunea cantitativă a liberului-arbitru, dar ne poate ajuta să obținem mai multă libertate în cadrul limitelor noastre posibile. În acest punct ea se atinge cu psihanaliza și psihoterapia, în măsura în care și acestea au ca scop, prin conștientizarea unor dependențe inconștiente din trecut, să se elibereze de forțele acestora de atracție, să corecteze moduri de comportament închistate și astfel să dea posibilitatea unor noi experiențe cu sine și cu lumea. Presupunerea unui determinism absolut ne văduvește de ceva specific omenesc: posibilitatea alegerii și a deciziei, precum și responsabilitatea pentru noi

însine. Iar dacă vom crede că viața omenească are în esență și sensul de a ne duce pe o treaptă mai înaltă a conștiinței, atunci astrologia ne poate procura o introspecție mai adâncă în recunoașterea amprentelor neconștiente nouă și a compulsiilor la repetiție date astfel. În recunoașterea unei dependențe constă primul pas pentru posibila ei învingere; capacitatea unei asemenea recunoașteri crește în noi cu timpul — oare n-ar trebui să fim recunoscători pentru orice ajutor dat care susține această capacitate?

Asta ne conduce la raportul dintre caracter și destin; legătura dintre ființa noastră și comportamentul nostru față de întâmplările externe, tocmai această relație altminteri foarte greu de sesizat ne poate deveni mai clară prin horoscop: atunci când caracterul și comportamentul nostru vor atrage în urma lor anumite consecințe, pe care le vom numi împreună cu W. v. Scholz „forța de atracție a referinței", atunci va exista posibilitatea, prin schimbarea ființei noastre și a comportamentului nostru, să „atragem" altceva și astfel să ne modificăm și destinul exterior. Și O. Adler vorbește despre asta, și anume că „în momentul în care omul începe să devină conștient de destinul său, să își înțeleagă horoscopul, să își cunoască punctele nevralgice și să pornească să le corecteze, i se va schimba și destinul exterior".

Din nou sunt chiar astrologii cei care i-au atras astrologiei neîncrederea oamenilor prin afirmațiile lor decisive și fataliste. Dacă cineva are un aspect critic între Saturn și Venus, asta este ceva fatal în sensul că fiind copil a avut dezamăgiri precoce, tabuuri erotice și întâmplări triste în sfera sentimentală, care l-au făcut să aibă tendințe de resemnare și anumite moduri de comportare, prin care el constelează din nou astfel de dezamăgiri, „atrăgându-le" fie printr-o alegere „greșită" a partenerului sau prin resemnarea timpurie în fața conflictelor, sau prin reținerea și teama sa de a iubi el însuși mai profund; dacă aceste relații îi vor deveni clare și dacă va fi în stare să-și schimbe comportamentul, i se va schimba și relația cu partenerul. Acel aspect nu este însă fatal în sensul — așa cum din păcate mulți astrologi îl interpretează încă și prin aceasta îi

leagă pe clienți de un anumit destin, care îi eliberează totodată de orice strădanie proprie — că respectiva persoană este predestinată „să nu aibă noroc în dragoste".

Asta ne duce imediat la o altă îndoială față de astrologie: opusă acelei temeri de a-fi-fixat ea provine din necesitatea multora de a primi sfaturi fără echivoc și reguli sigure de comportament; se simt nesiguri din cauza libertății de acțiune lăsate de posibilitățile afirmațiilor horoscopului și de aceea le resping. Este însă o înțelegere total greșită a sensului horoscopului, deoarece el încearcă să interpreteze și să găsească sensul; ceea ce are sens nu poate fi însă „măsurat" cu claritate, poate fi doar trăit și experimentat. Așa că această îndoială spune mai multe despre cel care o are, decât despre astrologie în sine.

Nu vrem să subestimăm nici faptul că un motiv important pentru refuzul astrologiei este inerția și lipsa curajului civic. Multora le este prea incomod să iasă o dată din obișnuințele deprinse ale gândirii și să dedice atâta timp și osteneală pentru ceva acuzat de erezie de către dictatura academică; mulți nu îndrăznesc încă să recunoască astrologia, chiar dacă au avut o experiență pozitivă cu ea, de teama de a nu fi tratați ca „neserioși". Fiind încrezători sau dependenți de autorități mulți nici nu-și pot permite asta, nu există aproape niciodată posibilitatea ca în cadrul educației sale cineva să se ocupe de acest copil vitreg al științei.

Se pare că între timp lucrurile se schimbă totuși treptat; tineretul nu mai este pregătit să preia „sentințe" autoritare neverificate. Asta ar putea conduce la o renaștere a astrologiei, există felurite semne în acest sens. În Germania ea a fost amânată suplimentar din cauza celui de-al Treilea Reich, care vedea pe drept în astrologie un pericol, fiindcă pentru potentații de atunci demnitatea omului, reprezentată de astrologie, era probabil extrem de incomodă — așa cum se întâmplă în orice dictatură.

„Last but not least", între timp există o literatură consolidată, remarcabilă despre astrologie, care nu mai poate fi pur și simplu trecută cu vederea și ignorată. În mod nevoit, cercetarea cosmosului și a radiațiilor va descoperi probabil în vi-

itor unele analogii între macro- și microcosmos, pe care nu le cunoșteam până acum și care ne vor schimba imaginea lumii, vor recunoaște omul în condiționarea sa cosmică.

Trebuie să se menționeze în sfârșit și banalizarea astrologiei prin așa-numitele „horoscoape" săptămânale, care îi îndepărtează pe mulți. „Afacerea cu stelele" este ce-i drept lucrativă, dar cele apărute în reviste nu au nici o legătură cu astrologia. Așa-numitele horoscoape săptămânale se referă numai la poziția Soarelui, iar afirmațiile se adresează mai mult sau mai puțin dibace dorințelor și așteptărilor cititorului sau dau avertismente vagi. Ele distorsionează astrologia, făcând-o o marfă ieftină de iarmaroc — dar ce nu se folosește abuziv pentru a fi transformat în bani!

Dar banalizarea astrologiei merge și mai departe. Vechea astrologie era o știință ocultă și calcularea horoscopului presupunea cunoștințe astronomice și matematice însemnate. Azi, calcularea horoscopului este un lucru simplu de învățat: efemeridele tipărite care conțin poziția astrelor, a fiecărei planete în parte, pentru ora 0 sau 12 la prânz Greenwich Time — ca și tabelele casetate pentru toate latitudinile existente și alte mijloace ajutătoare — economisesc practic orice calcul propriu; manualele conțin rețete pentru interpretarea aspectelor planetelor, pozițiile lor în zodiac și în câmpuri. Acest lucru a atras pe multă lume în obținerea unui semidoctism astrologic; oamenii cred că este suficient pentru a tălmăci un horoscop să cunoști semnificația și caracteristicile zodiacului și planetelor și unele interpretări-șablon ale aspectelor. Este ca și când ai fi citit un lexicon al viselor în care scrie ce „înseamnă" când visezi un pom, o casă sau un animal etc. și crezi că poți deja tălmăci visele. Astfel de astrologi amatori fără cunoștințe preliminare, psihologice sau de altă natură au contribuit mult la respingerea astrologiei; când găsesc ocazia își etalează „cunoștințele", deseori neîntrebați — și găsesc mereu câte o oportunitate. Pe lângă aceștia se află câteodată și adevărate „talente naturale", cu intuiție nativă, dar majoritatea lor este, fără îndoială, neîmbucurătoare. Cu toate astea — cine se păcălește este chiar el de vină; șarlatani există și în alte domenii.

Din cele spuse până acum este clar că multe dintre obiecțiile împotriva astrologiei provin din necunoaștere. Este o experiență de bază a psihologiei că lacunele cunoașterii sunt acoperite prin presupuneri și proiecții. Deoarece se știu în general prea puține despre ce înseamnă și ce poate astrologia, căci în același timp știința dominantă are o imagine insuficientă sau tendențioasă despre ea și consideră preocuparea serioasă cu astrologia ca fiind ea însăși un „simptom", cei mai mulți sunt nesiguri cu privire la ce poate ea presta cu adevărat. De aceea se proiectează asupra ei așteptări prea mici sau prea mari, temeri nedeterminate, speranțe magice și reprezentări de dorințe. Ceea ce ar fi necesar aici este o informare clară a publicului, referitoare la raza de acțiune și posibilitățile afirmațiilor astrologice.

Trebuie de aceea să detașăm astrologia de *acei* astrologi care nu procedează cu responsabilitatea indispensabilă domeniului, cu știința despre limitele afirmațiilor și cu respectul necesar față de destinul fiecăruia. Obiecția că interpretarea astrologică îl manipulează pe cel consiliat, care este sedus la compulsia inconștientă de execuție a afirmațiilor obținute, pe care apoi consilierul le înregistrează ca fiind „punct ochit, punct lovit", este adevărată doar pentru unii astrologi, ca și pentru unii dintre clienți — nu trebuie să confundăm un lucru bine făcut cu cei care îl reprezintă prost. Așa că astrologii trebuie și ei să se schimbe, în cazul în care în viitor vor dori să corespundă cerințelor. Trebuie să devină conștienți că interpretările și prognozele exacte ar fi doar posibile — eventual —, din punct de vedere astrologic, dacă în sistemul nostru solar s-ar face mișcări repetitiv uniforme. Pentru asta orbitele planetelor ar trebui să fie însă trasee de cerc în jurul unui centru fix. Trebuie să acceptăm însă aparenta contradicție care rezidă în constelația respectivă a planetelor, ce poate fi calculată cu exactitate dinainte, și în *efectul ne*predictibil — sau doar foarte limitat — al mereu schimbătoarei, fiind prin aceasta unică, noi constelații totale. Datorită faptului că te poți baza pe legile traiectoriilor planetelor sistemului nostru solar suntem în măsură să calculăm cu toată precizia înainte sau în urmă

poziția tuturor planetelor în orice moment, acest lucru ar putea fi contracarat doar printr-o catastrofă neprevăzută sau prin intrarea în sistemul nostru solar a unor noi corpuri cerești. Această precalculabilitate astronomică spațiotemporală se referă totuși la o structură generală nouă, mereu în schimbare, care nu se repetă niciodată literal, astfel că nici o clipă universală nu-i va semăna unei clipe trecute sau viitoare, pentru că întotdeauna „totul curge".

Să lăsăm măreția acestei întâmplări să aibă efectele ei asupra noastră; asta înseamnă că stăm în fața fenomenelor legităților previzibile, care permit totodată să apară mereu noul, care se sustrage, prin repercusiunile sale generale, acțiunii raționale. Mergem prea departe dacă presupunem că deja prin asta imaginea determinismului absolut a devenit efemeră?

V

Psihanaliză și astrologie*

> Astrologia modernă se apropie tot mai mult de psihologie și este deja auzită bătând la porțile universităților.
>
> CARL GUSTAV JUNG

Vă rog să-mi permiteți să-mi încep referatul cu o maximă a lui Gotthold Ephraim Lessing: „Cine nu-și pierde rațiunea în legătură cu anumite lucruri nu are ce pierde." Ei bine, astrologia este unul dintre acele „anumite lucruri", deoarece exclusiv rațional nu o putem explica. De aceea, ea nu se potrivește cu imaginea noastră actuală despre lume: pentru gândirea științifică, preponderent cauzal-mecanicistă, ea este neștiințifică. Spre uimirea noastră — dar și spre neplăcerea altora —, observăm că ocupându-ne temeinic de ea, ni se confirmă de fiecare dată teoriile ei care ne-au fost transmise.

Respingerea astrologiei de către știință, ce o catalogheză ca fiind o superstiție, a dus la practicarea ei în special de către „persoane din afară". Utilizarea ei în mod serios a avut ca urmare pierderea credibilității ca terapeut — din partea pacienților, dar și a confraților. Referitor la colegi, este valabil în special pentru psihanaliștii din școala lui Freud; terapeuții de orientare jungiană sunt mai deschiși la legătura dintre astrologie și psihoterapie.

---

* Prima ediție a acestui articol a fost prezentată ca referat cu ocazia celui de-al IV-lea Forum Internațional de Psihanaliză, New York, 1972.

Știința și cunoașterea umană au la bază două surse: experiența și revelarea cunoașterilor și a conexiunilor prin înțelegere intuitiv-nemijlocită. Baza științei experimentale este gândirea cauzală — studierea relației dintre cauză și efect cu ajutorul experimentului și al statisticii. Ea încearcă, prin acumularea observației asupra unor fenomene singulare, să ajungă la legități general valabile. Cunoscând condițiile inițiale ale producerii unui fenomen devine posibilă prezicerea sigură a viitorului său. Acestui tip de gândire îi datorăm enormele succese ale științelor naturii.

Baza științei revelării este gândirea teleologică sau finală, care încearcă să înțeleagă fenomenul individual în sine și sensul acestuia în cadrul contextului global al ideii și al planului creației sale. Einstein spunea: „Cele mai profunde lucruri pe care le putem afla sunt revelațiile misticii. Este sentimentul fundamental, ce se află la originea adevăratei arte și științe. Cine nu îl cunoaște nu se mai poate minuna, nu mai are parte de mirarea profundă, e ca și mort, ca o lumânare stinsă."

Din asemenea trăiri revelatoare provine probabil bagajul de cunoștințe ale astrologiei ce ne-a fost transmis. Ea este teoria despre legătura cosmică dintre toate lucrurile și întâmplările de pe pământ, despre o corespondență continuă dintre cosmos și om. Viziunea astrologică universală cuprinde și un principiu spiritual, ce se manifestă în toate fenomenele și legile naturii și vieții și pe care noi îl putem cunoaște intuitiv prin participarea noastră inconștientă la el. Astrologia așază omul în contexte mai ample decât cele strict interumane; omul este pentru astrologie parte a întregului universal și se află ca atare sub influența legităților acestuia.

Ca psihanaliști gândirea astrologică nici măcar nu ne este străină: conceptul de bază al astrologiei, ca și cel al psihanalizei, este reprezentarea unor marcări inițiale, inconștiente (sau care au devenit ca atare) și care se reflectă prin destin. Psihanaliza pornește de la însemnarea timpurie omenească de către mediu, astrologia de la cea cosmică și mai timpurie. Ambele se referă la faptul că dezvoltarea personalității se edifică pe fundamentul acestor marcări inițiale ale omului. Scopul lor

este înrudit, și anume conștientizarea unor amprentări inițiale, importante pentru dezvoltarea sănătoasă a ființei, inconștiente (sau devenite inconștiente): cunoscând, și astfel înțelegând, predispozițiile și devenirea noastră, avem o șansă prin prelucrarea trecutului să dobândim o libertate mai extinsă. În cazul în care propoziția lui Freud: „Acolo unde era Se-ul va fi Eul" e valabilă și poate fi utilizată în încercările noastre terapeutice, trebuie să lărgim „doar" sensul acestui „Se", pentru a putea folosi propoziția și în astrologie: și în astrologia de consiliere practică este vorba despre conștientizarea inconștientului, chiar dacă la o cu totul altă dimensiune.

Așadar, ar trebui „doar" să acceptăm că pe lângă inconștientul personal și cel colectiv există un strat sufletesc mai adânc, pe care îl numim „inconștientul cosmic". Dacă inconștientul personal cuprinde precipitatul experiențelor umane timpurii cu mediul, dacă inconștientul colectiv adună predispozițiile și instinctele speciei umane, atunci inconștientul cosmic ar fi reflectarea participării noastre la ordinea, ritmul și legitățile cosmice, care ne marchează, iar toate acestea ar fi vizibile în horoscop. Greu este azi pentru noi doar faptul că trebuie preluate și principii extraterestre, pe care le cunoaștem altminteri doar ca fenomene astronomice și fizice și cărora nu le-am atribuit o influență atât de mare asupra existenței noastre cum o face astrologia.

Nu este sarcina mea aici să vă arăt cât de mult se adeveresc prin cercetarea modernă teoriile astrologice — vă atrag doar atenția asupra raportului cercetătorilor nucleari din Albuquerque apărut în ianuarie 1972, în *Time Magazine*, în care se constată, printre altele, că există posibilitatea unor accidente mai frecvente în cazul în care Luna se află în aceeași poziție — sau opusă acesteia — ca la data nașterii noastre. Doresc să îndrept atenția prin acest referat numai spre ajutorul pe care ni-l poate oferi astrologia în munca noastră terapeutică și vă rog să aveți doar pentru o jumătate de oră o atitudine mai deschisă față de gândirea astrologică.

Elementele de bază ale horoscopului, care reprezintă fixarea constelațiilor planetare într-un anumit moment în timp și

într-un anumit loc față de pământ, sunt: zodiacul, planetele cu aspectele lor și câmpurile horoscopului. Orice horoscop individual conține toate aceste elemente, dar accentuate și „amestecate" de fiecare dată în mod diferit. Fiecare om participă astfel la întregul cosmos și la tot ceea ce e general omenesc, dar este la rândul său doar o secțiune individuală, microcosmică.

Să începem cu zodiacul. Cu cele douăsprezece semne ale sale, este considerat static-neschimbător. El cuprinde douăsprezece imagini primordiale sau idei; din punct de vedere psihologic acestea adună pe plan uman douăsprezece moduri diferite de-a-fi-în-univers, având un anumit caracter provocator. În limbaj propriu, putem spune că este vorba despre douăsprezece imagini arhetipale esențiale, dintre care unele există în noi ca reprezentări-scop sau ca o imagine conducătoare.

Marcarea printr-un asemenea semn zodiacal ne face să percepem din întregul realității unele detalii ca fiind conturate puternic, altele mai puțin, iar altele deloc — de parcă am purta ochelari care lasă să pătrundă selectiv numai anumite culori ale realității. Fiecare semn în parte redă anumite înclinații, predispoziții de trăiri și direcții de interese cărora le suntem subordonați inconștient.

Ce ar putea însemna asta pentru activitatea noastră terapeutică? Fiecare dintre noi și-a dat seama în timpul activității sale că se lovește de un gol, necunoscând „natura primară", cum o numesc eu, a pacienților săi. Pacientul intră întotdeauna în tratament gata împovărat sau deformat de influențele mediului din care provine. Este de aceea deosebit de complicat pentru noi să ne facem o părere despre cum este felul său primar, „după ce lege" s-a format. Un introvertit tăcut este cumva doar un inhibat agresiv, un narcisic regresiv sau așa este el format? Umilința altuia este doar formațiune reacțională sau este autentică, dorința de a fi conducător al unui al treilea este un mod de afirmare isteric, prezentând idei hipomaniacale despre puterea absolută sau asta este predestinarea sa? O femeie cu o viață îndrăzneață are tendințe falice, este obsedată de *animus* sau cuprinsă de invidia de

penis? Sau o vedem doar noi așa, iar această predispoziție este poate *kairos**-ul ei?

Cine ar îndrăzni să răspundă unor asemenea întrebări doar ținând cont de datele biografice ale unui om și cine este atât de eliberat de propriile sale criterii valorice sau concepte teoretice, încât să fie cu adevărat deschis față de destinul altuia? În concepția astrologiei, horoscopul indică prin simbolurile sale „natura primară", și anume arătând o diferențiere pe care nici o metodă sau tipologie creată de om nu o poate atinge.

Asta ar însemna deci că în horoscopul unui om vom găsi structura sa de bază sau planul inițial — începând de la naștere. Pentru părinți și educatori este de o valoare inestimabilă, iar pentru activitatea noastră terapeutică a cunoaște structura unui plan al destinului uman este de o maximă importanță. Vom respecta mai bine destinul individual și vom învăța să vedem în pacientul nostru nu doar un „nevrotic" atunci când se abate în vreun fel față de o persoană care este considerată „normală" sau sănătoasă sau dacă nu se poate adapta cerințelor vremii sau societății, care i-au putut induce o nevroză.

Cunoașterea celor douăsprezece „peisaje sufletești" pe care ni le mijlocește zodiacul este deosebit de importantă pentru fenomenele de transfer și contratransfer. Cu toții avem experiența că pe unii dintre pacienți îi înțelegem mai ușor decât pe alții, că de unii oameni ne apropiem mai mult, de alții mai puțin. De capacitatea noastră de empatie față de fiecare pacient în parte va depinde însă în final rezultatul terapiei în sine. Chiar medicii știu că pun un diagnostic mai corect și recomandă o

* *Kairos* (καιρός) e un cuvânt din greaca veche, ce semnifică „momentul potrivit sau oportun". La ora actuală e folosit în teologie pentru a descrie forma cantitativă a timpului. În retorică termenul **kairos** reprezintă „un moment scurt în care apare o oportunitate de care trebuie profitat cu toată forța pentru a obține succesul".
Vechii greci aveau două cuvinte semnificând timpul: „cronos" și „kairos". În timp ce primul se referea la timpul cronologic sau secvențial, cel de-al doilea avea înțelesul „timpului între" al unui moment imponderabil în care se întâmplă ceva special. Ce însemna acel moment special depindea de cine folosea cuvântul. În timp ce „cronos" este de natură cantitativă, „kairos" este calitativ. (*N. t.*)

medicație mai potrivită pacienților care le sunt mai simpatici decât celor mai puțin simpatici. Cu atât mai mult contează asta în domeniul nostru de activitate, mai ales că desfășurăm o colaborare de lungă durată și diferențiată, la care înțelegerea întregului domeniu al trăirilor celuilalt este atât de hotărâtoare.

Mai problematic decât „contratransferul" este atunci când nu-l înțelegem pe pacient, atunci când nu reușim deloc sau nu reușim suficient să ne transpunem în trăirea lui, în „peisajul său sufletesc", nu îi putem cuprinde existența-în-univers. Atunci suntem în pericolul de a-l cataloga conform propriului nostru fel de a percepe întâmplările sau conform unei scheme teoretice, putând înțelege greșit chiar esențialul și, eventual, dăunându-i astfel. Nici măcar nu observăm diferențele dintre trăiri pentru că în mod naiv presupunem, fără a fi conștienți de asta, o aceeași trăire ca a noastră și la pacient. Dar cât de diferit percepem lumea în lucrurile mari, ca și în cele mici — proverbul spune: „Pentru unii mumă, pentru alții ciumă". Pentru unul dragostea este satisfacerea plină de plăcere a dorințelor sale pulsionale, pentru altul este idealul cel mai înalt al existenței, celui de-al treilea i se pare a fi o trăire a transcendenței, cel de-al patrulea se teme de dependență. Unul vede în destin derularea unor condiții inițiale predeterminate cauzal, un altul o întâmplare fără noimă, al treilea crede în existența unei necesități pline de sens și într-o sarcină impusă de providență, al patrulea crede că trebuie să-l depășească ș.a. În general, nici nu prea știm câte dintre valorile și concepțiile proprii, care ni se par de la sine înțelese, le considerăm în mod naiv ca fiind general valabile, indiferent de deosebirile conștientizate de noi, specifice unor clase sau straturi, diferite din punct de vedere ideologic sau rasial. Preocuparea pentru pulsiuni a psihanalizei a dus la simplificarea prea îndelungată a prea multor lucruri. Cine știe într-adevăr ceva despre sentimentul vieții celuilalt, acel ceva care dă culoare întregii sale existențe, care îl face să simtă și să prelucreze în mod cu totul diferit de noi aceeași „realitate" și aceleași experiențe? Doar cu ajutorul conceptelor noastre psihanalitice rămânem ancorați prea tare în stereotip.

Înțelegerea propriului horoscop ca și pe cel al pacientului, dar și compararea lor pot fi aici de mare folos. Cele douăsprezece feluri de-a-exista-în-univers pe care le-am aflat de la astrologie ne dau posibilitatea prin descrierile lor principiale să ne implicăm și în moduri de trăire care ne sunt mai puțin cunoscute și să le înțelegem. În plus, aceste descrieri prezintă la fiecare semn în parte punctul culminant, dar și pe cel mai de jos în care s-ar putea trăi, tipuri comportamentale specifice fiecărui semn în parte a căror însumare în timp alcătuiește un destin. Avem astfel posibilitatea unei alegeri, a unei interpretări, a unei autoresponsabilizări și a unei decizii în afara oricăror ideologii sau teorii — tocmai aici astrologia este de cele mai multe ori greșit înțeleasă. Se crede că ea stabilește lucrurile în mod fatalist —, iar în acest sens și este folosită eronat de către astrologii vulgarizatori. Horoscopul prezintă doar șansele și primejdiile datorate marcării noastre primare, care devine, în caz că a fost corect înțeleasă, o sarcină pe care doar omul în cauză va putea s-o rezolve.

Pentru fiecare semn sunt prezentate și unele temeri și sensibilități specifice, împotriva cărora trebuie să te aperi; aceste atitudini protectoare pot fi înțelese ca mecanisme de apărare specifice semnelor respective. Cunoașterea unor sensibilități înnăscute este foarte importantă pentru transfer și contratransfer — se cunosc atunci mai bine, printre altele, anumite granițe ale toleranței pacienților, lucru ce trebuie respectat. Atât despre zodiac.

Să ne îndreptăm, așadar, către planete. Ele întruchipează principiul dinamic al horoscopului și reprezintă forțele de transmitere a ideilor aflate în zodiac spre realitatea pământească. Ele sunt, totodată, forțele organice de structurare a sistemului nostru solar, la care participăm inconștient. Aceste forțe plăsmuitoare au fost proiectate în timpuri străvechi asupra divinităților. Deoarece este vorba despre proiectarea unor principii constante, care au o corespondență sufletească în noi, poate fi înțeleasă concordanța adesea uimitoare a figurilor zeilor din diversele mitologii — sunt chiar proiectate mereu aceleași principii, doar numele zeilor se schimbă în funcție de cultură.

În cadrul unor constelații mereu noi, care nu se repetă niciodată ca totalitate — astfel ca nici o clipă universală să nu se întoarcă vreodată identică cu ea însăși — planetele sunt un simbol al veșnicei schimbări a ființării. În ajutorul activității noastre terapeutice nu avem decât conceptul teoretic, în funcție de care putem trage concluzii referitoare la mediu, moment, felul și gravitatea unei dereglări a unui pacient. Nu avem însă nici un concept privind „formula personală", dată de soartă unui om, așa cum este exprimat în constelațiile planetelor din horoscopul său. În cuprinderea unicității destinului său ca fiind o întâlnire a însemnărilor cosmice primordiale, a predispoziției sale moștenite și a mediului înconjurător uman, pot fi găsite însă posibilități terapeutice extrem de importante.

O dată cu cele zece planete sunt prezentate din punct de vedere psihologic Eurile parțiale, impulsurile parțiale, active în fiecare dintre noi, deosebindu-se perfect și neputând fi confundate. Fiecare planetă simbolizează un anumit principiu modelator individual având funcții specifice; în conformitate cu poziția semnului zodiacal și a câmpului unei planete, precum și cu aspectarea sa, există o deschidere nemărginită pentru posibile modulații. În cazul în care un horoscop prezintă un efect prea puternic, prea slab sau alterat al unui astfel de principiu al planetei, există anumite urmări ce pot fi descrise și care pot duce și la tulburări nevrotice în condiții specifice ale mediului înconjurător.

Putem transpune fără greutate unele dintre principiile acestor planete în terminologia psihanalitică. Soarelui, adică părții însorite din noi, îi corespunde dorința de libertate și autonomie, care se poate mișca între polii unei autorealizări sănătoase, unui delir de grandoare narcisice sau, poate, unei absențe a capacității de autodeterminare; există o relație între Soare și „idealul Eului" sau „Eul ideal". — Luna ne indică pătrunderea spre regiunile inconștiente ale sufletului, ceea ce poate fi trăit ca siguranță presimțită a instinctelor, ca o viață de vis într-o lume dorită, depărtată de realitate sau ca o poticnire copilărească în legătura timpurie cu mama; relația cu

„oralitatea" este de netăgăduit. — Cu Mercur ne orientăm prin lume, gândind, între polii recunoașterii unei intelectualități relativând doar sceptic sau ai unei funcții a gândirii dezvoltate insuficient; el are legătură cu „intenționalitatea". — Prin Venus suntem atinși de Eros, tânjim după frumusețe și armonie sau trăim la modul pasiv și comod conform „principiului plăcerii". — Prin Marte ajungem să avem voință, într-un mod constructiv sau distructiv; el este principiul care împinge lucrurile înainte, care trece de la plăcere la activitate, la faptă și de aici dorind schimbarea lumii. Marte are o relație clară cu „falicul". — Jupiter simbolizează ceea ce ne dă sens, putând fi sub formă religios-ideologică sau socială. La modul său deformat ne face să fim seducători sau prefăcuți, care încearcă să pară ceea ce ar dori să fie cu adevărat. — La Saturn ne întâlnim cu „principiul realității" care pune bariere, perceput ca necesitate în exterior, ca instanță a conștiinței morale în interior; efectul se poate întinde între o matură autolimitare, o mărginire constrânsă și un Supraeu prea puternic sau prea slab; Saturn are o legătură cu „analul".

O corespondență cu planetele transsaturnice Uranus, Neptun și Pluto nu se găsește în cadrul conceptului psihanalitic. Din punct de vedere astrologic-psihologic principiului lui Uranus îi corespund intuiția și impulsul de a depăși tradiția, între polii inovației reformatoare și ai revoluției rebelo-radicale. — Principiul lui Neptun mijlocește trăirea transcendenței transfrontaliere, cel mai adesea comparată „sentimentului oceanic", despre care Romain Rolland i-a scris lui Freud într-o scrisoare, dar pe care acesta nu-l recunoștea la sine. Neptun ne mijlocește o empatie până la identificarea totală, fără limite; el este totodată un medium pentru întâmplări mistice ca și pentru autosugestionări iluzorii până la amăgire sau poate duce la desființarea haotică, prin beție și dependență, a Eului. — În sfârșit, întâlnim prin Pluto forțe sufletești htonic-arhaice, care asemănător energiilor atomice pot fi folosite pentru mântuire sau dezastru.

Ceea ce am putut să vă dau a înțelege aici în doar câteva cuvinte produce o sumă uriașă de combinații datorită poziți-

ilor diferite ale planetelor în horoscoapele individuale și datorită aspectelor lor reciproce. Asta ne face să înțelegem care sunt forțele ce se află în contradicție la un om, care dintre ele riscă să devină supra- sau subevaluate și astfel să ducă la posibile dezvoltări eronate. Din combinațiile planetelor reiese deci un model extrem de diferențiat al ființei noastre; se pot recunoaște tensiuni, amenințări, forțe ajutătoare și posibilități productive, cunoașterea lor devenind foarte importantă din punct de vedere terapeutic.

În fine, în cadrul celor douăsprezece câmpuri sau case ale horoscopului astrologia vede domeniile de realizare ale impulsurilor și înclinațiilor date de planete și semnele zodiacale. Răspândirea planetelor pe aceste câmpuri arată, așadar, în ce direcție și cu ce scopuri ne implicăm imboldurile, către ce domenii ale vieții se îndreaptă ele. Câmpurile se referă de exemplu la profesie, parteneriat și comunitate, boală etc., pe scurt la toate domeniile vieții care aparțin existenței noastre.

Elementele descrise ale horoscopului — zodiacul, planetele cu aspectele și câmpurile lor — reflectă omul într-un sistem referențial complet, care nu este creat de el, ci este reproducerea legităților sistemului nostru solar. Omul apare în acest sistem ca un punct de intersecție și central al constelațiilor forțelor cosmice într-un anumit moment universal, care devine tema destinului său, fiind o secțiune microcosmică dintr-o constelație macrocosmică.

Și destinul corpului nostru aparține fatalității. Conform tradiției astrologice, fiecărui semn zodiacal îi este atribuită o anumită regiune a corpului inclusiv funcțiile acesteia; în predispoziția față de maladiile corpului există o punte între astrologie, psihosomatică și alegerea unui organ, adică o legătură corporal-sufletească inconștientă între problemele sufletești nerezolvate și exprimarea lor în ceea ce se petrece cu corpul: conflictele tipice semnelor zodiacale și modurile comportamentale se pot somatiza. De exemplu, semnului Racului i se subordonează stomacul; totodată, tipul Racului este descris astrologic după cum urmează: este legat foarte puternic de trecut și de mamă; are o ambiție vie dublată de o sen-

sibilitate foarte mare, este susceptibil și ușor de lezat; are o fantezie bogată și dorințe intense, cu înclinația de a se retrage resentimentar în sine în urma unor dezamăgiri și jigniri; caută o evadare în fantezie în fața durităților realității; are o labilitate puternică a stărilor sufletești cu înclinația de a-i tiraniza sentimental pe cei din jur, pentru a-și impune dorințele prin toane și indispoziții; îi este dor de refugiul la sânul mamei. — Să comparăm cu cele de mai sus o descriere psihosomatică modernă a bolnavului de ulcer gastric și duodenal*: „În trăirea semenilor noștri se văd nerăbdarea, invidia latentă față de cei cu o poziție socială mai bună, așteptările înfrigurate pentru o atmosferă maternă, ocrotitoare, înclinația spre o retragere din situații din care nu se poate profita în nici un fel, cu nenumărate reacții de dezamăgire și supărare", iată cum coincidențele sunt probabil suficient de bătătoare la ochi.

Ca încheiere, încă un cuvânt referitor la prognoza despre așa-numitele tranzituri, trecerile planetelor aflate în mișcare peste locurile zodiacului gândite ca locuri fixe în cadrul horoscopului zilei de naștere. Astfel sunt date anumite ritmuri de dezvoltare previzibile în scadența lor, nu însă în ceea ce privește prelucrarea lor individuală, care depinde de fiecare dată de vârstă și de treapta de dezvoltare a individului. Importantă este mai ales întoarcerea la aspectele deja schițate în horoscopul nașterii — ne amintește de compulsia la repetiție din psihanaliză; căci sub asemenea constelații care se întorc ești dispus în mod inconștient — așa cum descrie psihanaliza compulsia inconștientă la repetiție —, să le răspunzi prin modurile de comportament câștigate deja prin ele, și având de fiecare dată aceleași experiențe, nu vei putea elimina comportamentul câștigat astfel. Dar deoarece aceste aspecte repetitive se desfășoară mereu în cadrul unei constelații generale schimbătoare, este clar faptul că nu poate exista o determinare absolută — un aspect ce se repetă se săvârșește mereu sub alte constelații care îl acompaniază.

---

* Cf. Werner Schwidder, *Psychosomatik und Psychotherapie bei Störungen und Erkrankungen des Verdauungstraktes*, în Documenta Geigy, Acta psychosomatica nr. 7, 1965.

Pentru terapeut, cunoașterea ritmurilor dezvoltării unui destin scadent este foarte importantă, deoarece ar putea prevedea într-o anumită măsură crizele unui pacient — în special la pacienții pasibili de suicid sau aflați sub amenințarea unei psihoze sau a altor probleme care se vestesc. Cunoscând tranziturile, terapeutul are la dispoziție cel puțin o posibilitate de control *în plus* a situației unui pacient, putând să-și modifice ulterior în funcție de ea comportamentul terapeutic; el poate recunoaște ca atare crizele în dezvoltare ale pacienților, pe care altminteri le-ar fi crezut poate că sunt o regresie, o rezistență sau o acțiune. Chiar și delimitarea recunoscută în timp poate însemna un ajutor.

Recapitulez: În cazul în care dorim să cunoaștem mai mult decât partea biografică și pulsional-structurală a unui pacient, ar trebui să implicăm horoscopul. Acesta ne va înlesni posibilitatea unei terapii focalizate individuale, o adresare țintită a problematicii specifice unui pacient. Includerea horoscopului poate fi utilă mai ales în fazele stagnante ale activității analitice sau la pacienții cu care avem dificultăți. Pericolul ideilor preconcepute ale analistului nu-mi pare a fi mai mare decât la oricare alt concept teoretic; mai degrabă primejdia e mai mică, deoarece conceptele teoretice obișnuiesc să fie mult mai mărginite și mai decisive decât cele astrologice. Amenințarea care planează că analistul ar putea deveni în fața pacientului său, datorită cunoștințelor sale astrologice, un atotputernic atoateștiutor nu poate exista atunci când horoscopul este folosit în mod obiectiv — asta ar putea fi o problemă de interpretare și nu de astrologie, iar ea apare și fără a fi legată de astrologie, atunci când cel care oferă ajutor își arogă o autoritate atotcunoscătoare.

Cu ajutorul horoscopului vom putea cunoaște prin urmare părți ale pacientului care ne scapă din cauza activității noastre orientate doar analitic. În plus, ni se ascute privirea pentru diversitatea posibilelor trăiri și a predispozițiilor ființei care pot exista în spatele unor imagini fenomenale aparent asemănătoare. Cunoașterea propriului nostru horoscop ar trebui să fie de fapt de la sine înțeleasă; ea trece dincolo de ceea ce putem afla despre noi prin analiză proprie. Compararea horos-

copului nostru cu cel al unui pacient ne poate atrage atenția asupra unor anumite contratransferuri, altminteri eventual de nerecunoscut, ne poate da indicii privitoare la înțelegerea greșită, împovărarea, suprasolicitarea sau frustrarea inconștientă a unui pacient. Preocuparea față de propriul horoscop duce, conform experienței, la o mai adâncă autoînțelegere, la o continuă controversă cu noi înșine, comparabilă cu „analiza fără sfârșit" pusă în mișcare prin procesul analitic odată pornit. Horoscopul ne prilejuiește astfel un acces important *mai mult* către esența pacientului — nici mai mult, nici mai puțin. Cine crede că poate renunța la el pierde cel puțin o posibilitate de înțelegere a pacientului său, pe cât de cuprinzătoare, pe atât de diferențiată.

Sensul expunerilor mele ar fi atins dacă am reușit să-i pun pe gânduri pe unii dintre dumneavoastră, devenind poate un imbold pentru a vă ocupa chiar dumneavoastră de tema respectivă, de a vă forma propriile experiențe pentru a vă putea face o părere. Scepticii îmi vor imputa că am căzut pradă riscului de a proiecta cunoștințe astrologice asupra pacienților mei pe care apoi le-am găsit confirmate. Psihanaliza și astrologia se aseamănă însă și din acest punct de vedere: ambele pot conduce spre faptul că anumite cunoștințe sunt proiectate ca așteptări asupra pacienților în vederea interpretării în sensul acestor cunoștințe — gândiți-vă doar la interpretarea visului. Dar așa cum a ajuns psihanaliza dintr-o tălmăcire forțată a visului, respinsă ca neștiințifică, o știință importantă a visului, un lucru asemănător s-ar putea petrece și cu astrologia. Asta ar deveni posibil printr-un program de cercetare elaborat de psihoterapeuți interesați, care ar fi concomitent și astrologi experimentați. S-ar putea verifica legăturile și posibilitățile de exprimare afirmate de astrologie pe experiențe extinse, istorice de boală și procedee de tratament detaliate, ceea ce s-ar dovedi rodnic pentru ambele domenii. Pe de altă parte, pericolul proiectării cunoștințelor mai sus menționat există pretutindeni unde nu avem cunoștințe „sigure" și controlabile — dar în ce zonă a vieții putem pretinde că avem așa ceva!

VI

Despre practică în consilierea astrologică*

> Platitudinii amenințătoare astrologul îi opune un ochi sigur pentru demnitatea înnăscută a omului, fără a intra în formule abstracte despre egalitate și libertate... Părerea lui este... că cu fiecare în parte se naște nu numai o nouă imagine a speciei, ci și o nouă lume.
>
> ERNST JÜNGER

Dacă nu ne amăgesc toate semnele, atunci astrologia se află în fața unei renașteri. Acest lucru părea de fapt previzibil de mai multă vreme, dar apoi a părut a se impune din nou prezentul nostru cu necesitatea sa atât de pregnantă pentru explicabilitate rațională, pentru realizare și evaluabilitate experimentală, pentru conducerea și influențarea voită inclusiv a evenimentelor vieții și a demitizării lumii, de care suntem atât de mândri — de parcă tocmai acest prezent ar oferi un imaginabil sol infertil în vederea reabilitării astrologiei. Căci unei orientări exclusiv științifice, pentru care sunt valabile științific doar legăturile înțelese cauzal, ar trebui să-i fie extrem de ușor să „contrazică științific" astrologia — ceea ce s-a și petrecut de multe ori. Nici nu s-a pus întrebarea dacă metodele folosite pentru fenomenul cercetat au fost adecvate, cum se întâmplă

---

* Prima ediție a văzut lumina tiparului în *Zeitschrift für Parapsychologie und Grenzgebiete der Psychologie*, 1972/XIV, 4.

în cazul când, de dragul unui concept teoretic sau ținând de viziunea asupra lumii, se stabilește conform sistemului lui Palmström* ceva ce nu poate fi pentru că nu are voie să fie.

În mod surprinzător, astrologia se bucură totuși de un interes crescând. Poate că putem înțelege acest lucru ca pe un semn al maturizării, în cazul în care azi nu mai suntem dornici să preluăm atât de ușor prejudecățile și să respingem ceva fără a verifica, doar pentru că nu corespunde conceptului unor oameni de știință sau pentru că se opune tendințelor colective de contopire cu masa. Mai ales cei din tânăra generație au o disponibilitate vie în acest sens. Cercetarea motivelor, devenită atât de importantă azi, ne învață totodată să luăm în considerare factorii subiectivi și îngustarea câmpului nostru vizual apărută astfel, oriunde cercetăm și să recunoaștem motivele care depind de individ și de atitudinea sa subiectivă. Și în cele din urmă, în spatele nou-trezitului interes pentru astrologie și domeniile înrudite se găsește, evident, necesitatea pentru ceva ce alte domenii ale cunoașterii nu ne mijlocesc: o extindere a conștiinței printr-o lume a simbolurilor transmise pe care nu o putem abandona atât de simplu și nici n-o putem considera lichidată, mai ales că e posibil să mai aibă să ne spună ceva. Dar dacă se va ajunge la o renaștere a astrologiei, nu ne putem aștepta, așa cum este ea practicată încă și azi de mulți astrologi, la perspectiva de a fi luată în serios. Situația noastră de viață este alta, cunoștințele noastre sunt mai extinse și exigențele noastre au devenit mai înalte. Așa încât astrologii trebuie să se reorienteze și să dezvolte un nou concept despre sarcinile pe care și le propun. Dintre multele întrebări care vor apărea legate de asta, cum sunt: Se va ajunge la o formare reglementată oficial? Cum vor arăta premisele profesiei astrologilor practicanți? Ce fel de pregătire va fi cerută pentru asta? Poate să devină astrologia din nou o materie la universitate? Unde se află posibilitățile și unde limite-

* Palmström și v. Korf sunt personaje ale fanteziei poetului Christian Morgenstern pe care le-a folosit pentru a lua peste picior birocrația și funcționarii. (*N. t.*)

le acestui domeniu? etc. —, aș dori să dezbat aici doar întrebarea ce funcție poate avea astrologul eficace, unde se vor afla șansele și pericolele activității sale.

Deoarece astrologul practicant nu are încă un rol și o funcție sociale distinct conturate, o „imagine" bine determinată asemenea unui medic, judecător, preot ș.a., nu încape nici o îndoială că se află, mai mult decât aceștia, la cheremul așteptărilor și vagilor proiecții ale clienților săi; va fi cu atât mai dispus să-și asume aceste așteptări, cu cât rolul său social îi este lui însuși mai neclar. În cazul în care un consultant va promite prea multe, nefiind conștient de propria-i limitare, precum și de granițele domeniului său, îi va ispiti pe căutătorii de sfaturi cu speranțe pe care nu le poate împlini. Dacă cei care caută sfaturi sunt la rândul lor prea naivi și necritici, prea încrezători în minuni sau plini de așteptări, dorințe și temeri copilărești, îl vor tenta la rândul lor cu ușurință pe consultant să meargă dincolo de declarațiile de care poate fi răspunzător. Lucruri asemănătoare se petrec și în alte domenii, dar acolo imaginea celor presupuse a se întâmpla este în general mai clară, se știe dinainte ce se așteaptă de la reprezentanții lor și ce nu. O consiliere astrologică și psihologia celor care iau parte la ea duc deseori la situația în care consultantul îl reduce pe cel care îi caută sfatul la rolul unui copil, consultantul fiind gata să preia prea multă responsabilitate; așa cum, pe de altă parte, cel consiliat îl poate împinge pe consilier în rolul unui „atotștiutor", în ale cărui mâini e gata să-și pună „propriul destin". Se presupune această situație desigur numai pe baza unei masive necunoașteri a posibilităților și limitelor astrologiei.

Aici se află, după părerea mea, cea mai importantă dintre revendicările care apar în momentul renașterii astrologiei: înțelegerea clară a limitelor afirmațiilor ei — lucru indicat continuu de astrologii de azi, mai ales de Thomas Ring. Asta înseamnă pentru astrologi: imagini rezonabile și adecvate despre funcția consilierului; iar pentru cei care doresc sfaturi: o expectativă rezonabilă și adecvată a unei discuții de consiliere. Este necesar un proces de educație lung, reciproc, pentru rezolvarea acestei condiții. Tentația, indiferent de motive, de a

juca rolul marelui magician este puternică pentru mulți astrologi; disponibilitatea de a preda altuia responsabilitatea proprie și decizia este cu atât mai puternică la cei care caută sfaturi. Ambele situații îngreunează clasificarea rațională a tălmăcirii horoscopului în domeniul discuțiilor de consiliere și îi face chiar și pe cei care au o părere bună despre astrologie să devină sceptici, cel puțin față de reprezentanții ei.

Fără îndoială că astrologii se găsesc azi într-o situație dificială: pe de o parte sunt atacați, respinși și combătuți, deseori cu mijloace nedemne, și asta mai ales de oamenii care nu s-au ocupat niciodată ei înșiși serios de astrologie. Pe de altă parte, se văd puși față în față cu proiecțiile și așteptările descrise de clienții lor, care de cele mai multe ori nici nu vor să afle ceea ce poate să le spună astrologul în mod cu adevărat responsabil, ci așteaptă un oracol. În această situație unii astrologi încearcă să se comporte cu adevărat științific, iar alții doar să-și consolideze nimbul de magicieni.

Primii vor să-și întărească descoperirile statistic — computerele sunt azi foarte bune pentru asta — și cred, prin mărturii cât se poate de univoce, că pot „demonstra" conținutul de adevăr al astrologiei. Vor să obțină cât mai multe „lovituri din plin", care să fie controlate după aceea, mergând atât de departe încât să-i ceară clientului să depună declarațiile lor la notar, în vederea unei verificări ulterioare. Oricât de folositoare ar fi uneori cercetările statistice, ele nu trebuie supraevaluate; se caută atunci găsirea unor asemănări statistic sesizabile și a unor analogii în mare, pentru a putea impune prin cifre mari, sacrificând-se însă ceea ce este unic și individual într-o temă a nașterii în favoarea unei afirmații de o dimensiune nespecifică. Pe bună dreptate se poate aduce atunci reproșul că asemenea declarații li s-ar potrivi celor mai mulți dintre oameni. Nu există niciodată „acea" constelație — „acel" Marte în casa a opta, „acel" Jupiter ca maestru de ceremonii ș.a.m.d. —, ci întotdeauna Marte sau Jupiter în totalitatea horoscopului unui om, împreună cu toate celelalte constelații ale horoscopului său, prin care fiecare planetă este modificată individual în influența sa, abstracție făcând de datele unui om care nu pot fi

înțelese astrologic, dar care contribuie de fiecare dată modificând (rasă, masa ereditară ș.a.).

În asta constau atât uriașa diversitate, cât și marea dificultate a artei interpretării astrologice. După părerea mea, atitudinea față de „loviturile din plin" — asta se referă la diagnosticul orb, mai ales la posibilitățile prognostice de afirmații, un lucru foarte problematic în sine, care ar trebui să suporte tocmai asemenea „dovezi" verificabile — reprezintă o falsă premisă. În consilierea astrologică doar nu este vorba despre „dovedirea" cunoștințelor astrologice sau proprii, ci despre faptul că în cadrul discuției de consiliere un om trebuie să fie ajutat să se înțeleagă mai bine.

Alți astrologi se ostenesc să se prezinte, atât celor care caută sfaturi, cât și lor înșile, aureolați cu un nimb de magician sau profet, subliniind deseori acest fapt prin îmbrăcăminte și mediu, dar și prin formulări, care îi produc (ar trebui să-i producă) un fior de venerație căutătorului de sfaturi, față de atâtea cunoștințe. Acestea sunt în cel mai bun caz boli profesionale și trebuie să renunțăm oricum la ele; se poate spune că parada magică de erudiție și adevărata pricepere sunt invers proporționale. Nu vrem să impresionăm și să ne satisfacem propria ambiție de a impune sau pofta de putere, ci să-l ajutăm pe căutătorul de sfaturi să ajungă la o mai mare înțelegere a Sinelui, adică să-i accesăm colaborarea. Dar acum să ne referim direct la căutătorul de sfaturi. Cine vine la astrolog și cu ce întrebări? În mare parte depinde de astrologul însuși ce fel de clientelă are — cu cât va face mai mult pe magicianul, cu atât mai mult vor veni la el cei care cred în minuni. Conform experienței lui Thomas Ring, la clientela astrologilor este vorba de cele mai multe ori de cei „păgubiți, inhibați și închistați", iar unii „nu au nevoie de nimic altceva decât de o spovedanie și de o iertare a păcatelor", deoarece le trebuie „o confirmare dincolo de frazele obișnuite ale mediului lor, în ochii căruia apar uneori ca niște subiecte fără rost". Oricât aș fi de acord cu Ring că astrologul trebuie să-i prezinte celui care întreabă doar puncte de vedere și propuneri și că „sensul indispensabil al declarațiilor astrologice este de a-l lăsa pe cel care întreabă să decidă singur",

aș pune totuși sub semnul întrebării funcția de duhovnic și a celui care absolvă de păcate și aș respinge-o în ceea ce mă privește. După părerea mea, asta ar fi din partea noastră însine o așteptare greșită, ca și din partea căutătorilor de sfaturi în ceea ce ne privește. Ceea ce a întrezărit probabil Ring este întâmplarea care soluționează, eliberează, fiind câteodată catartică de-a dreptul, care poate apărea datorită unei discuții satisfăcătoare referitoare la horoscop și care poate avea, în anumite condiții, aceeași eficiență eliberatoare ca o spovedanie. Ceva asemănător absolvirii de păcate poate exista câteodată atunci când căutătorul de sfaturi află că are un horoscop ce va fi greu de trăit, că i s-a dat o sarcină foarte dificil de rezolvat — asta poate însemna pentru el o descărcare imensă a sentimentelor de vinovăție supraevaluate sau neîndreptățite, datorate unei presupuse „ratări", sau a sentimentelor de inferioritate, că nu se descurcă mai bine în viață.

E foarte ușor să condamni pe cineva în conformitate cu un concept teoretic sau social sau să-i pui eticheta de nevrotic, dacă nu trebuie să trăiești chiar tu viața acestuia. Tocmai cunoașterea horoscopului, alături de cea a lumii și a Genezei, ne poate face mai drepți și mai toleranți în aprecierea altora și aduce cu claritate în fața ochilor cât de diferite sunt „condițiile de pornire" ale oamenilor. Există horoscoape care conțin tensiuni neînchipuit de conflictuale, care nu pot fi cuprinse numai cu ajutorul unei scheme a nevrozelor, pe care respectivul nu și le-a ales voit, dacă nu vrei să iei în calcul legăturile cu karma. Unii astrologi se opun să dezbată un asemenea horoscop problematic, ceea ce poate fi trăit de căutătorul de sfaturi precum diagnosticul unei boli fatale, dacă nu cunoaște limitele de exprimare ale astrologiei. După experiențele mele, tocmai asemenea oameni cu astfel de horoscoape sunt foarte accesibili unei consilieri astrologice, care poate să le arate cum să-și înțeleagă situația internă și să le ofere un posibil ajutor în rezolvarea conflictelor lor. Pentru înțelegerea noastră, a unui străin, astrologia este de un inestimabil ajutor în sensul unei zicale amerindiene (citată după Tobias Brocher în *Das Selbstverständnis des Psychoanalytikers*): „Înainte de a-ți judeca se-

menul trebuie să fi mers mai întâi o milă pe urmele sale purtându-i mocasinii." Horoscopul spune multe despre urmă și „mocasini".

Deoarece sunt psihoterapeut și psihanalist practician, vin la mine pentru consiliere astrologică oameni aflați în crize de diferite feluri — crize profesionale, matrimoniale, familiale, în cazul unor greutăți în educarea copiilor sau înaintea luării unor decizii importante. Înainte de a prelua pe cineva în consiliere, doresc să-i cunosc problemele și de asta va depinde preluarea lui. La întrebările referitoare la pronosticuri și la așteptările unor predicții („când o să mă căsătoresc", „să îmi schimb meseria", „căsătoria mea va ține" etc.) mă declar necompetent, îl preiau ca pacient doar dacă cel care caută sfaturi este de acord să renunțe la preluarea așteptată a deciziilor în favoarea unei discuții despre horoscopul său, care se va referi la imaginea sa despre sine, respectiv la problematica sa. Din proprie experiență pot vorbi numai despre aceste forme de consiliere, care mi se par a fi însă cele mai importante.

Mai întâi despre *consilierea în profesie.* Aceasta poate fi făcută indirect, chiar foarte de timpuriu, descriindu-le de exemplu părinților înclinațiile, interesele și talentele previzibile ale copiilor lor, pe care părinții ar trebui să le susțină de timpuriu, cel puțin nu să le combată, chiar dacă, poate, ele nu corespund dorințelor acestora pentru copiii lor. Mai adesea consilierea cu privire la profesie, în sensul ei adevărat, se face în perioada terminării școlii, mai ales pentru oamenii tineri care nu și-au putut dezvolta înclinații proprii din cauza mediului. O asemenea consiliere poate deveni importantă și mai târziu, când te îndrepți spre o vârstă înaintată și cauți o modelare plină de sens a respectivei faze a vieții. Mulți oameni își trăiesc horoscopul unilateral, nu au putut-o face deseori altfel, din diferite motive; câteodată le lipsește curajul unei reorientări sau al unei noi orientări, adesea pentru că nu au avut posibilitatea să-și realizeze de timpuriu propriile dorințe.

Acest fel de consiliere prezintă cele mai puține probleme; din discuție rezultă adesea că înclinațiile recunoscute în cadrul horoscopului „au fost de fapt dintotdeauna dorința se-

cretă" a respectivului, iar discuțiile i-au confirmat propriile înclinații. În cazul unei deformări mai puternice datorate influențelor mediului se poate ajunge, uneori doar prin horoscop, la adevăratele interese ale omului, ceea ce poate avea un efect extraordinar de eliberator. În recunoașterea unor posibilități de exprimare în afara profesiei, care a devenit pentru multă lume doar un serviciu de subzistență, se poate găsi un ajutor adevărat; o dată pentru modelarea mai fertilă a propriei vieți, dar și datorită faptului că prin transpunerea dinamicii unei constelații, percepută ca problematică, într-o activitate productivă, se va câștiga un aspect cu totul nou. Constelațiile critice Marte-Saturn pot găsi astfel o supapă productivă în activități meșteșugărești, creatoare, în construcții, modelaj sau metode de antrenament propriu, toate acestea având totodată un efect terapeutic incontestabil.

Consilierea matrimonială este mai problematică; pornind chiar de la faptul că aici contează valorizarea personală și imaginea pe care și-a făcut-o consilierul astrologic sau imaginile sale șablon față de cine se „potrivește" cu cine. Ca o cerință de bază în această situație ar trebui să fie valabil aici faptul că nu ai voie să sfătuiești pro sau contra unei relații, sau pro sau contra unei despărțiri ș.a.m.d.; consilierul ar trebui să se limiteze la a face conștiente greutățile care reies din horoscoapele personale, ca și din horoscoapele comparative, referitoare la parteneriat. În cazuri critice poate ajuta prin trimiterea la o consiliere matrimonială în grup, pentru terapia perechilor căsătorite sau să-i sfătuiască să se facă o terapie separată a unuia dintre parteneri sau a ambilor. Un ajutor decisiv este deseori dacă li se zugrăvește partenerilor modul de existență, precum și lumea trăirilor celuilalt dintre parteneri („mocasinii" săi), pe care acesta este inapt să le înțeleagă din cauza propriei structuri sau pe care le răstălmăcește. Aici rezidă una dintre marile șanse ale consilierii astrologice: și anume că te poți adresa partenerilor, să zicem la prima vedere, pe baza horoscoapelor lor, despre problemele proprii, dar și că le poți arăta locurile unde cei doi au o anumită poziție armonioasă sau critică unul față de celălalt. Trebuie să fii conștient că tocmai în

cazul constelațiilor critice va depinde de maturitatea partenerilor și de dorința-lor-de-a-fi-împreună, cum vor trăi tensiunile respective, care conțin întotdeauna și șansa unei dezvoltări comune. Și trebuie să te gândești că acele constelații critice le percepem și răspundem la ele diferit la vârste diferite, că învățăm să ne comportăm într-un anumit fel față de ele.

Tocmai în asta constă, așa îmi pare mie, superioritatea astrologiei față de alte metode de consiliere: în descrierea realităților horoscopului care ne lasă să ne percepem pe noi înșine, pe alții și lumea înconjurătoare într-un mod special. Aici avem posibilitatea — chiar și numai datorită celor douăsprezece zodii — de a descrie diversitatea modurilor individuale de percepere printr-o diferențiere pe care nu o găsim nicăieri altundeva. Asta ne dă posibilitatea unei înțelegeri a altora și a noastră înșine, care altfel ar putea fi ascunsă pe scară largă prin compulsii inconștiente la repetiție, prin îngustarea în moduri subiectiv-individuale de trăire, prin proiecții, dezamăgiri și înțelegeri greșite. De obicei există tensiuni și contradicții pe de-o parte, iar posibilități de înțelegere, pe de altă parte, în horoscop și ele pot fi abordate. În cele din urmă parteneriatul nu este o asigurare pe viață, ci o sarcină, și anume trebuie să se ajute unul pe celălalt în rezolvarea problemelor și conflictelor. Trebuie să te ferești în special de exprimările afirmativ-determinante, ca de exemplu: „Cu cvadratura dumneavoastră în Venus-Saturn nu veți avea niciodată o relație norocoasă cu partenerul" ș.a. Asemenea exprimări sunt iresponsabile, sunt deseori un semn de sadism sau dorință de putere a astrologului sau pur și simplu incapacitate sau lipsă de fantezie. Este un fapt uzual că azi mulți astrologi își exercită încă activitatea nestingheriți de lipsa oricărei formări preliminare; nu au nici cunoștințe psihologice, nici medicale ori psihoterapeutice, cred însă că pot renunța la orice cunoștințe de specialitate și că pot spune „totul" cu ajutorul horoscopului; au citit câteva cărți de astrologie și reproduc schematic regulile și rețetele lor. Asemenea afirmații vor fi percepute însă de unii oameni ca fiind o determinare a propriei soarte; în cazul în care vor avea greutăți într-o relație cu un partener, se vor strădui prea puțin să

le rezolve, se vor resemna prea devreme, fiind de părere că de fapt nu are nici un rost, pentru că oricum nu le este hărăzit să aibă „noroc" în relații parteneriale. Asemenea afirmații ale unor astrologi au contribuit mult la un renume prost al astrologiei. Trebuie doar să descrii, asta are sens și poate ajuta, ce înseamnă greutățile de comunicare ale unei asemenea cvadraturi, care sunt impedimentele și cum depind ele de dezamăgirile avute mai demult și de compulsiile inconștiente la repetiție care provin de aici.

În consilierea matrimonială este vorba (ca și în toate celelalte consilieri parteneriale) de a-i face conștienți pe parteneri de dedesubturile psihologice ale zonelor de fricțiune și de conflict dintre ei și de a elabora împreună posibilitățile și căile unei înțelegeri reciproce mai bune. În cazul în care există o străduință comună — la asta ne referim întotdeauna —, putem spune deseori lucruri care ajută foarte mult. Întotdeauna trebuie să ți se povestească cu exactitate despre greutățile reale dintre parteneri pentru a vedea cât mai clar cum se îmbină constelațiile în viața de zi cu zi și ce poate face fiecare din ei pentru ca asemenea atitudini greșite, cu care s-au deprins, să fie corectate.

În horoscopul comparativ ni se înfățișează o comparare a celor doi parteneri pe care altfel nu o găsim, din câte știu eu, și care este extrem de instructivă — dacă știi s-o folosești. La ceea ce ar trebui să aspirăm noi în acest caz ar fi o discuție de consiliere care să nu aibă caracterul unei sugestii verbale și care să nu stabilească nimic afirmând; acest lucru este încă și mai valabil pentru diagnosticele oarbe, atunci când spunem ceva despre horoscopul partenerului care nu este prezent. Cel care știe ce tot proiectează partenerii unul asupra celuilalt, cum își caută nod în papură și, în locul propriei realități, văd o imagine iluzorie a adevărului despre sine sau despre partener știe și cu câtă precauție se poate spune ceva despre partenerul absent; trebuie să ții întotdeauna cont că ceea ce ai comunicat va fi folosit în mod tendențios acasă. De aceea prefer o consiliere a ambilor parteneri în același timp, altfel nu vorbesc despre horoscopul partenerului absent decât cu acordul

expres al acestuia sau mă limitez în consilierea individuală la horoscopul persoanei care mă consultă.

Asemănător este și în cazul *consilierii educaționale.* Indicațiile date fac posibile compararea horoscoapelor părinților și copiilor, lucru extrem de important, deoarece aici nu este vorba despre un parteneriat, care s-ar putea eventual desface și în care s-a intrat de bunăvoie, ci de relații date de destin, cărora nu li te poți sustrage. Deseori le poți explica părinților că greutățile lor cu un copil provin din faptul că au o anumită imagine idealizată despre acesta, care nu ține în mare seamă de particularitățile copilului: el trebuie să fie așa cum este dorit. Poate că părinții ar vrea ca el să devină academician, sunt nefericiți că are rezultate școlare proaste — care exprimă deseori protestul sănătos al copilului împotriva tratamentului deformant al mediului înconjurător la care este supusă ființa sa — și poate că astfel pierd din vedere că acest copil are aptitudini practice sau artistice excepționale. Cunoașterea horoscopului copilului le poate economisi părinților și copiilor multe necazuri și dezamăgiri. În fond, părinții ar trebui să-i faciliteze, sau măcar să nu-i îngreuneze să trăiască, în funcție de horoscopul său; altfel vor determina mai mult ca sigur dezvoltări nevrotice ale copilului. Dar și dintr-un alt punct de vedere comparația dintre horoscoapele părinților și al copilului este de ajutor; ea arată de pildă că Marte sau Saturn al unuia dintre părinți împovărează horoscopul copilului în momente importante; dacă reacțiile copilului la acest lucru vor fi înțelese greșit și combătute de părinți, în loc ca aceștia să recunoască ce anume din comportamentul lor a determinat mai întâi reacția, pot apărea situații tragice, lipsite de speranță. Despre asemenea legături se pot face investigații și altfel, dar horoscopul are avantajul că pe baza unor anumite constelații poți recunoaște la prima vedere problemele și să le ataci în mod țintit, iar în cele trei horoscoape, ale părinților și al copilului, ai „mărturii" care reprezintă dinamica structurii familiale, nedenaturată de povestirile subiective ale participanților. Și — asta e tot foarte important — prin horoscoapele familiei poți ajuta încă înainte de naștere în sensul ce

anume trebuie să observe părinții la un copil, mai ales ținând cont de influența lor asupra sa.

O altă funcție a astrologului este în cele din urmă *consilierea pentru viață.* Mai ales în crizele actuale și atunci când se află în fața unor decizii importante oamenii vin la noi (după părerea mea mai ales sub influențele critice ale lui Saturn și Uranus); ei doresc să se înțeleagă mai bine pe sine, să recunoască legătura conflictuală cu propriul comportament. În cazul în care îl putem ajuta pe acela care cere sfaturi, și anume în legătură cu ce se găsește în horoscopul său care pledează pentru sau împotriva unor decizii planificate, acesta uită de obicei așteptarea sa secretă că i s-ar putea lua decizia, deoarece este abordat ca o personalitate care va fi în stare să decidă singură după prelucrarea în comun a faptelor.

Dacă, după părerea mea, astăzi nu suntem încă în măsură să determinăm cu precizie raza de acțiune a consilierii datorate interpretării horoscopului, acest lucru va avea totuși capacitatea să dea tonul unui *început* al transformării ulterioare, câteodată profundă, a personalității și să inițieze astfel o nouă orientare. Vor exista rareori cazuri ideale la care să se fi reușit o asemenea abordare decisivă, încât să se obțină o nouă „schimbare de macaz". O interpretare consultativă a horoscopului nu va putea înlocui, bineînțeles, o eventuală psihoterapie necesară, dar o va putea ajuta. Dacă viața noastră din cadrul domeniului atât de greu de delimitat al modurilor noastre de comportament, ce depind de noi înșine, este formată din mulți pași mărunți, decizii, fapte și evitări, care prin repetiție și însumare au în timp efectul formării unui destin, o interpretare a horoscopului poate arăta locurile pe care eu le-am numit „situații embrionare": locuri în care atitudinile noastre greșite — cauzate inconștientelor compulsii la repetiție sau indolenței — se afirmă mai puternic sau în care încercăm să preluăm șansa unui nou răspuns creator dat conflictelor noastre și astfel să ne schimbăm cât mai mult posibil viața. Conștientizarea unor asemenea locuri importante pentru destinul nostru și prin asta a posibilei corectări a modurilor de comportare înrădăcinate pot avea un efect terapeutic de durată, în

sensul reînvățării și dobândirii unor noi tipuri de comportament, care cuprind apoi deseori și mediul înconjurător al respectivului, determinând atitudini schimbate — în acest punct astrologia se apropie de unele metode comportamentale terapeutice. Sunt cu totul de părerea lui Thomas Ring că „nici un om, care nu persistă asupra ideilor fixe și a izolării autiste, nu se sustrage corelației de semnificații indicate, trăirii evidenței", ceea ce poate însemna o discuție astrologică bine călăuzită. În special în combinație cu o procedură psihoterapeutică pot fi activate potențiale terapeutice apreciabile.

Totodată, nu putem să nu devenim suficient de conștienți de limitele afirmațiilor horoscopului, respectiv de posibilitățile noastre de interpretare: horoscopul ne arată *un* aspect al personalității noastre, ce-i drept extrem de important și de negăsit în alt mod, este vorba de „cosmotip", așa cum l-a denumit Thomas Ring, care se adaugă genotipului și fenotipului. Din horoscop nu cunoaștem nici sexul, nici ereditatea sau situația socială a unui om, nici mediul său familial sau biografia sa, decât într-un mod foarte limitat azi. În cazul interpretării horoscopului ne aflăm într-o situație asemănătoare cu cea a tălmăcirii viselor: psihologia abisurilor cunoaște într-adevăr limbajul simbolic al visului și va putea sesiza intuitiv problematica inconștientă, exprimată prin vis, a celui care visează. Dar — indiferent de concepțiile și metodele de înțelegere diferite ale visului, precum și de factorul individual al tălmăcirii în sine — psihoterapeutul ar rămâne ancorat în tipic și general valabil în interpretarea unui vis, fără ideile proprii despre vis ale însuși celui care visează. Abia aceste idei ajută oarecum ca „împământarea", concretizarea individuală și relația cu visul să refacă situația actuală a celui care visează, făcându-l s-o înțeleagă. Fără aceste idei, tălmăcirea viselor va rămâne ori un „joc cu mărgele de sticlă" plin de farmec, estetico-spiritual sau o metodă de interpretare, care nu ia în seamă propriile limite, devenind astfel periculoasă sau ineficientă.

Prin urmare, astrologul cunoaște simbolistica horoscopului, care însă, fără cunoașterea personalității celui căruia îi aparține horoscopul, se va menține în universal și tipic, în ca-

zul în care nu i se cer tălmăcitorului aptitudini de clarvăzător. Sedus de „rețetele tip carte de bucate" ale unor manuale, totodată și din cauza conceptului insuficient gândit al activității lor, mulți dintre astrologi aplică schematic astfel de rețete și uită, cum am menționat mai sus, că nu există „cu adevărat" nici una dintre constelațiile prezentate și interpretate acolo, ci că ele sunt întotdeauna în relație cu o constelație completă anume, respectiv un horoscop complet — aici pasul ce urmează a fi executat este privit astrologic — de la tipicul abstract la individualul concret. Astfel, fiecare aspect — ca la vis, fiecare detaliu al său — va fi imediat modificat, apărând variațiuni mereu noi, pentru care nu există, nu pot exista „rețete". Așa cum nu există „germanul" sau „negrul" ș.a. ca atare, existând totuși caracteristici tipice, la fel de puțin există — de asemenea în cazul generalităților tipice — omul „Berbec", „Taur" sau „Saturn" ș.a. ca atare.

Ca astrologi, ne găsim în plus în situația dificilă de a trebui să ne traducem declarațiile tălmăcitoare într-un limbaj pe înțelesul căutătorului de sfaturi, deoarece limbajul simbolic, astrologic este familiar puținor oameni. De aceea nu-l ajuți pe cel care nu înțelege nimic din astrologie spunându-i cam așa: „A douăsprezecea casă vă este nefastă" sau „conjuncția Lună-Uranus" sau altele asemenea. Va trebui să exprimăm cele aflate de noi într-o formă inteligibilă și fără expresii de specialitate sau, dacă folosim asemenea expresii, să le explicăm. Bineînțeles că există întotdeauna și ceva just în regulile și „rețetele" abstracte ale manualelor de astrologie, pentru că provin din experiențe îndelungate. Dar nu avem voie să ne mulțumim cu asta, așa cum se întâmplă câteodată ca o „tălmăcire" a horoscopului să arate în felul următor: Avem foi gata făcute pe care sunt scrise interpretările uzuale pentru toate constelațiile posibile; apoi i se dă căutătorului de sfaturi, în funcție de constelațiile care apar în horoscopul său, de pildă o pagină cu descrierea generală a opoziției Marte-Uranus, una cu trigonul Venus-Jupiter, una pentru Saturn aflat în casa a cincea ș.a.m.d., din care acesta să-și poată alcătui acum singur horoscopul.

Tălmăcirile făcute la întâmplare, care sunt întocmite doar cu ajutorul horoscopului, fără a cunoaște sexul, mediul social și respectiva persoană, dau doar posibilitatea unor presupuneri și a unor afirmații generale, nespecifice. Cel care le primește nu știe acest lucru și presupune că ființa sa a fost oglindită acum de un „observator suprem" și crede „așadar, așa sunt eu", fără să i se spună că dându-se un diagnostic orb pot fi exprimate doar aproximări ale ființei sale și efecte probabile ale constelațiilor. Și mai departe: e ușor să dovedești prin horoscop, să zicem referitor la Goethe, retrospectiv trăsături ale ființei și ale cursului vieții sale — dar nimeni nu ar fi fost în stare ca din horoscopul calculat la naștere să-l descrie pe viitorul Goethe, sau din prezentarea horoscopului său, fără să știe al cui este horoscopul, să poată spune: acesta poate fi doar Goethe. Și totuși interpretarea ar descrie în mod adecvat multe caracteristici privitor la predispozițiile sale — ceea ce a reușit să facă din ele, și asta este valabil pentru fiecare dintre noi, depășește însă posibilitățile afirmațiilor astrologice. Folosirea rezonabilă a interpretării astrologice constă de aceea doar în discuția de consiliere, în indicarea predispozițiilor, posibilităților și pericolelor, ca un ajutor pentru autoînțelegere — și asta este un lucru foarte important.

La sfârșit, încă unele observații despre psihologia astrologului. Cine devine astrolog și din ce motive? Deseori plecând de la motivație se găsește baza justă sau greșită a viitoarei activități practice. „Dorința de putere absolută", conștientă sau inconștientă, este deseori motivul; ideea de a ține „în mână" destine, influențarea și prezicerea lor, nimbul de profet magic legat de asta, toate acestea au pentru unii astrologi o imensă forță de atracție, mai ales dacă vor să compenseze astfel sentimentele lor de neputință. Asta se regăsește desigur și în alte meserii, iar respectiva „persona" profesională, evaluarea socială joacă un rol important în alegerea oricărei meserii. De meseriile în care trebuie să ai cunoștințe speciale despre oameni (de exemplu la medici, preoți și psihoterapeuți) se leagă o anumită putere — dar există și primejdia de a abuza de ea. Asta este în cele din urmă doar o problemă de personalitate,

de maturitate și de integritate. Am amintit deja că la aceste pretenții de putere publicul participă și el în măsura în care este gata să delege această putere altora, pentru a se lepăda de propria lor răspundere. Astrologi cu un asemenea complex al puterii se laudă de obicei cu „loviturile date din plin" și susțin și stabilesc în interpretarea horoscopului lor, rămânând neabătuți în părerea proprie.

Alții pleacă de la dorința inițial pozitivă de a ajuta. Dar deseori au un concept nedefinit și neclar despre ce înseamnă asta. Primejdia rezidă de obicei în faptul că ei înțeleg greșit dorința de a ajuta, ca fiind o alinare consolatoare; ei diminuează tensiunile din horoscopul căutătorului de sfaturi, explică posibilele pericole care rezidă în comportamentul greșit al respectivului, dându-le drept inofensive și trezesc false speranțe prin ghicirea reprezentărilor de dorință ale acestuia. Promit prea mult, deviază așteptările asupra unor tranzituri viitoare mai satisfăcătoare, pe care trebuie doar să le aștepți ș.a.m.d. Dacă uneori îl ajută pe moment consolându-l, îl lasă apoi pe căutătorul de sfaturi singur cu dezamăgirea sa, dacă „bunul Jupiter" tot n-a adus ceea ce trebuia să aducă. Asta bineînțeles că nu este de ajutor; căutătorul de sfaturi devine copilul căruia i se promite ceva pentru viitor fără propria implicare, în loc să fie ajutat să obțină în viață o înțelegere mai mare de sine și posibilități modelatoare. Pentru el destinul este compus doar din tranzituri bune sau rele.

Există și astrologul care pictează totul în culori întunecate și reprezintă un fatalism sumbru, de care nu poți scăpa; în acest mod trăsăturile nevrotice ale consilierului — pretenții de putere și importanță, resentimente sau chiar sadism — se pot răsfrânge periculos. Acești astrologi nu stau să se gândească ce influențe pot avea tălmăcirile lor, tocmai dacă în spatele lor pare să stea persoana magică a unui profet. Prognozele lor îl pot conduce pe căutătorul de sfaturi la o compulsie inconștientă la execuție, împlinind prognoza, iar astrologul o declară apoi ca fiind un „succes". Thomas Ring vorbește pe drept în legătură cu acest lucru despre compulsia la împlinire, pe care „afirmațiile sugestive având veșnicia

în spate" o pot aduce — și asta tocmai la oamenii labili-sugestibili și temători-încrezători în autorități. Lucruri asemănătoare au existat și există și în alte domenii — să ne gândim de exemplu la unii reprezentanți ai bisericii care lucrează cu iadul și purgatoriul sau cu amenințarea osândei veșnice, trăindu-și astfel necesitățile nevrotice aparent în mod legitim. Dar, așa cum în acest mod pot apărea nevroze eclesiogene la credincioși, trebuie să ne ferim să-i nevrozăm pe cei consiliați prin interpretările horoscopului; trebuie să ținem seamă de limita lor de toleranță și să fim conștienți că imaturitatea și necunoașterea sunt terenul fertil pentru toate tipurile de sugestii. Împotriva acestui lucru pot ajuta doar autocritica și strădania în vederea unor informații juste, referitoare la ceea ce este în stare sau nu astrologia. Asta depinde la rândul său de o calificare rezonabilă, profesională a astrologului. Căci, la astrolog vor merge oamenii atâta vreme cât vor exista astrologi, și ei vor exista mereu, dacă nu recunoscuți public, atunci în ascuns, ceea ce este mult mai periculos. Singurul lucru rațional, ce trebuia făcut de mult, ar fi o discuție cu astrologi calificați despre o categorie profesională, având condiții determinate de formare și funcții clar delimitate. Refuzul sau reprimarea astrologiei din punct de vedere afectiv, conceptual sau datorită altor motive, în necunoștință de cauză, este nu numai ceva lipsit de demnitate, dar favorizează tocmai abuzurile ei periculoase.

Dacă va fi vorba într-adevăr de o renaștere a astrologiei, astrologii trebuie să reînvețe în multe privințe. Trebuie să coboare de pe podiumul profeției magice și al propovăduirii destinului la nivelul unei simple activități de consiliere — ceea ce este de altfel mult mai greu. Discuția de consiliere pe bază astrologică va deveni probabil un sector al psihoterapiei viitorului. Dar atunci interpretarea horscopului nu va mai avea voie să fie o magie medievală sau o mijlocire primitivă a unor „rețete de gătit" nespecifice. Ea va putea umple o lacună pe care o cunoaște orice psihoterapeut, care nu este doar puternic ancorat într-o anumită doctrină sau metodă, mulțumindu-se cu limitele ei: și anume, să ne transmită conceptul lipsă

al entelechiei*, al stării de a fi marcat a unui om încă înainte de influențarea sa prin mediu și de împovărarea sa cu influențele acestuia, prin care noi, terapeuții, doar îl cunoaștem deja pe pacient. Horoscopul completează, de exemplu, baza cauzal-genetică a psihanalizei cu elementul final, prin posibilitățile recognoscibile în el ale autorealizării și ale tendințelor de dezvoltare ale omului.

Din proprie experiență am convingerea că atragerea horoscopului în toate formele activității psihoterapeutice, de consiliere și medicale, este extrem de rodnică. În domeniile psihoterapeutice și de consiliere, mai ales datorită fenomenelor de transfer și contratransfer. Este o realitate a experienței că nu orice terapeut poate trata orice pacient — unii „nu i se potrivesc". Comparația horoscopului propriu cu cel al pacientului ne poate arăta în ce mod îl inhibăm pe pacient și de ce îl putem înțelege foarte greu, de ce nu îl putem satisface; de aici pot decurge noi posibilități de înțelegere a ființei sale — câteodată poate realizarea că nu suntem terapeutul indicat pentru el. Dacă dorim să ne facem o idee clară despre un om — și nu e asta oare ținta fiecărei psihoterapii? —, ar trebui să nu renunțăm la cunoașterea horoscopului său.

În practică acest lucru ar putea arăta astfel: terapeutul să-i recomande pacientului să discute despre horoscopul său cu un astrolog experimentat, iar tălmăcirea să fie prelucrată de psihoterapeut împreună cu pacientul. Sau ar putea obține consimțământul pacientului ca el să discute horoscopul cu astrologul și apoi să-l informeze pe pacient despre rezultatul discuției. În cazul în care însuși terapeutul este cunoscător în ale astrologiei poate conduce chiar el discuția la momentul care i se pare oportun. De dragul „purității teoriei", terapeuții de orientare freudiană sunt rareori dispuși la asta, conform experienței mele, pe când în școala lui Jung există o deschidere mai mare în acest sens — ambele pot fi înțelese din perspectiva

---

* Entelechie — noțiune creată de Aristotel care descrie însușirea a ceva care conține propriul țel (din grecește *en* — în; *telos* — țel, scop; *echein* — a avea). (*N. t.*)

oamenilor care reprezintă aceste școli. Să nu uităm totuși că e vorba în primul rând despre pacient și că trebuie luată în seamă orice posibilitate de ajutorare în vederea înțelegerii și autocontrolului unei ființe atât de complexe și de complicate cum este omul, mai ales în cadrul întâlnirilor atât de diferențiate și profunde cum sunt cele din tratamentul psihoterapeutic.

Colaborarea dintre psihoterapeuți și astrologi mi se pare a fi în multe privințe de dorit pentru viitor; ambele părți ar fi influențate în mod rodnic, ar fi un câștig pentru cercetare și pentru practicile terapeutice. Pe cât ar fi de dorit, pe de o parte, ca psihoterapeuții și consilierii să obțină cunoștințe în domeniul astrologiei, să cunoască propriul horoscop, dar și pe cel al pacientului și căutătorului de sfaturi, pe atât ar fi de dorit și necesar, pe de altă parte, ca astrologii să aibă o formare psihologică, mai bine chiar o formare în psihologia abisurilor, pe cât posibil să fi făcut o analiză informatorie proprie; asta ar micșora pericolul proiectării propriilor probleme inconștiente asupra unui horoscop pe care ar urma să-l discute.

VII

Cele douăsprezece semne ale zodiacului

Ideile nu sunt răspunzătoare pentru ceea ce fac oamenii din ele.

WERNER HEISENBERG

Pentru înțelegerea simbolisticii zodiacului și a planetelor există azi trei moduri diferite de abordare. În primul rând, putem porni de la miturile astrale antice, așa cum a făcut-o într-un mod impresionant Philipp Metman în cartea sa *Mit și destin*. Acolo se oglindește bogăția sufletului întruchipată în personajele zeilor antici. Ei au reprezentat, printr-o descriere atemporală, pasiunile, aptitudinile, dorințele și temerile omenești, într-o multistratificare, diferențiere și bogăție în fața cărora pălește orice altă psihologie.

Apoi putem afla cheia simbolurilor astrologice cu ajutorul învățăturii ezoterice, așa cum ni le-au mijlocit teosofia și antroposofia și, mai ales, cum ne-a lăsat moștenire Oskar Adler în impunătoarea sa operă *Testamentul astrologiei*. Conform teoriilor sale, în spatele simbolurilor astrologice stau individualități spirituale, iar în zodiac se regăsește „imaginea omului în totalitatea sa", începând cu Berbecul, căruia îi corespunde capul, și terminând cu Peștii, cărora le corespund picioarele*.

* În „Cina cea de taină" a lui Leonardo da Vinci, atribuirea unor semne zodiacale Apostolilor săi este ușor de recunoscut datorită micilor semne simbolice specifice (vezi Alfons Rosenberg: *Zeichen am Himmel* (*Semne pe cer*).

Conform atribuirii transmise nouă a celor douăsprezece semne unor anumite regiuni ale corpului sau unor anumite organe, sunt deduse sensul și funcția fiecărui semn în parte din întregul organism, plecând de la vechea presupunere că omul ca microcosmos ar avea o corespondență cu macrocosmosul sistemului nostru solar. La această teorie mă voi referi mai des în cele ce urmează, atunci când va fi vorba despre gândirea simbolică în corespondențele sale dintre psihic și fizic.

Și, în sfârșit, putem considera bagajul de cunoștințe astrologice transmis nouă ca fiind precipitatul unei cunoașteri revelate, transformate cu timpul în experiență acumulată, și să îl comparăm cu experiențele noastre de azi în ale cunoașterii: eu am mers pe acest drum luând spre comparare cunoștințele mele din domeniul psihologiei abisurilor și al psihoterapiei, în conformitate cu sfera experienței mele profesionale.

Când astrologul se găsește azi în situația dificilă de a depinde în tălmăcirile sale de o tradiție, despre a cărei apariție sunt posibile tot doar reprezentări ipotetice, atunci lucrul acesta este valabil în special pentru zodiac. Dacă nu suntem adepții unei teorii secrete care crede că poate da cheia acelor simboluri, atunci gândirea noastră nu este satisfăcută de încercarea nici uneia dintre explicații. De aceea m-am limitat să cuprind și să înfățișez tradiția astrologică doar prin prisma experienței unui psihoterapeut practician. Sunt de părere că nu putem împinge pur și simplu la o parte, fără a-l verifica, un bagaj de cunoștințe, care a jucat cândva un rol important în istoria spiritualității și a captivat atâtea mari spirite, numai pentru că nu știm nimic despre apariția lui și nici nu îl putem explica cu ajutorul mijloacelor științifice actuale.

Din experiența obținută în cabinetul meu de psihoterapie mi s-a revelat o confirmare surprinzătoare a tradiției. Astfel, următoarele descrieri ale zodiacului cuprind inițial conținutul simbolic, transmis nouă, pe care am încercat să-l îmbogățesc prin experiența mea și să-l formulez într-un limbaj accesibil pentru contemporaneitate. M-am străduit să descriu zodiacul de fiecare dată prin „ideea" lui sau ca pe un „principiu psihic", astfel putându-se deduce cu ușurință diferen-

ţierile, ceea ce va evita totodată o enumerare numai a unor calităţi disparate, ce nu ar permite recunoaşterea legăturii lor de sens.

În cadrul zodiacului există, aşadar, douăsprezece idei sau, aşa cum mai putem spune azi, douăsprezece imagini arhetipale primordiale, gândite ca fiind în repaus, care sunt transmise pe pământ de către planete ca „mijlocitoare", în cele douăsprezece case sau câmpuri ale horoscopului, ca douăsprezece direcţii de interes ale realităţii uman-pământeşti.

Aşadar, omul are un aspect întreit în astrologie: aparţine pământului prin faptul de a fi legat de realitatea pământească a activităţilor şi scopurilor sale — domeniul câmpurilor horoscopului. El se află, totodată, sub puterea impulsurilor dinamice şi schimbătoare ale lumii planetelor, participând astfel la forţele şi ritmurile care mişcă sistemul nostru solar — aspectul său temporal, efemer. Şi el ia parte la cele douăsprezece imagini primordiale ale zodiacului, care simbolizează aspectul său arhetipal, atemporal şi care sunt douăsprezece răspunsuri posibile despre existenţa noastră în lume. Fiecare horoscop în parte cuprinde întotdeauna întregul zodiac, toate planetele şi câmpurile, dar este întotdeauna într-o distribuţie şi o accentuare irepetabile, ca şi într-o anumită aspectare: horoscopul fixează prin clipa individuală a naşterii şi prin locul naşterii o constelaţie a zilei şi prin asta, de fiecare dată, un fragment din fluxul mişcărilor veşnic schimbătoare care devine tema vieţii nou-născutului. Aşa că individul are într-adevăr o participare intuită la totalitate, urmând ca înăuntrul acestuia să îndeplinească doar o sarcină limitată.

Prin cele douăsprezece semne ale zodiacului astrologia ne-a transmis o lume a imaginilor referitoare la moduri de trăire şi forme de existenţă umană, diferenţiate în cel mai înalt grad. Poziţia Soarelui, a Lunii şi a ascendentului — a gradului zodiacului ce se înalţă la est în momentul naşterii — în unul dintre aceste semne are o forţă specială marcatoare care se răsfrânge în trei straturi diferite ale fiinţei: poziţia Soarelui este percepută de noi ca o imagine conducătoare înnăscută, ca o reprezentare-scop care pluteşte în faţa ochilor noştri. Pentru

realizarea acestei imagini conducătoare celelalte planete contribuie prin influențe ajutătoare sau inhibante.

Poziția Lunii într-un semn ne face să-i trăim tematica drept o dorință nostalgică sau ca pe o nevoie captivă; în ea se răsfrâng factori familiali și biografici ai mediului, cărora le suntem supuși, fiind mai dependenți de ei decât de Soare, datorită căruia avem o libertate mai mare a deciziilor. De aceea astrologia vorbește referitor la Lună și despre o „a doua natură" a noastră, pe care o dobândim mai ales în copilărie prin influențele venite din mediul înconjurător. Luna ne dă voie să facem o alegere selectivă a stimulilor și impresiilor specifice semnului; este factorul cel mai important pentru contactele noastre interumane.

Iar în cele din urmă, poziția ascendentului influențează în cadrul unui semn mai ales constituția noastră psihofizică, temperamentul vital și sentimentul de bază al vieții care se sprijină pe el, împreună cu modurile de comportare și de reacție instinctive, care la rândul lor se bazează pe cele dinainte. În acest strat al ființei suntem cel mai dependenți de amprentarea semnului, el extinzându-se; în el ne trăim impulsurile unui semn în modul cel mai naiv și cel mai puțin reflectat.

În următoarele relatări vor fi descrise poziția Soarelui, a Lunii și a ascendentului semnului, nefiind posibilă o despărțire totală de „straturile ființei" astfel abordate, așa cum nici în cadrul realității vii părți ale ființei spirituale, sufletești și vitale adesea nu se diferențiază cu claritate pentru trăirea noastră, ci se influențează reciproc și se întrepătrund. Ne cunoaștem cu toții poziția Soarelui prin ziua noastră de naștere; în ceea ce privește poziția ascendentului, a Lunii, ca și celelalte poziții ale planetelor dintr-un anumit semn, nedescrise aici, este necesar calculul horoscopului. Abia constelația totală a unui horoscop ne poate face să cuprindem și să înțelegem esența unui om din punct de vedere astrologic. Deoarece doresc să le arăt necunoscătorilor în probleme de astrologie mai întâi simbolistica fundamentală a zodiacului și a principiilor planetelor, m-am limitat la prezentarea lor. Aceste descrieri vor rămâne astfel inevitabil ancorate în tipic, în schimb va fi

evitată multistratificarea derutantă a posibilelor afirmații care îi tulbură pe profanii în astrologie, dată de pozițiile planetelor într-un anumit semn și câmp, ca și de combinațiile planetelor prin aspectele lor — pentru reprezentarea acestora este nevoie de un manual. Cititorul ar trebui să decidă cât de mult îi oferă pentru propria sa înțelegere, dar și a altora, deja descrierea acestor baze, dacă nu cumva i se propune astfel o nouă dimensiune și o bogăție a existenței umane pe care doar astrologia i-o poate da astfel.

Fiecare semn al zodiacului poate fi trăit nuanțat diferit sub influența mediului înconjurător și a educației, ideea rămânând aceeași — asemenea influențe transastrologice pot produce un efect favorizant sau inhibant asupra „cosmotipului". Dar indiferent de asta, depinde și de noi înșine cum îndeplinim ideea unui semn: o putem trăi spre binele întregului sau doar cu țeluri egoiste — în asta constă aspectul moral al astrologiei care, dincolo de ideologii, îl folosește drept criteriu dacă fiecare în parte își cunoaște și îndeplinește sau nu sarcinile într-un colectiv.

În descrierea semnelor zodiacale voi încerca să arăt și ce efecte au modurile de comportament și reacțiile tipice, specifice semnului zodiacal respectiv, deciziile și atitudinile evitante care, repetate de-a lungul vremii, se adună și devin destin, lucru ce ar putea duce chiar la dereglări nevrotice și boli psihosomatice. Doresc să arăt asta în locurile denumite de mine „situații germinative", în care decidem cum vom rezolva o problemă, un conflict, cum vom executa sau evita un pas în dezvoltare; este vorba despre locurile din viața noastră deosebit de importante pentru destin, în care „schimbăm macazul", totodată despre locurile care ne dau cele mai importante puncte de plecare pentru propria înțelegere, pentru ajutorul terapeutic și de consiliere, care ne pot sprijini în momentele de cotitură și în noua noastră orientare și ne pot ajuta să „învățăm să trăim".

În descrierile semnelor și planetelor care urmează am arătat separat efectul produs asupra femeii; descrierea globală a unui semn sau a unei planete este valabilă întotdeauna pen-

tru ambele sexe, la femeie se găsesc însă deseori efecte specifice care țin de rolul ei tradițional în societate care, ce-i drept, s-a schimbat între timp deja atât de mult, încât acea deosebire delimitantă a început să devină neimportantă. Totuși acest rol duce la faptul că anumite aspecte ale semnului sau ale planetei sunt trăite altfel de către femeie decât de către bărbat, ceea ce am încercat să zugrăvesc în mod tangențial.

BERBEC

La început a fost fapta.
GOETHE

Zodiacul începe cu semnul Berbecului în care intră Soarele la începutul primăverii. De aceea acest semn poartă toate trăsăturile începutului, ale momentului inițial — „Erupția forțelor" îl numește Philipp Metman pentru a-l caracteriza. Toate impulsurile care pleacă dinspre el poartă pecetea momentului inițial, trebuie înțelese aici din conștiința istorică ce încă lipsește, care caracterizează fiecare început: este vorba de inițiativa neîmpovărată încă de nici o experiență sau tradiție; de voința de a pune ceva în mișcare; de expansiunea dezinvoltă și voința de a se impune cu orice preț, fără griji și fără a sta pe gânduri, putând impresiona fără menajamente, deoarece omul nu privește încă în urmă la vreun trecut angajant sau inhibant, fiind cuprins doar de voința și aspirația sa către înainte.

De la acest principiu de bază de a fixa un început, de a face „primul pas", se pot deduce caracteristicile tipice ale celor născuți sub acest semn. În domeniul ascendentului din acest semn care determină mai degrabă o constituție robustă, motoriu-propulsivă și un temperament schizoid-coleric, găsim o prospețime naivă și o forță de acțiune de neclintit, un sentiment de bază al vieții îndreptat spre viitor, plin de elan dinamic și încredere în forțele voinței sale — viitorul în-

seamnă pentru acest om ceea ce urmează să mai facă. El se percepe ca fiind autonom în voința sa, fără a avea ezitări restrictive și încearcă să-și atingă scopurile pe drumul cel mai direct — țelul are pentru el o atracție magică și îl satisface astfel încât nu cunoaște nici un fel de ezitare sau îndoială. Suportă greu orice îngrădire a dorinței sale de libertate și a încăpățânării sale și reacționează la asta prin agresiuni puternice. Plin de energie, îndrăzneală și nerăbdare este omul victoriilor-surpriză, al lui „veni-vidi-vici" și al riscului, fiind gata să mizeze totul pe o carte. Exuberanța juvenilă și nechibzuința se formează prea încet în el pentru ca să le înțeleagă în limitele lor, cel mai des prin eșecuri; poate accepta cu greu îmbătrânirea, ca toate lucrurile față de care simte o slăbiciune a voinței, sursa angoasei *sale.*

Luna în acest semn aduce cu sine o dispoziție sufletească iritabil-agresivă și o înclinație hipomaniacă a temperamentului. Omul tinde către moduri autoritare de comportament, către o dorință de libertate neîngrădită și independență; se lasă ușor atras spre ceva, spre decizii pripite și acțiuni nechibzuite până la nesocotință și cutezanță, spre acțiuni negândite pe care le regretă imediat după aceea, cu ocazia următoare însă le repetă. Întotdeauna concurează pentru ceva anume, de aceea semenul îi devine prin simpla prezență un rival pe care trebuie să-l învingă; este cel care făurește planuri, care are întotdeauna ceva de planificat, care trebuie să fie activ, dobândindu-și astfel sentimentul propriei sale valori.

Cu Soarele în acest semn omul are un fir conducător, pe care găsim imagini conducătoare precum: pionierul, deschizătorul de drumuri, cuceritorul, conducătorul și eroul (în descrierea imaginilor conducătoare utilizez deseori formulările lui Oskar Adler). El vede lumea, chiar și lumea înconjurătoare a semenilor săi, în mod predominant ca pe obiecte ale voinței sale, pe care ar dori să le formeze și să le schimbe conform propriei intenții. Pe lângă asta este condus de un elan idealist, o mare capacitate de a se entuziasma și un optimism de viață greu de zdruncinat, care consideră că totul este posibil și poa-

te fi obținut, atât timp cât depinde de voința sa. Are o credință de neclintit în sine însuși, își trage puterea tot din sine însuși chiar și după eșecuri sau înfrângeri, se ridică la fel ca un Hopa Mitică, îndreptându-se spre ceva nou. Dar este capabil și de un autosacrificiu eroic pentru ideile și țelurile sale, iar disponibilitatea pentru suferință îl poate maturiza prin loviturile sorții pe cel care, altminteri, se lasă atât de greu să fie învățat; cel puțin după jumătatea vieții ar trebui ca voința sa surprinzătoare de a înfăptui și orgoliul părerilor sale să cedeze în fața accesibilului.

Situațiile germinative prin care modurile de comportament specifice semnului devin prin însumarea lor destin uman pot fi descrise după cum urmează: sunt în special probleme de agresivitate neintegrată și expansiune propulsivă, precum și ale unei nevoi de a se impune supraevaluate. Asta îl duce deseori la exagerări; nerăbdător, face al doilea pas înaintea primului; nu poate aștepta și de aceea va eșua deseori pentru că merge prea departe, pentru că sare peste pregătirea tenace a planurilor sale și scapă din vedere realitatea inhibantă. Așa poate apărea aici făuritorul de planuri care începe, ca un foc de paie, tot mereu ceva nou, iar viața sa se descompune neîncetat în noi începuturi și fragmente; în loc să-și atingă scopurile concrete și consecvente pe care și le-a trasat, se apropie doar de castelele de nisip ce se dărâmă neîncetat.

În contactele sale interumane va avea probleme din cauză că nu arată nici aplecarea și nici capacitatea de a fi empatic cu ceilalți. În comportamentul erotico-sexual are ceva impetuos, cuceritor și o victorie reușită îi pare adesea mai importantă decât relația în sine. Din cauza apropierii cu nepricepere de celălalt sex care amintește deseori de comportamentul unui puber, mai ales pentru că nu îndrăznește să fie tandru și să aducă un omagiu sau consideră aceste lucruri ca fiind doar slăbiciuni, se poate ajunge la dereglări de contact, devotament și potență — partenerul trebuie să se găsească „la îndemâna sa", o rezistență din partea aceluia îi poate declanșa tot felul de impulsuri sadice, ajungând până la viol.

E foarte important de știut că agresiunea este pentru el deseori doar un mijloc de contact, pentru că alte posibilități de a intra în contact nu-i stau suficient la dispoziție — pe paleta comportamentului său există prea puține nuanțe intermediare. Agresiunea sa nu trebuie privită de la bun început ca fiind una ostilă — ea devine astfel atunci când se lovește de prea multă opoziție. Dar făcând abstracție de asta, relația cu impulsivitatea sa spontană și cu afectele și agresiunile sale puternice va fi întotdeauna o problemă pentru acest om, iar dacă nu va găsi supape productive în acest scop sau va avea prea puțină pregătire fizică, dinamica sa va putea cădea în polemică și dorință de ceartă, chiar și în procesomanie, în irascibilitate și intoleranță, iar în final, în asocial.

Pentru că omul vrea să fie aici mereu șeful, conducătorul, „căpetenia" și cel dintâi, este dificil ca subaltern; și neducerea la bun sfârșit a planurilor sale este legată deseori de faptul că preferă să dea indicații și îndrumări, decât să execute singur muncile minore necesare; își pierde ușor interesul pentru planurile sale dacă realizarea lor i se pare prea laborioasă și plicticoasă.

Și, în sfârșit, nevoia sa de a se impune poate deveni o problemă pentru el. Năzuința sa încăpățânată spre înainte, rivalitatea ambițioasă, dorința mică de adaptare, precum și lipsa existentă adesea a unei autoaprecieri critice pot determina o supraevaluare naivă și o îngreunare a adaptării sale sociale (chiar și cuvântul îi repugnă). Astfel, el poate deveni persoana care „stânjenește" în comunitate, iar în cazul unor destine din copilărie corespunzător de dificile, se ajunge la formele extreme ale principiului Berbecului, care pot fi descrise prin noțiuni ca: seducătorul, autocratul, adeptul violenței, despotul și fanaticul și care sunt întru câtva contraimaginea, „umbra" imaginilor conducătoare schițate la început. Putem găsi aici trăsături ale lipsei de chibzuință și ale lipsei de scrupule până la brutalitate, până la delicte făcute cu bestialitate și alte acte distructive în care se exprimă doar plăcerea de a distruge. O nediferențiere insensibilă și o agresivitate mereu la pândă îl fac să fie interesat de semenii

săi doar în măsura în care i-ar putea transforma în obiectul voinței sale, putându-i folosi.

Este întotdeauna important ca predispoziția corespunzătoare semnului să fie înțeleasă deja la copil și să se reacționeze just față de ea; astrologia ne oferă prin horoscop șansa unică de a recunoaște la un copil predispoziția sa cosmică încă de la naștere — nu trebuie să subliniez cât este asta de important pentru părinți și educatori. Copiii cu o accentuare puternică a acestui semn sunt „copii incomozi", greu de domolit, sunt deseori „les enfants terribles" în familie și la școală. Ei „deranjează" cu ușurință prin vioiciunea și gălăgia pe care o fac; vor să transpună imediat în fapt fiecare impuls și ajung mai ușor să fie în pericol decât alții. Este important să li se dea o libertate de mișcare suficientă și să li se îngăduie să se dezlănțuie; plăcerii spiritului lor întreprinzător trebuie să i se ofere scopuri, care la rândul lor să se adreseze pe de o parte curajului și voinței lor de intervenție, pe de altă parte să vizeze rezistența lor, în locul abreacției imediate. Prin îngrădirile prea timpurii sau prea cuprinzătoare ale necesității libertății și voinței lor de mișcare pot fi puse jaloanele unor viitoare structuri compulsive ale personalității lor; dar și trăsăturile schizoid-asociale ar putea apărea pe fondul unui mediu intolerant sau vătămător sau prin identificarea lor cu figuri asociale importante, cu izbucniri periculoase ale celor ce le-au fost reprimate sau ale anumitor lucruri trăite anterior. Sunt bătăuși și le joacă altora cu mare plăcere un renghi, deseori lipsindu-le orice capacitate de empatie pentru efectul produs. Este în mod special important să i se dea copilului posibilitatea să înceapă ceva din proprie inițiativă, s-o facă atâta vreme cât are chef și să termine prin voință proprie cele începute. Intervențiile, făcute chiar cu bune intenții, îi provoacă de altfel o îndărătnicie evitabilă: ar trebui evitate remarcile de tipul „fă asta" sau „termină cu asta".

Femeilor aflate sub influența puternică a acestui semn le este în general mai greu să preia rolul feminin așteptat de la ele, parteneriatul devine lesne o luptă pentru putere, o rivalitate cu bărbatul. Ambele sexe simt că a face curte, tandrețea și

devotamentul sunt aproape semne de slăbiciune sau de înfrângere. În acest sens femeile au mai degrabă trăsături de cuceritor, sunt deseori mai mult camarade decât partenere feminine. Din înclinația lor către voința de a conduce și de a determina care se transformă la unele femei în dorință de a domina, își aleg deseori bărbați lipsiți de inițiativă proprie, care își deleagă soților cu dragă inimă hotărârile și deciziile și sunt inhibați chiar și în cucerire. Dereglări ale capacității de a se dărui și frigiditatea se nasc deseori aici pe fondul sufletesc al neputinței de a se lăsa în voia întâmplării sau al inserării prea puternice a voinței în evoluțiile corporal-sufletești cărora ar trebui să li se lase mai mult în voie.

Din cele de mai sus reiese că este de o importanță decisivă pentru dezvoltarea omului din semnul Berbecului în ce scopuri își utilizează forțele. Capabil de mari realizări, e gata de mari angajări și jertfe — le poate folosi cu mult curaj și idealism, ca pe un pionierat în scopuri întreprinzătoare, politice, sociale sau sportive, dar el poate ajunge în comunitatea socială un om fără discernământ și nelăsându-se instruit, un agitator, chiar un distrugător. Tinerețea îndelungată a simțului său de viață îl conduce, încrezător în progres, până la fanatism.

Omul înclină aici spre gândirea ipotetică; anticipează deseori rezultatul acesteia, motivarea exactă și demonstrarea interesându-l mai puțin. Așa poate ajunge la construcții și invenții ideatice îndrăznețe, poate să se și încăpățâneze în simplificări abstracționiste sau într-o gândire dominată prea tare de voință (ceva este așa, pentru că vreau eu să fie astfel), în afara oricărei obiectivități.

În conformitate cu tradiția astrologică, fiecărui semn zodiacal i se atribuie o anumită regiune a corpului sau un anumit organ. Aici rezidă un indiciu al funcției care are un semn în întregul organism, arătând și acel „locus minoris resistentiae" unde se somatizează cel mai adesea conflictele nesoluționate sau comportamentele greșite. Semnului Berbec i se atribuie capul; experiența confirmă că are deseori dureri de cap, tulburări ale somnului (nu se poate relaxa), suferă de nevralgii faciale, migrene și senzații de amețeală, la bătrânețe

este dispus către afecțiuni arteriosclerotice ale creierului și apoplexii. Omul caută aici să lupte împotriva bolilor prin voință, deoarece le simte, ca pe orice înfrângere, ca fiind un semn de slăbiciune.

Atunci când un bărbat cu trăsături extrem de accentuate ale acestui semn a făcut testul Wartegg pentru povestire, a scris la propoziția de completat: „Ieri ne-am întâlnit la piață. Amândoi am fost surprinși. Eu mi-am revenit primul și... l-am recunoscut pe dușmanul meu de moarte, m-am repezit asupra sa și l-am lovit până a căzut." Altul era cuprins de teamă și de accese de amețeală atunci când se afla într-un autovehicul, fiind pe scaunul de lângă șofer, sau într-un carusel — dependent de o voință străină, nu se putea lăsa încrezător la mâna altuia și i se făcea frică, pentru că nu putea influența cele ce se întâmplau în afara voinței *sale*. Lipsa voinței este cel mai rău lucru care i se poate întâmpla omului în acest caz și îi poate declanșa angoasa. De aceea, el se apleacă spre toate formele posibile de antrenament al voinței: un bărbat își impunea anual o interzicere a fumatului timp de o lună — nu din motive de sănătate sau din economie, ci doar spre a-și dovedi că ar fi în stare să renunțe la fumat dacă ar vrea. — Un altul avea greutăți de comunicare de neînțeles pentru el, până când a recunoscut că vedea în fiecare om un potențial rival și adversar față de care se apropia — fără să-și dea seama — sfidându-l dușmănos.

Aici se poate ajunge la autoamăgire atunci când omul se aruncă mereu în tot soiul de activități noi și aventuri necunoscute, pentru ca astfel să evite întâlnirea cu sine însuși, cu realitatea sa interioară, în cele din urmă cu angoasele sale. Devine atunci un „tip care face pe importantul", dezvoltă o sârguință fără temei ce va avea, cu trecerea timpului, tot mai mult un caracter de căutare a unui refugiu — chiar și pofta de aventură și farmecul necunoscutului se pot transforma în așa ceva cu vârsta. Atunci se ferește de întâlniri mai profunde cu semenii săi, tot timpul „făcând ceva" cu celălalt, nelăsându-l pe acela să decidă nimic, tutelându-l și manipulându-l, astfel că nu poate ajunge la nici un fel de întâlnire, celălalt neputân-

du-i deveni partener. El consideră atunci aceste activități, care nu fac decât să-i umple anumite goluri și să-l apere de confruntarea cu sine, ca pe o ocupație plină de sens și crede în continuare că este un om care vrea și acționează, atunci când comportamentul său greșit a devenit de fapt deja o compulsie nerecunoscută, iar el nici nu mai poate să se comporte altfel. Ne aflăm aici în prezența primeia dintre posibilele autoamăgiri ale vieții sale: evadarea în activitate și în viitor, în fața dependențelor înfricoșătoare ale existenței umane și a vieții simple, pe care o vede doar ca pe o inactivitate.

Rezolvarea sarcinii acestui semn constă în străduința neobosită de a găsi și de a construi noi posibilități de dezvoltare, noi începuturi pentru propășire, luând în considerare capacitatea de dezvoltare a oamenilor, fiind însă nevoie de îndemnuri din partea lor pentru a fi realizate; în curajul și angajarea în acțiunea de care este capabil și în care este gata de a aduce jertfe. Poate ajunge un eliberator dacă recunoaște și se îndreaptă către acele posibilități la care cei care se simt mai puțini liberi nici nu îndrăznesc să se gândească.

Influența semnului o putem recunoaște la Bismarck, Ludendorff, A. Briand, Savonarola, H. Blüher, E. Jünger și H. v. Karajan.

TAUR

Deoarece orice plăcere vrea veșnicia, vrea veșnicia adâncă, adâncă.

NIETZSCHE

După un Da spus sieși și propriei voințe, lucru necesar oricărui început, aflându-se în pericolul câștigării necontrolate a independenței forțelor centrifuge și al supraevaluării voinței, urmează acum, în semnul Taurului, un contraimpuls, așa cum sistola îi urmează extrasistolei. Aici este vorba despre o acceptare ce poate fi numită aproape feminină, o așteptare și o stăruință răbdătoare în vederea concentrării centripete a forțelor. Principiul de bază reluat aici în mod pasiv este de a vrea să te integrezi, ca de altfel și păzirea și înmulțirea celor preluate și obținute. Dacă modul de trăire cel mai intens al omului din semnul Berbecului era a vrea, atunci în acest semn este vorba despre o suportabilitate răbdătoare, o autodezvoltare înceată și prevăzătoare. Ar vrea să se înrădăcineze în existență, să păstreze neschimbate toate trăirile fericite și totodată să se deschidă vieții prin toate simțurile și forțele sale spirituale; aici se găsește baza suferinței față de sine însuși. Omul acestui semn are nevoie de timp și răgaz ca să se dezvolte și să se regăsească, iar „așteptarea și îngrijirea" (O. Adler) în sensul, pe de o parte, de răbdare, pentru a lăsa ca ființa sa să se maturizeze ea însăși, iar, pe de altă parte, de îngrijire atentă a ceea ce este dat devin aici o necesitate de bază pentru el.

Plecând de la principiul de bază de a vrea să te integrezi se pot deriva caracteristicile a ceea ce se află în acest semn. Ascendentul îi mijlocește mai degrabă o constituție înclinată spre tipul picnoform, un temperament melancolic și un sentiment de bază al vieții ce poate fi descris ca fiind un dor dionisiac sau o reprezentare idilică a dorințelor. Găsim deseori aici o inerție greoaie, o agățare timorată de obișnuințe și o fixare de proprietate în orice formă. „Forța Berbecului constă în rapiditate și voință, cea a Taurului în greutate și furie" (Metman). Tendința de autoapărare se poate amplifica, devenind o respingere îndărătnică a tuturor influențelor străine, cărora li se opune cu încăpățânare — nu ar vrea să se schimbe, reprezintă de aceea o atitudine de bază conservatoare-conservantă. Plecând de la această atitudine, omul din semnul Taurului se împotrivește la început, negând totul, delimitându-se și prin autoconservare față de tot ceea ce apare nou, fiind reglat inițial pe apărare, spre deosebire de omul având semnul zodiacal în Berbec, care este reglat inițial pe atac. Există aici și o motivație mai profundă, și anume că omul din semnul Taurului, prin modul său de reacție încet și greoi, lipsit câteodată chiar de suplețe și datorită faptului că percepe atât de emoțional tot ceea ce întâlnește și trebuie să-l prelucreze temeinic, va trebui să se delimiteze, spre apărarea lui, de influența celor care reacționează mai rapid și superficial. Dacă supraevaluează acest fapt, apărarea sa poate merge până la îndărătnicie, delimitarea de sine devine o îngustime, dorința de a se păstra, o ipohondrie care se teme de viață.

Luna aflată în acest semn duce la blândețe, sensibilitate și căldură emoțională; orice acțiune este făcută cu participare interioară. Faptul că e pregătit să se deschidă primind va contrazice tendințele sale de autoconservare. Astfel percepe el sciziunea dintre plăcerea voluptuoasă și desfătarea pământeană, dorul dionisiac pentru belșug și dăruirea sa pătimașă vieții și, concomitent, angoasa de a se pierde prin asta; ajunge în situația pe care o exprimă zicala britanică „to eat the cake and to have it" — nu îndrăznește să ia ceva pentru că astfel acel lucru se va termina. Conștientizarea acestei sciziuni face să apa-

ră la el adesea umorul în sensul că „e vorba de un anumit umor, atunci când totuși îți vine să râzi". Dorința prea puternică de a ține strâns duce la o anumită poziție față de angoasa de pierdere sau va avea drept rezultat final menținerea obișnuințelor, tradițiilor, principiilor etc., temerea față de autoresponsabilitate. Orice schimbare devine pentru el o problemă căreia i se sustrage adesea printr-o adaptare diplomatică aparentă, putând rămâne același, neschimbat, în spatele ei; sau amână luarea unei decizii prin ezitări și tergiversări.

Cu Soarele în acest semn omul poartă cu sine imagini conducătoare care se află pe linia omului dionisiac, a contemplativului, a colecționarului sau a „celui care rabdă" (O. Adler). Datorită înclinației sale spre colecția ce conservă, devine păzitorul și conservatorul tradițiilor și al valorilor culturale. Spre deosebire de omul din semnul Berbecului care gândește în mod îndrăzneț și ipotetic în viitor, omul din semnul Taurului este un empiric, obiectiv și realist, omul de știință care gândește exact-meticulos și consecvent, constructorul și maistrul constructor care planifică prudent — își este fidel sieși, iar lipsa mobilității îl poate transforma într-un dogmatic în domeniul său. În modul cel mai profund, omul are aici o pietate față de viață, o dragoste apropiată de natură, pentru existență și univers, care poate atinge umilința, ceea ce îl ajută să-și depășească angoasele; în această situație se poate scufunda în adâncurile htonice ale ființei, de unde îi devine accesibilă măreața lume de imagini a miturilor, legendelor și basmelor.

Situațiile germinative specifice semnului, care se dovedesc determinante de destin, constau în evitarea tuturor schimbărilor neliniștitoare pentru el. Se refugiază atunci într-o comoditate pasivă, se ține strâns de obișnuințele atât de îndrăgite, ceea nu face decât să-i crească angoasa de viață; preia prejudecățile, rămânând astfel încrezător în autoritate și devenind chiar dependent de ea. Se teme de autorăspundere; în cazul în care trebuie totuși să se decidă, cade într-o stare de amânare șovăielnică, nutrind speranța ascunsă că i se va lua de pe umeri greutatea hotărârii. Se poate ajunge în acest caz la imaginile umbră ale imaginilor conducătoare de mai sus, care se

află pe linia epicurianului bucolic-comod, a mic-burghezului mărginit, care, temător, devine dependent de părerea altora, având trăsături subalterne care merg până la vasalitate. Inerția devine deseori un obstacol, el are mereu nevoie de un îndem din afară pentru „a fi pus în funcțiune".

Folosind terminologia psihanalitică putem vorbi aici despre un „stigmatizat oral". Faptul că vrea să aibă îl leagă fix de dorințele sale și deoarece nu renunță ușor, asta îl duce deseori la începutul unor depresii. Forța intensă a dorințelor îndreptată întotdeauna asupra concretului rămâne cu ușurință agățată de reprezentări pasive ale așteptărilor, de reprezentări ale unei vieți de huzur. Depresia poate lua toate gradele, începând cu atitudini de comoditate și inerție, care o camuflează, până la manie și melancolie. Oblomov din romanul cu același nume al lui Goncearov este un exemplu descris strălucit pentru o asemenea dezvoltare, care ia în considerare și fundalul biografic.

Modul său lent de reacție, blândețea sa primară și cumpătarea sa duc la stazele afectelor sale care, dacă depășesc limita lui de toleranță, se descarcă în reacții emoționale violente, până la „a vedea roșu" în fața ochilor și la o izbucnire de irascibilitate oarbă, în cazul unei biografii corespunzătoare pot duce până la crime pasionale. Altminteri, agresiunea sa se evidențiază prin îndărătnicie, opoziție și caracter dificil.

În cazul creșterii la maximum a nostalgiei pentru durată adânc ancorate în ființa sa pot apărea trăsături compulsive; în acest caz nu poate da drumul la nimic, ar vrea să conserve totul și să mențină lucrurile neschimbate; va trăi ca într-un muzeu, iar nevoia de siguranță va fi problema sa centrală, îngustându-i tot mai mult orizontul. Dacă cel născut sub semnul Berbecului a dezvoltat trăsături compulsive pentru a pune capăt dinamicii și superagresivității sale, omul de aici o va face pentru a se apăra de schimbare și transformare. „Vâscozitatea" libidoului său se împotmolește în principii, obișnuințe anchilozate și într-o lipsă a plasticității. Toate acestea pot reprezenta fundalul angoasei sale de pierdere și al temerilor față de tot ceea ce este trecător, pe care încearcă să le diminu-

eze prin colecții, mărirea proprietății și spirit econom gospodăresc, prin principii sănătoase de viață, având adesea tente ipohondrice.

În cadrul educației este deosebit de important să se respecte modul de prelucrare încet-meticuloasă a copilului. Dacă este împins să reacționeze mai rapid, înainte ca disponibilitatea sa interioară să fie gata, dacă este obligat să facă ceva și dacă felul lui de-a fi este deja ca atare considerat îndărătnic, se poate ajunge la situații tragice, de nesoluționat. Copilul trebuie să-și autoapere atunci felul lui de a fi; în cazul în care se consideră din nou că este vorba despre îndărătnicie va rezulta un cerc vicios, căci pentru a se apăra, el va trebui să se salveze tocmai prin îndărătnicie, astfel creându-se o situație fără ieșire. Copilul se mai poate autopercepe atunci doar prin cuvântul „nu", opunându-se cu orice preț — sau poate că este îmblânzit, i se înfrânge rezistența, ceea ce duce deseori la dezvoltarea comodității descrise, la dependența de autoritate și la lipsa curajului față de sine. E întotdeauna important să abordăm și să stimulăm părțile sale artistice, sensibile.

Femeile din acest semn au deseori o senzualitate cumva natural-pământeană; în tinerețe sunt seducătoare și se lasă seduse, mai târziu înclină mai degrabă către fidelitatea sentimentelor și la legături stabile. Sentimentul lor de devotament devine o problemă atunci când își transformă partenerul prea mult într-o autoritate și devin prea dependente de el, prin delegarea asupra lui a prea multe sarcini, când de fapt puteau și trebuiau ele să facă aceste lucruri (să ia decizii ș.a.); astfel rămân copilăroase și dependente. Au în general o relație bună cu tineretul și cu copiii, îi pot însă lega prea tare de ele însele din cauza angoasei lor față de viață și a neputinței de a da drumul. Iradiază căldură și pot oferi atmosferă, tihnă și comoditate. Chiar și angoasa de pierdere și comoditatea le pot face dependente de partener și, ținând cont de anumite condiții biografice preliminare, se poate dezvolta un masochism sufletesc sau sexual și se poate ajunge la dependență și prostituție. Câteodată apar aici reacții paradoxale, infidelități care se bazează tocmai pe disponibilitatea prea mare de a deveni depen-

dente — cine știe că poate să cadă total în mrejele cuiva trebuie să se păzească mai mult.

Tradiția îi conferă semnului Taur regiunea gât-ceafă-umeri și întregul tub digestiv (gură, faringe, esofag). Conflicte nesoluționate sau comportamente ratate duc deseori în aceste cazuri la încordarea musculaturii umerilor și cefei („încăpățânare"); tulburările de auz și vorbire (bâlbâielile) au deseori același fond psihosomatic, sunt exprimarea fizică a unor afecte de încăpățânare sau de împotrivire. Anginele și alte afecțiuni ale tubului digestiv reflectă deseori frustrări orale, întâmplări ratate sau neputința de a renunța. Disfuncțiile glandei tiroide pot fi în legătură psihosomatică cu șocuri afective grave care nu pot fi prelucrate și cu întâmplări de groază. Trăsăturile ipohondre se găsesc mai des aici; spre deosebire de omul sub semnul Berbecului care se împotrivește bolilor cu ajutorul voinței și le vede ca fiind o slăbiciune sau o înfrângere, omul sub semnul Taurului este mai degrabă înfricoșat de boală și ia toate măsurile profilactice posibile. Este de obicei adeptul modului de viață „natural" și al tratamentelor naturiste — preotul Kneipp era sub influența acestui semn. Impulsurile suicidale apar aici din neputința de a da drumul a celui legat prea puternic cu pământul, care suportă prea greu pierderile și frustrările, sau din stăvilirea putinței de a lua și din agresiunea inhibată care decade în deznădejde melancolică.

Aplecarea către comoditatea pasivă și lipsa curajului pentru autorăspundere, pe de o parte, primejdia închistării în obișnuințe sau în dogmatism, pe de altă parte, obișnuiesc să fie situațiile germinative care devin o problemă pentru acești oameni.

Doi dintre pacienții mei au avut nevoie de ani ca să se decidă pentru a avea o legătură, până când a fost prea târziu, iar partenerul s-a răzgândit. — Memoria extrem de bună, care parcă ar conserva, poate deveni o frână; omul se desprinde cu greu în acest caz de trăirile trecute; mai ales amintirile îi pot deveni o povară și nu-i permit nici o deschidere pentru impresii noi care le-ar șterge pe cele vechi. — La un pacient acest lucru a luat o asemenea dimensiune încât, după discuții pur-

tate cu prietenii, trebuia să-şi recapituleze discuţiile cu o exactitate minuţioasă, suferind de o compulsie la amintiri, ceea ce îi lua multe ore pe zi, dar îl şi oprea totodată să acţioneze şi să decidă. — O mamă îi spunea fiului: „Dacă atunci când erai copil se apropia ceva nou de tine, spuneai întotdeauna în primul rând «nu»."

Se poate ajunge la autoamăgire dacă omul din Taur încearcă să-şi anestezieze angoasa faţă de viaţă prin voinţa sa strângătoare de a poseda şi prin înclinaţia spre plăceri trândave, nefiind gata să ia asupra sa acel grad de renunţare la dorinţe şi satisfacerea pulsiunilor, pe care pur şi simplu ni-l cere viaţa. El crede că se poate sustrage fluxului timpului, ca şi cerinţei de a ne schimba, ţinându-se strâns, spasmodic de cele obişnuite; încearcă să evite orice şoc apărându-şi părerea odată luată, ferindu-se de schimbări. Este fidel atunci datorită angoasei de pierdere; contemplarea devine o rămânere pasivă în intangibil; evlavia devine îndoială; beţia dionisiacă ce ne cuprinde şi ne schimbă devine voinţa banală de a se desfăta. Aşa că autoamăgirea constă aici în fuga în pasivitatea unei constanţe împietrite.

Soluţia pentru tematica Taurului constă în încrederea în posibilitatea de creştere a tot ceea ce e viu, în munca răbdătoare la procesele de dezvoltare ce se află în miezul a tot ceea ce e viu. Asta îl conduce la construirea calculat-perseverentă a planului său de viaţă, la desfăşurarea oarecum organică a fiinţei sale. Cunoştinţele sale despre măreţia naturii îl conduc spre umilinţă, îi dau puterea să îndure, să spere şi să-şi urmeze calea cu o certitudine calmă, respectând orice devenire şi creştere.

La oameni ca Hebel, Schlüter, Schadow, la Brahms şi Ceaikovschi, Krishnamurti şi Teilhard de Chardin am putea să găsim trăsături ale acestui semn zodiacal.

GEMENI

Ah, nu traversa marea ca să dai
de spirit și înțelepciune!
Demnitatea sufletului vine din iubire.
ANGELUS SILESIUS

Dacă în semnul Taurului exista amenințarea ca tot ceea ce este dinamic să fie împotmolit într-o liniște neschimbată și o menținere adezivă, următorul semn zodiacal, cel al Gemenilor, aduce din nou un contraimpuls aici. Aici este vorba de o voință de a ști, extrem de trează, vie și multilateral interesată; omul țintește comunicarea și schimbul de idei. Caută să ia în stăpânire lumea prin înțelegere rațională, prin recunoașterea legilor din spatele fenomenelor pe care le descoperă și denumește, meditând în noțiuni și cifre. Este ca și când pe baza unei voințe statice a înrădăcinării și a zăbavei care a precedat s-a dat acum posibilitatea unei mobilități spirituale, unei curiozități și unei sete de cunoaștere deschise spre lume, care îi permit acestui om o distanțare față de afecte și emoții, dar și o distanță față de sine însuși. Plăcerea de a gândi, de a acționa funcția pură a gândirii îl domină. Spre deosebire de spiritul celui născut sub semnul Taurului care rămâne întotdeauna clar și concret, fiind mai greoi, dar în schimb mai temeinic, omul din semnul Gemenilor înclină spre gândirea abstract-teoretică, ce este mai suplă, dar și mai ludic-neangajantă. Căci acestei cugetări i se relativizează totul; omul e stimulat să vadă

multitudinea aspectelor posibile, a punctelor de vedere și a diferitelor posibilități de gândire, fără a se stabili. Limba este mediul său privilegiat, și dacă cel născut sub semnul Taurului avea umor, atunci *acesta* are ironie și spirit; îi plac jocurile de cuvinte spirituale, e guraliv și dotat pentru limbi străine.

Plecând de la principiul de bază al interesului viu, mobil, reies următoarele caracteristici în domeniul ascendentului: un temperament nervos-însuflețit, mai degrabă sangvini, având ca sentiment de bază al vieții activitatea neobosită și necesitatea unui imbold, care ar putea ajunge până la spiritul întreprinzător neliniștit-nestatornic și la setea de stimulente. Așa apare la el o nemăsurată multilateralitate a intereselor, care pare a fi universală, dar duce deseori la o fărâmițare și acoperă incapacitatea de a se concentra mai profund asupra a ceva. Omul se poate împotmoli aici într-o hărnicie maniacală, doritoare de contacte și dorința unei comunicări nedistanțate, încercând prin asta să-și acopere teama de plictiseală și singurătate, pe care o percepe acela care este îndreptat prea unilateral spre exterior, spre lumea înconjurătoare și nu-și acordă răgazul să lase lucrurile să crească și să rodească în el — în acest sens se află chiar la polul opus față de omul din semnul Taurului.

Cu poziția Lunii în acest semn apare înclinația de a rezolva toate problemele și conflictele numai din perspectivă rațională. Ei cred prin urmare că nu trebuie luat nimic în serios — minții îi sunt deschise atât de multe posibilități de cugetare, încât va găsi întotdeauna o cale de ieșire. Acest lucru mijlocește sentimentul unei superiorități dibace și al unei ușurătăți senine care devine superficialitate, dacă ei cred că pot explica astfel și lucruri mai profunde. Așa se poate ajunge un sceptic zeflemitor care nu este înțeles niciodată din cauza superiorității sale aparente, căruia judecata, rațiunea îi sunt singurele criterii conform cărora se poate explica „totul"; pentru el nu există nimic inexplicabil; obscenul, numinosul, credința și misterele, toate vor fi respinse și minimalizate prin dubiu ironic sau „lămurire". Va putea astfel să se banalizezese și să se sărăcească tot mai mult, ajungând la o lipsă de caracter în cazul

în care va abuza de inteligența sa, vrând să înțeleagă totul, fără a avea însă un punct de vedere personal.

Cu Soarele în acest semn, omul ar putea spune ca și Descartes: „cogito, ergo sum"; el posedă o linie conducătoare înnăscută care poate fi definită de imaginile învățatului, inventatorului, enciclopedicului și spiritului universal. Gândirea devine aici o căutare subtilă a adevărului, interesul multilateral devine o cerință de a cunoaște legăturile și rădăcinile comune ale fenomenelor. Omul experimentează aici, în mod special de intens, conștiința chinuitoare a separării în observator și observat, în gânditor și lucru gândit, în subiect și obiect, percepute de el ca scindate, făcându-l să tindă către o sinteză. Are un dor profund pentru regăsirea salvatoare în totalitatea neîmpărțită, în care contradicțiile sunt totodată cuprinse și suprimate.

Situațiile germinative pentru destinul lui sunt următoarele: multilateralitatea gânditoare a punctelor de vedere îl pune în primejdia de a relativiza totul; căci se îndoiește imediat de fiecare lucru pe care l-a înțeles și caută alte explicații. Asta poate duce la îndoială de dragul îndoielii, la mania de a critica până la nihilism, care este până la urmă expresia disperării inconștiente de a nu găsi, nicăieri, ceva ce îl leagă și îl susține — fără a-i deveni clar că intelectul care relativează totul îi interzice și îi ruinează o atare certitudine.

Astfel găsim totuși ca „umbră" a imaginilor conducătoare schițate mai sus „intelectualul" și raționalistul, iluministul, renegatul și rebelul, plagiatorul și zeflemistul hibrid. Prin scepticismul său, el se sustrage oricărei decizii și definitivări fără echivoc și rămâne atunci un diletant sau devine un eclectic care își caută peste tot ceea ce i se potrivește, fără a avea o realizare creativă proprie și o luare de poziție personală. În locul științei temeinice și al cunoașterilor esențiale apare atunci la el cunoașterea lexicală multilaterală, fără a avea o influență asupra adâncirii personalității, „formarea" în acest sens i se pare a fi mai importantă decât găsirea sensului, să discute despre credință i se pare a fi mai important decât să îndrăznească el însuși să creadă.

Capacitatea, în sine pozitivă, de a observa lucrurile din diferite unghiuri de vedere îi poate deveni un relativism lu-

dic-neangajant, făcându-l, pentru fiecare adevăr și părere în parte, să gândească imediat sau să contruiască un contraadevăr și o contrapărere. Este în pericolul de a nu se identifica efectiv cu nimic, iar libertatea și mobilitatea, care au devenit astfel posibile, le consideră a fi o bogăție interioară.

Găsim aici structuri ale personalității care se află pe linia isterică prin tendința lor de a nu se stabili și a nu se lăsa stabilizate, de a-și lăsa întotdeauna o portiță de scăpare. Asta poate transforma viața într-o pseudorealitate intelectuală, în care nesinceritatea și minciuna trebuie să scutească de confruntarea cu sine însuși. Dacă cel născut sub semnul Taurului era înclinat mai degrabă spre boli sufletești, în cazul nostru omul tinde spre boli mintale duse până la alienarea în sensul scindării schizoid-schizofrenice. Există primejdia fugii în gânduri și idei, a „pseudologiei fantastica"* și a tulburărilor de concentrare, de toate gradele de gravitate, care acoperă angoasa de a privi lucrurile cu claritate și de a gândi ideile până la capăt, angoasa față de adâncul și de forțele inconștientului.

Dar găsim aici și sceptici compulsivi care se prind în plasa propriului scepticism, pierzându-se în probleme rafinate și fără soluție, ca de exemplu cea a întâietății găinii sau oului, deci în probleme aparente, care ajung să se substituie unora adevărate. În cazurile cele mai grave se poate ajunge la trăiri de autoînstrăinare sau la reprezentări, ținând de delirul de grandoare, ale atotcunoașterii. Înclinațiile criminale, împovărate biografic în mod corespunzător, merg de preferință în direcția furtului, falsului și înșelătoriei.

În educație este foarte important să se ia în considerare faptul că fiecare copil trebuie să învețe să se concentreze la ceva pentru care există plăcere și dragoste. Datorită darului de a înțelege rapid, acești copii vor fi împinși cu ușurință spre domeniul intelectual, fiindu-le premiate prea mult inteligența și cunoștințele, astfel că își vor da seama că în asta constă cea mai mare valoare a lor. Deși este foarte important să li se ofere ceva

---

* „Pseudologia fantastica" este unul dintre termenii folosiți de psihiatri pentru a desemna minciuna compulsivă sau obișnuită, devenind un comportament normal al pacientului. (*N. t.*)

pentru setea lor de cunoaștere, tot atât de important este să fie susținuți să se fixeze asupra unui lucru, să se „limiteze" la ceva, în sensul prolific al cuvântului. Totodată, trebuie pus accentul și pe dezvoltarea laturilor lor sensibile și emoționale. Copilul va fi foarte ușor împins aici de mediul înconjurător înspre modalități precoce de comportament; învață să manevreze cunoștințe care nu înseamnă încă nimic pentru el, în schimb pentru alții sunt evident importante; asta îi poate pune dezvoltarea pe făgașul intelectualismului, iar abilitatea lui de a inventa stratageme se transformă prea ușor în baza nesincerității și a minciunii.

Femeile din acest semn au în tinerețe adesea ceva copilăros, sunt băiețoase ca statură și ca fel de a fi; sunt doritoare de contacte, ușor de interesat și stimulat, relațiile lor se desfășoară mai mult la nivel intelectual sau spiritual. În relația cu celălalt sex se pot împotmoli în flirturi care nu le leagă și în cochetărie, în neseriozitate. Este problematic atunci când își sacrifică feminitatea intelectului, devenind, așa cum spune Jung, femei „obsedate de animus". Vor să rivalizeze cu bărbatul la nivel intelectual doar copiindu-l și preluându-i „părerile", în loc să gândească independent, au senzații în loc de sentimente. Din cauza dorinței de schimbare și din curiozitate, ambele sexe înclină spre relații nestatornice, care nu satisfac, căci se dedică prea puțin acestora. Fidelitatea poate fi anihilată de aceștia la modul intelectual, așa cum ironizează tot ce este sensibil și emoțional, exprimându-se astfel nesiguranța lor în domeniu. Bucuria contactelor poate degenera în mania căutării de contacte, și este de presupus că o femeie din semnul Gemenilor a inventat cândva bârfa; le este greu să fie singure, au nevoie de „agitație" și „abatere", trăind astfel tot mai exteriorizat. În sexualitate sunt deseori nesigure, se tem mai degrabă de pasiuni profunde, putându-se opri astfel la preludiul erotic al dragostei, la amuzantul joc erotic. Curiozitatea le face adesea să aibă multe experiențe erotice, printre ele și experiențe lesbiene.

Problemele și conflictele nesoluționate se somatizează la cei născuți sub semnul Gemenilor în special la căile respira-

torii (bronhii, plămâni, pleură, astm). Astrologia îi atribuie acestui semn plămânii ca și extremitățile superioare. Există o predispoziție maladivă încă nespecificată mai îndeaproape spre tulburările sistemului nervos, o labilitate nervoasă și o greutate la concentrare dusă până la confuzie — expresia unei constituții psihofizice denumite mai demult, la modul pausal, „neurastenie". Organele respiratorii, cele care fac schimbul dintre interior și exterior, sunt cele mai importante organe de comunicare, prin inspirație și expirație percepându-se simultan forma cea mai timpurie a stării de a fi subiect și de a fi obiect, simbolizând dublul aspect de a se aliena și de a fi impresionat, care devine pentru omul din acest semn atât de ușor o sciziune, atunci când a gândi și a simți, expresia și impresia se deosebesc radical, în loc să ducă la intuirea unei posibile sinteze între a fi subiect și a fi obiect, pe care o găsim doar prin iubire.

Integrarea sufletescului și a sentimentului este aici foarte importantă, dacă omul din Gemeni nu vrea să devină un intelectual plat, care se mulțumește doar cu faptul că le poate da lucrurilor un nume sau că a găsit o noțiune, la care va putea reduce, prin simplificare, ceea ce este viu. Intelectualismul fără interiorizare și venerație îl transformă într-un experimentator distructiv, mefistofelic, care vrea să le nimicească altora, prin vorbe și din meschinărie sufletească, credința sau convingerile. Polii posibilităților de dezvoltare se află astfel aici între găsirea căii către o înțelepciune care cunoaște limitele temporale și individuale ale oricărei cunoașteri, văzută ca mijloc și nu ca scop, și un relativism superficial, ironizând totul, prin care omul încearcă să se apere de a fi emoționat. La el stau astfel față în față reflexivitatea interiorizată și profunzimea cunoștințelor academice, găsirea unui sens și parada de cunoștințe golite de sens.

Un pacient obișnuia să spună, atunci când era întrebat despre părerea sa asupra a ceva: „În primul rând sunt de părere că..., în al doilea rând că..." — și urma exact opusul părerii exprimate la primul punct. Gândea în contraste raționale, nu în antinomii care se completează; astfel antinomia vie îm-

potriva autorității nu era pentru el răspunderea de sine, ci, gândit în mod rațional, antiautoritatea. — O pacientă a spus odată: „Spațiul și timpul nu există cu adevărat pentru mine, de fapt totul este relativ — doar durerea este reală și nu poate fi ignorată, nu se poate să nu te gândești la ea; de aceea îmi este atât de frică de dureri." Asemenea angoasă de dureri apare des aici din motivul expus de pacientă.

Autoamăgirea care poate apărea aici este fuga de angoasa față de viață în intelectualismul care relativizează totul, este angoasa față de legăturile create de sentimente și față de profunzime. Atunci omul se refugiază în zăpăceală și abatere; dragostea devine un flirt amuzant, adevărul devine polemică cu două tăișuri, înțelegerea un joc al spiritului care poate fi relativizat, etica o părere care nu obligă la nimic, credința devine autoamăgire, venerația un savantlâc hibrid, forțele inconștientului fantome copilărești înfricoșătoare, visele, procese ale creierului pe care nu trebuie să le iei în serios. Dar așa omul își pierde centrul de greutate, el se îndepărtează de orientarea față de lume prin încercarea de a se feri de tot ceea ce este definitiv, de decizii și de necesitatea de a renunța, de suferință și durere și se salvează prin îndoială, ceea ce nu-l poate feri însă de deznădejde. Cel căruia totul i-a devenit relativ se poate juca desigur cu toate, dar nu observă că-și joacă viața.

Rezolvarea tematicii Gemenilor ar fi: prezentarea și cumpănirea nenumăratelor posibilități de gândire ale tuturor fenomenelor, și astfel evitarea unilateralității și a rezolvărilor împietrite în sintagma ori-ori; recunoașterea comparativă a ceea ce le este comun, unind ceea ce este doar aparent divergent sau exclus; îmbinarea creativă într-un tot a diferitelor aspecte și date; disponibilitatea permanentă de a crea imediat o legătură cu orice este nou — cunoașteri și întâmplări —, de a fi, în sensul cel mai bun al expresiei, „up to date", mereu deschis la întreaga gamă a actualului, în vederea intereselor sale universale sau pentru formele fanteziei sale creatoare.

La Leibniz, Pascal și Dante, R. Wagner, R. Strauss, Sartre și Thomas Mann pot fi găsite vastele posibilități ale acestui semn.

RAC

Ferice de cel care se gândește la strămoșii săi cu plăcere.

GOETHE

Ca pentru a stăvili pericolul scindării și al intelectualizării din semnul Gemenilor, următorul semn, cel al Racului, aduce cu sine un contraimpuls, o reamintire, la care accentul cade în întregime pe percepția personală a sentimentelor, pe amintirea care înseamnă o trăire foarte subiectivă, individuală. Deoarece trecutul nostru, povestea personală a vieții, este proprietatea sufletească ce ne aparține doar nouă și care ne deosebește de toți ceilalți oameni. Omul din acest semn este legat de trecutul său și de valorile sale sentimentale, relația sa cu trecutul este deosebit de puternică, mai ales legătura cu elementul matern, ea fiind prima relație interumană ce oferă căldură și siguranță. Îl fascinează întrebarea „de unde?", sursele și originile paradisului pierdut al primei copilării. — „În căutarea timpului pierdut" numește Marcel Proust, influențat puternic de acest semn, romanul său autobiografic.

Dar trecutul nu îl apasă pe acest om ca pe cel născut sub semnul Taurului, care îl trăgea ca pe o povară în urma sa; el este cuprins aici ca de un dor de casă nostalgic-melancolic, iar amintirile i se par câteodată mai reale decât prezentul cel concret. Sensibil, simțitor, impresionabil cum este, are nevoie de mai multă siguranță și protecție decât alții, de un fel de „ca-

rapace" în care să se poată retrage atunci când, cel atât de ușor de necăjit și de lezat, se lovește de greutățile vieții. Ea poate fi o apropiere umană plină de încredere, un parteneriat, un cămin, o pasiune, care îi devin ca o patrie; chiar și o activitate de ajutorare, o sarcină maternă, de ocrotire, prin care le dă celorlalți ceea ce-și dorește chiar el atât de mult, se poate transforma pentru el într-o carapace protectoare.

Prin starea sa de bază de o sensibilitate ce necesită protecție se explică trăsăturile caracteristice ale celui născut sub acest semn. În domeniul ascendentului găsim o constituție mai degrabă delicat-sensibilă care, după o predispoziție mai bolnăvicioasă în copilărie, a devenit mai târziu tot mai robustă, ca și un temperament sensibil-flegmatic, cu o sensibilitate mare și fiind de o mare impresionabilitate. Ca pentru a-și echilibra slăbiciunea vitală, este de o ambiție marcantă, ce se poate transforma într-o problemă dacă energiile vitale de completare și forțele dinamice minime de expansiune nu i-ar sta la dispoziție în suficientă măsură pentru a se impune și a-și realiza scopurile propuse, mai ales că îi lipsește duritatea, nu are „coate". De aceea se folosește de o precauție diplomatică și o adaptare aparentă foarte elastică pentru a-și atinge scopurile, înlocuind lipsa tăriei cu tenacitatea. Din cauza ușurinței cu care poate fi lezat, se află în situația celui care șade într-o seră și de aceea nu are voie să arunce cu pietre — agresiunile sale se vor exterioriza de aceea mai degrabă în mod indirect, prin a fi jignit, indispus și ofensat și a trezi în celălalt sentimente de vină, pedepsindu-l astfel. Atunci când este necăjit sau dezamăgit se retrage adesea în „colțul îmbufnatului", în visele de dorință foarte animate și în lumea fantasmelor, pe care le îndrăgește mai mult decât realitatea, căci ele îi împlinesc ceea ce în realitate îi este interzis.

Luna în acest semn mijlocește puternice înclinații matern-ocrotitoare. Necesitatea protecției sufletești, ocrotirii prin relațiile sentimentale este foarte mare și are întotdeauna posibilul dublu aspect al refugiului pe care îl caută, dar îl și dă. Ambele pot deveni problematice; pe de o parte, în sensul dorinței de a vrea să fie dădăcit și prin aceasta de a rămâne co-

pil; pe de altă parte, în dădăcirea exagerată a altora, ceea ce îi preface pe ceilalți în copii. Ambele ipostaze se pot transforma în tiranie sentimentală (O. Adler), mai ales dacă încearcă să obțină prin constrângere să fie luat în considerare sau să i se acorde afecțiune, arătând o sensibilitate demonstrativă sau toane. La ambele sexe „romanul de familie", devotamentul sentimental față de patrie, familie și rude sunt deosebit de durabile și marcante; totodată acest om este mânat de pulsiunea deambulatorie, așa că se situează mereu între dorul de casă și dorul de ducă, având întotdeauna nevoie de un „cuib" ca bază, la care, după ce a fost împins de dorul de ducă, să se poată întoarce întotdeauna, ca acasă.

Cu Soarele în acest semn, imaginile conducătoare care îi plutesc în față se găsesc pe linia medicului și a celui care ajută, a cercetătorului istoriei, a artistului și a romanticului. Permeabilitatea și sensibilitatea diferențiată devin baza unor aptitudini protectoare sau artistic-creatoare. Activitățile sociale, de ocrotire sufletească și de asistare a altora, dar și terapeutice îi sunt extrem de apropiate; el însuși suferă din cauza vieții, este acordat la tonul minor, iar dacă nu se înăsprește în mod artificial pentru a se autoapăra împotriva sensibilității sale, va prelua într-un colectiv sarcina seismografului referitor la tot ceea ce poate îmbolnăvi, păgubi, tot ce este asocial sau necesită ajutor.

Pentru acești oameni, toate relațiile interumane devin situații germinative ce modelează destinul, la fel ca și ambiția pe care cred că o pot folosi în vederea compensării sentimentului lor vital de insuficiență. Ei suportă cu greu dezamăgirile și pierderile semenilor, deoarece investesc foarte mult în relațiile lor, având astfel într-adevăr multe de pierdut, totodată și pentru că fiind timizi și sensibili nu pot câștiga cu ușurință oameni noi. O problemă centrală pare a deveni pentru ei necesara desprindere de persoanele de referință din copilărie — fiecare desprindere, fiecare despărțire lasă în urma ei răni care se vindecă foarte încet; ei renunță foarte greu la ideea regăsirii ulterioare a intimității delicat-duioase atât de dorite a copilăriei. „A ne despărți însemna același lucru cu a ne distruge",

spune J.J. Rousseau, care aparține acestui semn, despre prietenia din copilărie cu vărul său (*Confesiuni*).

Scopurile dorite, atât de ambițioase, concomitent cu lipsa durității duc la crearea unei falii între lumea dorită și cea reală, care ar putea deveni baza complexelor de inferioritate sau câteodată a angoasei extreme la blamare. Atunci este foarte evident pericolul de a se retrage în lumea fantasmelor până la fuga de realitate. Prin asta omul din semnul Racului se dezvață tot mai mult să mai aibă de-a face cu lumea, ceea ce devine apoi printr-un circuit funest tot mereu un prilej de a întoarce spatele lumii și de a se retrage și mai mult în lumea fantasmelor; asta poate duce într-un caz-limită până la pierderea psihotică a realității.

Dorința de a se simți în siguranță îl face pe omul din semnul Racului dependent de alții; este astfel supus angoasei de pierdere pe care încearcă să o învingă printr-o ocrotire exagerată și moduri de comportament aparent altruiste; asta ar trebui să-i oblige pe ceilalți să-i fie recunoscători și să devină de acum înainte dependenți de el pentru că au nevoie de el. Mascarea egoismului aflat în spatele acestui comportament este extrem de problematică; nu recunoaște că *el* este cel care are nevoie de ceilalți, iar granița dintre grija maternă empatică și ocrotirea insistentă este foarte fină; pare că le citește celorlalți dorințele de pe buze, când de fapt este vorba despre propriile dorințe — asta poate duce până la autoamăgire. Așa poate fi înțeles de ce omul se înconjoară mai degrabă de cei care îi sunt inferiori sau sunt dependenți de el — a fi folosit reprezintă cel puțin *o* oarecare garanție că nu va fi părăsit. Dar poate să încerce să-și atingă dorințele de a fi în siguranță și prin faptul că, având nevoie de alții, devine dependent de ei, adresându-se instinctelor lor paterne sau materne de protejare, ceea ce i-ar permite să rămână o perioadă mai lungă copil în spatele unor asemenea ocrotitori care l-ar pune la adăpost.

Din cele descrise se înțelege că sub acest semn se pot găsi mai cu seamă nevrozele de angoasă (eritrofobia, angoasa de blamare, tracul), agorafobia, care arată foarte clar conflictul dintre fantasmele-dorință și dorința concomitentă de siguran-

ță. Nu trebuie trecut cu vederea faptul că acela care fantasmează bogat este înclinat mai mult către angoase decât cel redus sau mărginit. Depresiile depind aici deseori de conflictul dintre fantasmele ambițioase și complexele de inferioritate cauzate de lipsa forței de a răzbate; ele acționează mai degrabă astenic, fiind mai apropiate de tristețea melancolică, de proasta dispoziție și de jignire, de resemnarea descurajată decât depresiile stenic-melancolice ale celor născuți sub semnul Taurului, care sunt fixați mai mult în stadiul oral și depind de frustrări concrete. Depresiile se manifestă în acest caz mai mult ca niște tânguieli sfâșietoare și acuzații mustrătoare, iar omul din semnul Racului se poate retrage mai ușor în lumea plină de fantasme-dorință pentru consolare și compensare decât cel din semnul Taurului, care speră la realizarea concret-reală a dorințelor sale.

În educație este important să dai posibilitate fanteziei bogate a copilului să se desfășoare, să-i facilitezi accesul la lumea basmelor și să-l stimulezi prin activități creativ-modelatoare, să-l pui să învețe un instrument pentru a-i activa muzicalitatea existentă îndeobște. Datorită delicateții și sensibilității sale, copilul din acest semn te face cu ușurință să-l cruți și să-l alinți, lucru ce poate deveni periculos dacă se transformă într-o pretenție, o așteptare și, mai ales, dacă sensibilitatea sa este etichetată ca fiind de o „finețe" deosebită. O călire sănătoasă prin sport este de aceea foarte importantă, mai cu seamă că acest copil are înclinații spre o anumită indolență fizică. Minciunile sale sunt deseori expresia fatasmelor-dorință, a unei prelucrări poetice a realității pe măsura dorințelor sale — în acest sens este mai important să recunoști de ce a prelucrat ceva anume, adică să cercetezi motivul, în loc să iei principial măsuri punitive.

Femeile din acest semn au în tinerețe adesea ceva de ondină, au ceva visător-delicat, devenind extrem de propice pentru proiecții anima ale bărbatului, cu toate complicațiile posibile ce reies de aici. Ele pot degaja un șarm și o vrajă deosebite care le fac să-i pară bărbatului enigmatice și fascinante, având o delicatețe aparent fragilă care le predestinează pentru a fi

protejate. Dacă acest lucru este folosit în mod conștient, femeia poate juca rolul „sufletelului" care are nevoie de menajare și atenție din partea bărbatului care se simte, datorită dorințelor sale, grosolan și primitiv. Pot apărea trăsături isterice care însă iau doar rareori forme deschise, distructive, așa cum le vom cunoaște la Scorpion. Mai târziu se transformă adesea în femei materne, dar și femei-cloșcă, ce constelează copilul în bărbat și, ca o „overprotecting mother", nu le pot da drumul copiilor pentru propria lor dezvoltare. Așa că unele rămân în cadrul parteneriatului copilul ce caută protecție sau devin mai degrabă mamă decât parteneră și femeie. Tandrețea le este mai importantă decât senzualitatea, dar pot dezvolta o fantezie bogată în domeniul erotic. Au un simț marcant al familiei; familia le oferă protecție în fața „vieții ostile" de afară. Mamele acestui semn zodiacal pot deveni periculoase pentru copiii lor, în cazul în care, parcă obsedate de arhetipul mamei, vor să ia totul sub aripa lor ocrotitoare, transformând-o în cătușă apăsătoare. Unele femei devin adevărate mame-prototip, care nu se satură în a avea copii, dorind să fondeze chiar propria lor „dinastie".

Astrologia îi atribuie acestui semn stomacul. Cei născuți sub acest semn au deseori afecțiuni ale stomacului, în special ulcer, pe bază psihosomatică, iar psihosomatica modernă confirmă în mod suprinzător același text atunci când interpretează tendința spre bolile de ulcer conform experienței ca apărând în special la oamenii care reunesc cu o personalitate orgolioasă, dar totodată sensibilă și incapabilă să răzbească, niște dorințe puternice de a fi protejați. Imaginea încorporată a mamei este foarte importantă pentru acești oameni; experiențe extrem de împovărătoare avute cu mamele duc aici cu mai mare ușurință decât altminteri și la cașexie sau obezitate. Ca o posibilă fugă de realitate, omul acestui semn s-ar putea îndrepta spre medicamente sau alcool, putând deveni dependent de ele.

Omul prezintă în acest caz următorii poli în dezvoltarea sa: se poate manifesta printr-o sensibilitate empatică și o fantezie bogată, atât pe plan artistic-modelator, cât și social-ocro-

titor; le poate folosi însă și ca pe un alibi pentru fuga lui în lume sau, prin plonjarea în ceea ce a fost și care, pentru că a trecut, nu mai poate deveni periculos, își poate construi un univers propriu — atunci trecutul, istoria, va deveni conținutul vieții sale.

Un pacient evreu nu a putut fi convins să emigreze în timpul celui de-al Treilea Reich; era atât de legat sentimental de căminul său, de biblioteca sa și de toată lumea care-l înconjura și care-i era atât de familiară, încât devotamentul și totodată dependența i-au fost fatale. — O pacientă nu știa nimic care s-o facă mai fericită decât să viseze ore în șir cu ochii deschiși, ascultând muzică. — Ca terapeut faci experiența că acești oameni obișnuiesc să viseze foarte mult și colorat. — O nevastă și-a adus soțul într-o stare de furie turbată pentru că — împotriva voinței lui — îi ungea feliile de pâine foarte gros, pentru că îl dădăcea prea mult să nu răcească etc. și în multe privințe credea că știe mai bine decât el ce îi face bine; toate astea erau puse sub motoul marii ei iubiri, așa că el avea senzația că este un nerecunoscător și începuse să aibă sentimente de vinovăție, atunci când se înfuria pentru că ea îl transforma într-un copil. Grija excesivă devine deseori echivalentul agresivității. — Rousseau scrie în *Confesiunile* sale: „Nu aveam încă o reprezentare despre lucruri, atunci când toate sentimentele îmi erau deja cunoscute. Nu înțelesesem nimic, dar simțisem totul." Și: „...căci deși nu eram receptiv la laude, eram întotdeauna foarte sensibil când era vorba să mă rușinez."

Autoamăgirea se poate exprima aici în special în regresia în fantasme și în trecut. Boala este folosită atunci ca o posibilitate de regresie bine-venită pentru a fi îngrijit și a primi un refugiu sigur. Angoasa de viață este evitată prin dor și fantasme izolate de lume, care pun în locul realității o lume a dorințelor copilăros-romantică sau pubertar-sentimentală. Predispoziția pentru fuga de lume poate fi recunoscută prin aceea că fantasmele nu sunt îndreptate spre viață, ci pleacă dinspre ea. Cramponarea de oameni și lucruri acoperă angoasa de a fi părăsit, arată totodată mica disponibilitate pentru renunțarea la realizarea dorințelor, pentru a-și asuma resem-

nările — în tenacitatea cu care se produc aceste cramponări se poate dezvolta aici o duritate sufletească neașteptată. Răstălmăcirea grijii care așteaptă mulțumire și iubire în dragoste aparent altruistă devine în special la femei o autoamăgire frecventă; chiar și agățarea de o dragoste nefericită poate fi folosită ca o fugă de o dragoste temerară, mai în primejdie. Granița dintre instinctul matern consolator și ocrotitor și supunerea la dependență prin acapararea celor slabi și nevoiași este deseori foarte îngustă.

Rezolvarea sarcinii celor din semnul Racului necesită o permeabilitate sufletească ce ne face abia ea capabili de bucurie și suferință, ne dă accesul spre profunzimile ființei, din care rezultă tot ceea ce este artă autentică și întreaga retrăire empatică a celor trăite de alți oameni. În acest caz omul de aici poate deveni o persoană care ajută prin învingerea angoaselor sale de viață, fie că modelează prin activitatea sa artistică ceva inconștient, dăruind fericire și emoții; fie că atenuează suferința și chinul prin sprijinul său activ, prin aplecarea sa către medicină, terapeutică, îngrijirea sau ocrotirea semenului, a aproapelui său; fie că încearcă, istoric fiind, să înțeleagă sensul istoriei, alăturându-ne trecutului, făcându-ne accesibile culturi apuse sau străine.

J.J. Rousseau, Klopstock, Gellert, Lafontaine, G. Freytag, H. Hesse, Kafka, Ricarda Huch, Marcel Proust, Käthe Kollwitz ca și C.L. Schleich și Semmelweis pot fi numiți ca exemple pentru cei influențați de acest semn.

LEU

Mă asemăn, o credeți sau nu,
Cu sclipirea lui Dumnezeu la chip,
Încât stau deseori îndelung în fața luciului oglinzii,
Admirându-l pe mărețul om.

JUSTINUS KERNER,
Versurile unui geniu al forței

Impulsului care pleacă dinspre Rac, seducându-i pe cei născuți sub semnul său să se piardă în nostalgia romantic-rătăcitoare sau în retrăirea visătoare a trecutului, să se sustragă realității lui aici și acum, i se pune o barieră energică de către semnul care îi urmează: Leul. În acest semn omul se îndreaptă spre o direcție clară, aprobă din plin viața și este conștient de puterea sa; trăiește pornind de la sentimentul că este în centru, de la concordanța cu sine însuși, fapt pe care putem să-l desemnăm ca fiind principiul acestui semn. Această centrare asupra sa îi mijlocește omului respectiv o conștiință de sine nealterată de nici un dubiu și îl seduce să devină măsura tuturor lucrurilor. Iată rădăcina acelei independențe, a curajului față de sine însuși și a sentimentului puterii sale nesecate percepută de cel născut sub semnul Leului, reprezentând o parte importantă a capacității și măiestriei pentru care este invidiat și totodată admirat de mulți.

De la principiul de bază al acestui sentiment că se află în centru se trage, în domeniul ascendentului, sentimentul de

autoimportanță, puternic ancorat în vital și în constituția sa picnomorf-atletică. Omul din acest semn are ceva plin de forță, o strălucire, în conștiința cărora se îndreaptă energic spre lume, cu așteptarea de la sine înțeleasă a recunoașterii, așa cum și pe el însuși se acceptă fără probleme, cu toate părțile sale însorite sau din umbră. Trăiește cu senzația că se află în posesia unui rezervor nesecat de putere, care îi conferă conștiința de a se baza pe sine însuși. Astfel are convingerea măreției ființei sale, se arată celorlalți ca fiind binevoitor-afabil, generos și bonom, emițând căldură și cordialitate — a trăi și a lăsa pe alții să trăiască ar putea fi deviza sa. Autoconvingerea sa îi convinge și pe ceilalți și este baza multora dintre succesele sale; dinspre el emană ceva cuceritor, o bucurie clocotindă de viață, un optimism cuceritor și o siguranță fascinantă, plină de energie.

Cu Luna în acest semn omul este înclinat către nemăsurat, către „voluptatea față de viață" (O. Adler); este risipitor în toate cele. Acceptând viața necondiționat ar vrea să nu omită nimic, să nu-i scape nimic. Dezvoltă o mândrie considerabilă, un sentiment marcant pentru ceea ce crede că își este sieși dator. Suportă cu greu criticile — nu precum cel născut sub semnul Racului din angoasa de blamare sau din sentimente de inferioritate, ci pentru că simte tot ceea este îndreptat împotriva sa, chiar și loviturile sorții, ca pe un act de lezmajestate, care nu i se cuvine nimănui. Siguranța sa de sine izvorăște nu în ultimul rând din lipsa autocriticii și din capacitatea de a-și găsi chiar și propriile greșeli, într-un anumit fel, de admirat. Puterea sa constă în forța uriașă a dorințelor sale, care se poate însă transforma în slăbiciune, dacă nu învață să și renunțe. El pune stăpânire pe alți oameni, îi rechiziționează cu de la sine putere și înțelege cu greu că nu toți oamenii sunt ca el.

Cu Soarele în acest semn, omul se află sub imaginea conducătoare a domnitorului și suveranului, a omului priceput și a maestrului, a artistului epicurian al vieții, a întreprinzătorului sau organizatorului în stil mare. Are un proiect grandios al vieții, iar planurile sale devin deseori măreție, supra-

dimensionate. Dar pentru că e un om care învață trecând prin toate gradele, dobândind astfel cunoștințe reale și de specialitate și pentru că este totodată un lucrător de anvergură, poate realiza deseori lucruri neverosimile — prin propria-i putere, fiind foarte mândru de asta, un adevărat „selfmademan", care se încrede în cele din urmă doar în sine însuși. Concepțiile sale de putere îi pot tulbura obiectivitatea spirituală, altminteri gândirea sa este apropiată de realitate și concretă. Spre deosebire de cel născut sub semnul Berbecului care își transpunea întreaga forță vitală în proiectul său de viitor, în acest caz ea zace în Eul-realitate; a se simți împlinit de propria ființă poate ajunge până la apoteoza Eului, amplificându-se până la sentimentului „Sinelui grandios" (Kohut). Este omul care nu face compromisuri, ori tot, ori nimic, susținut de credința în sine însuși; zguduirea credinței în sine însuși, care reprezintă sursa propriu-zisă a puterii sale, îl lezează de aceea cel mai profund.

„Umbra" acestor imagini strălucitoare se află pe linia starului și a lăudărosului, a lui „Tartarin din Tarascon" (A. Daudet), a autoreflectării și autosupraevaluării, a „filistinului plăcerilor vieții" (O. Adler). Este ciudat cum acest om atât de conștient de valoarea sa și care pare că se bazează pe sine însuși devine dependent de o admirație și o confirmare netulburate. Situațiile germinative care îi devin destin sunt fundamentate mai ales în marele său narcisism, în infatuarea sa. Trăiește multă vreme cu sentimentul propriei nemuriri, îi vine greu de aceea să îmbătrânească, să fie bolnav și să moară. Instinctiv se ferește de tot ceea ce e slab, bolnav și suferind, se apropie de ele doar dacă le poate subordona voinței sale de putere. Asta duce atunci la banalizarea searbădă a vieții sale, prin evitarea a tot ce l-ar putea impresiona sau zgudui; sau sentimentul că tot ceea ce cere este de la sine înțeles, având drepturi speciale, îl conduce spre un soi de autovenerare.

Mândria sa devine un obstacol, atunci când poate cu greu să recunoască față de sine sau alții greșelile comise; dacă se simte lezat, va deveni un adversar neîmpăcat, revine doar

dacă i se oferă posibilitatea unei iertări generoase. Semenul său — și partenerul său — este deseori perceput de el ca fiind o prelungire a propriei ființe; iubește Tu-ul ca pe un receptor al forței sale strălucitoare, se joacă cu semenul ca un dirijor cu orchestra sa. Nu se lasă angrenat prea profund în relațiile sentimentale, fiind astfel foarte independent față de mediul său înconjurător. Prea multă apropiere îl inoportunează și-l face să se simtă strâmtorat, pentru prea multă fidelitate are o inimă mult prea largă și simte nevoia de a fi admirat de mai multe persoane.

Simțământul forței proprii îl poate face să depună eforturi fizice excesive — pare ca și când și-ar da sieși și întregii lumi dovezi ale „potenței" sale, în cel mai larg sens al cuvântului. Această raportare la Eu îi lasă puțin spațiu pentru empatie și înțelegerea celorlalți; îi judecă pe ceilalți în conformitate cu sine însuși, este de aceea un rău cunoscător al oamenilor, dar are un instinct sigur pentru relațiile de putere și se pricepe să delege funcții altora, fără să piardă conducerea, după principiul lui „divide et impera".

Tulburări în dezvoltarea personalității duc aici cel mai adesea în direcția schizoidului și a istericului. Pe linia schizoidă pot rezulta oamenii puterii care își trăiesc din plin viața pe seama altora, având totodată sentimentul că ar trebui ca și ceilalți să se bucure și să fie onorați că sunt folosiți de ei. Devin posibile atunci egocentrismul schizoid până la obsesia Eului și reprezentări ale atotputerniciei, chiar un absolutism autist. Laturile isterice constau în înclinația spre cultul personalității, spre atitudinea de star și lăudăroșenia cu privire la forța sa care este un mod de a-și dovedi potența într-o relație partenerială și nu arareori îl disprețuiește pe celălalt după satisfacerea poftelor, pentru că s-a lăsat folosit în acest scop. Dar toate acestea au rar ceva distructiv — omului din acest semn îi place mult prea mult viața. Lipsa distanțării poate lua formele extreme ale luării în stăpânire ca fiind o pretenție monomaniacă totalitară, având nu rareori și trăsături cvasimaniace în direcția frivolității și risipei. Omul din acest semn încearcă deseori o angoasă profundă să nu-i

scape ceva, tocmai datorită unei uriașe lăcomii de viață pe care și-o potolește cu greu.

În educația copilului este foarte important să-i fie respectată acestuia mândria atât de sensibilă, să fie considerat drept motorul următorilor pași ai dezvoltării. Ar trebui ținut cont și să-i fie susținută înțelegerea pentru ceea ce se află în afara ființei sale, să fie făcut mai transparent pentru alții; este important să fie învățat să și piardă, fără a i se pune astfel sub semnul întrebării propria valoare. Atitudinile de supraevaluare de sine ar trebui conștientizate de timpuriu prin stimularea spre autocritică. Înclinația spre pretenții excesive iese de obicei la iveală de timpuriu și nu ar trebui susținută, ar trebui țintită o mai mare toleranță față de frustrare.

Femeile din acest semn au de cele mai multe ori ceva evident măreț și maiestuos, sunt înclinate spre opulență, iubesc luxul și fastul. Pot fi frumuseți pretențioase cărora narcisismul le îngreunează adevărata relație partenerială. Au deseori o pretenție de dominare totală a partenerului și se căsătoresc cu bărbați care le sunt într-un anumit fel inferiori și care li se supun aproape total. Partenerul este folosit de ele mult prea mult ca oglindă pentru propriul narcisism; de aceea, el poate fi chiar invizibil, îndeplinind doar această funcție. Ele sunt în general punctul central al familiei și societății, le place un stil de viață generos. Ca gospodine sunt foarte bine organizate și vrednice, au nevoie de independență în deciziile și acțiunile proprii, au de altfel și curajul necesar pentru asta; ca mame, îi văd pe copii ca făcând parte din propria lor ființă — ceea ce nu-i prea prieste întotdeauna copilului. Gelozia lor nu provine din angoasa de pierdere sau din sentimente de inferioritate, ci din mândrie lezată; în acest caz pot avea ceva dintr-o felină sălbatică, pe care nu ți-ai dori-o ca dușman și care este gata de orice pentru a-și reinstaura mândria lezată. Din mândrie se vor descotorosi mai degrabă de o relație care pare a se destrăma, decât să încerce s-o stabilizeze la rândul lor.

Problema centrală a acestor oameni este că se despart cu greu de ei înșiși, că mândria și narcisismul îi izolează egocentric în sinea lor. Polii posibili sunt aici pe de o parte deschide-

rea mărinimoasă și bogăția ființei lor, pe de altă parte autosiguranța necomplicată și de nezdruncinat, lipsită de autocritică, iar în cazul extrem avem de-a face cu despoți care se îmbată cu puterea, identificându-se cu totul cu plăcerea de-a o deține.

Din punct de vedere somatic, omul din semnul Leului înclină spre afecțiuni ale inimii și ale circulației. Tulburări de circulație, insuficiență cardiacă, palpitații, infarct miocardic și bolile denumite astăzi ale managerului le găsim aici cu precădere; ele pot fi explicate parțial prin înclinația descrisă mai sus către exagerare și lipsa măsurii în toate domeniile posibile. Deseori este prea mândru ca să se cruțe sau să admită că ceva este deja prea mult pentru el, iar câteodată o lovitură a sorții, o îmbolnăvire îl pot face să devină mai uman, înțelegându-și și el limitele. Coloana vertebrală și măduva șirei spinării par a fi și ele predispuse îmbolnăvirii.

În timpul ultimului război mondial am fost foarte impresionat de curajul unui camarad care se expunea, evident fără teamă, unor primejdii, ascunzând de inamic diverși răniți. Într-o zi a fost împușcat ușor în braț, lucru care l-a zguduit în mod ciudat — până când am înțeles că această rănire i-a distrus propriul mit al invulnerabilității — dacă era posibil *asta*, adică putea fi rănit, atunci se puteau întâmpla și lucruri mult mai grave. — Un înalt funcționar a fost cuprins de stări de angoasă în momentul unei promovări, stări pe care nu le înțelegea, până când i-a devenit clar că țineau de mândria sa care nu-i îngăduia să se intereseze cum a condus predecesorul său — aștepta din partea lui, chiar își cerea în mod inconștient, să poată rezolva totul imediat, socotind că își datora acest lucru. — „O figură din umbră" a acestui semn a spus cândva: „Nici o familie din lume nu merită să-mi murdăresc mâinile muncind pentru ea". O pacientă a spus: „De fapt simt că boala este o rușine", o alta: „Sunt ca un animal cu mai multe guri." Spusele „Regelui Soare", Ludovic al XVI-lea: „L'état c'est moi", care se afla sub semnul Leului, arată automăreția sa hibridă.

Autoamăgirea acestor oameni se reflectă cel mai adesea în evitarea zguduirilor, suferințelor, înfrângerilor și umilirilor; ei

interpretează acest lucru ca pe un semn al acceptării lor intense a vieții și al capacității de a se bucura, fără a recunoaște angoasa față de viață ascunsă în spatele lor, care i-ar putea maturiza dacă s-ar expune și părților ei întunecate. Putem vorbi aici despre o „fugă în bucurie", într-un pozitivism care îi dă respectivului posibilitatea să-și mențină conduita impunătoare și autodivinizarea. Nevrând să și accepte limitele proprii, se dă deoparte din fața a tot ce ar putea să i le dezvăluie, dar își pierde astfel sinceritatea interioară și nu acceptă să ajungă la trăiri ale neputinței sale, ceea ce l-ar face totuși să devină mai uman.

Rezolvarea tematicii Leului constă în pătrunderea până la exemplaritate prin autoritatea sa egocentrică, de unde va porni atunci ceva subjugant. Cerința de a se dărui fără condiții vieții și de a avea curajul să-și spună sieși da îi dă atunci posibilitatea unei autorealizări care, tocmai și prin cunoașterea limitelor, duce la o autonomie, o independență suverană și la o zăbovire în sine însuși care nu mai are nevoie de dovezile forței și putinței sale, căci atunci omul și-a găsit propria identitate, trăiește din străfundurile ființei sale, din „mijlocul" său.

Poate că simțim ceea ce „aparține Leului" la oameni ca Henry Ford, Lorenzo Medici („il Magnifico"), „le roi soleil", Ludovic al XIV-lea, Napoleon I, Balzac, Hamsun și la doamna du Barry.

FECIOARĂ

Să măsori tot ceea ce se poate măsura și să
faci să fie măsurabil tot ceea ce încă nu e.
GALILEI

Ca pentru a pune stavilă narcisismului îngâmfat și înclinând spre o lipsă de măsură a celor născuți sub semnul Leului, cu cultul lor naiv al personalității, aflăm un nou contraimpuls prin semnul Fecioarei. Omul din acest semn are conștiința dependenței și a supunerii sale față de forțele naturii și ale vieții. Din acest sentiment fără de viață ia naștere în el o modestie care îl poate conduce atât către o resemnare voluntară inteligentă, cât și către o lipsă de încredere în sine însuși. În locul unei risipe nechibzuite ca la semnul Leului, este vorba aici de folosirea gospodărească a lucrurilor. Omul din semnul Fecioarei cunoaște pericolul la care este expus și de aceea își caută o orientare sigură în univers; vrea să aibă informații despre el însuși, să-și cunoască posibilitățile și limitele. Atitudinea sa de bază este observarea de la distanță și strângerea experienței; întrebarea referitoare la relația dintre cheltuirea forței și randamentul ce poate fi obținut se pune aici într-un mod lucid-realist, economia forțelor devine importantă, necesitățile sale de bază sunt împărțirea rațională, privirea de ansamblu și prevederea inteligentă. Complexitatea și bogăția vieții au asupra lui un efect mai degrabă opresiv, îl dezorientează și îl neliniștesc; de aceea încearcă să le ordoneze, să le catalogheze și să le facă

să devină „măsurabile", sperând că așa le va putea transforma în „lucruri realizabile". Este omul metodelor solide și conștiincioase, al cercetării pas cu pas și al îmbinării celor descoperite, pe care apoi încearcă să le introducă într-un sistem clar, având o privire remarcabilă pentru detaliu, pentru distingerea celei mai fine nuanțe și o preferință pentru statistică.

Din principiul de bază al evaluării raționale și al utilizării pot fi derivate modurile sale caracteristice de comportament. În loc de autoreferința celui născut sub semnul Leului, ascendentul aduce aici referința asupra lucrurilor. Constituția sa este mai degrabă astenică, temperamentul ușor melancolic. Omul nu vrea să se lase surprins de nimic neprevăzut; dacă s-ar putea, ar dori ca totul să fie calculabil și să se petreacă, să „funcționeze" în felul în care i se pare lui potrivit. Astfel că dezvoltă tendințele asiguratorii tipice aici care, fiind exagerate, îl fac să devină un cicălitor pedant fără vervă, care rămâne împotmolit în pregătiri din pricina prea multor premeditări prin care caută să se asigure, care nu îndrăznește nimic până când nu s-a și nu i-a fixat pe ceilalți într-o formă de viață monoton-schematizată pe un făgaș care nu mai permite nici un fel de libertate de mișcare. Are în ființa sa ceva simplu, aspru câteodată; deține întotdeauna controlul asupra propriei persoane, nu se lasă atras către nimic, este întotdeauna adunat, nu-și iese din fire; are o aversiune față de tot ceea ce ar putea amenința precauția sa pricepută și cumpătarea sa critică, iar toate astea îl fac să pară cam fără vioiciune și fără culoare.

Cu Luna în acest semn omul, din nou spre deosebire de omul cu Luna în Leu, care-și trăia spontan existența Eului, se străduiește să ajungă la înțelegerea de sine, conștiința dependențelor omenești naște în el necesitatea de a se autoobserva cu o mai mare acuitate, pe cât posibil pentru a nu se pierde. Dacă va afla multe despre el prin autoobservație înțeleaptă și autocritică, dacă va învăța cum să se „comporte" cu sine însuși, va putea pierde însă elanul spontan, capacitatea de a improviza, din cauza excesului de autoreflecție. Omul sub semnul Fecioarei poate fi ușor tulburat prin fleacuri; neregularitățile și neglijențele îl irită, îl dor aproape fizic, pentru că are re-

prezentări foarte exacte despre cum trebuie făcute lucrurile; așa că devine un Palmström intolerant pentru care nu poate fi ceea ce nu are voie să fie, iar acest nu-e-voie-să-existe depinde numai de părerea sa personală. În contactele sale interpersonale este mai degrabă discret și rezervat, dar de nădejde și înțelegător, atâta vreme cât nu i se pretinde nimic ce depășește limita sa și așa nu prea extinsă a toleranței — atunci se baricadează în spatele unei obiectivități, care îl protejează emoțional sau argumentează cu „dovezi", care se leagă de un anumit detaliu, trecând cu încăpățânare cu vederea problema în sine.

Cu Soarele în acest semn, omul are ca dorință cea mai profundă să observe și să cerceteze legile și regulile, „ce ține lumea strânsă-n sinea ei"*, să sondeze și natura sa proprie, ființa sa. Imaginea conducătoare înnăscută se află în direcția „magistrului", a pedagogului, a specialistului sigur, având cunoștințe de specialitate neîntrecute. Forța sa constă în credința în rațiune și în străduința asiduă, care ar trebui să-l mântuiască. Hărnicia, temeinicia, exactitatea, soliditatea și obiectivitatea sunt virtuțile sale, cu care prin muncă progresivă realizează ceva măreț. „Umbra" acestui om se regăsește în învățătorul mărunt, în pesimistul înfricoșat de viață și în cicălitorul intolerant, în „guvernantă" — toți reprezintă un perfecționism care le este de obicei inconștient în privința lucrurilor fără importanță, de care suferă și mediul înconjurător, în afară de ei înșiși, dacă nu se pot debarasa de el în favoarea unei viziuni generoase asupra vieții. Wagner din *Faust* este o asemenea imagine-umbră a omului aflat sub semnul Fecioarei.

Omul de aici are două posibilități să-și trăiască sarcinile datorate acestui semn: el poate câștiga prin autorestricție înțeleaptă o cunoaștere și pricepere în domeniul său de specialitate, ajungând până la nivelul cel mai înalt al măiestriei, ca un expert care, prin înțelegerea ultimelor profunzimi ale domeniului său de specialitate, îl va lărgi pe acesta până la o cunoaștere aflată mult peste aceste limite. Având conștiința necesității funcției sale se poate plasa îndărătul problemei pe care

* Goethe, *Faust I*, Editura Univers, București, 1983, trad. Ștefan Aug. Doinaș. (*N. ed.*)

o slujește, căreia i se dedică atunci în cel mai bun sens al cuvântului, onest și incoruptibil.

Dar în căutarea unor garanții se poate împotmoli în principii și maxime, în reguli și statistici; „providentia memor" poate lua un loc de frunte în sinea lui, în așa fel încât se poate prinde în propria plasă evitând riscul de a fi viu prin rețete de comportament și programarea fără lipsuri a timpului său, astfel ca nimic neprevăzut să nu poată apărea. Apoi dezvoltă o hipersensibilitate față de tot ceea ce deviază de la „normă"; „just" sau „greșit" sunt singurele criterii valabile pentru măsurarea valorii, el măsurând cu ele lucruri a căror valoare au o altă dimensiune, față de care își închide astfel accesul trăirilor. Toate astea pot sfârși într-o schematizare și sistematizare fără sens a vieții sale, care devin apoi independente și se pot transforma în final în compulsie. Acest lucru se va exterioriza atunci printr-o mare perturbabilitate și indispoziții contrariate, pe care le atribuie adesea altora în loc să caute motivul în sine însuși; devine mizantropul care critică totul cu o nemulțumire cicălitoare și persistând în dreptatea sa intolerantă, una dintre cele mai frecvente figuri din umbră ale acestui semn sau un fanatic al utilității și al oportunului, care ar dori să ia în calcul tot ceea ce este viu, fiind cel ce nu vede pădurea din cauza copacilor. În așteptarea unor întâmplări negative — oglindirea situației sale interioare negativiste — are întotdeauna rezerve ascunse „pentru orice situație", care îi dau în cele din urmă asigurarea pentru conținutul unic al vieții, devorându-i orice urmă a capacității de a se bucura.

Este ușor de înțeles că în conformitate cu cele spuse vom găsi în acest semn mai ales oameni cu structuri compulsive ale personalității care merg până la nevroze obsesionale, reprezentând la modul cel mai pur prin trăsăturile lor de încăpățânare, spirit econom și dragoste pentru ordine, „caracterul anal" descris deseori de Freud, aceste însușiri putând avea toate gradele de intensitate. Și fanaticii consecvenți ai igienei și dietei aparțin acestei categorii. Acest om își manifestă agresivitatea față de ceilalți prin critica sa cârcotașă, severitatea sa pedantă și instrucțiunile sale intolerante. Din autoobservația

sa exagerată poate dezvolta trăsături ipohondrice, cum de altfel laturile sale compulsive se apropie de depresie, având ca fundal psihic resemnarea de a nu putea influența totuși prin mijloacele și metodele sale viața și oamenii într-atât cât ar fi cerut ideea perfecțiunii ce-i plutește în fața ochilor. Capacitatea sa de fin observator îi este fatală în forma sa distorsionată — din țânțar face armăsar și talentul de a se supăra poate căpăta ceva distructiv.

Aflat sub acest semn, este deosebit de important ca din punct de vedere educativ copilul să nu fie suprasolicitat prea devreme pentru a deveni un perfecționist referitor la curățenie, ordine și exactitate, acest lucru căzând pe un teren mult prea fertil, venind în întâmpinarea propriilor tendințe. Tot din punct de vedere educativ trebuie ținut seamă să nu existe interdicții nemotivate ș.a. — copilul este receptiv și înțelegător pentru ceea ce este necesar dacă i se motivează totul rațional, dacă înțelege de ce. Ar trebui să te supui criticii sale — el observă cu mare finețe și devine extrem de neliniștit dacă i se contestă ceea ce a constatat pe bună dreptate.

Femeile din acest semn au deseori ceva cast, „curat", virginal-angelic; te poți bizui pe ele, sunt solide și responsabile. Frica de dăruire, angoasa de a se pierde și a-și pierde rezervele sentimentale pot duce la tulburări ale capacității de iubire (frigiditate); pasiunea mai degrabă le neliniștește și pot aduce cu ele și în erotică puncte de vedere economice și oportune; pudicitatea devine atunci deseori apărarea folosită, în cazul în care erotismul și sexualitatea nu sunt folosite calculat în beneficiu propriu. Câteodată reprezintă și tipul de neatins și rece al madonei care se prinde în plasa propriilor reprezentări ale castității, așteptând în secret cavalerul care s-o elibereze pe frumoasa din pădurea adormită din mărăcinișul pe care și l-a încropit singură. În cazul în care au cu preponderență trăsături compulsionale regăsim aici persoane care exagerează cu curățenia, fanaticele dereticării și ordinii, pentru care curățenia și ordinea sunt mai importante decât o atmosferă plăcută. Ele tiranizează astfel lumea înconjurătoare și pot strica orice bună dispoziție prin simțul lor practic și prozaismul lor folo-

site la locul nepotrivit, fiind sigure că știu ceea ce e „just", trăindu-și astfel tendința lor destul de slabă de a se impune. Ca mame sunt deseori așa-numitele „mame metronom", care duc la bun sfârșit „programul" prescris, neținând cont de felul specific individual al copilului și oferind prea puțin sentiment matern viu și călduros.

Astrologia îi atribuie acestui semn sistemul digestiv și cel metabolic, mai ales intestinele în primele lor sectoare, chiar și plexul solar. Deseori conflictele intrasufletești și atitudinile greșite se oglindesc aici psihosomatic prin tulburări intestinale de tot felul sau prin labilitate vegetativă, numită așa paușal și nespecific de către medicină; pare să aibă și o înclinație către alergii. A corobora funcția intestinală în mod simbolic cu atitudinile de bază descrise nu pare a fi prea greu.

Astfel, polii realizării sarcinilor date acestui semn se regăsesc între preschimbarea inferiorului în superior, așa cum este simbolizat acest lucru de către funcția intestinală, în implicarea sa pentru raționalitate și necesitate; pe de altă parte, le regăsim în poticnirea în pregătiri și în precauție exagerată, care îngustează egoist și timorat, oprește în loc să dea.

Un pacient avea pentru tot ce se petrecea în viața sa un orar împărțit economic, un program: mersul la culcare (chiar dacă erau musafiri prezenți), relaxarea și viața amoroasă erau stabilite cu precizie dinainte; devieri nu existau practic deloc și a fost foarte mirat că soția lui nu era de acord cu acest sistem „rațional". — O femeie „trebuia tot mereu să mai pună ceva în ordine" — să strângă și să se spele foarte temeinic — înainte de a se întoarce la soțul ei în pat căruia îi trecuseră între timp toate impulsurile erotice. — Un scriitor își aduna manuscrisele în sertarul biroului; le tot cizela, pentru că nu i se păreau „perfecte" — astfel că a rămas împotmolit în pregătire, ca multe persoane din semnul acesta, învins de cerințele unui perfecționism care făcea ca cele scrise să nu fie vii —, aceasta era de fapt problema, pe care el credea că o poate rezolva prin tot mai multe mici îmbunătățiri.

Autoamăgirea prin care omul acestui semn încearcă să se sustragă înălțimilor și abisurilor vieții din angoasă în fața exis-

tenței este fuga în certitudine. Străduania obținerii unor asemenea asigurări, teama de tot ce este pasional, irațional, neprevăzut îl fac pe om să devină limitat și meschin. Departe de forța dionisiacă, tot atât de departe de dimensiunea eroică a apolinicului, el ia viața în doze prielnice, bine raționate, făcând-o inofensivă pentru un eveniment pe care crede că-l poate asigura pe deplin pentru sine dacă va supraveghea totul suficient de bine și va evita orice risc. Seamănă astfel cu acel bărbat care a vrut să intre în apă abia după ce a învățat să înoate. Crede în fezabilitatea lucrurilor și în faptul că-și poate depăși limitele printr-un antrenament harnic. Angoasa sa față de dăruirea către viață îi poate distruge orice capacitate de a se bucura — este deseori un maestru al politicii strugurilor acri.

Având în vedere cele de mai sus, rezolvarea sarcinii puse aici se află în respectul față de viața pe care nu dorește să o înțeleagă și să și-o facă utilă pentru propria siguranță, ci pentru a găsi un răspuns la existența umană pe care a experimentat-o și a simțit-o intens, cu toate dependențele și amenințările ei. Acest răspuns îl poate găsi în serviciul rânduit prin sine însuși, în ocuparea plină de sens a locului pe care i l-a orânduit destinul și în disponibilitatea pentru cercetarea propriei ființe în vederea atingerii legilor generale ale vieții, ceea ce le va fi de folos și altora.

Anvergura semnului poate fi simțită la persoane ca: Goethe, Herder, Friedrich Schlegel, A. v. Humboldt, C.D. Friedrich și Wilhelm Raabe; partea pedagogică e vizibilă la Maria Montessori și J.Fr. Oberlin, care conform lui A. Rosenberg „a considerat întreaga existență a omului în această lume, dar și în cealaltă, din punctul de vedere al unei pedagogii a lui Dumnezeu" și a scris: „Și deoarece voința omului nu poate fi obligată, ci vrea să fie atrasă, Domnul nostru folosește tot soiul de mijloace educative pentru sufletul omenesc. Una dintre școlile cele mai obișnuite și mai eficiente... este școala bolii, a durerilor, a lipsurilor interioare și exterioare" (Alfons Rosenberg: *J.F. Oberlin*).

BALANȚĂ

Frumusțea este una dintre rarele minuni care fac să amuțească îndoielile noastre față de Dumnezeu.

JEAN ANOUILH

Cu semnul Balanței începe a doua jumătate a zodiacului; după semnele de primăvară și vară despre care am discutat până acum, începând cu prima „afirmare a Eului" în semnul Berbecului până la ordinea care selectează în semnul Fecioarei, ajungem acum la semnele toamnei și iernii care, spre deosebire de înclinația mai puternică spre extrovertire a primelor semne zodiacale, arată în general înclinații mai introvertite. Este ca și când sincerității naive a aplecării spre lumea obiectuală i-ar fi luat locul o distanțare mai mare, care dă posibilitatea unei înțelegeri de sine mai extinse, dar permite și perceperea lumii într-un alt mod, și anume prin deplasarea centrului de greutate al percepției dinspre obiect mai spre interior, ceea ce se observă pentru prima dată în semnul Balanței, în care „Tu"-ul nu mai este doar „obiect", ci ne iese în întâmpinare, fiind oglinda propriei noastre ființe și completând-o în același timp.

După mentalitatea atât de axată pe economicitate, utilitate și oportunitate a omului din semnul Fecioarei urmează, din nou, un impuls contrar: fericirea care ne îmbogățește, care încearcă să ne atingă prin frumusețe și cinstirea erosului; dorul de o lume în care, dincolo de oportunitate-utilitate, chiar de necesitate, frumusețea, adevărul și dreptatea trebuie să se condiționeze și să se completeze reciproc, respectiv sunt doar aspecte diferite ale aceluiași principiu al armoniei din care pro-

vin, sunt pentru om numai valorile cele mai înalte. Astfel că aspirația cea mai adâncă a vieții omului din semnul Balanței sunt relaxarea ușoară, veselă, echilibrul, stabilitatea și armonia, din care pot fi derivate modurile sale caracteristice de comportament.

În domeniul ascendentului găsim în semnul Balanței un temperament sangvin-voios, care prezintă nu rareori o tentă hipomaniacă. Omul din acest semn se dovedește adaptabil și doritor să se adapteze, neimplicându-se prea profund emoțional, fiind foarte amabil și sociabil, extrem de dependent de simpatii. Evită cu dragă inimă iritările și conflictele care îi provoacă o neplăcere fizică; atenuează tensiunile și mijlocește între contrarii, fiind gata oricând să facă un compromis pentru a-și păstra sau reface echilibrul intern. Acest lucru îi poate deveni o a doua natură, încât va dezamorsa aproape în mod reflex situațiile și, din obișnuință și comoditate, va evita în special tot ce îl tulbură sau irită și va trece mai degrabă cu vederea decât să se expună unei controverse. Omul din semnul Balanței este adesea în așteptarea unui noroc, care i se împlinește cu greu în realitate.

Cu Luna în acest semn dorința sa de simpatie, nostalgia față de un calm voios și o armonie neumbrită sunt aproape și mai mari. Omul din acest semn se îndreaptă în special spre un „Tu"; oglindirea în întâlnirile cu semenii sau cu partenerii îl fac abia atunci să se regăsească. Își sacrifică laturile întunecate și problematice oglindirii vizate a propriei amabilități și dezvoltă astfel o poziție jucăușă față de viață, ajungând până la un estetism intelectual care minimalizează realitatea — și cea proprie — o anumită drăgălășenie. Problema sa principală este necesitatea inevitabilă de a lua decizii, de a se implica în controverse, de a lua poziție și de a-și exprima puncte de vedere — asta l-ar duce la conflicte cu alții, ar putea însemna o pierdere a simpatiei. De aceea evită adesea animozitatea, devinind într-o superadaptabilitate amabilă, nu ia lucrurile prea în serios și se salvează în atitudini convenționale de protecție care ajung până la un conformism nivelator. Sensibilitatea sa subtilă, ca a unei mimoze, față de simpatia sau antipatia arătată

de alții, ne amintește de cea a celui născut sub semnul Racului, la cei din semnul Balanței depinzând însă mai mult de lucruri exterioare.

Soarele în semnul Balanței duce la o cerință spirituală a omului de a reprezenta valorile artei, ale dreptății și ale adevărului. Anvergura ființei sale depinde de cât de mult îndrăznește să se expună contradicțiilor antinomice ale vieții, tinzând către o sinteză împăciuitoare, în osteneala sa pentru un adevăr obiectiv valabil și dreptate nepartizană, care se află deasupra prejudecăților subiective, lipsei obligativității condiționate sau a compromisului fals. Putem circumscrie aici, cu criteriile dreptății obiective, imaginile conducătoare ale judecătorului de factura lui Solomon, ale artistului, ale clasicului sau ale mediatorului diplomatic.

Din predispoziția sa de bază putem înțelege că situațiile germinative ce se răsfrâng aici asupra destinului sunt mai ales problemele adaptării exagerate și ale indeciziei. Din teama de a pierde simpatia celorlalți, omul din semnul Balanță înclină spre compromisuri prin care încearcă să-și mențină echilibrul, care rămâne cu toate astea labil, ceea ce-i reduce posibila amplitudine a vibrațiilor la o vibrație pe temen scurt și fără adâncime. Apropierea sa de ceilalți are întotdeauna ceva angajant; spune cu greutate nu, înclină să promită mai mult decât va putea să facă. În situații conflictuale are obiceiul să nu privească prea atent, să li se sustragă folosind politica struțului, în speranța că greutățile se vor rezolva de la sine. Lasă ca lucrurile să se bazeze pe ele însele, reprezintă un „laissez aller" nonșalant care nu-i conferă contururi și îl face să se împiedice în formalism, într-o decență inatacabilă și într-o desăvârșire a formei, ce se poate transforma în banalitate. Nevoia de simpatie și de confirmare este valabilă în special pentru persoana sa și pentru privilegiul său extern, pe care îl subliniază corespunzător, până la o vanitate considerabilă. Are nevoie de mai multă bunăvoință și apreciere decât alții, pentru a-și desfășura cel mai bine calitățile. Lipsa de armonie, cearta și respingerea îl dor în mod special și orice mijloc îi este oportun ca să le evite.

Cel mai greu îi este să ia decizii — este omul lui „atât... cât și" care stă mult în cumpănă și cântărește; soluțiile „ori-ori" nu-i convin, îl conduc la indecizii chinuitoare și atunci lasă destinul sau pe alții să decidă. Asta poate merge până la lipsa oricărui punct de vedere, fiind ușor de convins și fiind deosebit de sensibil la lingușeli. El însuși lingușește deseori în așteptarea unui feedback de lingușeli, ar vrea să subjuge prin amabilitate. Evitarea oricăror fricțiuni duce în cele din urmă la o comoditate laxă și la nepăsare; se cruță atunci pe sine în celălalt, considerând că este vorba despre o toleranță specială, ia imposibilitatea de a lua o decizie drept o încercare deosebită de a fi obiectiv, creându-și astfel o ideologie ce se găsește, aparent, dincolo de bine și de rău, dar care în realitate trebuie doar să-l scutească de luarea unei poziții univoce. Aici figurile din umbră sunt îndatoritoarea persoană fără caracter care spune da, estetul și persoana cu înclinații artistice, care vede totul prin ochelari de culoare roz, până la snobul arogant.

Din punct de vedere educativ trebuie avut grijă să nu te lași sedus de poziția lingușitor-cuceritoare ca să răsfeți copilul, să devii prea îngăduitor și să-i cruți limitele necesare și cerințele consecvente — așa pot fi puse bazele viitoarelor treburi făcute de mântuială, mergând pe calea minimei rezistențe. Copilul se sprijină atunci prea mult pe propriul șarm, care poate fi de altfel foarte mare și dezvoltă un oportunism, o superficialitate care îl ajută să treacă peste tot ceea ce este neplăcut. Trebuie luat aminte și la posibilitatea destul de plauzibilă de a devia în situații conflictuale în minciuna comodității. Este important să fim atenți la înclinațiile lor muzicale. Afecțiunile cutanante trebuie luate în seamă de timpuriu ca posibile semne ale unor probleme de contact.

Femeile acestui semn au adesea mult farmec și grație, pot avea o frumusețe floral-delicată și armonioasă. Le plac luxul și eleganța, sunt ușor de sedus prin lingușeli și complimente. Cu mare plăcere se lasă răsfățate, se pricep la crearea unei atmosfere estetic-binefăcătoare și la a lua din viață partea ei senină. Stăpânesc flirtul și cochetăria și își doresc în secret ca dragostea să fie un serviciu cavaleresc ideal, ducând la ve-

nerație, ele dorind în mod special să se „amuze". Nevoia de tandrețe este extrem de mare, poate și în legătură cu o mare sensibilitate a pielii; tandrețea li se pare mai importantă decât senzualitatea, a fi admirate, mai important decât iubirea, galanteria, mai importantă decât pasiunea, în sexualitate găsesc un ușor dezgust estetic, astfel dorința lor de a se oferi putând fi tulburată. Au deseori un imbold de a se arăta, ceva exhibiționist, ca și înclinația către autoprezentare narcisică, de aceea se găsesc deseori sub acest semn talentul pentru dans și actorie. Tematica prostituatei refulate nu este prea rară la ele, motivată cel mai adesea prin comoditate și dragoste pentru lux.

Ca urmare a celor descrise, e de înțeles că sub acest semn găsim multe structuri isterice ale personalității; predilecția pentru comoditatea indolentă, dependența de simpatia altora și șarmul, existent cel mai adesea, seducerea de către tot ceea ce este strălucitor, faptul că a învățat de timpuriu să se bazeze pe avantaje exterioare favorizează trăsături isterice cu marcare narcisică. Eritrofobia și tulburările capacității de iubire depind deseori de presiunea reprimată timpuriu de a vedea și de a arăta. În cazul unei biografii corespunzătoare pot apărea fenomene de degradare — jucătorii la jocurile de noroc, hippies și tinerii „flower power" ar putea fi exponenții naivi, deseori vrednici de iubire, ai semnului Balanță care își doresc o lume mai frumoasă și mai comodă.

Trăsăturile compulsive apar deseori pe baza cumpănirii indecise și a nehotărârii pe care încearcă se le rezolve prin „numărarea boabelor de fasole" sau a altor activități magice. Și angoasa legăturilor poate apărea pe această bază, iar șovăiala poate avea grade chinuitoare. Trăsăturile compulsive nu apar la el ca o expresie a sfâșierii interioare ca la cei născuți sub semnul Gemenilor, care oscilează între a putea așa, dar și altfel; nu reprezintă nici o protecție împotriva afectelor și agresiunilor reprimate cum am văzut la Berbec, ci provin din încercarea chinuitoare de a rezolva în mod armonios și de a împăca antinomiile vieții și ale propriei naturi. Asta se poate transforma într-o problemă insurmontabilă dacă omul din sem-

nul Balanței ajunge la concluzia că trebuie să aleagă și să se decidă, deoarece fiecare hotărâre ascunde în sine o decizie de tip sau-sau pe care tocmai că ar vrea să o evite.

Astrologia desemnează la semnul Balanță corespondența cu următoarele organe: rinichii, bazinetul renal și pielea; acolo se pot somatiza cel mai ușor conflictele nerezolvate. Mai ales pielea este un organ de contact extrem de sensibil la acești oameni, starea pielii exprimă cel mai bine greutățile de contact. Conflictele decizionale care apasă cu gravitate și sunt percepute ca insolvabile pot fi fundalul psihodinamic al afecțiunilor renale.

O pacientă visa astfel: „Se făcea că din amabilitate și exces de zel am preluat o obligație care mi s-a părut mai apoi a fi prea mult pentru mine și care era oricum inutilă". Un alt vis: „Era la ONU; o mulțime de deputați; Kennedy și Hrușciov se certau dezbătând, poate din cauza crizei din Cuba. Eram probabil translator, în orice caz stăteam la microfon *între* cei doi, încercând să-i calmez pe cei doi politicieni."

Tematica Balanței se mișcă, așadar, între polii tensiunii creatoare care tinde spre configurare la acei oameni a căror carismă este să aducă pe lume adevărul, dreptatea, frumusețea și pacea; și pe de altă parte un estetism indiferent care dizolvă profunzimile vieții în diminutive beletristice, la oamenii care fiind îndrăgostiți narcisic de ei înșiși devin de neatins pentru ceilalți.

Autoamăgirea constă aici în faptul că omul, stăpânind „eticheta" și convenționalul, nu „ia niciodată atitudine", identificându-se tot mai mult cu formalul — este amuzant să afli că baronul von Knigge, a cărui carte educativă *Despre relația cu oamenii* a fost „de bonton" pentru multe generații și a conferit regulile de bună cuviință, aparținea semnului Balanței. Prin ocolirea abisurilor vieții, prin evitarea tuturor asperităților, omul din acest semn poate crede că posedă o superioritate aparentă, pentru că nimic nu-l poate face să-și piardă echilibrul; dar această relaxare va fi ușor de zdruncinat dacă nu va mai reuși să tăgăduiască ceea ce „tulburã". Printr-o amabilitate abilă și o participare aparent sentimentală se apără de

zguduiri și trădează emoția erotică cerută aici printr-o dragoste neserioasă și estetism; el poate rămâne prin blândețea sa un copil al vieții, oricum demn de iubire.

Dar găsim aici și oameni care îndrăznesc să-și expună vieții sensibilitatea subtilă și diferențiată, care, printr-o strădanie continuă pentru adevăr și dreptate, își măresc raza de acțiune înspre creațiile artistice. Ei reușesc să-și transforme viața într-o operă de artă; sunt clasicii vieții. Străduința pentru adevărurile obiectiv-valabile îi face să sufere mai mult decât pe alții din cauza antinomiilor ireconciliabile ale vieții; dar cu cât le este mai mare anvergura, cu atât mai mult le sunt stimulate forțele creatoare.

H. v. Kleist — „teatrul său de marionete" povestește neîntrecut dorul de a trăi armonios în „miezul lucrurilor" —, O. Wilde, C.F. Meyer; Leibl și Boecklin, Rathenau și Mahatma Gandhi, precum și Eleonora Duse sunt doar câteva exemple.

SCORPION

Dumnezeu le interzice fructele din pomul cunoașterii doar celor care sunt distruși din cauza ei. Dar cine pătrunde până la baza fenomenelor se va înviora datorită lor.

THOMAS RING

În semnul zodiacal care urmează dispare înclinația spre echilibrul lipsit de tensiuni, spre armonizarea estetică a lumii din semnul Balanței. Se poate spune de-a dreptul că scoaterea bruscă la lumină a tensiunilor, a contradicțiilor și abisurilor sufletești este o necesitate de bază a celor născuți sub semnul Scorpionului. Omul din acest semn vrea să privească parcă „în spatele" lucrurilor, vrea să le înțeleagă cu exactitate, cercetând fără menajamente, nevoalând nimic, nefiind speriat de nimic atunci când este vorba despre înțelegere și cunoaștere clară. Tot ceea ce este nedescoperit, necercetat și întunecat îl farmecă; omul ar dori să obțină putere asupra naturii și vieții, ar dori să intervină ca plăsmuitor și ca modelator în secretele Creației. El nu rămâne în contemplare distantă precum cel născut sub semnul Gemenilor, ci este atras și implicat el însuși în ceea ce cercetează. Trebuie să-l înțeleagă și să-l schimbe și este întotdeauna gata să mai facă un pas, dacă nu a aflat suficient. Puterea obținută va decide în cele din urmă la ce va fi folosită, referitor la superior sau inferior. Oskar Adler vorbește despre caracteristicile celor două posibilități de a exista în sem-

nul Scorpionului, și anume despre magia „albă" sau magia „neagră": este vorba aici fie despre a gândi până la capăt, despre a trăi până la capăt cu consecvență, care dă posibilitatea unei maturizări și schimbări interioare, despre acel „să mori și să devii", pe care îl cerea Goethe care avea ca ascendent semnul Scorpionului, pentru ca omul să poată oferi și altora fructul acestui proces de transformare. Fie despre abuzul forțelor Scorpionului pentru o privire pătrunzătoare, care disecă pe furiș și fără milă, pentru ca apoi să treacă în posesia sa și să facă dependent de sine ceea ce a cunoscut astfel.

Plecând de la principiul de bază al acestei forțe magice de dorință și de la dorința de pătrundere cercetătoare găsim în domeniul ascendentului un temperament tenace-perseverent, care pare flegmatic-reținut înspre exterior, în spatele suprafeței vizibile, deseori impenetrabile, aflându-se însă pasiuni și afecte intense. Omul din acest semn are în modul său de comportare ceva ambițios și consecvent, este mai degrabă diplomat decât direct; închis și tăcut, nu-i place să i te uiți în cărți, îi atrage însă datorită acestei atitudini pe ceilalți să-și iasă din ale lor și află astfel mult mai multe despre aceștia, decât în situația inversă. Are o anumită intenționalitate, sugestivitate și o imensă ambiție de a realiza, și pentru că este de obicei capabil și perseverent, își atinge scopurile. Omul acestui semn trăiește în siguranță în concordanță cu lumea pulsiunilor sale; în cazul în care rămâne nediferențiat în această lume, semenii și lumea obiectivă îi devin „obiect pulsional", pe care vrea să-l obțină cu forța, fiind un om calculat și având privirea ageră îndreptată spre slăbiciunile celorlalți. Dorința sa sexuală este o problemă mai ales în tinerețe, mai târziu devine motorul voinței sale de performanțe.

Cu Luna în acest semn zodiacal, omul are deseori ceva fascinant și sugestiv, precum și o putere a seducției sufletești căreia ceilalți îi cad ușor pradă, simțindu-i puterea voinței și pasiunea intensă. El exercită adesea un soi de atracție inconștientă prin care îi înlănțuie pe ceilalți și vrea să-i facă dependenți de el. Dar, în timp ce se pregătește ca și ceilalți să nu se poată sustrage puterii și influenței sale, devine el însuși,

indirect, dependent de ei: reacționează extrem de gelos atunci când alții par a se desprinde de el, cu adevărat sau doar presupus, iar intensitatea răzbunării sale face să fie remarcate adânca ofensă și rănirea la care a fost supus. Gelozia este la el mai puțin expresia angoasei de pierdere, cât expresia periclitării influenței sale asupra celorlalți. Dorința sa de a deveni stăpân asupra psihicului altora poate lua uneori trăsături demonice; încearcă atunci să-i deposedeze de putere, să-i transforme în unelte lipsite de voință, îi disprețuiește însă pentru faptul că s-au lăsat deposedați de putere de către el. În cazul în care nu păstrează o distanță convenabilă față de partener, acest lucru poate duce la relații problematice cu o ambivalență puternică, la o dragoste cu ură care poate deveni extrem de chinuitoare. Sunt naturi meditative care se tot confruntă cu ele însele, care sunt supuse magiei sexului, dar pe care îl pot și sublima. Sunt înclinați să se încăpățâneze asupra anumitor lucruri, îngreunându-și-le inutil, văd probleme în oameni și situații care se află de fapt în ei înșiși.

Cu Soarele în acest semn zodiacal, omul are ca imagini conducătoare de pildă cele ale cercetătorului, ale „alchimistului", ale omului faustic; maxima sa ar putea fi următorul moto, pe care însuși Freud, care avea chiar el o accentuare a acestui semn zodiacal, l-a pus în fruntea cărții sale despre vise: „flectere si nequeo superos, acheronta movebo" (Virgiliu, *Eneida*, I). Forța sa rezidă în cercetarea neînduplecat scormonitoare, ajungând chiar la pericolul de a distruge astfel cele cercetate. Ar putea fi întru câtva aidoma mamoșilor în descoperirea și conștientizarea fundalurilor sufletești, inconștiente sau necunoscute, dar totodată își poate închide drumul spre o înțelegere ce ia în seamă neintenționat, prin prea multă experimentare deliberată și din cauza unor condiții artificiale cărora le expune obiectul. Își poate raționaliza procedura cu ajutorul principiului că scopul scuză mijloacele, iar dacă nu are o conștiință etică suficient de dezvoltată, apar la suprafață trăsături distructive ce pot lua dimensiuni periculoase.

Situațiile germinative care pot deveni destinul omului din semnul Scorpionului sunt mai ales problemele contactului cu se-

menii. Dorința sa de a-i face pe ceilalți dependenți de sine îl încâlcește mai intens în pasiuni și rătăciri; influența pe care o exercită asupra celor pe care încearcă să-i aducă sub puterea sa se regăsește mai ales pe planul erotico-sexual; necesitatea de a se percepe ca fiind irezistibil din punct de vedere sexual, lucru pe care trebuie să-l dovedească tot mereu, îi transformă pe ceilalți cu ușurință în victimele sale, pe care le folosește fără simț al responsabilității, parcă sleindu-le sufletește. În cazul în care simțul răspunderii îi rămâne subdezvoltat, flerul său psihologic, detectivistic-descoperitor îl duce spre abuzuri. Prin sfredelirea lipsită de dragoste a partenerului pentru a-l sonda până la ultima consecință, poate să-l distrugă pe el sau chiar relația în sine.

Dacă distanțarea creatoare nu-i reușește, înclină spre o gelozie cvasiparanoidă; atunci simte peste tot motive ascunse și se prinde în propriile lațuri din cauza suspiciunii și a criticii sale devoratoare, își întâlnește „umbra" în proiecție. Omul este aici mai în pericol din cauza naturii sale pulsionale puternice; în cazul în care nu reușește să o țină în frâu, dezvoltă trăsături care nu țin seama de nimic și sunt distructive, un cinism rece, o batjocură jignitoare, nemulțumire și dorință de răzbunare.

Pulsiunile sale se pot agrava în condiții prielnice de dezvoltare, luând forma unui caracter pulsional, pot prelua trăsături asocial-criminale și maniacale. În cazul în care a trebuit să-și reprime prea devreme laturile pulsionale, apar aici structuri compulsive ale personalității, la care legătura dintre simptomele compulsive, stază, frustrare și refulare mai ales a impulsurilor sexuale, este foarte clară. Forme de compulsie la meditație se găsesc deseori în acest caz. Sau forța pulsională intensă își găsește cu ușurință ieșirea dacă nu a putut fi integrată în mod sănătos, prin satisfacții de substitut, par a fi preferate mai ales cele sado-masochiste.

La predispoziția atât de problematică a acestor oameni pot apărea de timpuriu vătămări din cauza mediului și în direcția unor trăsături schizoide și depresive. În cazul schizoidiei îi găsim aici pe cei săraci în contacte, reci și închiși în sine, în spatele răcelii ascunzându-se afecte puternice ce pot izbucni oricând într-un mod periculos. Depresiile par a fi aici în mod

special stenice, apărând tot pe un fundal al frustrărilor pulsionale și ale stazelor de afect; pot avea forme melancolice și se pot îndrepta la modul distructiv împotriva propriei persoane. Dezvoltările isterice manifestă deseori trăsături falic-narcisice și chiar exhibiționiste, care apar mai des la femei.

Integrarea mai cu seamă a pulsiunilor sexuale și a afectivității puternice este de mare importanță pentru cel ce aparține acestui semn zodiacal. Simte nevoia să cunoască toate formele pasiunilor, poate deveni nesățios și să încerce puterea sexului, ajungând parcă la donjuanism. Din direcția sa pleacă deseori ceva hipnotic-sugestiv, incluzând toate posibilitățile pozitive sau negative ce zac aici. Poziția sa examinatoare față de semeni îl duce la testări și la alte metode revelatoare asemănătoare, iar în lipsa dezvoltării unor sentimente își va face apariția o trăsătură schizoidă, mai ales dacă într-un parteneriat va fi mai degrabă cercetător decât partener iubitor — totul devine pentru el domeniul unei continue experimentări cercetătoare. Atunci când laturile sale agreabile dispar, lipsa unor legături emoționale poate duce în cazuri extreme la trăsături paranoide care ating delirul de urmărire și de gelozie; în acest caz, neprelucrarea în proiecție a problematicii proprii pare a-l amenința din exterior. Poate apărea și o dezvoltare în direcția delirului de grandoare, care obișnuiește să preia în acest caz forma unor reprezentări ale atotputerniciei magice; ele nu provin, ca la semnul Leului, dintr-un amor propriu narcisic ce se supraestimează, ci din fundalul cvasidiabolic al unor reprezentări de a se afla în posesia unor cunoștințe secrete sau a unor forțe magice, ce ar putea să-i confere putere absolută asupra omenirii.

Este foarte important din punct de vedere educativ să nu i se fixeze copilului prea devreme tabuuri, oferindu-i-se totuși posibilități de sublimare pentru care este în mod normal extrem de receptiv. Imboldul de a cerceta este vizibil deja la copil — pune cu încăpățânare întrebări care sondează și au finalitate, desface jucăriile dorind să vadă cum arată pe dinăuntru; este necesar pentru dezvoltarea sănătoasă a copilului ca imboldul său de cercetare să nu fie tabuizat prin propria-i înfrânare, dându-i-se răspunsuri sincere. Sinceritatea părinților și

exemplul lor moral sunt de o deosebită importanță datorită ușurinței cu care copilul se lasă sedus. Pubertatea și prima jumătate a vieții sunt vijelioase și pline de conflicte la acești oameni; mai târziu, intensitatea lor se poate transpune tot mai mult în destoinicie și activități pline de succes și randament.

Femeile acestui semn zodiacal au în general o voință și o capacitate de muncă remarcabile; interesele lor se rezumă rareori la gospodărie și familie, sunt foarte receptive la orice recunoaștere a performanțelor lor. Față de bărbați au adesea ceva impenetrabil, enigmatic, perceput de ei ca o fascinație, care poate ajunge până la supunere. Sunt foarte exigente față de bărbați, referitor la masculinitatea lor în sens larg, la formatul lor, disprețuiesc slăbiciunile și le critică fără cruțare, deseori bărbații le visează sub forma unui păianjen sau a unui șarpe. Pe un fundal biografic corespunzător se pot dezvolta aici forme demonic-distructive ale isteriei, ale „femeii falice", ale „femeii castratoare" în sensul psihanalizei. Ele se pricep să abordeze bărbatul în ceea ce privește sexualitatea sa, să discute cu „soțiorul" ascuns în bărbat și ar vrea, la fel ca Circe, să transforme bărbații „în porci", să-i facă dependenți sexual de ele, până la vasalitate. În anumite condiții asta poate duce până la prostituție, mai degrabă din motivul de a-i scoate bărbatului mulți bani din buzunar și de a-l umili.

Ca nevroze ale organelor și tulburări psihosomatice găsim aici dese afecțiuni ale apendicelui (mai ales în perioada pubertății, în legătură cu conflictele sexuale), precum și predispoziții maladive ale regiunii urogenitale și tulburări funcționale ale glandelor endogene. Astrologia îi atribuie semnului Scorpionului organele genitale. Nu arareori avem de-a face cu tulburări funcționale determinate psihogen ale capacității de iubire. Tulburările de devotament provin deseori din faptul că omul acesta, conform ființei sale, își poate imagina „devotamentul" doar ca pe o stare în care se simte la discreția cuiva sau devorat. Partenerul devine pentru ambele sexe prea ușor o „pradă" pe care instinctiv ar vrea să o vâneze și s-o prindă. Bărbații se tem deseori să-și arate laturile delicate, ca să nu pară prea „feminini".

Astfel că găsim în acest semn zodiacal oameni care se îndreaptă tenace și sondând adânc spre problemele profunde ale vieții, explorând originile, neezitând de dragul cercetării nici să experimenteze pe propria persoană, ei înșiși devenind obiectul acelor studii. Experimentul îi provoacă, mai puțin în sensul forței dovedirii prin repetiție, cât pentru cucerirea unui teren virgin, pentru încercarea unor reacții necunoscute. Cercetarea motivațională a problemelor biologice, chimice, psihologice îi fascinează cel mai tare. Din punct de vedere etic, este de o importanță vitală pentru cei născuți sub semnul Scorpionului să-și păstreze suficient respect față de ceea ce au studiat, iar la modul general să nu-și piardă veneratia.

În conformitate cu experiențele mele, motivul șarpelui și al păianjenului se găsesc deseori în visele oamenilor care au accentuări ale semnului Scorpionului, fie ca simbol al aviditătii lor de a devora, fie pentru că sunt animale ce produc anxietate, de care se simt amenințați.

Angoasa de viață a omului din semnul Scorpionului zace în teama față de devotamentul plin de iubire în sensul cel mai larg. Autoamăgirea sa poate consta în faptul că distruge și acolo unde iubește și ar dori să fie iubit, prin aceea că, pentru a obține puterea asupra partenerului, îl transformă în obiectul său, pe care vrea să-l analizeze disecându-l și experimentându-l, acest lucru îl rationalizează însă, mascându-l față de sine însuși, ca un interes deosebit de profund. Suspectează înțelegerea plină de iubire empatică și se teme de ea.

În contradicție cu acest fapt găsim aici oameni cu anvergura poate cea mai mare între lumină și umbră, care prin incoruptibilitatea și curajul unei personalități de marcă ajung cercetând la niște cunoașteri, față de care alții se dau speriați înapoi; oameni cărora conștiința problematicii a-fi-om le-a devenit cerința de a-și ilumina fondul inconștient.

Freud, Dostoievski, Paracelsus, Luther, Voltaire, Trotki, Marie Curie, Henry Miller, Mary Wigman pot fi numiți aici; pentru latura demonic-distructivă îi vom numi pe Goebbles, Charles Manson.

SĂGETĂTOR

Religiile sunt doar veșmintele credinței —
și sunt adesea foarte prost croite.
THORTON WILDER

Dacă omul sub semnul Scorpionului își deschidea brusc sufletul, existând astfel pericolul ca în haosul răscolit să piară chiar el și în demonismul întunecat să-și piardă capacitatea de a crede, o contramișcare îl scoate pe Săgetător din aceste abisuri. În cazul acesta este vorba despre un om care năzuiește să se autoîntreacă pe sine, pentru a-și depăși pulsiunile și „omenescul-preaomenescul", în direcția chemării sale spre ceva superior. Spre deosebire de poziția în mod special cauzal-genetică a omului din semnul Scorpionului, cel din semnul Săgetătorului este orientat teleologic-final. Privirii înspre străfunduri a Scorpionului îi urmează aici o privire spre înălțimi, spre ceea ce trebuie să fie, spre ceea ce conferă sens. După bilanțul cercetat al naturii umane și al daturilor sale biologice și psihologice urmează întrebările: Încotro? și Pentru ce? Actualul interes se referă la o posibilă dezvoltare mai puternică a omului și a ființei sale transcendente care nu mai poate fi doar derivată din sublimarea pulsiunilor sau din datele biopsihice, ci îi este impusă ca o cerință interioară, distrugându-l și obligându-l deopotrivă. Astfel, rădăcina cea mai adâncă a omului trebuie căutată aici în sentimentul său religios, în credința sa și în atingerea sa de către numinos, de către ceea ce

nu poate fi cercetat. „Omul ca partener al lui Dumnezeu" am putea spune despre el împreună cu Ernst Michel; se trage o graniță clară între sfânt și profan, apare viziunea Supraomului. Concomitent apare însă și pericolul ca omul să încerce să sară prin anticiparea țelului peste legăturile și dependențele ce aparțin ființei sale, să-și neglijeze cota „pământeană" datorită avântului entuziast spre posibilități doar bănuite. De aceea dezvoltarea se desparte aici la granița dintre a fi și a părea, dintre adevărat și fals.

În domeniul ascendentului întâlnim aici un temperament nervos-coleric, plin de entuziasm și având o mare capacitate de înflăcărare. De aici reiese aplecarea către tot ceea ce conștiința sa de sine ar dori să intensifice — dar asta poate fi în fond extrem de diferit în funcție de înclinațiile respectivului. În orice caz el are nevoie de elan, de vervă, de acel ceva care să-l absoarbă. El vrea să-i acapareze și pe alții și, entuziasmându-se de propria-i ardoare, să-i convingă de ceea ce el însuși este încredințat. Ocazional poate să atingă patosul și pastoralul, să devină un „misionar" care vrea să convingă. Pe lângă toate are un sensibil sentiment al dreptății. Are în general o constituție vitală și bună, chiar dacă este sensibil-nervos, cu o tendință accentuată spre mișcare.

Cu Luna în acest semn zodiacal se adaugă ceea ce numim cel mai bine în limbajul lui Jung „atitudinea personei": omul se identifică atunci cu enormă plăcere cu rolul său social, cu ideologia unei clase sociale, cu funcțiile și serviciile ocupate; se simte atât de mult ca fiind reprezentantul lor, încât asta îl copleșește cu totul. Le îmbracă pentru o autoexacerbare ca pe un veșmânt pe sub care uită de ființa lui propriu-zisă sau care o acoperă — aici se pune întrebarea decisivă dacă veșmântul conține umanitatea și personalitatea lui sau nu. Și depinde desigur și ce veșmânt își pune — există unele foarte banale, cum sunt un rang și un titlu exterior ș.a.m.d. și există altele esențiale, care obligă la demnitate și umanitate. Omul este deschis aici la tot ce este distins și înălțător, căutând tot mereu ceva care l-ar putea ridica peste ceea ce este. Acest lucru apare și în faptul că întotdeauna este încântat de ceva; îi plac „stările su-

fleteşti", este receptiv la cele lirice şi sentimentale, ca şi la cele măreţ-patetice; acceptă uşor să i se impună, aşa cum lui însuşi îi place să impună.

Soarele în acest semn zodiacal obligă la o linie conducătoare pe care se află figuri precum a preotului, a „vizionarului şi a profetului" (O. Adler), a misionarului şi a vestitorului marilor idei, a judecătorului dedicat ideii de dreptate, a eticianului. Omul caută aici intensiv îndeplinirea sensului şi autorealizarea; adevărurile spirituale îi sunt mai importante decât cunoaşterile ştiinţifice. Are deseori ceva care o ia înaintea timpului, ceva vizionar, idei îndrăzneţe, iar cel mai mult îl supără limitarea libertăţii sale spirituale. Poate fi în pericolul de a nu da atenţie suficientă „realităţii", nici măcar celei proprii. Gândeşte intuitiv-ipotetic, poate fi un geniu al focului care entuziasmează, revendicând la modul idealist, care se lasă atras cu mare uşurinţă de suprasolicitări etice, uitând de ceea ce este de dragul a ceea ce trebuie să fie. Dar arată mărinimie şi noblеţe, are un sentiment al dreptăţii extrem de exacerbat, gândeşte pe arii extinse şi îşi propune scopuri înalte.

Situaţiile germinative pentru cel născut sub acest semn se află, aşa cum am menţionat, în problema existenţei şi a aparenţei. Unii sunt interesaţi în exterior de prestigiu, titluri, ordine ş.a., multe devin pentru ei prea uşor simboluri ale statutului şi deseori par să creadă, în mod naiv, că asemenea lucruri le dau într-adevăr valoarea şi greutatea pe care le-o conferă ei. Extrag din ele câteodată o aroganţă intelectuală, uneori morală, ca şi când însuşi faptul că se ocupă de lucruri importante le conferă o superioritate. Aşa putem înţelege că imaginile-umbră ale imaginilor conducătoare se întind de la mincinos şi ipocrit până la escroc, până la acei oameni care vor doar să pară ceea ce ar dori să fie, la care tot ce a rămas din adevăratele reprezentări ale ţelurilor lor sunt doar un gest patetic şi o făţărnicie mieroasă.

Confruntarea cu „umbra", aşadar conştientizarea însuşirilor inferioare ale Săgetătorului, este aici de mare importanţă; te poţi confunda mult prea uşor cu imaginea, cu figura dorită, cu cea pe care o ai despre tine. Asta poate duce la o sciziu-

ne tot mai adâncă între Eul-dorință și Eul-realitate, ceea ce atrage deseori după sine așa-numitele „căderi nervoase". De aceea el trebuie să aibă grijă în mod special să nu-și distrugă prea rău sentimentul perceput patetic al propriei demnități și al infailibilității morale, în conștiința scopurilor și convingerilor sale superioare. Toate astea pot crește progresiv, mai ales în cazul întrebărilor religios-existențiale și etice, până la sentimentul predestinării sale, al chemării sale care îi conferă puterea de a le impune altora, ca pe o dispoziție, concepțiile sale.

Atunci se transformă într-un misionar zelos, cuprins de conștiința vocației sale, care devine cu atât mai periculoasă, cu cât este mai puțin umil și autocritic.

Uită prea ușor că este doar reprezentantul, „locțiitorul" unor valori și idei, că prin identificarea cu ele sau cu ritualul lor nu a devenit încă cel care ar dori să fie, uită că mantia regală nu înseamnă ea singură regele, iar titlul nu alcătuiește personalitatea.

În cazul dezvoltărilor în direcția schizoidiei găsim aici oameni având un cult autist al personalității, cu un sentiment extrem de labil al autoevaluării care oscilează între supraestimare și subestimare. În legătură cu acest sentiment atât de labil al autoevaluării pot apărea și stări care se învecinează cu delirul de relație, în care îi apare propria falsitate presimțită, în critica proiectată spre exterior.

Pe linia compulsională poate ajunge la scrupule ale conștiinței până la fanatism moral, la cramponarea de o morală rigidă și la o intoleranță morală care nu le poate permite celorlalți ceea ce-și interzice singură. Conflictele sale sunt purtate pe plan etico-moral; astfel, conflictele pulsionale sunt oarecum „cotate prea sus" și nu sunt recunoscute ca atare, părându-i-se eventual irezolvabile; meditează adesea la probleme aparente ale propriei valori și ale integrității sale morale, care apar de fapt numai pentru că e încredințat că nu-și poate admite „preaomenescul". Nevrozele pe baze bisericești găsesc la el teren fertil, o problematică chinuitoare a Supraeului, care îi cere un perfecționism moral ce nu poate fi ținut — pentru că el contrazice natura umană —, care este acompaniat însă de de-

presii grele pline de autoreproșuri și ispășiri autoimpuse atunci când nu poate să împlinească cerințele severe, luând poruncile morale prea literal, nu ca pe niște cerințe ideale. Astfel pot apărea o dogmatică neînduplecată și o ortodoxie străină de viață. Pe de altă parte, se poate dezvolta în caz extrem o psihoză pe baza sentimentelor că el ar fi alesul, care va purta aici trăsăturile infailibilității morale și ale desăvârșirii asemănătoare lui Dumnezeu.

În cazul dezvoltărilor isterice, nevoia exagerată de a se impune, ca și lipsa sincerității față de sine însuși nu duc rareori, prin fanfaronadă, îngâmfare, aroganță încăpățânată și delir pompos de grandoare, în caz extrem la escrocherie.

În educație este important să se acorde atenție ambiției de a se impune și înclinației spre „atitudinile personei", copilul trebuie ajutat în dezvoltarea simțului pentru autenticitate. Minciunile au aici deseori fundalul psihologic al anticipării succeselor dorite; înclinația spre identificarea cu simbolurile statutului și cu alte aspecte exterioare ar trebui luată în seamă pentru ca anumite gesturi preluate să nu înlocuiască propria capacitate; pe de altă parte, este important să nu fie forțată dezvoltarea Supraeului copilului. Pentru plăcerea mișcării și educarea fairness-ului este important sportul. Oscilații mai frecvente și frapante ale sentimentului propriei valori și crize existențiale în perioada pubertății sunt deseori semnale de alarmă și indicii premergătoare ale unor boli psihice.

Femeile din acest semn au deseori ceva demn, plin de măreție; au o aplecare spre reprezentare și o aversiune expresă față de situațiile strâmtorate, de multe ori sunt extrem de ambițioase în ceea ce privește soțul, dorind să se oglindească în faima sa, de aceea îl mână spre mai multe succese și realizări decât ar putea el obține de fapt. Și ele înclină spre „atitudinile personei" — prestigiul public, rolul lor din societate sunt adesea supraevaluate. Sunt foarte interesate de prestigiul personal, au o conștiință a rangului prin care își îngreunează relațiile interumane. În spatele autodreptății și al moralei pudice își ascund uneori nesiguranța interioară. Au însă capacitatea de a se entuziasma; dragostea și erotismul le dau posibilitatea

de a se percepe amplificat; își idealizează cu mare plăcere partenerul sau dragostea, înclină către exagerări entuziaste, așa cum încearcă în general să ridice cu patos situațiile minore „la un nivel mai înalt".

Astrologia îi atribuie acestui semn zodiacal zona șoldurilor, precum și funcțiile ficatului și ale veziculei biliare. În zona șoldurilor are loc ridicarea pe verticală, iar învățăturile ezoterice văd în asta corespondența simbolică cu „sinceritatea"; și poate că ne gândim și la lupta lui Jacob cu îngerul, când i se „luxează șoldul" și spune următoarele cuvinte, care ar putea fi folosite aici ca moto pentru omul din zodia Săgetătorului: „Nu te las decât dacă mă binecuvântezi." Afecțiunile ficatului și ale veziculei biliare au nu rareori fundalul exagerărilor sau al aroganței prometeice. Și reumatismul, și sciatica se regăsesc aici deseori, la fel și alergiile (rinita alergică).

Deoarece s-a străduit să fie întotdeauna cea superioară din punct de vedere moral, cea care nu putea fi blamată niciodată, care nu era niciodată „rea", dar nici nu credea că putea cunoaște ceva rău în persoana ei, o femeie se lăsa înălțată de soțul ei care se afla „din punct de vedere moral sub ea", fiind de condiție mai modestă și băutor, în rolul unui un om ideal, de neatins, de neajuns. Deoarece îl ierta întotdeauna, mărinimoasă, pe cel care se căia mereu, urca din ce în ce mai sus, dar nu recunoștea că îi delega astfel lui relele ei personale, lui care, măsurându-se cu „virtuțile" ei, i se părea că este tot mai mărunt, fiind împins de strictețea ei morală din ce în ce mai mult înspre băutură. Astfel ea devenea indirect vinovată de starea lui, dar trăia cu conștiința că trebuie să-l ridice către ea.

Autoamăgirea apare aici pe tărâmul nesincerității față de sine însuși și din cauza moralei lipsite de spirit autocritic. Omul vrea să fie mai bun decât este și crede că prin îndeplinirea unor rituri formale și-a îndeplinit datoria. Așa se ajunge la fățărnicie, la falsitate interioară și la prefăcătorie, care poate lua diferite intensități, de la îngâmfarea patetică la demnitatea autosuficientă a funcției, până la minciună găunoasă. Acest om înclină să vadă mai degrabă paiul din ochiul celui-

lalt, decât bârna din propriul ochi — un fariseism de toate nuanţele este aici umbra posibilă.

Spre deosebire de aceştia stau însă cei „drepţi", care au curajul să recunoască şi să se implice în ceea ce li se pare a fi adevărat — aşa cum s-a petrecut cu Zola aflat sub influenţa acestui semn în cazul lui Dreyfus. Sunt oameni pentru care valorile atemporale sunt încă valabile, pentru care noţiuni ca sublimul şi măreţia înseamnă încă ceva, care recunosc încă în ei îndurarea, „vocea interioară" şi „scânteia divină". Sunt oameni care din căutarea pasionată a sensului sau prin cufundarea meditativă ajung la o perspectivă vizionară, pot căpăta inspiraţii.

Ideea acestui semn o putem recunoaşte eventual în figuri precum: Rilke, Schiller, Klages, Beethoven, Willy Brandt, Nostradamus şi Papa Ioan al XXIII-lea.

CAPRICORN

Într-o asemenea robie și atât de plin de necaz,
Cu un plan greșit, în această tortură sufletească,
Îmi este ursit să cioplesc ceva dumnezeiesc.
MICHELANGELO

Dacă cel născut sub semnul Săgetătorului înclină, în patosul idealist al credulității sale, să ia drept realitate o imagine dorită despre sine și avea tendință către aroganță morală, ducând până la cultul Sinelui, următorul semn, cel al Capricornului, aduce cu sine din nou un contraimpuls. Aici regăsim omul interesat să fie „în slujba muncii", să ia viața asupra sa ca pe o misiune, îndărătul căreia propria persoană se dă mult înapoi. Poate să fie recunoscut datorită realizărilor muncii sale — nevoia de a munci o resimte ca pe un angajament; își dorește sarcini de răspundere și anvergură — cu cât sunt mai grele, cu atât mai mare îi va fi satisfacția în a le fi biruit.

Dacă omul din semnul Leului putea declara, convins de importanța persoanei sale: „l'état c'est moi", cel născut sub semnul Capricornului ar spune: „Regele este primul slujitor al statului său", ceea ce clarifică accentuarea diferită aici și acolo. Dar tocmai această poziționare în spatele „operei", în urma a ceea ce trebuie realizat și administrat, îi conferă acestui om conștiința demnității sale, sentimentul propriei valori. Dacă pentru cel aflat sub semnul Săgetătorului strălucirea și gloria, ca și atributele pe care le simbolizau erau atât de importante,

omul din Capricorn este „eminența cenușie", cel care rămâne în fundal, dar care ține în mână firele decisive; privit dinspre exterior pare mai degrabă modest și insignifiant, îi este suficientă conștiința importanței serviciului său, a funcției pe care o îndeplinește, ele conferindu-i mândria caracteristică aici a modestiei.

În acest semn recunoaștem ceva ca o forță primară indestructibilă, care nu se înspăimântă de nici o greutate, dacă este vorba să rezolve o sarcină. Omul are nevoie aici de ceva care să-l provoace total, de o opoziție ce-o poate învinge punând în joc forțe nebănuite; capacitatea sa tenace de a rezista nu-i permite să renunțe nici acolo unde alții s-au resemnat de mult și el îndrăznește să se apropie de lucrurile pe care mulți nici măcar nu ar încerca să le facă, reușind astfel deseori în obiective grandioase.

În domeniul ascendentului aflăm aici oameni cu o tenacitate vitală enormă, o perseverență și o capacitate uriașă de încărcare. Temperamentul lor are ceva grav, o conotație melancolică, sunt lucrători care muncesc din greu, se percep adesea ca fiind sub presiunea unei cerințe interioare și cel mai intens în învingerea rezistențelor. Este ca și când le-ar trebui, ba ca și când ar căuta cu tot dinadinsul condiții dure și adverse, cu ajutorul cărora să-și verifice capacitatea de încărcare, voința tenace și forța. Unii se percep ca fiind sub o compulsie care îi mână din spate tot timpul și care nu le permite nici o oprire sau relaxare. Dacă omul uită însă de îndatorirea față de sarcina asumată, rămâne captivul năzuinței sale egoiste către succes; îi găsim atunci aici pe acei ariviști ambițioși și nefericiți care tind neapărat spre „mai sus", la care acțiunile își capătă independență, având parcă o viață proprie; devin niște roboți, creația îi depășește și îi transformă în sclavi.

Cu Luna în acest semn dispoziția sufletească a omului din semnul Capricornului va avea ceva aspru, reținut, câteodată întunecat, iar dacă s-a dedicat prea mult compulsiei sale la realizare, laturile sale sufletești pot degenera. În acest caz dezvoltă deseori o invidie plină de resentiment față de toți care o iau mai în ușor decât el, care trăiesc mai voios și reușesc fără

acea încordare înverșunat-crispată, fiind vizibil capabili de a se mai bucura, să ia mai mult din viață. În rest se caracterizează însă printr-o mare capacitate de încărcare sufletească, prin simțul realității și sentimentul datoriei. Deseori omul din acest semn dă ce e mai bun din el în condiții grele de viață și în situații de restriște. Este un om stăpânit, cere mult de la sine însuși și înclină să se facă de neînlocuit, indispensabil, luând asupra sa sarcini pe care nimeni nu i le-a cerut. Îi reușește „să domine servind" (O. Adler) și astfel să-i oblige pe ceilalți.

Cu Soarele în acest semn putem descrie imaginea conducătoare a patriarhului, a ascetului, a purtătorului conștient și responsabil al unor sarcini importante; se oferă aici și imaginea „bătrânului înțelept". Dacă omul reușește în acest caz să muncească cu abnegație, poate îndeplini lucruri măreț e — opera gigantică a unui Michelangelo care se afla sub influența acestui semn este o dovadă. Deseori găsim aici o trăsătură de măreție, de predilecție spre monumental. Datorită integrității unei personalități ce se identifică într-o mare măsură cu sarcina pe care și-a asumat-o și care își impune obligații atât de severe, el poate acționa ca un exemplu. Tinde spre perfecționism, nu se mulțumește cu jumătăți de măsură.

Omul sub acest semn poate cădea sub influența unei ambiții întunecate care îl va face să nu se mai poată bucura, iar „umbra" imaginilor conducătoare sus-numite se află pe linia arivistului, a războtătorului care luptă încrâncenat, a „ciclistului" care, pentru a-și atinge scopul ambițios, urcă stând cocoșat și apasă cu putere pedalele în jos, pentru a înainta mai repede. Este învins de o alegere negativă a stimulilor, luând lucrurile prea în serios, fiind lipsit de umor; de multe ori alege greșit lucrurile, în momente nepotrivite, văzându-le în mod urâcios-pesimist în negru, observând peste tot doar aspectul grav, împovărător; se apropie de chestiunile mărunte parcă cu bicepșii încordați, fiind nevoie de fapt de mult mai puțină forță pentru a fi rezolvate. Aprobarea vieții și bucuria ei, tot ceea ce este vesel și grațios este dat deoparte și devalorizat, ba chiar disprețuit doar pentru că nu e grav și apăsător. Își îngreunează atunci singur în mod inutil situațiile și

apasă cu gravitate și asupra celorlalți care ajung să dezvolte aproape sentimente de vină dacă iau lucrurile mai în ușor, chiar în joacă. Consteleză lucrurile în așa fel, încât devin o problemă, de parcă deja efortul depus ar și putea aduce cu sine dovada destoiniciei sale.

În cazul unei biografii adecvate, omul dezvoltă o structură compulsională a personalității sale. Educația îi poate amplifica sentimentul de bază al vieții și anume că se percepe sub un imperativ categoric continuu, în așa măsură, încât să-l facă nefericit, încât să-și impună o disciplină de fier și principii de oțel care sunt reprezentate la el cu întreaga forță a consecvenței neînduplecate și mai fanatic împotriva sa decât chiar la cei născuți sub semnul Fecioarei, la care, în ciuda unor anumite asemănări, aceste trăsături compulsive servesc mai mult pentru propria siguranță. Atunci datoria se transformă în obligație searbădă, crispată, munca într-o lecție rezolvată în mod îndârjit, gândirea într-o temeinicie rumegătoare, autocontrolul în principii ascetice. Autovaloarea sa pare să crească abia datorită greutății sarcinii și tendinței sale spre desăvârșire. Înclină a se percepe prin presiunea muncii și compulsia la randament; se convinge adesea pe sine că acesta îi este destinul, fără să-și dea seama cât de mult contribuie el însuși prin voința sa ambițioasă de a accede și pentru că nu vrea să-i fie dator nimănui cu nimic. Folosește acest lucru cu plăcere și pentru a mijloci altora impresia că face totul numai de dragul lor, așteaptă însă mulțumirea lor.

Succesul și puterea sunt pentru el cuvinte magice; sentimentul autovalorii depinde aproape exclusiv de productivitatea la care a ajuns și aparține specificului său că nu-i place să fie ajutat de nimeni, că-i displace să i se ia vreo sarcină — este acel „selfmademan", care vrea să mulțumească totul doar muncii sale, este ceea ce datorează el autorespectului. În acest sens este diferit de cel născut sub semnul Leului care și el vrea să facă totul singur, dar din sentimentul puterii, din convingerea naivă că poate orice, numai să vrea; la cel născut sub semnul Capricornului accentul se pune mai mult pe munca realizată de unul singur, pe datoria împlinită și pe satisfacția

astfel obținută. Ceea ce acolo era a vrea și a putea, aici devine a trebui și a fi necesar.

Pentru acești oameni situația germinativă centrală este să-și analizeze compulsia la performanță și să recunoască în ce măsură o percep ca fiind o necesitate venită din afară și acolo unde provine de fapt din ei, deoarece cred că doar prin performanță pot accede la recunoaștere, dragoste și autostimă.

Acest lucru este important în special în educația copilului căruia trebuie să i se dea mai ales sentimentul că este iubit așa cum este el, nu abia în conformitate cu cele realizate; el trebuie trimis la joacă și lăsat să înțeleagă că există și altceva pe lumea asta decât performanță și succes. Trebuie ținut seamă și de contactele sale cu oamenii care sunt sărăcite deseori din pricina ambiției sale ariviste. Ca educator poți avea încredere în destoinicia și în voința de realizare a acestor copii; în cazul în care sunt îndemnați în mod special spre mai mult este cultivat în ei tipul arivistului sau li se impune compulsia la realizare. Câteodată sunt suprasolicitați pentru că au încă de timpuriu trăsături necopilărești-adulte, așa încât li se atribuie prea mult față de vârsta pe care o au — ei se lasă împovărați și obligați, fără să se apere.

Femeile din acest semn au deseori ceva aspru, serios și rece; sunt adesea mai degrabă „stăpâna cea severă" decât partenera șarmantă, au din plin sentimentul datoriei, dovedesc o hărnicie neobosită și o conștiință a răspunderii care devine lesne o responsabilitate excesivă. Așteaptă nemărturisit o mulțumire pentru serviciile prestate pe care și le autoimpun pentru a-l obliga pe partener; asta devine deseori posibilitatea lor de reclamă. Dar aceste femei sunt capabile a se lăsa împovărate și rămân fidele datoriei. O alegere și o decizie odată luate devin o legătură fatală, pe care o susțin. Pot părea mai reci decât sunt în realitate, înclină probabil mai puțin către jocul erotic, au însă o senzualitate puternică, dacă nu ajung să considere dragostea și sexualitatea ca pe o sarcină și o obligație pe care trebuie să le îndeplinească.

Astfel că omul aflat sub semnul Capricornului se găsește între polii împlinirii unor sarcini mari care îl înstrăinează de

el însuși și ai voinței egoiste de ascensiune. Se află în primejdia de a se suprasolicita singur; exprimat în limbaj psihanalitic, este înclinat în special să dezvolte un Supraeu strict care poate fi amplificat prin educație și mediu atât de mult, încât să i se limiteze întreaga capacitate de a se bucura, el trebuind să-și obțină satisfacția din renunțare și asceză. Depresiile apar la el în general pe baza unei suprasolicitări inconștiente care îl duce la limitele capacității sale considerabile de încărcare și supraîncărcare. Găsim atunci la el și forme de duritate sufletească schizoidă, până la o răcire a sentimentelor ce se izolează total, de pe urma căreia va suferi apoi mediul său înconjurător. La bătrânețe, pe care acești oameni o simt mai degrabă ca pe o despovărare, căci atunci li se mai iau din răspunderi, iar ei pot fi de acord cu asta, devin deseori mai blânzi și mai toleranți, chiar și față de ei înșiși; pot găsi calea către o înțelepciune a vârstei care îi face să suporte bătrânețea mai ușor decât alții — dacă învață să se mai relaxeze și să nu mai „trebuiască" să se chinuie la nesfârșit din credința că sunt de neînlocuit.

Astrologia îi conferă acestui semn regiunea genunchilor și ne poate face să devenim gânditori dacă, așa cum prezintă Oskar Adler lucrurile, genunchiul, prin cele două funcții ale mișcării, indică din punct de vedere ezoteric cele două posibilități simbolice ale tematicii Capricornului: aplecarea slugarnică față de o sarcină sau ascensiunea ambițioasă. Din punct de vedere psihosomatic regăsim deseori afecțiuni ale regiunii genunchiului (articulația genunchiului, meniscul) și o predispoziție pentru reumatism și gută. Apoi și boli metabolice și de sânge, deoarece splina și măduva spinării par a fi predispuse. Deseori apar bolile managerului cauzate de suprasolicitare și voința de a obține realizări maxime.

O casnică trebuia să aibă grijă de opt persoane; deși nu ar fi fost nici o problemă din punct de vedere financiar, nu și-a cumpărat o mașină de spălat vase cu motivația — raționalizată — că vasele ar fi avut de suferit (ele nici nu erau prea valoroase), în realitate însă pentru că „trebuia" să dovedească în mod demonstrativ vrednicia ei și că se află sub o presiune con-

tinuă din cauza solicitărilor mari. Din același motiv refuza orice ajutor, chiar și din partea copiilor; părea că are doar sentimente de datorie, admitea ambiția ei de a fi indispensabilă și că astfel îi făcea pe ceilalți să devină dependenți de ea, simțea nevoia de a i se recunoaște meritele, dar se căina deseori de solicitările datorate obligațiilor de zi cu zi și astfel stârnea în familia ei sentimente de vinovăție din cauza vrednicie ei permanente, fiind însă extrem de mulțumită de admirația celorlalți.

Autoamăgirea acestor oameni zace cel mai adesea în necesitatea de a-și împlini datoria, demonstrată spre exterior și răstălmăcirea ei printr-o necesitate silită, aparent „datorită condițiilor", ca și în predispoziția plasată asemănător psihodinamic, de a prelua prea multă răspundere pentru alții, de a „trebui" să preia. În spatele acestui lucru se află, astfel camuflată, adesea o considerabilă dorință de putere; totodată, ei se sustrag astfel afecțiunii interumane, în fața căreia se simt nesiguri și neajutorați. De asta se leagă atunci o lipsă a farmecului și a caracterului deschis, sunt închistați și inhibați. Sacrificii necerute, duritate ascetică, autodisciplină de fier și voința de a realiza le conferă o mândrie scump plătită, care nu-i satisface nici măcar pe ei și care nu le permite, prin relaxare, să găsească în ei alte laturi care ar necesita o mai mare permeabilitate și toleranță, făcându-i mai omenoși.

Pe de altă parte, găsim aici oameni cu țeluri înalte pe care le transpun în viață cu o consecvență și o forță de rezistență uriașe, susținuți de un spirit al datoriei situat deasupra ambiției personale, conferindu-le forța unui titan. Se pot transforma atunci în personaje care insuflă respect, care se depășesc pe sine, devenind purtătorii predestinați ai unor sarcini supraindividuale.

Poate că simțim ceva din cele de mai sus la oameni ca Michelangelo, Adenauer, Hindenburg, Ernst Barlach, Rodin, Mao Țe-Tung, Albert Schweitzer, Helmut Schmidt și Schliemann.

VĂRSĂTOR

> ...viața unui dezrădăcinat i se părea mult mai puțin de disprețuit decât viața unui om care se mulțumește cu tirania mediocrității, căci a ieși din rând se pare că trebuie plătit prea scump.
>
> JAMES JOYCE

Pericolul durității sufletești pe drumul compulsiei la realizare, al voinței de succes și al năzuinței de putere, ce amenința în semnul Capricornului și îi putea răpi omului libertatea, tensionându-l prin datoriile și sarcinile autoimpuse, i se opune un contraimpuls în semnul zodiacal al Vărsătorului. Este ca și când omul ar reflecta la ceea ce este într-adevăr omenesc, uman în sine și în afara sa, încercând să se desprindă de toate legăturile limitative, impuse lui de tradiție, familie sau societate, de convenții, de marele „Cineva". Nu vrea să i se dicteze de către alții cum să se comporte, ce „se" cere și se așteaptă din partea lui, ce e voie și ce nu. Vrea să se elibereze de toate acestea în favoarea unei libertăți și independențe pe cât posibil mai mari, ce-i plutește în fața ochilor, în favoarea unei autorealizări pe care am putea-o descrie cel mai bine prin noțiunea individuației fixate de Jung. Însuși Jung, ca și James Joyce, de la care provine citatul de mai sus, s-au aflat ambii sub influența acestui semn. Să devii și să fii un individ unic, să-ți accepți particularitățile ființei tale și să le conduci spre o

dezvoltare optimă constituie ideea de bază a acestui semn, pe care omul respectiv nu este dispus să o jertfească nici unei compulsii exterioare — ar simți-o ca pe o trădare față de sine. Țelul suprem este aici recunoașterea individului în comunitatea socială, recunoașterea drepturilor sale de om: omul acesta tânjește la o existență desprinsă de orice gravitație terestră, ar dori să se afle într-o stare de suveranitate voioasă deasupra a tot ceea ce ar vrea să-l lege, într-o stare de relaxare care este conform lui Marie von Ebner-Eschenbach „o formă grațioasă a conștiinței de sine".

La nivelul ascendentului acest sentiment de bază este trăit într-o naivă naturalețe, cu conștiința nereflectată că este ceva unic-deosebit și că are voie nu numai să pretindă de aici de la bun început anumite privilegii, dar să le și aibă deja. Omul din acest semn își trăiește propriul stil de viață nestingherit de ordinea și obiceiurile colective — cui nu-i convine poate să-și aleagă un altul — și are întotdeauna un ușor dispreț față de toți cei care se adaptează pe seama propriei existențe —, el poate privi acest lucru doar ca pe o slăbiciune. Asta îi conferă deseori o anumită aroganță și trufie, nenuanțată însă nicidecum moral, ca la cei născuți sub semnul Săgetătorului, dar bazându-se pe conștiința unicității individualității sale. La o constituție vitală bună, temperamentul său este ușor hipomaniac.

Cu Luna în acest semn, omul îi va căuta mai ales pe cei care gândesc la fel cu el; afinitatea electivă îi este mai importantă decât rudenia de sânge — legătura dată de destin cu rude de sânge i se pare a fi ceva impus, pe care nu l-ar fi putut alege. Așa că trăiește cu conștiința unei specificități pe care crede că nu trebuie deloc să o supună unei confirmări, în spate ascunzându-se însă angoasa neexprimată că la încercarea dovedirii unicității și a specificității sale s-ar putea dezvălui că totul este o iluzie. Pentru a-l cita pe Oskar Adler: omul acestui semn trăiește deseori ca un „prinț incognito" care știe doar el de caracterul său princiar secret, dar nu riscă să-l recunoască public, pentru că atunci s-ar arăta, poate, că doar și-a închipuit că este „prinț". Astfel s-ar putea produce un

„circulus vitiosus" periculos: plătește mult prea scump sentimentul specificității sale secrete; ideea că ar putea fi doar un om „obișnuit", la fel ca toți ceilalți, dacă ar renunța la ceva din exclusivitatea sa, devine tot mai mult o încercare disperată de a-și salva specificitatea. De asta se leagă aici greutatea cu care face de obicei contacte cel care are Luna în acest semn, ar vrea să iasă adesea din „splendid isolation" și să fie la fel ca toți ceilalți, îi este însă teamă că va trebui să jertfească ceea ce are mai valoros, care constă tocmai în faptul de a nu fi ca și ceilalți, lucru care îl deosebește de ei. Asta poate reprezenta fondul unor depresii adânci de care se refugiază în plăcerea unor contacte superficiale, de o aparentă cordialitate, care rămân aparență atâta vreme cât nu vor îndrăzni să permită și în ei ceea ce-i leagă pe oameni în sensul lui „tat twam asi"*. Găsim deseori aici un adaos de temperament hipomaniac, o entuziasmare de scurtă durată la tensiuni de moment. Lipsa tensiunii înseamnă pentru el plictiseală, arătând o anumită aviditate față de senzațional.

Cu Soarele în semnul său, omul are aici o imagine conducătoare înnăscută care se află pe linia umanistului, a reformatorului și a liber-cugetătorului, a individualistului original independent. El trăiește acel a-fi-aplecat-asupra-sa al fiecăruia cu demnitatea conținută în asta, care îi acordă conștiința de a fi purtătorul unui destin unic. Se ostenește pentru a dobândi cea mai mare libertate a spiritului posibilă, ceea ce îl poate conduce la o mare detașare, la o desprindere care să-l apere de încâlcelile omenești chinuitoare și de influențe străine, care ar însemna prea multă apropiere și legături prea strânse. Asta îl duce la o cunoaștere lipsită de pasiune, clară precum cristalul, care îi eliberează privirea pentru ceea ce au toți oamenii în comun, pentru ceea ce e uman, izolarea sa suprimându-se astfel. Necesitatea sa cea mai profundă referitoare la ceea ce este uman este să facă rost de condițiile de viață necesare, să ajute la impunerea sa, să recunoască dependența alternativă dintre individ și comunitate, ca și reciprocitatea ei.

---

* „Tu ești acela" — din hinduism, lb. sanskrită. (*N. t.*)

Umbra acestei imagini conducătoare se află în supraaccentuarea încrâncenată a particularităților individuale; a dori să fii ceva special devine atunci un scop în sine, a dori să te deosebești neapărat de ceilalți, a nu fi ca și ceilalți devin atitudini arogant-snoabe, ca și când a fi altfel decât ceilalți ar reprezenta deja o valoare și sensul acestui semn. Pe linia greșit înțeleasă a acestui semn găsim snobul, originalul solitar, hibrid-utopicul care aduce fericire omenirii sau o îmbunătățește, exclusivistul, ateul, solipsistul.

Din cele descrise putem deduce că aici pot exista cu ușurință dezvoltări în direcția schizoidiei. Căci prin delimitarea sa de ceilalți omul va pierde orice apropiere familiară și refugiu omenesc. Apelul către individuație trăit de el poate fi înțeles greșit ca o chemare către originalitate, ajungând până la delirul originalității; în disprețul oricărei apartenențe, în refuzul oricărei legături sănătoase și oricărei dependențe, omul respectiv vede aceste lucruri doar ca pe o chestiune de masă, ca pe o obișnuință și un conformism colective. Se poate însă împotmoli într-un exclusivism snob, chiar dacă aceasta se realizează doar în îmbrăcăminte și stil de viață, ca de pildă într-o revoltă boemă împotriva normelor existente. Toate astea îl pot închide tot mai mult pe acest om în lumea sa privată singuratică, în care este tot mai izolat din cauza lipsei contactelor apropiate și a schimbului cu ceilalți, devenind un outsider, cu toate consecințele respective. Ca o compensație, el poate face încercarea de a-și interpreta singurătatea ca semn că este neînțeles, ba chiar ca semn al genialității sale speciale, împotmolindu-se tot mai mult în sine — libertatea fără nici un fel de contact devine pentru el o dependență și mai puternică. În caz extrem, asta poate duce la pierderea simțului realității, la inflația inconștientului până la psihoză — omul încearcă atunci să-și mențină particularitatea cel puțin într-o lume iluzorie.

C.G. Jung a subliniat în mod special în interpretarea sa a viselor tălmăcirea pe treapta subiectului, nu numai pentru corectarea treptei obiectului și a simbolisticii sexuale supraaccentuate de Freud. Poate că vom putea clarifica încă o dată pericolul tematicii Vărsătorului trăite unilateral printr-o

subliniere mai puternică a treptei subiectului: dacă am neglija cu totul treapta obiectului, ar rezulta o extraordinară independență față de realitate, pe care am mai percepe-o atunci doar ca pe o categorie a trăirilor intrasufletești. Acest lucru poate duce la o autarhie hibridă, în care lumea mai este doar oglindirea trăirii mele subiective, o parte din mine — în acest caz ai fi ca prins în mrejele „ideii pure a Vărsătorului". Faptul acesta ar trebui să însemne un pericol psihotic dacă nu te-ai mai putea lega cu pământul, recunoscând realitatea lui Tu, a celorlalți oameni și a celei exterioare. Oskar Adler face referințe la corespondența mitologică a Vărsătorului cu figura lui Anteus, care, desprinzându-se de pământ, ajunge la mare înălțime, dar tot mai atinge din când în când pământul, pentru a-și trage puterea de acolo: fără o asemenea legătură cu pământul omul se pierde ușor în utopii.

Problema contactului și conștiința supraaccentuată a unicității sale reprezintă situațiile germinative ce-și produc efectul cu putere de destin asupra celor născuți sub acest semn. Izolarea față de semeni poate conduce și la trăiri de autoînstrăinare, la dezvoltări grandomane și paranoide. Nu vorbim aici de credința necondiționată în sine însuși, ca la omul născut sub semnul Leului; nici nu este vorba despre sentimentul de superioritate morală, lipsit de autocritică al celui născut sub semnul Săgetătorului care îl ducea la atotputernicie, respectiv la cultul Sinelui; sub semnul Vărsătorului autoridicarea în slăvi are mai degrabă un caracter compensatoriu, este un substitut al izolării sale și al autoîndoielii izvorâte de aici. Deseori apar depresii pe baza celor descrise mai sus; ele au uneori o trăsătură sumbru-macabră, pesimistă, fără speranțe, care se trage din disperarea față de sine însuși, dar este proiectată asupra unor situații exterioare.

În educație trebuie ținut seamă în mod special ca individualismul Vărsătorului să nu fie alimentat prin aroganța familiei, lucru la care s-ar putea chiar referi. Mai trebuie ținut cont și de faptul că un copil născut sub acest semn este foarte puțin dispus să preia convenții ș.a., al căror sens nu îl înțelege sau nu îl recunoaște. Dacă i se spune că „trebuie" făcut ceva

așa sau altminteri sau că „nu e voie" cutare sau cutare lucru, fără a-i da o explicație rezonabilă, asta îi va stârni inutil spiritul său de contradicție și va face exact contrariul și astfel se pot iniția schimbări de macaz ce vor duce mai târziu la greutăți. Nu trebuie să te aștepți din partea lui la legături prea familiare, nici nu-l poți obliga la acest lucru — copilul va fi mânat astfel sigur către o respingere sau în depresie în cazul în care nu se poate sustrage acestei cerințe. În schimb, trebuie susținute relațiile sale prietenești — prietenia înseamnă pentru acest om mai mult decât orice alte legături, el poate arăta aici ce e mai bun în el printr-o asemenea afecțiune aleasă din proprie inițiativă.

Femeile acestui semn zodiacal au ceva capricios, înaripat, voios; sunt spontane, însuflețite, originale, au de cele mai multe ori „o notă personală", pe care pun preț. Au o nevoie accentuată de independență care le face dificil să se dăruiască și să se lege. Au adesea curajul unor parteneriate „neconvenționale" și nu sunt gata să-și jertfească autorealizarea unor norme oarecare. Au deseori așteptări suprasolicitante față de partenerii lor care trebuie să le îndeplinească necesitatea unor stimulente, senzații și surprize mereu noi; doresc să fie entuziasmate de ei și le iartă partenerilor cel mai puțin dacă sunt „obișnuiți", asta înseamnă în ochii lor că sunt anoști; ele doresc să fie fascinate.

Tematica Vărsătorului se regăsește prin urmare între polii cunoașterii „pure", ai unei burghezii universale care nu se supune prejudecăților de familie, naționale, rasiste sau de alt tip și marginalizarea ce poate lua toate formele posibile.

Astrologia îi atribuie acestui semn gambele și face o legătură cu glandele cu secreție internă (pancreasul). Și labilitatea sistemului circulator („nevroză cardiacă") și tulburări ale circulației sanguine apar mai des conform experienței mele, la fel fenomenele spastice nespecifice.

Autoamăgirea acestor oameni se manifestă mai ales în neînțelegerea chemării către individuație în cazul în care o concep ca pe o subliniere a egoității, și nu ca pe găsirea drumului către identitatea cu sine, ca pe o reflectare asupra nucleului

ființei, în cadrul căreia ar putea găsi din nou calea dinspre individual la omenescul general.

Din această neînțelegere se poate ajunge atunci la persoane originale, capricioase, bizare, ciudate, dar care merită să fie iubite, care trebuie să renunțe la specificul persoanei lor în fața angoasei lor de viață, în apartenențe pe care le văd doar ca pe o adaptare și un conformism nedemne de ele — aceste persoane se retrag într-un individualism exagerat, uitând de iubire deoarece se îngrijesc de particularitățile lor. Trăiesc atunci în aerul rarefiat al unei gândiri solipsiste, care li se transformă tot mai mult într-un sistem, devenind propriii lor captivi și tot mai impenetrabili pentru semenii lor.

Pe de altă parte se află oamenii care, prin claritate intuitivă și previziune, ating o suveranitate spirituală, în cadrul căreia devin posibile realizări primordiale și importante fie în domeniul umanului, fie ca descoperitori, fie ca inventatori. Sunt oameni care pe lângă ușurința lor spirituală nu uită „pământul", căruia nu-i cad însă prea tare pradă, dar nici nu se retrag în refugiul aparent al exclusivității arogante — oameni care știu să împace tensiunea dintre seninătatea spiritului și gravitatea pământeană, cum o putem simți eventual la Mozart, Byron, C.G. Jung, J. Joyce, Franz Marc și Krishnamurti. Și poate că și Jules Verne oglindește în romanele sale anticipative ale viitorului presimțit ceva din ideea acestui semn.

Semnul Vărsătorului ne interesează azi în mod special pentru că axa pământului, pentru prima dată în timp istoric, începând cam de la mijlocul secolului nostru (secolul XX — *n.t.*), a trecut din semnul Peștilor în cel al Vărsătorului. Vom putea vedea eventual primele semne ale „erei Vărsătorului" în fenomene colective care au început să fie din acel moment tot mai nemărginite și mai zguduitoare pentru noi și pe care eu le-am descris ca fiind un „proces de schizoidare"* — în detașarea de tradițiile și legăturile de familie, de popor sau de rasă; în străduința pentru general omenescul, supranaționalul, în perspectiva globalizării devenite azi posibile prin mass-media, cu în-

* „Die schizoide Gesellschaft" (*Kaiser Traktate*, 15, 1975).

vingerea spațiului și timpului. Pare că omul este pus tot mai intens în centrul atenției: științele umaniste câștigă — pe lângă tehnică — tot mai multă importanță; căutăm să înțelegem tot mai bine daturile noastre biologice, de familie, sociale și psihologice și ne străduim să obținem un nou firesc; toate astea pot duce la o nouă umanitate.

Dar și părțile periculoase pot fi recunoscute destul de clar: în tendința spre reprezentări de atotputernicie hibride, în năzuința către o autarhie care vrea să ne scoată din legăturile și ancorările necesare, în tot mai numeroasele probleme în contactarea semenilor. Cunoaștem ideologii utopice cu o largă sferă de acțiune, aspirații care au înfrățit omenirea, totodată o criminalitate tot mai periculoasă — fiind organizată, inteligentă, internațională —, care dă deseori aparența unor motivații umane.

Astfel, omul poate avea azi o nouă libertate, devenită posibilă datorită progreselor tehnicii și științelor naturii, se poate afla într-o independență suverană în lume și dedica unor sarcini umane. El poate reprezenta demnitatea individului împotriva unor forțe autoritare învechite și recunoaște că o structură socială puternic dezvoltată se sprijină în ultimă instanță pe nivelul dezvoltării indivizilor care o compun, oferind totodată fiecăruia în parte cele mai bune posibilități de desfășurare a personalității lor. Întemeieri de organizații cum sunt ONU și alte instituții supranaționale; tendința crescândă spre munca egală în echipă în locul ierarhiilor autoritare; aversiunea împotriva rolurilor pretinse de societate ale bărbatului și femeii care nu corespundeau de multe ori ființei lor; recunoașterea femeii ca având aceeași valoare cu bărbatul — în toate acestea pot fi recunoscute începuturile realizării ideii Vărsătorului.

Rămâne deschisă doar întrebarea îngrijorată care dintre tipurile Vărsătorului, cel mai de jos sau cel mai de sus, va obține întâietatea în conducere. În primul caz, dezvoltarea ar continua în direcția libertăților care nu obligă la nimic, în a lipsei generale a legăturilor și a individualismului supravalorizat, în care omul ar trăi solipsist, protestând față de toate limită-

rile, într-un egocentrism trăit dezinhibat și o tehnicizare tot mai inumană a vieții noastre. Pot fi văzute anumite semne în acest sens. Contrapunctic ar sta ideologiile utopice colective ce ar trebui să înlocuiască legăturile interumane pierdute, dar nu o pot face.

În cel de-al doilea caz, ne-am apropia de noua noastră umanitate și am încerca să creăm condițiile pentru umanitate ca întreg și pentru indivizi care să tindă către condiții de viață optime, într-un nou respect față de destinul individual, față de om ca individ. Am vedea în zare în locul unei ordini patriarhal-autoritare vechi o ordine mai mult frățească, în care ceea ce este comun tuturor oamenilor, și anume ceea ce este într-adevăr omenesc, ar deveni esențial. Din fericire și în acest sens există unele semne.

PEȘTI

Cursul secret al suferințelor încălzește
existența încremenită în îngheț.

PASTERNAK

Dacă omul din semnul Vărsătorului putea să se retragă în înălțimi solipsiste, supraevaluându-și unicitatea individualității și retrăgându-se într-o „splendid isolation", care îl ducea la pericolul de a-și pierde contactele cu semenii, tematica ultimului semn zodiacal, cel al Peștilor, este din nou antinomică. Omul din Pești caută să se elibereze din cătușele limitative ale individului; Eul înseamnă pentru el sălașul suferinței; percepe orice egoitate sub aspectul despărțirii, al singurătății izolatoare și al lipsei unui refugiu. De aceea caută parcă să-și dizolve Eul; ar dori să-l sacrifice de dragul unei extinderi a ființei sale, de dragul permeabilității care să-l facă apt să participe la tot ceea ce este viu, într-o legătură atotcuprinzătoare nelimitată. Iubirea care uită de sine, înțelegerea empatică și plină de compasiune constituie pentru el cheia necesară înțelegerii lumii. Aici îi vom găsi pe oamenii religioși care, înzestrați pentru metafizic și transcendent, reunesc o capacitate de trăire care poate ajunge de la o interiorizare meditativă până la o privire vizionară. Abnegația sa poate fi folosită și pe plan uman, în activități sociale, terapeutice și altele care sunt de ajutor, în mod foarte natural chiar și într-o mare iubire. Omul din acest semn este din construcție mai sensibil-permeabil decât

alții, și este determinant pentru el dacă este de acord cu această predispoziție a lui, ceea ce îl face, ce-i drept, mai deschis față de suferință, dar de aici cresc apoi forțele sale ocrotitoare, consolatoare; sau dacă se ferește de această sensibilă deschidere la suferință, se întărește împotriva ei și se refugiază în comportamente indiferente, în spatele cărora nu va putea fi prins datorită virtuoasei sale arte a prefacerii.

În domeniul ascendentului, acest semn mijlocește o constituție delicată, sensibilă, puțin vitală, având un sentiment fundamental de viață pe care l-am putea descrie cel mai nimerit prin sentimentul de a fi expus, de a fi un obiect. Temperamentul acestui om este sensibil, flegmatic, melancolic, reacționează ca un seismograf la toate impresiile; nu-ți poți imagina o reacție mai puternică — ar putea fi asemuită cu un mobil, care reacționează la cea mai mică pală de curent. Deoarece omul se opune mai întâi vag lumii din cauza constituției sale — fizice și psihice —, ar putea să i se lase pradă cu totul; dar pentru a se autoapăra dobândește o capacitatea cameleonică de adaptare și transformare, în spatele căreia se ascunde pentru a nu fi atins și lezat. Faptul acesta poate media o anumită impresie despre el, și anume că n-ar avea nici un fel de Eu propriu, când de fapt încearcă doar să se păzească de o împovărare căreia nu i-ar putea face față. Astfel poate dezvolta o multilateralitate, o multistratificare sufletească, ce preia culoarea mediului înconjurător; strident și plastic, îi stau parcă la dispoziție toate tonurile contactelor umane.

Cu Luna în acest semn, omul de aici încearcă să îndepărteze cât se poate de mult bariera dintre Eu și Tu. În relațiile parteneriale ar dori să fie cât se poate de apropiat de celălalt, năzuiește să se unească simbiotic, Eul și Tu-ul să se „contopească" și „topească" în „Noi". Se simte identificat empatic cu partenerul într-atât, încât nu rareori trăiește împreună cu partenerul viața acestuia, chiar cu preluarea ei ca sarcină proprie, lăsând-o parcă să se reverse în el. Asta poate duce la o dragoste foarte profundă, care uită de sine, dar poate fi și utilizat pentru a se feri de individuație într-o adaptare mimetică ce deleagă toată răspunderea, activitatea și decizia partenerului, și așa,

rămânând copilăros, el devine cu totul dependent de celălalt, pasându-i chiar răspunderea pentru sine însuși. În acest parteneriat există atât trăiri fericite ale unei iubiri necondiționate ce ajunge în profunzimi nebănuite, dar pot apărea și încâlciri tragice și proiecții ce par insolubile, ele ivindu-se atât de ușor din cauza lipsei distanței creative față de Tu, din prea mare apropiere și din prea puțină existență proprie.

Cu Soarele în acest semn omul poartă în sine o imagine conducătoare pe care o putem parafraza prin „homo religiosus", misticul; și samariteanul se oferă aici ca imagine, vindecătorul și ocrotitorul, oameni care prin jertfă proprie și prin suferință biruită devin salvatorii celorlalți și sprijinul lor la nevoie. Omul poate ajunge astfel la o deschidere și o profunzime sufletească și spirituală ce trec granițele; în perceperea lui „tat twam asi" Eul și lumea îi devin o parabolă, Eu și Tu, subiect și obiect, vor fi schimbul plăsmuitor al contrastelor aparente, ceea ce se poate intensifica până la trăirile mistice ale solidarității universale. Eul se dizolvă atunci parcă în participarea la univers, iar omul poate intui motivul existenței, din care se deschide multitudinea lumii fenomenelor. Forța acestui om rezidă în permeabilitatea sa, prin care multe îi devin ca transparente, i se dezvăluie ceea ce pentru alții rămâne ascuns.

Această permeabilitate care dizolvă granițele are desigur și părțile sale umbrite, și anume în rezolvarea greșit înțeleasă a sarcinii date aici: omul nici măcar nu încearcă atunci să devină un individ, ci evită individuația prin adaptare multiplă și identificare, printr-un joc de rol, le percepe pe toate ca fiind multilateralitatea și bogăția ființei sale, fără a recunoaște că le răscumpără cu o lipsă a Eului, pe care o consideră a fi devotamentul cerut în acest caz — el însă nici măcar nu a dezvoltat încă în sine ceea ce urmează a fi sacrificat aici.

Prin sensibilitatea sa și parcă „lipsa pielii de protecție" (Oskar Adler) omul suferă aici mai mult decât alții din cauza vieții. De aceea caută siguranță — este omul „asigurărilor". Crede că găsește o posibilitate rămânând cât mai mult posibil copilăros-iresponsabil, împingându-i pe cei din jur în rolul de

apărători, cerând să fie menajat. Se sustrage astfel confruntării cu sine însuși și deseori îi întâlnim aici pe „veșnicii copii" care, „inofensivi" în nevinovăția lor, evită orice responsabilitate, ajungând la o indiferență morală și un infantilism de neînțeles din punct de vedere etic. Altfel decât omul din semnul Balanței care evită tensiunile din necesitatea armoniei și din angoasa de pierdere a simpatiei celorlalți, cel din semnul Peștilor se refugiază într-o „bunătate" atotînțelegătoare, într-o toleranță ce ar trebui să-l scutească de întâlnirea cu sine însuși și de luarea unei atitudini. Niciodată nu va fi primul care să arunce cu pietre și, plecând de la motoul că nimic din ceea ce este omenesc nu-i este străin, că „să înțelegi tot" înseamnă „să ierți tot", trăiește o neînțeleasă umilință creștină. Apare atunci ca fiind amorf sufletește, fără contur, indiferent moral sau chiar amoral; el confundă slăbiciunea îngăduitoare cu toleranța, lipsa unui punct de vedere cu bunătatea, care poate să fie și severă și în stare să pretindă. Nu vrea să recunoască ce comod este să găsești scuze pentru orice, iar dacă extinde acest lucru și asupra sa pare că se află dincolo de bine și rău, când de fapt are doar un Supraeu dezvoltat defectuos, o conștiință morală extraordinar de plastică ce nu mai poate fi numită astfel tocmai din cauza plasticității ei.

Își poate însă și cultiva capacitatea de a suferi, făcând-o o valoare de care să depindă sentimentul său autovaloric, măsura puterii suferinței devenind etalonul său moral. Atunci devine extrem de sensibil la durere, ba chiar maniac la suferință, ajungând până la masochism sufletesc sau sexual, etalând o nelipsită autocompasiune care îi va provoca pe ceilalți, conștient sau nu, să-l cruțe, ajungând la atitudini de șantaj sentimental în cazul în care se simte prins la strâmtoare și nu mai poate evita adevăratele controverse. Poate plănui să se lase chinuit și să obțină astfel un câștig dublu: îi lasă pe alții să se supere, se bucură de suferința sa prin alții și poate avea totodată sentimentul că este moral mai bun decât ei. Acesta nu este sentimentul superiorității morale pe care l-am întâlnit la cel născut sub semnul Săgetătorului, care părea că se află datorită idealismului său deasupra celorlalți, ci omul vrea aici

să-i împingă pe ceilalți spre supărare, pentru a se simți, alături de suferința lor, ca fiind mai bun.

O altă posibilitate de evitare a întâlnirii cu sine este cea a identificării atât de mult cu ceilalți, încât să trăiască viața lor, fără a avea viață personală. Atitudinea sa specială de a reacționa ca o mimoză, capacitatea empatică a unui medium favorizează o asemenea lipsă de distanțare care șterge granițele, care prin comunicare simbiotică cu celălalt nu-l lasă de fapt să ajungă niciodată un partener adevărat. Îi găsim atunci aici pe „proștii absoluți", care își păstrează credința naivă față de bine, care prezintă în sine și spre exterior o lipsă copilăroasă de fantezie pentru rău și devin atât de des victimele altora, fără să înțeleagă de ce.

Astfel, imaginile umbră ale tematicii Peștilor se află pe linia martirului din plăcerea masochistă de a suferi, a actorului proteic al vieții în mereu alte roluri, adecvate mediului înconjurător; este pacifist din cauza angoasei de viață sau din comoditate. Universalitatea sa aparentă este atunci doar expresia lipsei dezvoltării nucleului personalității sale, așa că poate fi orice, numai el însuși nu.

Pe baza celor descrise anterior putem găsi deseori nevroze de angoasă cu enorm de multe posibilități ale fugii de sine însuși și de realitate, până la „fuga în boală". „Isteria de conversie" găsește aici un teren fertil și multe dintre afecțiunile psihosomatice comunică deseori, prin semnalele ușor de recunoscut ale limbajului trupului, conflictele nesoluționate. Apar deseori forme astenice ale depresiei care se bazează pe sentimentul fundamental al vieții, cu neajutorarea disperată de a fi predat lumii. Și depresia este aici parcă fără contur, are ceva pasiv-resemnat; omul înoată atunci ca pe valul unor vaiete nespecifice și provocatoare de milă care se referă la sentimentul total al existenței sale, nefiind legate ca la cei născuți sub semnul Taurului de ratări concrete sau ca la omul Scorpion de afecte sau pulsiuni reprimate. Din cauza acestei nespecificități și a rădăcinii sale profunde și pentru că omul nu-i poate opune vieții decât prea puțin din propriul Eu, oamenii acestui semn sunt de multe ori foarte greu de abordat; au o

dorință, ce nu se poate împlini, de a fi în siguranță ca un copil, de simbioză, au pretenția unei iubiri care să-i răsfețe. Femeia neînțeleasă, bărbatul neînțeles intră în această categorie, și pentru că omul din acest semn este deseori prea puțin reliefat, totodată sensibil ca o mimoză, este într-adevăr adesea greu de înțeles în percepția și suferința sa, putându-le formula cu greutate; deseori trăiește finețuri imateriale, care nu pot fi exprimate prin cuvinte.

Pe aceeași linie a fugii de sine însuși și de realitate găsim în cazul unor biografii corespunzătoare alcoolismul și alte forme de manii ce duc până la decădere. Câteodată omul acestui semn duce o viață dublă ca în *Mr. Jekyll și Mr. Hyde* a lui Stevenson, aflându-se într-o sciziune ciudată între o fațadă burgheză și o viață secretă plină de excese, cu „vicii" de-a dreptul neburgheze. Pe baza sugestibilității sale, omul din semnul Peștilor poate deveni mai ușor decât alții victima hipnotizatorilor și a seducătorilor de tot felul, cărora le vine în întâmpinare cu dorința mult prea intensă de a le sta la dispoziție, de a se lăsa determinat de alții și de a le ceda.

Permeabilitatea sa mărește posibilitatea de a fi deformat de influențele mediului și, pentru că se poate apăra doar prin respingerea acestor influențe străine care îl asaltează, se ivesc câteodată insensibilitatea și indiferența aparente ale celui supra-sensibil: lipsit de apărare, așa cum se percepe, dezvoltă ca protecție împotriva limitei scăzute a toleranței sale o duritate și o răceală secundare, schizoide, care pot merge până la răceala totală, de gheață, greu de imaginat și la lipsa indolentă de sentiment, mai ales dacă a fost lezat în copilărie prea des și prea timpuriu. În spatele unei opacități și indiferențe aparent inabordabile care îl fac intangibil, își ascunde sensibilitatea sa ca de mimoză pe care îndrăznește s-o arate doar în fața copiiilor și a animalelor, unde nu-l amenință nici o primejdie.

În caz extrem se poate ajunge la dezvoltări psihotice care se află mai mult pe partea maniaco-depresivă; deseori găsim pe această linie și halucinațiile religioase, identificările cu Christos, reprezentările mântuitoare până la autojertfirea martirică.

În educație trebuie ținut seama în special de recunoașterea sensibilității extreme a copilului și a disponibilității, de a se refugia în identificare din teamă sau comoditate. Din cauza sensibilității sale extreme poate fi ușor deformat de influențele mediului; delicatețea sa te face lesne să vrei să-l răsfeți, și așa sunt formați aici deosebit de ușor „copiii model" care pot opune prea puțin existența lor proprie dorințelor și așteptărilor părinților, despre cum doresc ei să aibă un copil, ceea ce poate duce la tragicul a trăi pe lângă sine, fiind poate chiar baza „vieții duble" pe care am descris-o. Ar trebui favorizat curajul față de sine, față de autorăspundere și luptat împotriva înclinației către autocompătimirea sensibilă la durere. Delicatețea sensibilă a copilului cu greu poate fi supraevaluată, dar va trebui întotdeauna avută în vedere într-atât, încât să i se recunoască faptul că poate simți anumite lucruri care nu ar pătrunde printr-o „piele mai groasă". Ar trebui luat în seamă și pericolul de a se expune prea mult datorită dorinței sale de comunicare.

Femeile din acest semn au în tinerețe ceva de nimfă, de ondină, asemănător celor născute sub semnul Racului și sunt ca și acestea extrem de potrivite pentru proiecțiile anima ale bărbatului, reprezentând pentru el adesea o întruchipare a „femeii enigmă", lucru pe care ele știu eventual să-l susțină conform motoului „Sufletul meu nu-l vei poseda însă niciodată". Pot fi seducătoare și se pot lăsa seduse, sunt pline de fantezie și dăruire erotic-sexual. Găsim aici femei gata să se sacrifice, care pot oferi o profunzime a sentimentului care te face fericit și o înțelegere empatică, au o mare capacitate de iubire și de dăruire. Dar găsim aici și istericele, nu cele activ-distructive ca femeile născute sub semnul Scorpionului, ci cele copilăros-neajutorate, care cer milă și protecție, în roluri mereu schimbătoare, imune la oricare rațiune, logici, consecvență și răspundere, care îl lasă pe bărbat să eșueze perplex în fața unei asemenea multistratificări înșelătoare; sau găsim aici și femeia care suferă precum o martiră, care prin acceptarea îngăduitoare și prin reproșurile neexprimate ce zac în ea trezesc în bărbat sentimente de vinovăție. Rolul de „sfântă" jucat îl scoate

la iveală pe „nătărăul" din bărbat, îi dă acestuia sentimentul că nu o înțelege niciodată, ajungând să se perceapă ca fiind un egoist grosolan sau un mitocan primitiv-insensibil, nedemn de o femeie atât de fină și sensibilă — chiar dacă numai autocompătimirea nu i-o cruță. Aflate în crize, aceste femei folosesc cu plăcere metodele de șantaj, amenințând cu sinuciderea sau boala, în acest caz avem de-a face cu parteneriatele cele mai tragice în care, din cauza nepăstrării unei distanțe sănătoase, se ajunge la o stare de întrepătrundere de nedesfăcut. Nu rareori mila este motivul unei legături, astfel că încă de la început sunt puse (greșit) macazurile — mila falsă e întotdeauna apropiată de dispreț și conține un motiv secret al puterii.

Astrologia îi atribuie acestui semn zodiacal picioarele, care sunt cu adevărat deosebit de sensibile în acest caz. De altfel, omului din acest semn îi stă la dispoziție din punct de vedere psihosomatic întreaga scală pentru a alege organe în vederea exprimării conflictelor nesoluționate prin limbajul trupului, fiind preferate sistemul nervos și suferințele „nervoase" greu de diagnosticat. Deseori găsim în aceste cazuri și forme de boli cronic-perfide recunoscute târziu, care au la bază o tendință autodistructivă inconștientă, o dorință de a vrea să se stingă. Omul este aici în general în pericol suicidar din cauza sentimentului unei slăbiciuni neajutorate, a capacității sale sensibile de a suferi și a sentimentului tragismului de neînvins al vieții ancorat în ea, dar și din dorința de izbăvire, de moarte.

Anais Nin, care se afla sub influența acestui semn, redă în „jurnalele" ei o descriere impresionantă a felului cum se percepe omul din semnul Peștilor: „În timp ce priveam peștii înotând am suferit o criză de insuficiență respiratorie. Observasem atât de intens, eram atât de preocupată de modul lor de a respira, încât am uitat eu însămi să respir. Voiam să știu atât de mult cum respiră..., încât am uitat de respirația femeii care se afla în fața acvariului. Intrasem în apă, în corpul peștilor. Eram peștele... și în timp ce mă transformam în pește, am uitat că eu, femeia, ar trebui să respir. Asta mi se întâmplă des atunci când privesc suferințele altora — încep să trăiesc viața

lor... Este o parte a religiei Zen să *devii* la ceea ce meditezi." Și: „Am discutat despre schizofrenie pe care o văd ca pe o lipsă de contact... Și deoarece simt că sunt cu ceilalți, cu lumea, mult prea în contact, am spus că sufăr de contrariul schizofreniei, și anume de empatie, de identificare, că Eul meu se disipează, se abandonează și se pierde în celălalt."

Ceea ce îl conduce aici pe om la autoamăgire este evitarea lipsei sale de protecție și a capacității sale de a suferi, care îl face să suporte greu duritățile vieții, dar care l-ar putea maturiza, în sensibilitate la durere și în autocompătimire și într-un laisser-faire pasiv, cu sine însuși, care îl face să devină doar cu greu adult. În încercarea de a evita suferința și ca pavăză împotriva angoasei sale de viață se refugiază în lipsa egoității, parcă nu dezvoltă nici un sâmbure de personalitate. În loc să tindă spre individuație, să devină el însuși, trăiește prin identificarea cu ceilalți și poate fi astfel atins doar în mod indirect. De aici rezultă o aparentă capacitate de referință, reacționând numai ca un ecou și reglându-se în conformitate cu partenerul, rămânând mereu dependent de vizaviul său, care îi conferă abia el forma. Asta devine periculos atunci când, fiindu-i teamă de o întâlnire cu sine însuși, el trăiește pe lângă sine.

În cazul în care omul acestui semn va îndrăzni să-și asume sensibilitatea sa subtilă și capacitatea de a suferi, să se lase cutremurat și să se expună multiplelor posibilități de trăire ale ființei sale, va putea descoperi propria bogăție interioară, dobândi înțelegerea pentru multilateralitatea posibilităților existenței și a destinelor umane, iar prin suferința prin care trece se va transcende pe sine.

Poate că simțim ceva din posibila lipsă a limitelor și din universalitatea sufletească la oameni cum sunt J.S. Bach, Max Reger și R. Steiner, din delicatețea subtilă la Hölderlin, Hebbel și Chopin, din profunzimea religioasă a sentimentelor la Paul Gerhardt.

VIII

Planetele

Fiecare om este o mică familie.

NOVALIS

Dacă am înțeles prin semnele zodiacale imaginile sau ideile primordiale stabile și atemporale care se află în spatele lumii fenomenelor, pentru astrologie, planetele — printre care se numără și Soarele și Luna — sunt considerate mijlocitorii care transferă aceste idei ce zac în zodiac, în lumea fenomenelor, adică și în temporalitate și efemeritate. În constelații aflate în continuă mișcare ele înfăptuiesc bogăția aspectelor la toate nivelurile vieții.

Așa cum orice planetă, conform concepției astrologice, întruchipează în sistemul nostru solar o anumită forță creatoare cu funcții specifice, tot așa fiecărei planete îi corespunde în microcosmosul care este omul o funcție specifică. În domeniul sufletesc le percepem ca înclinații sau aspirații pulsionale; în limbajul psihanalitic le putem numi „pulsiuni parțiale". Oricum am vrea să le numim, le percepem ca pe forțele pulsionale ale ființei noastre. Când este vorba despre descrierea unor forțe esențiale globale, vii, vom deveni conștienți de sărăcia gândirii abstract-noționale care, în dorința unei formulări tot mai precise, se îndepărtează tot mai mult de ceea ce este viu, de ceea ce mitologia reușise să sesizeze cu mult mai amplu în figurile sale simbolice.

Fiecare principiu planetar se manifestă în toate domeniile existenței cunoscute nouă — așa cum am încercat să reprezint acest lucru prin exemplul lui Saturn — conform felului său propriu. Dispariția unui asemenea principiu ar însemna dispariția unor anumite domenii funcționale ale întregii structuri, ba chiar ar primejdui în totalitatea sa construcția, ale cărei ordine și legități cosmice ale proceselor au fost rânduite conlucrării sigure a tuturor forțelor planetelor.

Totalitatea planetelor formează o îmbinare dinamică în care diferitele planete în parte se influențează reciproc prin constelații mereu noi; datorită acestui lucru și poziției schimbătoare a semnelor lor, ele sunt modificate neîncetat, în efectul lor. Exprimat în alt fel: doar în imaginația noastră există Soarele abstract „pur"; în realitatea vie există mereu doar Soarele într-o anumită zi, într-un anumit loc pe cer și în anumite conjuncturi cu celelalte planete. Absolutul nu există decât în mintea noastră; în realitatea vie se găsesc neîncetat doar schimbările sau dacă preferăm: tulburările principiului absolut — dar aceste „tulburări" alcătuiesc viața.

Astfel că în descrierile următoare ale principiilor planetelor trebuie făcute mereu delimitări, fiind vorba de abstractizări ideal-tipice, în viață însă ele nu apar niciodată atât de „pur". Cine se va lăsa influențat, fără a avea idei preconcepute, de următoarele descrieri va putea regăsi în sine, fără nici o greutate, înclinațiile și modurile de percepție corespunzătoare principiului planetelor. Căci măreței ordini a lumii planetelor îi corespunde construcția vie a sufletului nostru; folosind pentru descrierea acestei ordini principiile planetelor, cuprindem totodată o structură ordonată care este reproducerea unei realități căreia îi aparținem și noi. Și deoarece în orice horoscop personal este reprezentată fiecare planetă, fiecare om este „o mică familie", în sensul citatului lui Novalis.

SOARELE

Norocul suprem al pământenilor este doar personalitatea.

GOETHE

Omul aduce cu sine la naștere o forță vitală încă nespecifică — în limbajul psihologiei adâncurilor este vorba despre libido —, care se „separă" sau se diferențiază în timpul dezvoltării din copilărie în mai multe moduri de trăire categorică sau pulsiuni parțiale, asemănătoare luminii originare nespecifice și incolore a Soarelui care se scindează în culorile spectrului atunci când atinge diferite medii, se „separă". În astrologie Soarele este corespondența simbolică a acestei forțe vitale unitare și fundamentale.

Soarele, astrul central care oferă viață, lumină și căldură, reprezintă în astrologie în mod corespunzător centrul personalității noastre. Părții „însorite" din noi îi corespunde conform învățăturii astrologiei năzuința către întreg; el este simbolul „centrului ființei" noastre, al nucleului personalității noastre, în care încercăm să unificăm diferitele componente parțiale, Eurile parțiale sau aspirațiile unice ale ființei noastre care se găsesc în forța altor planete, într-o reprezentare-scop ce le cuprinde. Modul special al reprezentării-scop este dat prin poziția Soarelui dintr-un anumit semn zodiacal. Țelul suprem al însoritului din noi este găsirea căii de identificare cu noi înșine. Așa că putem numi Soarele ca fiind principiul vie-

ții care centrează și integrează, care se află aproape de noțiunea de entelechie prin dezvoltarea unei idei puse înăuntrul nostru.

Prin tendința de autorealizare dată astfel, principiul Soarelui devine un element esențial al individuației. Percepem însoritul ca pe o forță, care tinde spre împlinirea și desăvârșirea personalității noastre și care încearcă să cuprindă străduințele parțiale ale ființei noastre sub auspiciile unei idei conducătoare, centralizatoare. Ca forță transformatoare care adună sub o singură idee „materia personalității" — predispozițiile noastre —, ne mijlocește și capacitatea de sublimare, de transformare a inferiorului în superior. Conform tradiției astrologice, Soarele este pus în relație cu patern-masculinul arhetipal. Din imaginea și strălucirea Soarelui putem recunoaște poziția noastră interioară, dar și exterioară față de paternitate. Interior, dar și exterior, pentru că oricare principiu planetar se oglindește atât la nivel intern, cât și extern. Perceperea tatălui este întotdeauna dublă: Soarele din horoscop simbolizează tatăl „interior", imaginea înnăscută a tatălui, a „paternității", „așteptările tatălui". Aceste reprezentări vor fi proiectate asupra tatălui „extern", cel real, și vor fi modificate, corectate, confirmate sau dezamăgite prin felul său și comportamentul său. De toate acestea va depinde cât de mult va putea sau nu să se identifice fiecare cu tatăl său. Aici poate fi găsită *o* explicație a faptului că mai mulți copii îl pot percepe atât de diferit pe același tată.

În cazul în care tatăl „interior" și cel „exterior" corespund în mare parte, copilul se va putea identifica mai ușor cu tatăl real, putându-și dezvolta mai ușor elementul patern din el însuși. Dacă însă cei doi tați, cel interior și cel exterior, se vor deosebi esențial, apar greutăți de identificare, imbolduri către rebeliune și luptă împotriva tatălui real sau de supunere față de el, ceea îi va îngreuna copilului individuația. Asta mai înseamnă și că nu doar propria ființă și mediul înconjurător ne devin destin, ci că va exista întotdeauna o interacțiune între cele două. Astfel se poate înțelege și faptul că nu numai părinții pot deveni destinul copiilor lor, ci și invers. În procesul de ma-

turizare al recunoașterii și dezvoltării propriei ființe, ca și în procesul recunoașterii și modelării mediului înconjurător, se găsește sarcina autorealizării noastre. Ea poate să eșueze sau să fie îngreunată dacă vom considera conflictele și problemele ca fiind întotdeauna ale noastre, desfășurându-se numai în mediul nostru.

Funcția însoritului vizează integrarea, regenerarea și conștientizarea unor părți esențiale, inconștiente ale întregului organism. În funcție de poziția sa — ne referim aici și mai departe la poziția unei planete într-un anumit semn zodiacal și câmp al horoscopului, ca și la aspectarea sa corespunzătoare — Soarele poate mijloci o puternică vitalitate și forțe de regenerare deosebite, dar și suprafuncții și subfuncții organice, ducând până la lipsa vitalității.

Din punct de vedere organic, astrologia îi subordonează Soarelui inima, sistemul circulator, șira spinării și administrarea oxigenului în corp. În funcție de planetele care aspectează Soarele acesta va avea creșteri, scăderi sau limitări ale efectului, respectiv ale diferitelor fațete ale principiului său.

Din cele spuse aici reiese că ne putem aștepta ca „problemele Soarelui" să fie probleme ale întregii personalități, fiind vorba la ele despre autonomia și autorealizarea personalității, despre probleme de individuație și autodeterminare. Cine are Soarele dominant în horoscopul său simte nevoia unei originalități creatoare, se simte obligat la generozitate, la „dimensiuni personale neobișnuite" și are un sentiment dominant al demnității personale. „Mândria sa solară" îl obligă la veridicitate, din care reiese în mare măsură sentimentul său de autovalorizare, care îi insuflă „curaj civic", îi dă conștiința a ceea ce-și datorează sieși sau pare a-și datora, lucru ce se va schimba conform imaginii conducătoare pe care o are despre sine datorită poziției Soarelui în propriul semn. Omul influențat de Soare are o aversiune puternică față de tot ceea ce este mărginit, meschin, josnic și grosolan; integritatea personalității sale este pentru el o așteptare de la sine înțeleasă.

Realizarea cerințelor unui Soare dominant ar însemna: să nu-ți devii niciodată infidel ție însuți, să nu-ți uiți niciodată

conștiința propriei demnități. Omul vrea să fie creatorul propriului destin. Asemenea obligații față de sine însuși au nevoie de forță și dau forță. Așa că vom găsi aici oameni care iau viața cu toată măreția și tragismul ei, fără a fi subjugați de beția puterii sau de pasiuni minore. Sunt figuri dionisiace sau apolinice care au ceva exemplar în unicitatea lor, care sunt „personalități" și te lasă să presimți o măreție umană ce devine posibilă datorită unei astfel de atitudini unitare cu sine, într-un mod necondiționat.

Dacă lăsăm imaginea aceasta să aibă efect ulterior în noi ,vom înțelege, probabil, că imaginea deformată a acestui plan măreț poate fi găsită în oamenii care se autoevaluează trufaș, cad pradă vanității și care, așa cum a exprimat odată Philipp Metman, „se tem de conștiința torturantă a limitelor lor". Pericolele pot fi: autismul, autocrația infatuată și autoidolatrizarea; omul este obsedat de sine însuși, se identifică cu însoritul, cu atotputernicia și trebuie să-și dea mereu noi dovezi ale „potenței" sale pentru a corespunde imaginii pe care o are despre el însuși și pe care ar vrea ca lumea s-o recunoască drept „image" a lui. Îmbătrânirea li se pare acestor oameni deosebit de grea — o percep cu precădere ca pe o jignire narcisiacă.

Intensificarea însoritului duce la o ambiție exagerată și la o infatuare orgolioasă; omul manifestă atunci o „morală a stăpânilor", autoritar-autocrată, combinată cu exigența unei personalități puternice, dar prea egocentrice, care pretinde, bineînțeles, privilegii pentru sine pe care nu le pune niciodată sub semnul îndoielii, considerându-se de fapt măsura tuturor lucrurilor.

În aspectele primite de Soare de la celelalte planete apar nenumărate diferențieri multilaterale ale principiului Soarelui, care pot lua toate formele unei conștiințe de sine sănătoase, supra- sau subevaluată.

Posibilitatea integrării este redusă dacă Soarele va avea o poziție prea slabă în horoscop. Atunci alte planete pot deveni oarecum independente, ca funcție parțială, fără a se integra forței centralizatoare a Soarelui — asemănător unei fa-

milii fără tată. Omul va fi lipsit de forța pentru o automodelare autonomă; forța planetară mai puternică va prelua conducerea și va marca personalitatea acelui om în sensul ei. În cazul unei poziții puternice, dar critice a Soarelui se pot găsi cel mai degrabă trăsături ale unei personalități schizoide sau isterice. În caz extrem se poate ajunge la autism schizoid, la o „mândrie solară" supraevaluată, care îl costă prea mult pe cel în cauză, izolându-l în măreția sa singuratică. Fenomenul se poate amplifica până la naturile despotice. Trăsăturile isterice se afirmă mai ales într-o ambiție exagerată până la cultul personalității, în aroganță și autosupraevaluare. Totul se nuanțează de către semnul în care se află Soarele, a cărui idee ne va călăuzi însă de data asta către o imagine conducătoare deformată.

În educație, relația cu tatăl este deosebit de importantă pentru un copil accentuat de Soare; el caută o personalitate a tatălui impozantă pentru a se putea identifica cu ea. Încă de copil omul poate fi luat aici pe latura mândriei și onoarei lui și are fler pentru ceea ce își datorează sieși. Relația cu tatăl, controversele cu el, mai târziu cu „figurile de tată" — șefii și autoritățile —, pot deveni o problemă vitală centrală, iar tatăl poate deveni destin. Educațional trebuie respectat sentimentul onoarei extrem de dezvoltat al copilului; el ne impresionează de mic ca fiind o mică personalitate care vrea să fie luată în serios și care se opune unei prea mari dădăceli și dependențe. Mândria mamelor de a avea asemenea fii poate deveni periculoasă în anumite condiții, favorizând predispoziția lor pentru o autoapreciere înaltă și pentru așteptări foarte mari de la viață.

O poziție marcantă a Soarelui în horoscopul unei femei este pentru aceasta întotdeauna o necesitate a independenței și a personalității. Are nevoie de spațiu în cadrul parteneriatului pentru posibilitățile ei de autodezvoltare. Dacă bărbatul nu-i conferă dreptul, în mod patriarhal, de a fi o personalitate și încearcă să o subjuge, acest lucru va duce iremediabil la dispute și despărțire. Femeia percepe în cazul dominanței Soarelui că dăruirea de sine este de fapt o sarcină impusă și are greu-

tăți cu acest devotament pe care-l necesită o relație; ea crede că trebuie să renunțe la prea multe lucruri personale și astfel un parteneriat poate eșua. Fenomenul se petrecea mult mai des înainte decât azi, când și societatea îi acordă femeii mai multă independență. Având un Soare puternic de partea ei, femeia nu se va aventura să aibă o familie și copii, o va face doar în cazul în care preia rolul conducător. O va face în condiții corespunzătoare ale mediului, conștient sau nu, identificându-se cu masculin-paternul, găsind cu greu drumul către feminitatea sa; sau se fixează în protestul împotriva masculinului, devenind rivala bărbatului — aici intervine decisiv biografia personală, modul în care a fost perceput tatăl, trăire către care se îndreaptă acum imaginea partenerului pe care îl caută. Femeia cu un Soare puternic în horoscopul ei va fi întotdeauna pretențioasă și referitor la partener, de la care așteaptă, de asemenea, să aibă „personalitate" — dacă nu cumva, pentru a se simți superioară, își va lua ca partener un bărbat mai slab.

Sintetizând, putem spune că un om cu o accentuare puternică a Soarelui în horoscop și în cazul unor iradieri prielnice va găsi condiții favorabile de viață pentru autorealizarea sa, pe când un Soare puternic, dar aspectat critic în horoscop, ne face să conchidem că va fi vorba despre o încercare de a se impune prin luptă și despre stagnări, aici existând deseori o imagine conducătoare suprasolicitantă pe care omul o are despre el. Curajul pentru veridicitate îi conferă acestui om o demnitate considerabilă. Conform tradiției astrologice, însoritul poate fi exprimat cel mai bine în semnul Leului.

Am putea să înțelegem eventual că principiul lui Saturn, descris mai devreme, reprezintă un principiu antinomic față de principiul solar; în trăirea sufletească relația dintre Saturn și Soare se oglindește ca întindere a noastră între necesitate și libertate. Astfel, aspectele de Saturn asupra Soarelui se pot răsfrânge asupra dorinței noastre de libertate, atât limitativ, în sensul pozitiv, cât și inhibant și paralizant.

În legătură cu felul cum un om îi poate influența pe ceilalți datorită unui horoscop dominat de Soare, cum se poate

oglindi în ei, putem cita cuvintele lui Schiller dintr-o scrisoare aderesată lui Körner, în care descrie impresia sa despre Goethe, în al cărui horoscop domina Soarele: „Are talentul de a-i captiva pe oameni..., dar pe sine știe să se păstreze mereu liber. Își vestește existența în mod binefăcător, dar, la fel ca un zeu, fără a se da pe sine."

LUNA

Fă în așa fel încât să-și cunoască din nou copilăria,
Inconștientul și minunăția,
Și cercul de legende nesfârșit de bogat și întunecat
Al anilor plini de presimțiri ai copilăriei lui.

RILKE

Dacă ceea ce era solar întruchipa forța creator-zămislitoare, ceea ce este lunar reprezintă receptivul feminin; el simbolizează impresionabilitatea emoțională, faptul că suntem gata să reacționăm și avem această capacitate față de impresii, iar în horoscopul fiecăruia exprimă felul individual al alegerii și prelucrării stimulilor mediului. A fi influențat de Lună corespunde întru câtva celui mai profund strat sufletesc pe care îl putem numi ca Lersch și ca fiind „cauza endotimă". Așa cum Luna reflectă lumina Soarelui, așa oglindește lunarul impresiile care ne ating în trăirea patetică, drept senzații, care sunt acompaniate întotdeauna de nuanțarea sentimentelor.

În domeniul influenței Lunii aceste senzații și întâmplări emoționale se precipită întotdeauna și formează rezervorul amintirilor noastre prin „urmele" pe care le lasă acolo. În acest context putem desemna lunarul ca fiind „inconștientul personal" (Jung), și în această funcție de înmagazinare este în relație cu memoria, ca bazinul de colectare ce păstrează trăirile noastre. Cele mai timpurii dintre aceste trăiri sunt, ce-i drept, sustrase amintirii noastre conștiente, ele formează însă baza

ființei noastre, fundamentul comportamentelor noastre dobândite, care ne devin trăsături de caracter importante.

Ca simbol al celui mai profund strat al ființei umane, Luna are o relație specială cu copilăria timpurie; atingerea emoțională de persoanele din anturajul nostru cel mai timpuriu, imaginile și trăirile, care ni se întipăresc în minte despre ele, sunt de o importanță covârșitoare pentru dezvoltarea noastră sufletească-sentimentală. Întrucât de obicei mama este pentru copil cel mai timpuriu mediu înconjurător uman, în astrologie Luna devine și simbolul mamei. Luna va reflecta în horoscopul individual importanța mamei în sensul maternității arhetipale, ca și al mamei reale; ea reprezintă atât așteptarea existentă în noi față de mamă, cât și experiențele avute cu mama reală. Analog cu Soarele referitor la elementul patern, Luna simbolizează atât mama „interioară", cât și pe cea „exterioară", iar din întâlnirea imaginii mamei impregnate în noi cu imaginea mamei reale se dezvoltă atitudinea noastră față de feminitate-maternitate, precum și sentimentul matern din noi înșine.

„Lunarului" îi corespunde la început încă simbiotica unire primordială cu mama, în care Eul și Tu-ul sunt încă trăite neseparat. Amintirea acestei stări preindividuale dăinuie în noi ca un dor, care ar vrea să desființeze din nou granița despărțitoare dintre Eu și Tu, producând efecte chiar și în relațiile noastre parteneriale de mai târziu. O poziție dominantă a Lunii în horoscop duce la îngreunarea desprinderii de mamă, mai târziu la înclinații regresive, care ne fac să căutăm „figura mamei", „reprezentări ale maternității", pe care le putem căuta și în instituțiile care au o funcție de apărare și ocrotire, întru câtva una maternă.

Deoarece prin lunar căpătăm marcările noastre cele mai timpurii de către mediul înconjurător, suntem în el cel mai dependenți de trecutul nostru, de istoria dezvoltării noastre familiale și sociale. Astrologia ne vorbește de aceea despre a fi influențat de Lună ca despre o „a doua noastră natură" pe care o dobândim din reacția pe care o avem când răspundem mediului nostru timpuriu de viață și care poate susține, in-

hiba sau deforma prin influențele sale „natura noastră primordială", imaginea spirituală conducătoare simbolizată prin Soare.

În stratul sufletesc, simbolizat de lunar, avem nevoie de refugiu, căutăm ocrotire în apartenență și în relații sentimentale de încredere. În primele sale căutări prin tatonare ale mamei, copilul începe să imite, mai întâi ca un ecou, mimica și gestica ei; în dezvoltarea sa ulterioară se va identifica cu ea. Mai târziu în viață, așa-numita, de către Jung, „persona" — ne referim la moduri de comportament în care se manifestă apartenența noastră la grupuri sociale — are aceeași funcție, să ne ofere un refugiu: în preluarea normelor de comportament astfel date există ceva ocrotitor care temperează singurătatea individului prin legătura sa cu semenii care gândesc la fel. Lunarul își găsește o reacție pe măsură în semnul Racului.

Funcția Lunii în organismul global este senzația, percepția, în care trăirea fizică și cea sufletească sunt încă neseparate. Deoarece toate senzațiile sunt legate inseparabil de trăirile sentimentale și deoarece lunarul domină în perioada noastră timpurie, se vor afla înrădăcinate aici și capacitatea noastră de a face contacte, referința noastră emoțională la semeni. Poziția zodiacală respectivă și aspectarea Lunii ne mijlocesc parcă o pereche de „ochelari emoționali" colorați diferit, prin care percepem nuanțat emoțional diferit lumea și oamenii, dar și prin care, fără să fim conștienți de asta, alegem din multitudinea stimulilor și a impresiilor pe cele ce ni se potrivesc și le prelucrăm individual, le integrăm afectiv. Căci dacă „Luna în sine" reprezintă disponibilitățile de reacție și posibilitățile de răspuns emoțional ale sufletului nostru, atunci ea mijlocește în horoscopul individual variantele unice ale trăirii lunarului, care crește în importanță datorită amprentării sale timpurii de către univers și datorită deselor sale repetări. Această diversitate horoscopică a lunarului explică din punct de vedere astrologic diversele reacții emoționale față de stimuli și situații identice la oameni diferiți.

Funcția de stocare a memoriei, așa cum s-a mai spus, aparține Lunii; datorită ei, Luna devine un element al conștiinței

noastre istorice. În relația cu întâmplările timpurii ale copilăriei de care nu ne mai amintim, devine simbolul inconștientului personal cu toate dorințele și dorurile, speranțele și angoasele sale, din care se pot deduce și relațiile sale cu lumea fantasmelor. Ne deschide totodată și accesul spre lumea viselor; forța sa regenerativă constă în funcția viselor de corectare a unilateralităților comportamentului nostru conștient, de a ne reuni cu straturile noastre sufletești inițiale și cu posibilitățile creative care sălășluiesc acolo. Din domeniul lunarului provin și presimțirile pe care le putem socoti drept o treaptă preliminară cunoașterii.

Astrologia îi supune Lunii din punct de vedere organic administrarea fluidelor corpului, organele feminine care susțin organele și funcțiile reproducătoare, dar și producția de lapte și cea de spermă. Luna este pusă în legătură cu organele de asimilare și alimentație — în limbaj psihanalitic cu oralul —, ca și cu sistemul nervos vegetativ și glandele limfatice. O Lună extrem de „lezată" poate duce la tulburări în aceste domenii sau în cel al organelor care corespund acelui semn în care tocmai se află Luna.

După cele spuse până acum, ne putem aștepta ca „problemele cu Luna" să fie probleme ale relației cu mama, ale atitudinii față de maternitate în noi și în afara noastră, precum și ale contactului interuman, dar să vizeze și relația cu copilul — din nou cu copilul „din" noi și cu cel „din afara" noastră. Încorporarea imaginii mamei percepute cu ajutorul Lunii este baza cea mai profundă a poziției noastre față de noi înșine, în care reflectăm acceptarea iubitoare de către mamă, respectiv respingerea ei indiferentă sau ostilă, cu toate consecințele posibile ce decurg de aici.

La bărbat Luna corespunde propriei imagini pe care o caută și așteptărilor față de feminitate-maternitate și influențează alegerea partenerei; prin fixarea sa inconștientă asupra mamei își proiectează experiențele dobândite datorită ei asupra așteptărilor față de femei. La ambele sexe poziția dominantă a Lunii în horoscop înseamnă îngreunarea desprinderii de mamă și regăsirea „naturii primordiale", a

însoritului; omul rămâne atunci fixat prea multă vreme în identificarea cu mama.

La femei Luna are o și mai mare importanță decât la bărbat. În primul rând, datorită apropierii ei mai mari de natural-biologic — ciclul feminin corespunde unei evoluții a Lunii; pe de altă parte ea trebuie să crească prin identificarea cu mama în rolul feminin-matern. Femeile cu o dispoziție lunară puternică au o atitudine maternă față de partener, care poate merge de la un comportament atent-protector până la o dădăceală supranormată. În funcție de poziția și aspectarea Lunii, femeile pot fi soții și mame tandre sau femei distructiv-„devoratoare", care ca mame leagă copilul prea strâns de ele, devenind atunci imaginea deformată a maternității-lunarului, a vrăjitoarei.

În cazul unor aspecte critice ale Lunii apar personalități depresive cu trăsături subliniat orale; mulți trăiesc mai mult în adaptare, decât dezvoltându-și independența; depresiile au aici un aspect ciclic. În cazul unor „lezări" puternice ale Lunii regăsim aici întâmplări timpurii grave legate de defectele mamei și de dezamăgirile cauzate de ea; se va încorpora atunci o imagine a mamei lipsite de iubire, chiar distructivă uneori, care poate duce la o relație plină de ură față de ea și, în cazurile foarte critice, la ura de sine până la sinucidere, dacă nu există în horoscop forțe suficiente care să se împotrivească. Și despărțirile fatale timpurii de mamă pot apărea câteodată sub asemenea constelații. Nevroze de angoasă, precum și fenomene de somnambulism și halucinații se pot ivi în cazul unei influențe puternice a Lunii. Prelucrarea nereușită a relațiilor cu mama sau frații poate declanșa adesea tulburări psihosomatice.

În educația copiilor cu o influență dominantă a Lunii trebuie ținut cont de disponibilitatea lor mare de identificare; ei sunt în general „pui care-și iau zborul târziu", au nevoie de un imbold pentru a „li se tăia ombilicul". Trebuie să cunoști sensibilitatea lor sufletească mare, dorința lor puternică de adaptare; cunoașterea poziției Lunii în diferitele semne zodiacale poate fi deosebit de folositoare pentru părinți, spre a înțelege mai bine modul de percepție al copilului.

Cineva căruia îi este predestinată o poziție dominantă a Lunii se află mai mult decât alții sub influența domeniului inconștientului, „împărăției mamelor", cu toate posibilitățile sale pozitive sau negative. Are deseori un acces special la baza sa sufletească, plină de imagini, la vise și presimțiri. În sfera lunarului omul își valorifică în special perceperea subiectivă care îl îmbogățește sau îl frustrează; intensitatea trăirii, ca și emoția sunt extrem de importante pentru el.

Un pacient cu o poziție dominantă a Lunii spunea: „Nu am nici un fel de Eu personal — acolo se află de fapt mama; nici măcar nu știu unde mă termin eu și unde începe ea, granițele sunt neclare." Și un altul spunea: „Cum pot fi eu Eu și totodată să împlinesc așteptările mamei? Am îndeplinit timp atât de îndelungat și cu atâta temeinicie dorințele mamei, încât am ajuns să cred că sunt ale mele."

MERCUR

Știu multe, dar vreau totul să cuprind.
FAMULUS WAGNER,
DIN *FAUST*, I, DE GOETHE

Dacă principiul Lunii simboliza deschiderea primitoare față de impresii și prelucrarea lor prin sentimente, Mercur aduce cu sine primele tendințe ordonatoare în lumea trăirilor care ne permit orientarea în cadrul ei. Dimensiunea lui Mercur este comparativ mai „spirituală" decât cea a Lunii; din punct de vedere psihologic putem spune că o dată cu Mercur se face pasul de la senzația lunară la percepere. Avem de-a face la el cu o diferențiere cunoscătoare, o observație comparativă și o adunare a experiențelor și a cunoștințelor, o gândire noțională și o îmbinare a celor observate. Thomas Ring desemnează acest principiu creator ca fiind „principiul economiei și adecvării, care încearcă să obțină efectul maxim cu cheltuieli minime".

Pentru a ne putea orienta în multitudinea confuză de fenomene, a înțelege și întâmplările însuflețite din noi și din jurul nostru, trebuie să dăm un nume lucrurilor, să le fixăm în noțiuni și cifre. Cu ajutorul lui Mercur observăm și recunoaștem lucrurile comune și asemănările, dar și deosebirile dintre fenomene. El simbolizează capacitatea noastră de a gândi combinând și de a sesiza în lucruri planul alcătuirii lor, structura

lor, principiul lor de a înțelege meditând legitățile lumii și de a le face folositoare pentru noi.

În timp ce în lunar ne aflăm încă cu totul prinși în lumea imaginilor sufletești, privind și împletind asociativ impresiile noastre, Mercur ne conduce spre domeniul gândirii metodice și abstractizante, care prin formule economice cuprinzătoare, chestionare țintite, examinări experimentale și evaluări statistice ale observațiilor devine baza științei noastre obținute din experiențe, a gândirii noastre științifice. Astfel că Mercur este un element al luării în posesie progresiste, cuceritoare a lumii. În realizările logice treptate ale gândirii încercăm să ne construim prin el modele ale lucrurilor cărora le adresăm interesul nostru, să cuprindem experiențele noastre în teorii, să ne stabilim întotdeauna cunoștințele în mod disponibil din punct de vedere lexical. Caracterizarea cea mai generală a corespondenței psihologice cu Mercur este interesul atent, cu o observație trează; forma individuală a gândirii, precum și direcția interesului depind de poziția și aspectarea sa din horoscopul individual. Semnele zodiacale ale Gemenilor și ale Fecioarei, în care Mercur este „planeta dominantă", sunt cele mai adecvate felului său.

Văzut din punctul de vedere al dezvoltării psihologice, Mercur ne extrage din contopirea simbiotică cu mama, lucru caracteristic pentru prima parte, postuterină, „lunară" a vieții omului: el dă posibilitatea primilor pași spre diferențierea cunoscătoare dintre Eu și Non-Eu. O evoluție a lui Mercur durează 88 de zile — poate că acestei prime evoluții realizate complet îi corespunde începutul conștientizării, care încheie acel prim sfert de an „stupid", cum i se spune în popor.

În cadrul întregului organism Mercur este un element al capacității active de a memora, al amintirii conștiente; împreună cu Luna i se atribuie funcția memoriei. Categoria lui de valori se cheamă de „corect-fals". Din punct de vedere organic astrologia îi atribuie acestui principiu sistemul nervos, în special centrul vorbirii, precum și organele respiratorii. În mod corespunzător, educarea respirației, exercițiile de meditație și concentrare pot atât acționa eficace din punct de vedere psi-

hosomatic, cât și reprezenta o contraforță îndreptată împotriva unor posibile banalizări și intelectualizări raționale.

Realismul, caracterul practic, luciditatea, darul observației pătrunzător-critice îl caracterizează pe omul dominat de poziția lui Mercur. Mercur cel „pur" este încă fără valoare, este ca să zicem așa funcția gândirii „în sine". Dacă ne duce la știință de dragul științei, la lăcomia plină de curiozitate a cunoașterii, la raționalism, scepticism, eclectism și alte „isme"; dacă ne duce la responsabilitatea în știință și la cunoașteri esențiale — asta depinde de horoscopul global și de poziția și iradierea sa acolo. Mercur poate îndruma către banalizarea intelectualismului, dar și către conștientizarea unor profunzimi necunoscute ale ființei, poate prelua funcția de „psihopomp", de „conducător de suflete", în descoperirea secretelor ascunse ale naturii.

În mitologia antică, Hermes — reprezentantul grec al lui Mercur — este perceput ca fiind zeul cunoașterii misterelor, după care este numită hermeneutica, arta interpretării și a exegezei.

Pe lângă părțile mai mult teoretice, Mercur are însă și o parte extrovertită, exprimată prin învingerea inteligentă, practică la modul real și inventivă a lumii, are funcția „inteligenței practice". Așadar, printre persoanele accentuate puternic de către Mercur găsim atât oameni de știință și teoreticieni, descoperitori și pedagogi, în sensul transmiterii de cunoștințe, cât și tehnicieni, oameni de afaceri și comercianți. Imaginea deformată a lui Mercur ar duce la mincinos, escroc și impostor.

Problemele cauzate de Mercur sunt cele ale observației lămuritoare și ale îndeletnicirii cu cunoașterea și experiențele. Cu ajutorul lui Mercur putem ajunge la cunoașteri importante care ne cuprind și ne schimbă, putem să ne păstrăm deschiși pentru revelații datorită înțelegerii limitei judecății noastre. Dar putem să ne declarăm și mulțumiți cu o paletă largă de noțiuni, care sunt evidente și superficiale, rămân în cele din urmă copilăroase, sunt în cel mai bun caz doar o îndemânare și o abilitate intelectuală, o jonglare cu noțiuni și teorii care nu

obligă la nimic și sunt intersanjabile pentru că provin doar din intelect și se scufundă o dată cu cel ce le-a inventat. Cine se bazează în acest sens prea mult pe Mercur este interesat în lume doar de ceea ce poate fi măsurat, cântărit și numărat; la oameni îl interesează doar ceea ce poate fi testat și programat.

Tulburările nevrotice obișnuiesc să fie legate în cazul unei stări critice a lui Mercur de privirea și observarea neclară, de superficial, care conduc la o orientare lacunară în lume, la o aflare insuficientă a realității. Aceste lacune astfel dobândite formează mai apoi fundamentul angoaselor, nesiguranțelor și tălmăcirilor greșite pe baza cărora se dezvoltă părți schizoide ale structurii, prin „tulburări intenționale" în sensul lui Schultz-Hencke. Din punct de vedere biografic, asta depinde de influențele lumii înconjurătoare, care nu au putut fi prelucrate în mod mercurian datorită intensității lor; sau de faptul că privitul pătrunzător și dorința de a cunoaște clar au fost trăite cu angoasă și sentimente de vină, fiind astfel dobândite inhibiții ale gândirii, bariere de gândire peste care nu se îndrăznește a se trece. În cazurile grave ale unei poziții extrem de critice a lui Mercur, fără a putea fi găsite contraforțe ajutătoare în horoscop, poate apărea un element de boli schizofrenice.

La dezvoltări nevrotice ratate, de tip isteric, conduce cel mai des lipsa unei discipline a gândirii, o gândire „impură", superficială, care nu obligă la nimic, care poate ajunge până la fuga în idei și, în condiții corespunzătoare ale mediului, la „pseudologia fantastica"*. Gândirea nerealistă și nesinceritatea sunt aici obstacolele principale peste care trebuie trecut. În general, în cazul unei predominanțe a lui Mercur, există pericolul unei sărăciri a personalității din cauza unei intelectualizări banale fără profunzime și a dezvoltării unilaterale a rațiunii, fără a putea integra emoționalul.

În educație este foarte important să i se ofere materie primă setei de cunoaștere a copilului, dar să nu i se supraevalu-

* Mitomanie isterică — termen psihiatric aplicat celor care folosesc în mod curent minciuna compulsivă. (*N. t.*)

eze inteligența; nu trebuie să i se susțină mândria doar datorită realizărilor intelectuale și nu trebuie să i se provoace o ambiție a cunoașterii care să strălucească prin lucruri învățate pe de rost, rămase însă fără legături de sens. Datorită tendinței spre pretexte ingenioase în situații de conflict care pot degenera ușor în minciună, sinceritatea demonstrată exemplar este foarte importantă. Dacă se încearcă să i se scoată din cap copilului observații juste pe care le-a făcut, ca nefiind corecte, oricare ar fi motivele, se poate dăuna grav încrederii în darul său pentru observație și în funcția gândirii sale; trebuie evitat să se pună bariere nevoii sale de cunoaștere prin frica de pedeapsă, ceea ce ar putea duce la o prostie „secundară".

În cadrul patriarhatului, datorită revendicărilor de supremație, prejudecăților față de femei și angoasei față de concurență, i se va limita femeii dezvoltarea intelectuală, iar ea nu-și putea realiza imboldurile date de Mercur decât prin inteligența sa practică în viața de zi cu zi. Ajungea să se răzbune deseori devenind o mincinoasă isterică care nu putea fi abordată și nu putea fi accesibilă nici unui fel de logică; persistând în „părerile" ei, lăsa logica bărbatului să ricoșeze fără nici un efect asupra ei. Femeile care permit trăsăturilor mercuriene să crească exagerat în ele sunt „obsedate de animus" în sensul lui Jung; sunt atunci pline de prejudecăți și au „păreri" preluate pe care le apără cu atât mai rigid, cu cât stau mai pline de nesiguranță în spatele acestora, cu cât își dezvoltă mai puțin inteligența. Și în sfârșit pot deveni bârfitoarea tipică ce nu poate păstra nimic pentru sine și își supracompensează sentimentul de insuficiență intelectuală prin cel al „atotcunoscătoarei", în sensul de a spiona curioasă sau de a colporta.

Trăim în lumea occidentală într-o unilateralizare periculoasă a trăsăturilor lui Mercur. Philipp Metman spune despre asta (făcând referire la Hermes-Mercur): „Bântuie ca «știință» sau «cunoaștere» prin istoria recentă și cea mai modernă și îi conduce ascultător pe oamenii care îi ordonă în orice iad ales personal și în toate grozăviile sufletului său bolnav. Întreaga sa superioritate și mobilitate, libertatea jocului său și lipsa sa de venerație, arta minciunii și deșteptăciunea sa sunt puse în

slujba aroganței umane." Așa putem înțelege statistica, respectul față de numerele mari, dorința obsedantă a rețetelor din toate domeniile terapeutice ca expresie a dobândirii independenței acestei forțe creatoare, care e periculoasă ca orice accentuare unilaterală a unei forțe creatoare unice. Pe lângă realizările înaltelor cunoștințe mercuriene de specialitate avem nevoie din nou de o prezentare plină de sens a aspectelor parțiale. Necunoașterea mercurianului ca fiind doar o oportunitate realizabilă și având doar o utilitate economică a adus elemente decisive pentru banalizarea înfricoșătoare a multor științe actuale.

VENUS

A nu iubi nimic, acesta este iadul.
GEORGES BERNANOS

Cu Venus intrăm în regatul frumosului și al iubirii și prin asta într-un domeniu al trăirilor care face să răsune în noi alte strune decât cele descrise mai devreme în legătură cu Mercur: frumusețea ne entuziasmează, ne înaripează și ne face fericiți; ea se adresează unui dor profund aflat în noi, părând că oglindește în desăvârșirea-i pământească ceva suprapământean. Omul este cel puțin receptiv la frumos, dacă nu cumva este obtuz sau bolnav sufletește. Venus trezește în noi unele dintre cele mai nobile calități: capacitatea unei venerații prin iubire, a unei emoții mirate și a unei admirații fericite. „Venerari", a venera, numeau cei din vechime această capacitate pe care o considerau un dar al lui Venus, zeița dragostei și a frumuseții.

Acest principiu creator care ne face să năzuim la armonie și să fim sensibili la echilibrul estetic și la proporții, la culori și sunete plăcute aparține de asemenea ființei noastre ca și contraprincipiul antinomic al tensiunii, durității, asprimii și disonanței pe care îl vom cunoaște prin planeta Marte. Venus își poate desfășura esența sa în modul cel mai pur în semnul Taurului și al Balanței.

Necesitatea armoniei simbolizată de Venus ne permite să echilibrăm tensiunile și contradicțiile, să atenuăm durităților și

asprimile. Dincolo de economic, oportun și util, ea ne mijlocește trăirea categoriilor frumosului și urâtului, atracției și respingerii, simpatiei și antipatiei. Venus ne dă sentimentul măsurii și proporțiilor și ne lasă să aspirăm, pe cât posibil, la desăvârșirea estetică. Criteriul valorii este aici: „Nici bine sau rău, nici durată sau efemer, doar dor și insensibilitate față de nostalgie" (Metman).

Cu planeta Venus trecem astfel din domeniul utilului și al necesității practice într-o dimensiune în care este vorba despre emoție și atingerea de către Eros, ceea ce ne face fericiți și totodată ne pune în pericol. Suntem fericiți pentru că printr-o asemenea trăire aflăm o intensificare a ființei noastre, o îmbogățire care farmecă totul și ne ridică deasupra cotidianului, lăsându-ne să transcendem chiar peste noi înșine, într-o afecțiune iubitoare care ne face să uităm pentru moment de noi. Suntem în pericol în cazul în care năzuim ca fericirea să dureze o veșnicie, uitând astfel alte lucruri ce ne incumbă. „Aparține esenței iubirii ca ea să-l farmece pe cel care o cunoaște; și să o poată pătrunde doar cel care nu este subjugat de farmecul ei", spune din nou Metman. A fi impresionat în mod transcendent de Eros sau a fi decăzut principiului plăcerii, cu un dor nesecat de mereu alte beatitudini și satisfacții, sunt aici polii trăirii.

Omul care are în horoscopul său planeta Venus într-o poziție dominantă caută o completare iubitoare printr-un Tu, pentru a se desăvârși cu el și prin el; a iubi și a fi iubit este nostalgia sa cea mai adâncă. Are o necesitate stringentă de adorare, care vede și abordează în partener întotdeauna posibilitățile optime ale acestuia. Este ca și cum, după necesitatea de a se deosebi impusă de Mercur, omul ar năzui acum la legătură și unire, la o existență în doi, care nu mai este însă contopirea simbiotică așa cum am cunoscut-o la Lună, în care Eu și Tu erau încă neseparați. Este vorba aici despre un Tu ca partener întregitor de care ne simțim atrași în mod fatal, „străpunși de săgeata lui Amor", cum o spunea vechea mitologie, este vorba despre a fi gata de a te devota unui Tu, de întâlnirea amoroasă, care ne cuprinde și emoționează, schimbându-ne pe noi înșine și pe celălalt.

Funcția venusianului în organism este atragerea a tot ceea ce este pe măsura ființei și respingerea a tot ceea ce este străin ei, perceput psihic ca simpatie și antipatie. Mai departe este vorba despre un element al simțirii noastre estetice, al conștiinței noastre valorice care, plecând de la tact și gust ajunge la creativitatea artistică, devenind prin asta un element al artei în sensul cel mai larg.

Din punct de vedere organic astrologia îi conferă principiului venusian simțul echilibrului, funcția de a menține și conduce echilibrul proceselor vitale din corp. Apoi organele sexuale interne, rinichii, venele și glandele sudoripare cu substanțele de miros produse de ele; îi sunt atribuite și așa-numitele, de către psihanaliză, „zone erogene" — regiuni ale corpului prevăzute cu mucoase sensibile —, pe care le putem numi organe ale plăcerii.

În vederea realizării venusianului există două căi; una conduce spre artă într-una dintre multiplele ei forme, putând fi vorba despre un artist creator sau un imitator de artă, un meșteșugar sau despre un fin estet. A lucra în serviciul frumosului devine o sarcină a vieții chiar de ar fi doar într-un domeniu care ne ajută să ne înfrumusețăm cotidianul, să-i conferim vieții o strălucire veselă, colorată, ca de exemplu moda și bijuteriile. Cealaltă cale ar fi cea a iubirii în multiplele ei forme, Eros putând deveni conducător, dar și seducător.

Problemele venusiene sunt în special probleme ale îndrăgostirii narcisice de sine însuși și ale greutății de a suporta tensiunile și frustrările. Pericolul constă în căutarea nesățioasă a plăcerii, în așteptarea pasivă a unor satisfacții mereu noi, în faptul că neplăcerea nu poate fi suportată, iar plăcerea este dorită a fi o stare perpetuă. Omul având o poziție dominantă a planetei Venus în horoscop are o mare disponibilitate pentru dragoste și o mare capacitate de iubire; dar poate avea și numai o pretenție de a fi răsfățat de viață, o cerință puternică de dragoste și așteptare a fericirii, despre care crede că le poate primi de-a gata fără a contribui și fără a se lovi de duritățile și laturile întunecate ale vieții. Asta îl va menține mai mult ca pe alții în reprezentări copilăroase ale dorințelor sale — în cele

din urmă își va dori o stare paradiziacă de permanență sau o lume care se găsește doar în basme; va fi cu atât mai dezamăgit de realitate, cu cât va păstra mai mult aceste reprezentări, crezând că se poate aștepta la o armonie fără tulburări, la o dragoste fără suferință. Asemenea determinare pasivă a plăcerii îl poate aduce până la incapacitatea de a înfrunta viața; evită lupta și duritățile printr-o comoditate ce caută plăcerea, evită controversele printr-o adaptare îndatoritoare.

„Oamenii venusieni" sunt amabili, șarmanți, senzuali și empatici; ființa lor trezește cu ușurință simpatii. În funcție de poziția și aspectarea planetei Venus în horoscop și în funcție de personalitate se poate ca, așa cum o exprimă Metman, „în dragostea pentru frumos simțurile să devină înțelepte"; ni se pot deschide lucruri, în îndrăzneala unui devotament iubitor și a unei uitări de sine, pe care doar dragostea le poate mânui. Sau ne lasă să devenim dependenți de goana după plăceri, scoțându-ne cumva din echilibrul nostru interior. Atunci cădem pradă principiului plăcerii, suntem împinși prin căutarea excesivă a plăcerilor în patimă sau în depresie resemnată. Plăcerea devine atunci adversarul iubirii pentru că se află doar în căutarea propriei satisfacții; capacitatea de a iubi se deformează într-o iubire de sine vanitos-narcisică și rămâne fixată în satisfacții trăite cândva cu voluptate, pe care vrem să le regăsim mereu; iar din dorința să fim iubiți uităm de iubirea pe care s-o oferim noi. Dominați de pofte, acestea ne vor mâna în căutarea unor stimuli mereu noi, mai puternici sau mai rafinați, încă necunoscuți, și ceea ce ar putea fi momente fericite de împlinire devine pentru noi o compulsie irezistibilă a unei manii chinuitoare.

O poziție puternică a planetei Venus poate fi mai greu de trăit pentru un bărbat decât pentru o femeie; a privi ca valoare la un bărbat laturile artistice și capacitatea sa empatic-feminină a fost greu de conceput într-o societate în care existau alte pretenții față de rolul bărbatului. Dacă în horoscop nu există contraforțe suficiente, bărbații cu o accentuare venusiană pot avea înclinații spre moliciune și trăsături feminine; o biografie corespunzătoare poate duce și la homosexualitate, aici, în

special din cauza fondului accentuat narcisic: dragostea pentru sine însuși îi face să iubească doar persoane și lucruri asemănătoare; femeia ca fiind „cu totul altceva" este respinsă, le e teamă de ea și au în cel mai bun caz o „atitudine cavalerească" față de ea.

În educație este deosebit de important să luptăm împotriva tendinței copilului spre o comoditate pasivă și spre a se baza doar pe propriul șarm. „Copiii venusieni" de ambe sexe, fiind în general foarte drăgălași, lingușitori și tandri, vor fi mult mai răsfățați decât alții și chiar te vor seduce la a-i răsfăța, lucru care odată inițiat îi va putea face să aștepte ca și mai târziu să fie răsfățați de viață. Unora dintre oamenii cu accentuare venusiană le-a fost fatală frumusețea, care devine prea ușor un dar înșelător al danailor, dacă ei iau tributul plătit frumuseții prea ca pe ceva de la sine înțeles, fără a oferi nimic în schimb. Pentru integrarea venusianului pubertatea este deosebit de importantă, la fel și prima întâlnire cu sexul opus, care este deseori o repetiție inconștientă a unor relații din copilărie.

„Femeile venusiene" reprezintă pentru bărbat figuri anima deosebit de fermecătoare și seducătoare; ele stăpânesc toate formele atracției și seducției, de la tandrețe lingușitoare, cochetărie și șarm până la erotism diferențiat și senzualitate ademenitoare. Ele pot însă înțelege greșit venusianul, într-un mod vanitos, devenind maniace ale galanteriei și, în dorința de a plăcea, pot resimți valorile în mod deformat, fiind lipsite de gust, nepăstrând distanța și atingând chiar lipsa de tact; sau caută în nenumărate flirturi la întâmplare, confirmări narcisice mereu noi pe care cred că le pot găsi doar în faptul de a li se face curte, fiind gata să creadă orice lingușire. În caz extrem găsim printre ele prostituatele seduse de lux și viață comodă.

O evoluție a planetei Venus durează 225 de zile; putem combina momentul primei evoluții complete cu prima unire reușită dintre copil și mamă care se exprimă prin „angoasa de la opt luni", cum o descrie R. Spitz: în acea perioadă copilul își recunoaște mama, o deosebește de ceilalți oameni și în-

cepe să se simtă „stingher printre străini" dacă se apropie altcineva de el.

O lume fără Venus ar fi o lume lipsită de culoare și de dragoste, în care lucrurile s-ar „ciocni puternic" între ele, oamenii s-ar vedea doar ca niște adversari și rivali sau ca obiecte ale voinței lor de putere, ar fi o lume fără Eros, fără iubirea aproapelui sau empatie. Încă sub forma sa deformată venusianul poate fi recunoscut în dorința de a transcende, așa că Freud a putut scrie că „atotputernicia dragostei nu este nicăieri mai mare ca în aceste rătăciri". Chiar acolo; dar nostalgia unui Tu care să completeze, a copleșirii cu daruri prin dăruire aparține fără îndoială lucrurilor celor mai frumoase pe care viața ni le poate da și pe care noi, oamenii, ni le putem oferi reciproc. „A nu iubi nimic, acesta este iadul."

MARTE

Cel care acționează este întotdeauna lipsit de conștiință.

GOETHE

Într-o contradicție severă cu planeta Venus, cu năzuința ei spre armonie și echilibru, forța plăsmuitoare Marte este pură energie expansiv-motorie, „energie cinetică", ce vrea să se descarce plină de dinamism, neinhibată de considerații, trecând de-a dreptul, pe drumul cel mai direct spre țel, peste orice i se pune în cale. Percepem această forță în mod primar ca pe o dorință și bucurie a mișcării, ca plăcere pentru acțiune, pentru activitate, prin care voința noastră conștientă se dezvoltă, ea modificând, formând și modelând lumea, prin intervenția ei sau devastând ceea ce există dacă o încorsetează cumva sau îi opune rezistență. Cine nu e conștient de această forță, acela o percepe ca pe ceva ce-l mână, ca neputând altfel, ca pe un imbold înăbușit care-l zorește să-l urmeze, crezând deseori că a vrut, ceea ce de fapt a fost doar mânat să facă.

„Principiul pur al lui Marte" are ceva elementar, ceva dintr-o forță primară care nu vrea nimic altceva decât să se descarce spontan, să activeze. Din punct de vedere psihologic putem numi planeta Marte ca fiind principiul centrifug față de principiul centripet reprezentat de planeta Venus, care ne împinge din viața pasivă de plăceri spre acțiune. Efectul produs de această forță este pentru început fără nici o valoare;

amintește astfel de modul de mișcare încă neștiut, necontrolat și lipsit de țel al copilului, plăcerea pură de a acționa, nu are intenții agresive sau distructive — la asta se ajunge abia când dorința de descărcare propulsivă dă peste obstacole. Prin urmare această forță nu e nici bună, nici rea, este parcă o „forță în sine", o „pulsiune în sine". Poziția și iradierea lui Marte în horoscop îi vor da atunci acestuia o anumită direcție și un anumit obiectiv; semnele Berbecului și al Scorpionului îi sunt cele mai pe măsură.

A sta sub influența unui Marte puternic înseamnă, așadar: a tot avansa, plin de plăcere în activitate, a nu se opri niciodată să lase în urma sa ceea ce a obținut, împins de un imbold căruia nu i se poate împotrivi, de o voință revendicativă ce nu cunoaște liniște, destindere, oboseală — convingerii sale celei mai adânci i-ar corespunde zicala: „cine se oprește ruginește" și astfel el este probabil și o parte „a puterii care, vrând să facă Răul, face doar Binele oricând". Duritatea robustă, chiar grobianismul și insensibilitatea îl caracterizează pe omul cu un Marte puternic și critic; are ceva belicos, intolerant, încearcă să se impună în acest fel. În ciocnirea inevitabilă cu lumea constă șansa să devină conștient de efectul pe care îl are asupra celorlalți și să-și corecteze modul său de comportament.

Pe diferite planuri de esență percepem marțianismul ca bucurie a mișcării, ca forță a voinței și ca voință a realizării; ca râvnire și poftă de cucerire; în aspectul dublu de a mâna și a fi mânat. Îl întâlnim în înclinația noastră spre rivalitate și dorință de record, spre performanța maximă; spre ambiție și aspirație de realizare. Îl cunoaștem însă pe Marte și ca afect puternic, mânie și irascibilitate, ca fiind capacitatea noastră de ură și plăcerea de a distruge. Și din nou în alte fațete drept curaj de a îndrăzni, de a risca și de a avea inițiativă, de schimbare a celor preexistente, conform cu voința noastră. Multe dintre aceste fațete sunt exprimarea pulsiunii noastre de autoconservare care, prin atac și apărare, prin puterea de a amenința și de a se impune dușmanului, se folosește de forța aceea arhaic-instinctivă care acceptă la nevoie orice mijloc pentru a supraviețui.

Acestui principiu modelator îi corespund deci în organism instinctele de luptă folosite ca pulsiune de autoconservare, puterea de a reuși și tendințele ce au ca scop asigurarea și lărgirea spațiului vital. Dacă venusianul simboliza ceea ce leagă, Marte simbolizează ceea ce învrăjbește și desparte; este ca și când omul trebuie să se rupă prin Marte de nostalgia venusiană față de legături pentru a-și obține independența și a deveni liber în vederea acțiunilor și a activităților. Atunci când Marte își termină prima evoluție care durează un an și jumătate, apare corespunzător în dezvoltarea copilului o primă fază de încăpățânare sau cel puțin o încercare vizibilă de a se desprinde de legătura prea strânsă cu mama, iar cu nou-obținutele capacități — stăpânirea crescută a corpului și amplificarea voinței proprii — el vrea să se îndrepte asupra lumii și să facă ceva cu ea. Marte devine un factor important în desfășurarea individuației prin această desprindere.

Acest principiu creator este atribuit din punct de vedere organic administrării căldurii corpului, conținutului în fier al sângelui, ca și arterelor; apoi organelor sexuale masculine și dezvoltării musculaturii; există o relație și cu vezicula biliară. Afecțiunile de origine marțiană se desfășoară acut-febril; procesele inflamatorii prin supraactivitate organică sunt formele sale de îmbolnăvire. Marte are o relație cu uretralul și falicul în sensul psihanalitic; legăturii uretralului cu ambiția și cu tendința de a se impune, descrisă de psihanaliză, îi corespund atribuirile lui Marte acestor domenii astrologice. Marte împreună cu Saturn au o legătură cu analul, din nou în sens psihanalitic, Marte preluând funcția excluderii care desparte, lui Saturn corespunzându-i retenția-reținerea; din aspectele critice ale celor două planete rezultă, de aceea, deseori, părțile structurale numite „anal-sadice".

Cui i-a dat soarta un Marte dominant, pentru acela este cel mai important să găsească reprezentări de valoare și scop pentru această forță, față de care le va putea încerca și folosi constructiv. Dacă aceste țeluri lipsesc sau trăsăturile marțiene nu sunt suficient de integrate în întreaga personalitate, atunci ele devin independente în sensul unui „complex autonom" dis-

tructiv, în cazul în care nu va fi controlat. Omul își poate folosi imboldul pentru remodelarea activă a lucrurilor preexistente într-o activitate constructivă și să dea astfel deseori impulsuri pentru progres; poate fi într-o dispută agresiv-distructivă cu universul, să se pună în primejdie pe el, dar și pe alții. Marte reprezintă o forță puternică, dar și periculoasă, rareori șansa și primejdia au fost atât de apropiate ca în acest caz. Datorită lui Marte înclinăm spre exagerări: curajul degenerează în aroganță, îndrăzneala în cutezanță nebună, decizia în lipsă de considerație, competiția în mania recordurilor, cucerirea în viol, spontaneitatea în arbitrar, dorința în lăcomie, activitatea în sârguință neobosită.

Astfel problemele datorate lui Marte sunt până la urmă probleme de autodisciplină, de autostăpânire, ale unei agresivități măiastre și controlate, ale corectitudinii, precum și ale înțelegerii că doar prin voința singură nu se poate face totul, că omul trebuie să învețe să și aștepte și să lase lucrurile la voia întâmplării, să învețe să fie răbdător și atent. Strunit de celelalte forțe planetare, mai ales de către Soare, Mercur și Saturn, Marte își dezvoltă atributele pozitive: curaj, intensitate, pasiune, necondiționare, determinare și dârzenie, plăcerea de a se implica și cavalerism. Pericolul cel mai mare constă în lipsa inhibițiilor și irascibilitate, ca și într-o agresivitate care devine în extrem răzbunătoare și sadică.

Venus și Marte întruchipează părțile feminin-solicitante și masculin-cuceritoare în relația dintre sexe; pe de o parte, dăruire, pe de alta, dorință, Eros și sexualitate.

În cazul în care trăsăturile marțiene sunt prea slab reprezentate în noi, ne va lipsi forța de a ne impune, ne vor lipsi „coatele" și vom deveni cu ușurință obiectul voinței mai puternice a celorlalți. În cazul unui Marte dominant, așezat în mod critic, omul va avea probleme cu nestăpânirea și pulsiunile sale. În condiții biografice și horoscopice corespunzătoare găsim aici caractere pulsionale, conflicte sexuale și superagresivitate schizoidă. Părțile structurale isterice sunt legate de o ambiție și un simț al rivalității exagerate. Motilitatea și expansiunile frustrate, acumulate de timpuriu, pot duce la fe-

nomene grave de compulsie, ticuri și chiar la paralizii, sau la iruperi periculoase ale reprimărilor, pot duce până la amoc. Greutățile de adaptare și de integrare socială schizoide apar pe fundalul unor respingeri trăite timpuriu din cauza motilității ce „tulbură" mediul înconjurător, a ființei sale zgomotoase și a agresivității sale; astfel pot apărea și moduri de comportament asocial. Din cauza unor poziții dure, de ori-ori, omul își îngreunează posibilitatea contactelor interumane, mergând de la lipsa compromisurilor până la obstinația închistată și încăpățânarea intolerantă.

Din punct de vedere educativ, este important să nu fie stăvilite imboldul motric și plăcerea de mișcare a copilului — mai ales nu prea devreme —, distrugerile ce li se datorează să nu fie considerate din start a fi făcute intenționat. Pe de altă parte, imboldul de rivalitate și de întrecere a altora nu trebuie susținut, ci copilul trebuie încurajat să se integreze în mod sănătos, prin activitate sportivă și promovarea corectitudinii în sport. „Copiii sub influența lui Marte" sunt „incomozi", sunt resimțiți ca fiind o povară și primesc de aceea mai multe mustrări, frânări și opreliști mult mai puternic decât copiii liniștiți; este desigur periculos și dăunător să-i silești să fie ascultători. În schimb ar trebui să fie abordate capacitățile creative ale copilului, sensul său pentru eroic și dorința de a fi confirmat în afirmarea sa; ar trebui să fie ajutat să găsească posibilități constructive pentru dorința sa de acțiune. Nu trebuie să uităm că o agresivitate „măiastră" liberă, dar controlată are mult de a face cu sentimentul demnității noastre personale, cu sentimentul nostru de vanitate; în schimb, agresivitatea reprimată ne face stângaci, lași și fățarnici, dacă nu ascunși și intriganți. De altfel, libera disponibilitate a agresivității noastre este indispensabilă pentru toate activitățile constructive, creative. Copilul cu accentuarea lui Marte va fi dispus să accepte autoritatea doar dacă ea îi impune și dacă se adresează anumitor laturi ale ființei sale care i se par un model atrăgător; acest lucru joacă un rol considerabil, deoarece forța expansiv-dinamică a lui Marte se îndreaptă în primul rând către ceea ce a fost trăit anterior. Părinții cu autoritate, ca și cei lipsiți de ea au un

efect extrem de periculos; lipsa unei „opriri", a unei limitări sănătoase poate deveni baza unor nevroze de angoasă; deseori este extrem de greu să găsești justa măsură dintre limită și libertate; consecvența calmă ar trebui să fie metoda cea mai eficace din punct de vedere educativ.

Femeilor cu un Marte puternic nu le este prea ușor — cel puțin nu le era — în cultura noastră. Dacă nu-și pot trăi în mod adecvat laturile cvasimasculine, poate apărea cu ușurință „protestul masculin"; bărbatul este privit și combătut ca fiind un adversar și rival, se poate ajunge la o trăire tragică pe lângă propria feminitate, la o împotmolire în poziții protestatare care vor îngreuna orice parteneriat, dacă nu îl vor face chiar imposibil. Găsim aici în conformitate cu biografia lor femei isteric-falice, în sens psihanalitic, cu moduri de comportament „castrant", belicos-arțăgos față de bărbați, care vor să domine și să conducă. În cazul unei alegeri potrivite a partenerului, întru câtva cu schimbarea rolurilor se poate ajunge astfel la relații parteneriale complet satisfăcătoare. Poziția rivalizantă față de masculinitate și cea care îl devalorizează pe bărbat duc la tulburări de devotament; pe această bază se poate ajunge și la relații lesbiene. Altminteri, aceste femei sunt destoinice, pline de energie, pasionale; deseori sunt partea unui parteneriat care face cuceriri, pot fi și partea care conduce, fără a trebui s-o arate în mod expres.

„Societatea noastră de profit" oferă impulsurilor marțiene un câmp nelipsit de pericole, căci favorizează mai degrabă laturile critice ale acestui principiu: stres, dorința de a fi manager și mania recordurilor, concurența și lipsa respectului față de semeni, lipsa de scrupule și agresiunile necontrolate. Este cu atât mai important ca forțele marțiene eliberate prin ridicarea tabuurilor autoritare, care se manifestă și în chemarea la educație antiautoritară, să ne facă să dezvoltăm o autoritate în noi înșine, care pune în valoare laturile „sublimate" ale acestui principiu, și anume: curajul, corectitudinea, cavalerismul și autostăpânirea exemplară.

JUPITER

> Avem nevoie de o moralitate care se bazează pe dragostea pentru viață, pe bucuria față de evoluție și succese adevărate, nu însă pe reprimare și interziceri.
>
> BETRAND RUSSELL

Așa cum cunoaștem în noi puterea marțiană a pulsiunilor elementare, a activității care se desfășoară vast și energic, așa purtăm în noi și impulsul de a da un sens vieții noastre. Cunoaștem nostalgia belșugului, a abundenței, a revărsării baroce a bucuriei vieții, a măreției acesteia care cuprinde înălțimi și abisuri — un dor pe care îl putem numi ca fiind o bucurie de nezdruncinat a existenței, a dragostei de viață. Acest Da nestăvilit rostit pentru viață, ce se găsește ancorat profund în credința noastră în sensul acesteia și mai ales al propriei noastre vieți, este exprimat de astrologie prin simbolul lui Jupiter, al lui Zeus, tatăl zeilor, din mitologia greacă.

Prin Jupiter aflăm în astrologie scopul de a scoate din orice situație cel mai bun rezultat, de a da un sens tuturor trăirilor și întâmplărilor; el simbolizează, în conformitate cu Thomas Ring, „îndrăzneala creatoare trecând dincolo de ceea ce este numai oportun (Mercur), estetic (Venus), util (Marte) și necesar (Saturn)". Din punct de vedere psihologic, jupiterianului i-ar corespunde cel mai bine noțiunea de maturizare — maturizare ca optimul posibil de atins al autorealizării noas-

tre. Astfel există o reprezentare-scop, un „sens" — să reprezinți lipsa de sens a vieții ca pe o concepție sau să nu găsești nici un sens în viața proprie, respectiv să nu-i acorzi nici unul, ar fi păcatul cel mai mare față de jupiterianul din noi.

După cum vedem, aici este vorba despre o importantă dimensiune etică sau metafizică, și astfel scara valorică a omului aflat sub puternica influență a lui Jupiter este una morală sau metafizică, care apreciază după autentic și neautentic, cu sens sau fără, după bine și rău. Aici omului nu îi plutește în fața ochilor o morală îngustă, îndoielnică, birocrată, care interzice și poruncește conform unor principii rigide, ce au din cauza pretenției lor exagerate ceva ce îndepărtează de viață, neomenesc; nu e vorba nici despre o morală cu fund dublu, scopul scuzând mijloacele, ci de un etos care se bazează pe credința în valori morale și pe demnitatea omului, în sensul citatului de mai sus.

Percepem jupiterianul din noi ca pe o forță creatoare care ne împinge spre desăvârșire, spre întreaga împlinire a ființei noastre, pe care o purtăm ca pe o presimțire în noi, din care ne este însă permis să trăim doar o secțiune. În domeniul jupiterianului se găsește spațiul pentru filosofie; este vorba despre o filosofie apropiată de viață, care meditează la om și la viață; acest lucru va fi cu adevărat posibil abia atunci când omul își va fi creat, într-o oarecare măsură, condițiile necesare existenței. Atunci omul se va putea apleca asupra unor întrebări care trec dincolo de cotidianul strâmt și egoismele sale, întrebări despre societate și religie, despre sens și se va osteni să realizeze cele cunoscute în limitele ce i-au fost puse.

Funcția lui Jupiter în organismul general se îndreaptă spre cea mai bună dezvoltare posibilă a tuturor forțelor ființei. El mijlocește capacitatea noastră de a năzui dincolo de noi înșine și ne permite accesul la suprapersonal, în sens social, etic, religios sau metafizic. Percepem forța lui Jupiter ca pe o încredere plină de speranțe în viață și în posibilitățile noastre de dezvoltare, în proiectele noastre de viitor; este o forță care țintește, trecând peste clipa actuală — pe care o preluăm însă cu

totul — spre ceea ce ar mai fi de atins, în sensul maturizării și al posibilităților bănuite de creștere și dezvoltare.

Din punct de vedere organic, acestui principiu modelator îi este atribuit ficatul, fiind pus în legătură cu procesele asimilării din corp, cu hrana și cu creșterea. Thomas Ring vorbește despre el ca despre principiul care „conduce procesele singulare în vederea binelui întregului, care produce înmulțirea substanței și stocarea rezervelor în exces (rezervele de grăsimi)". De aici se înțelege și faptul că în cazul suprafuncționării acestui principiu apar proliferări dăunătoare ș.a., așa că lipsa măsurii este pericolul posibil; tradiția astrologică numește excesele ca fiind viciul său, măsura fiind virtutea ce ar trebui exersată, de care trebuie mai ales ținut seamă din punctul de vedere al sănătății. În special Saturn este un regulator important al lipsei de măsură jupiteriene.

Omul în al cărui horoscop domină Jupiter are, datorită sentimentului de plinătate, ceva care dăruiește, care ajunge să se risipească; conștiința demnității umane face ca sentimentul social să-i fie de la sine înțeles; el reprezintă dreptatea și umanitatea. Datorită atitudinii sale care confirmă viața și implicării puternice pentru convingerile sale, precum și pe baza „feedbackului" pe care îl primește de la mediul înconjurător, are parcă „un talent pentru a fi norocos". Are umor, are ceva epicureic care trece, în cazul unor reprezentări-scop limitate, în jovialitate-pozitivism, în filistinism înfumurat sau în desfătare confortabilă, legate de o convingere de nezdruncinat în sine însuși.

Probleme jupiteriene sunt, în conformitate cu cele descrise mai sus, mai cu seamă probleme ale autenticității și ale maturității morale. Găsim printre oamenii cu accentuare jupiteriană atât personalități în format mare, cu putere de pătrundere, idealism al trăirii și având înțelepciunea vieții, cât și forme distorsionate, fudule, mieroase, patetice, oameni care cred că au mereu dreptate, care suferă întru câtva de „balonări ale Eului", care le permit altora să participe la măreția lor dându-și aere de superioritate, cu convingerea că „quod licet jovi, non licet bovi". Între larghețea mărinimoasă și în-

gâmfarea nemărginită; între implicarea încrezătoare în viitor pentru valori recunoscute și oportunismul naiv; între sentimentul datoriei față de predispoziția sa norocoasă și autodesfătarea fariseică se găsesc posibilele forme ale realizării jupiterianului; se poate dezvolta cel mai pur în semnele Săgetătorului și Peștilor.

În cazul unor poziții jupiteriene critice puternice în horoscop, apar elemente structurale hipomaniace care, datorită unor influențe familiale speciale și altor influențe ale horoscopului, pot ajunge până la manii, la mania risipei, a jocului și a escrocheriilor. Dar găsim și oameni cu o structură accentuat morală și ideologică, ce poate duce la sentimente misionare îndoielnice, reprezentate cu o convingere greu de corectat. Justa autoapreciere poate deveni un lucru greu surmontabil în cadrul relațiilor interumane, la fel și, legat de acest fapt, optimismul său de viață indestructibil, care își procură credința, ideologia sau convingerea datorită cărora omul se poate apăra împotriva tuturor neliniștilor. În cazul în care în horoscop există prea puține forțe care să-l frâneze pe Jupiter, prin limitări saturniene și critici mercuriene, se poate ajunge la un Supraeu slab, prea tolerant, care își ia prea în ușor propriile slăbiciuni și greșeli, găsindu-le întotdeauna o scuză sau bagatelizându-le.

Măreția sa constă în demnitatea umană trăită exemplar, demnitate utilizată în preoție, terapeutic sau social cu scopuri umanitare.

Din punctul de vedere al educației, este extrem de important să se respecte sentimentul atât de sensibil al dreptății pe care îl are copilul cu accent jupiterian, totodată să i se ofere posibilități de identificare a necesității lui pentru reprezentările-scop pline de sens, care îl împlinesc; lectura biografiilor sau a autobiografiilor unor oameni a căror măreție rezidă în etosul și umanitatea lor le place în mod special acestor copii și poate fi recomandată din punct de vedere educativ. Credința naivă în propriul noroc simțită de timpuriu, susținută conștient sau inconștient de mediul înconjurător, poate deveni periculoasă dacă degenerează în sentimentul sau con-

vingerea că „nu i se poate întâmpla nimic", că este un norocos, că toate lucrurile trebuie să se întoarcă în favoarea sa. De aceea este important să se trezească în asemenea copii, într-adevăr favorizați, sentimentul mulțumirii și al obligației față de un asemenea dar, în locul pretenției așteptărilor norocului, care i se „cuvin". Unii pot resimți privilegiul aceasta ca pe o împovărare, ca pe un avantaj nemeritat, care mai degrabă îi apasă; în acest caz înclină adesea spre o prezentare sub valoarea reală.

Femeile cu o poziție puternică a lui Jupiter în horoscopul lor pot dezvolta un format omenesc convingător; devin deseori personalități demne și cu deschidere largă, pot fi partenere generoase și tolerante, sentimentul propriei valori fiind atât de adânc înrădăcinat în ele, încât nu au nevoie de o confirmare continuă din partea partenerului, așa cum o pretind multe alte femei; ele vor să se maturizeze prin el și împreună cu el, într-o dezvoltare reciprocă a personalității. Sunt foarte sensibile în legătură cu naturalețea partenerului, cer și așteaptă sinceritate din partea lui și nu îi iartă lipsa de naturalețe și ipocrizia, decât foarte greu. Bineînțeles că am schițat astfel doar posibilitatea cea mai distinsă; există și figuri mai simple cu o bonomie sociabilă, fiind de o vanitate patetică și având o mulțumire burgheză, dar care mai au de cele mai multe ori și ceva extrem de binevoitor.

Privind prezentul ne putem dori ca jupiterianul în forma sa cea mai pură să ajungă să aibă o mai mare importanță, să dezvoltăm tot mai mult jupiterianul din „interior", iar ca aceia care ne conduc și guvernează să mediteze mai mult la el. Asta ar însemna atunci din nou mai întâi sensul în locul scopului, evlavia în fața vieții în locul angoasei vieții, cuprinderea sinoptică în locul cunoașterii detaliilor, moralitatea în locul moralei sau imoralității, semnificația în locul lipsei de sens și personalitatea în locul manageriatului.

SATURN

Libertatea nu constă în primul rând în privilegii, ci în obligații.

ALBERT CAMUS

Prin Saturn am cunoscut încă de mai de mult principiul creator care contrage, care prin funcția sa limitativă și întăritoare, de a se reliefa protejându-se din mediul înconjurător, este, în sensul cel mai larg, un factor esențial al individuației. Antinomic față de jupiterian prin năzuința sa spre o deschidere ce ajunge peste sine și având o abundență barocă, saturnianului îi corespunde concentrarea forțelor prin condensare, încetinire și limitare, forma sa de exprimare cea mai pură fiind materia palpabilă pe care White a denumit-o „blocarea energiei". O asemenea consolidare condensatoare este întotdeauna și o stabilire, iar limitarea izolatoare cere formarea unei legitimități proprii a limitării, având anumite particularități structurale. Astfel devine Saturn un element al „realității", a legităților inevitabile, impuse nouă, în noi și în afara noastră, în toate domeniile vieții. Cu el se abordează întotdeauna ceva ce marchează destinul și este inevitabil, și astfel devine marele adversar al Soarelui în tensiunea folosită de cele două planete între libertate și necesitate, autonomia Eului și dependențele sale; această problematică se poate acutiza până la tragism dacă cele două forțe se află într-o contradicție puternică una față de cealaltă în horosocop.

Dacă transpunem acest principiu la nivel sufletesc, îi vor corespunde concentrarea și perseverența, în cele din urmă năzuința spre o statornicie constantă, spre o păstrare a celor obținute, spre durabilitate. Toate astea sunt expresia funcției sale protectoare și asiguratorii, amenințată mereu de efemer și de către „ceilalți" — atitudinile sale izolaționiste îl fac să perceapă multe lucruri ca fiind mai amenințătoare decât sunt ele în realitate: cine trăiește în fortăreața sa vede în fiecare persoană ce se apropie un potențial inamic. Astfel, saturnianul cap al lui Ianus se oglindește pe de-o parte într-o necesară limitare protectoare și o păstrare a ceea ce există, pe de altă parte într-o apărare exagerată și o asigurare din cauza angoasei.

Așadar, ne lovim aici de un principiu creator care ne fixează asupra unor desfășurări legitime, limitări condiționate de structură și dependențe invariabile. Ne face să năzuim la durata și repetarea celor familiare și cunoscute, cu scopul unei autoconservări prin forță de rezistență și stabilitate, prin invulnerabilitatea așa cum a sperat Siegfried să o obțină prin baia făcută în sângele zmeului. Saturn personifică astfel latura păstrătoare a pulsiunilor noastre de autoconservare.

Acceptarea dependențelor noastre prin aplecarea noastră în fața unor necesități inevitabile, prin recunoașterea a ceea ce trebuie luat ca atare, ne duce către aflarea realității și aprobarea ei, și astfel el devine un factor esențial al maturizării, al ieșirii din lumea ideală copilăros-magică. Orientarea în spațiu și timp, în coordonatele găsirii realității noastre îi aparțin, la fel ca principiul cauzal ca recunoaștere a relației dintre cauză și efect. În cazul în care saturnianul devine supraevaluat în noi, duce la cramponarea rigidă de obiceiuri, din angoasă, la menținerea a ceea ce nu are voie să fie altfel; ne face să ne fie frică de tot ceea ce este nou, să evităm și să combatem dezvoltările — devine Cronos din mitologia greacă, devorându-și copiii după ce s-au născut. L-am putea numi și planeta angoasei; apărarea sa împotriva angoasei constă în domeniul sufletesc din refulare: refulează ceea ce ne neliniștește în interior ca ispită, ceea ce atacă tabuurile și evită ceea ce pare în exterior a fi un pericol; astfel poate deveni marele specialist în

eludări. În conștientizarea barierelor angoasei, în învingerea angoasei de viață și moarte constă depășirea saturnianului, a laturii sale limitative și ostile vieții; dacă reușim, Saturn va putea deveni conducătorul către adevărurile cele mai profunde și cunoașterile ultime, în fața cărora apar angoase și spaime.

Spre deosebire de Jupiter, având o năzuință spre întreg și întregire vitală, Saturn își îndreaptă atenția spre perfecțiune, spre un perfecționism care vrea să ducă ceea ce năzuim în limitele sale până la desăvârșire supremă. În cadrul organismului general, funcția sa este să condenseze cele percepute în experiențe, valabile prin neschimbare, într-un proces de învățare care are întotdeauna un aspect dublu: pe de o parte, de tradiție dobândită și de istorie ca adunare de experiențe, pe de altă parte de intrarea pe un făgaș stabil al croirii unei căi de inhibiție a schimbării prin experiență și tradiție. Saturn ne dă astfel atât posibilitatea continuității trăirilor noastre, a învățării din experiențe, pe care le pregătea Mercur, cât și a activării, programând prin persistența sa repetată asupra celor învățate; de aceea trecutul ajunge prin el extrem de intens în viața noastră. Datorită acestei stăruințe și apărării împotriva schimbărilor, împotriva a tot ceea ce înseamnă recalificare ca și dobândirea de noi cunoștințe, Saturn devine sursa *acelor* angoase aduse cu sine de orice dorință de menținere prea rigidă a unei continuități, prin care vrem să ne sustragem curgerii timpului și efemerului.

Cum am menționat mai devreme, acestui principiu creator i se atribuie în domeniul organic gospodărirea calciului, structura osoasă, țesutul de sprijin și cel conjunctiv, splina și măduva osoasă. Foarte probabil că există o legătură cu auzul. Îmbolnăvirile saturnice sunt legate de încetinirea metabolismului, de fenomene de sclerozare sau de lipsa calciului și, în contradicție cu procesele de îmbolnăvire violent-febrile din Marte, au o desfășurare cronic-lentă.

Saturn conferă tuturor evenimentelor și modurilor de comportare ceva șovăitor, aderent, grav și temeinic. În limbaj psihanalitic îi aparține „aspirația reținută" (Schultz-Hencke), adică reținerea, păstrarea și cramponarea, care-și capătă amprenta

în „faza anală"; împreună cu Marte, reglează și eliminarea conținutului ce nu mai este valorificabil al intestinelor. Funcția dublă dată organicului de a vrea să reții și de a trebui să te desparți simbolizează deja aici tema saturniană, căreia îi corespund și în domeniul sufletesc polii a ține strâns și a da drumul, încăpățânare și ascultare, îndărătnicie și cedare în toate variantele posibile. În înclinarea saturniană spre delimitare ce se îngrădește pe sine se află totodată un element al renunțării până la asceză; dacă omul dominat de Jupiter promova o atitudine optimistă, epicuriană, încrezătoare, câteodată doar „jovială" față de viață, omul cu accentuare saturniană este stoicul, ascetul, câteodată doar pesimistul și mizantropul. Forța sa constă în a suporta, în consecventul a duce până la capăt și în rezistența tenace. Astrologia îl atribuie semnului Capricornului și — împreună cu Uranus — semnului Vărsătorului.

Problemele saturniene sunt probleme ale elasticității, ale permeabilității, ale învingerii angoasei și în cele din urmă ale disponibilității pentru schimbare. Printre oamenii accentuați de Saturn găsim atât omul datoriei, serios, conștiincios, pe care te poți baza, așa cum îl caracterizează citatul lui Camus; pe purtătorul responsabil al sarcinilor, care necesită cunoașterea faptelor, conștiința realității și perseverență; dar aici se află și egoistul angoasat de viață care se închide în el și este intolerant, „omul inhibat". Efectul general al poziției dominante a lui Saturn în horoscop este cel al unei funcții a Supraeului puternice, chiar exagerată, în sens psihanalitic: tabuurile, frustrările, angoasele și sentimentele de vinovăție induse de un Saturn „exterior" — părinți și educatori ca reprezentanți ai realității — devin un Saturn „interior", prin preluarea ordinelor și interdicțiilor, ajungând astfel un Supraeu, partea individuală, formată biografic, a conștiinței morale. Dacă saturnicul va duce la părți structurale, respectiv dezvoltări ale personalității mai degrabă schizoide, depresive sau pulsionale va depinde, pe lângă factorii biografici ai mediului înconjurător, și de structura generală a horoscopului respectiv. Influențele saturniene împovărătoare duc deseori la moduri de comportament și atitudini negativiste, ostile vieții, care pot ajunge de

la resemnare până la ceea ce a numit Erich Fromm „necrofilie", la ură împotriva vieții în general, la plăcerea demonică de a distruge, la voința fanatică de anihilare sau la aspirația rece, dură spre putere, călcând peste cadavre, sfărâmând tot ceea ce este luminos și plin de viață.

Împreună cu Soarele există o atribuire a lui Saturn paternității arhetipale în dublul său aspect al binecuvântării paterne sau al strictețiii neînduplecate și al durității autoritare a puterii paterne. Cui face cunoștință cu paternul saturnian tatăl îi poate deveni destin împovărător, din pricina căruia se poate frânge, deoarece rebeliunea împotriva tatălui este trăită cu grave sentimente de vină pe care trebuie să le ispășească printr-o autopedepsire — rămânând de obicei inconștientă. Ca forțe contrare împotriva predominanței forțelor saturniene omul are nevoie de dezvoltarea elementului solar din el, ca fiind conștiința libertății sale, chiar dacă limitată; de jupiterian, ca fiind o confirmare iubitoare a vieții și de marțian, ca fiind curajul de a fi îndrăzneț și de a purta dispute combative.

Saturn inhibă sau îngreunează reușita tuturor celorlalte principii modelatoare cu care se află într-o aspectare critică: libertății creatoare a Soarelui îi opune angoasa de libertate; ritmul lunar flexibil și viu devine, datorită lui, tactul care fixează; relativitatea și mobilitatea mercuriană este îngrădită de Saturn prin norme și dogme prestabilite; plăcerilor venusiene ale simțurilor le pune în față asceza, expansiunii dinamice marțiene persistența statornică; încrederea în viață jupiteriană devine sub influența sa o „concepție de viață" limitativă; tendințelor de înnoire ale lui Uranus le opune tradiția, iar împotriva dizolvării neptuniene a granițelor aduce cu sine delimitarea asiguratorie.

Din punctul de vedere al educației, este important ca disponibilitatea mare pe care o arată copilul cu accentuare saturniană de a se identifica cu ordinele și interdicțiile, cu tabuurile, cerințele și normele de deasupra Eului să nu mai fie întărită în plus, mai ales nu cu solicitări, care devin suprasolicitări, în cazul în care sunt date prea timpuriu. În schimb ar trebui să le fie susținută plăcerea jocului și să li se mijlocească o atitu-

dine de confirmare a vieții, deoarece ei înclină prin natura lor să perceapă prea multe ca necesitate și cerință. Tind să fie închiși, neîncrezători și să manifeste o tăcere însingurată, și atunci ar trebui relaxați printr-o luare de contact prevenitoare — asemenea copii sunt lăsați prea des și mult prea ușor singuri, pentru că sunt satisfăcuți de sine și par a nu fi doritori de contacte, neținându-se cont de greutatea pe care o resimt în a-și ieși din piele fără a fi stimulați. Au nevoie mai mult decât alți copii de un sentiment de acceptare, nu numai pe baza realizărilor proprii; trebuie știut că acești copii saturnieni înclină mai ușor decât alții să se autorespingă, în cazuri extreme chiar să se urască.

Femeile cu influență dominantă a lui Saturn au ceva aspru, sever și rece; dețin toate virtuțile destoiniciei și te poți bizui pe ele, pot fi împovărate sufletește și se afirmă mai ales în vremuri de restriște, în timp ce capacitatea lor de a se bucura poate fi limitată, din cauza sentimentului exagerat al datoriei și responsabilității pe care îl pot aduce cu sine și în relațiile de dragoste. Ele obișnuiesc să considere că relațiile parteneriale sunt făcătoare de destin, desprinzându-se de aceea cu greu și de cei care le împovărează, deseori din sentimentul că trebuie să fie în stare să se descurce cu acest lucru. Ca mame ar trebui să se păzească să aibă pretenții exagerate, perfecționiste față de copii; ceea ce cred că pot obține doar prin dojeni și interziceri ar putea obține mai ușor printr-o mai mare toleranță și abordare afectivă — ceea ce se poate extinde și la relația pe care o au cu ele însele.

Astfel, Saturn poate deveni destinul nostru, fixându-ne de toate dependențele noastre, cum sunt predispozițiile ereditare, marcarea prin mediul înconjurător, tradiția, ceea ce am devenit, istoria noastră personală; noi plătim acest lucru cu angoasa de schimbare și cu limitarea capacității noastre de devotament în sens larg. Relația lui Saturn cu moartea este adaptabilă în conformitate cu toate astea: încetinirea evenimentelor vieții, fixarea de cele date, evitarea schimbărilor — cauza inițială a tot ceea ce este viu, a tot ce se dezvoltă mai departe — până la imobilitate se află pe linia morții în sensul cel

mai larg, conduc la rigiditate și la neschimbarea imobilă; și astfel angoasele saturniene au în cele din urmă mereu întru câtva de-a face cu angoasa de moarte.

Pe de altă parte, Saturn ne dă capacitatea să înțelegem necesitățile și ne lasă să ne maturizăm în acceptarea inevitabilului, în acceptarea limitelor noastre — chiar și a limitelor noastre temporale: conștiința mortalității noastre ne face să percepem viața mai adânc și în mod esențial, ca și când am refula moartea din conștiința noastră. Și aici se află adevărata importanță a lui Saturn: ne duce către bariere ale angoasei, pe care le putem învinge tocmai prin faptul că acceptăm angoasele; atunci „păzitorul pragului" devine cel mai sigur conducător, care transformă necesitatea în acceptarea restriștei.

URANUS

Nu descoperim noi continente, fără a avea
curajul să pierdem toate țărmurile din ochi.
ANDRÉ GIDE

Forțele creatoare descrise până acum, cele șapte planete vechi și „sfinte", formează un sistem organic, sistemul nostru solar mai îngust, în care fiecare planetă are funcții bine stabilite ce sunt neapărat necesare pentru întreaga construcție. Nici unul dintre aceste principii creatoare nu ar putea lipsi fără a pune în primejdie întregul — ca într-un organism viu din care nu poate să lipsească nici un organ fără ca întregul să fie prejudiciat și pus sub semnul întrebării. În anul 1781, Herschel descoperă o nouă planetă căreia i se dă numele de Uranus, ea sparge dintr-o dată structura închegată, bine cunoscută a sistemului nostru solar, trecând peste limita care până atunci părea că este Saturn. Faptul că Saturn reprezintă și în această construcție „planeta de graniță" este oare mai mult decât un fenomen astronomic, respectiv unul optic, planeta fiind ultima din sistemul nostru solar mai îngust pe care o mai putem recunoaște fără mijloace optice ajutătoare? Uranus și cele două planete transsaturniene cunoscute până acum, Neptun și Pluto, nu pot fi văzute cu ochiul liber; ele fac legătura sistemului nostru solar cu mediul înconjurător cosmic ce se întinde în afara sa, transcendându-l parcă. Este oare o „întâmplare" sau are un sens mai profund faptul că nou-descoperitele planete au

fost botezate cu nume mitologice de zei — poate că au „trebuit" să fie numite astfel —, cărora le erau atribuite regiuni sufletești ce au fost conștientizate abia o dată cu descoperirea noilor planete? Așa cum planetele transsaturniene aduc sistemul nostru solar în legătură cu alte spații cosmice transcendându-l, tot așa au o influență extinsă și în viața individuală.

Speranța de viață a omului îi permite acestuia în general să trăiască o evoluție completă a tuturor planetelor — inclusiv a lui Saturn, a cărui durată de evoluție este de circa 30 de ani; la Uranus având o perioadă de evoluție de 84 de ani, acest lucru se întâmplă mai rar, iar pentru Neptun și Pluto, cu 165 de ani, respectiv 249 de ani perioadă de evoluție completă, nu ajunge nici pe departe o viață de om. Astfel că planetele transsaturniene, numite în astrologie și planetele transcendente, sunt limitele spațiale și temporale de până acum ale sistemului nostru solar mai îngust; la nivel sufletesc le corespund — gândit analog-simbolic — funcții și capacități care le potențează sau le extind pe cele ale planetelor cunoscute anterior.

Uranus trece în astrologie ca principiul tensiunii celei mai puternice, care tinde spre descărcare cu o dinamică explozivă și o bruschețe eruptivă, producând schimbări radicale. Ca pentru a destinde funcția limitativ-asiguratorie și provocatoare a lui Saturn, Uranus deschide noi dimensiuni, îl percepem ca pe o forță care aruncă în aer cadrul obișnuitului, al tradiției, al legăturilor și legităților bine stabilite ale unui sistem, în cazul în care acestea ne limitează propria dezvoltare sau par a amenința. Uranus devine o aspirație a individualității noastre către desăvârșirea unicității persoanei noastre, o cerință de a renunța la lucrurile sigure și asigurate în îndrăzneala de a ne baza pe noi înșine; pericolul său constă în egocentrismul solipsist ce ne izolează.

Din punct de vedere astronomic, planetele transsaturniene se află față de întregul nostru sistem solar în proporția secțiunii de aur; din asta decurge o proporție specială a relației dintre Uranus și Mercur, Neptun și Venus, precum și Pluto și Marte, o proporție pe care Thomas Ring o numește „octava superioară"; se repetă în planetele transsaturniene de fiecare

dată unul dintre aceste principii de modelare a sistemului solar mai îngust într-o altă dimensiune. Uranus reprezintă „octava superioară" a lui Mercur; el „transcende" mercurianul, îl amplifică până la capacități ce trec dincolo de el, la o contemplare ce recunoaște fulgerător, la intuiție. Dacă Mercur conducea în distingerea detaliilor prin observații singulare adunate și în pași mici de gândire la înțelegere și experiențe, Uranus adaugă în schimb scânteia creatoare care va cuprinde observațiile singulare ca într-un accelerator al timpului într-o expunere globală. Comparabilă cu „experiența de Aha" din psihologie aflăm prin el brusca inspirație sau iluminare, prin care relația de sens sau importanță a unor detalii raportat la întregul unui fenomen gândit, întru câtva ideea sa, ne apare fulgerător. Această capacitate o putem denumi de aceea ca fiind o treaptă mai înaltă a lui Mercur, într-un anumit sens ca pe o treaptă mai înaltă a conștiinței.

Uranus este planeta inspirațiilor bruște; el cuprinde prin abstracțiune extremă relații și evenimente complexe în cunoașteri care devin însă posibile abia prin „munca preliminară" a lui Mercur. Fără asemenea pregătiri de gândire ideile de tip uranian rămân izolate și fără referință; ele acționează atunci derutând sau distructiv, sau pur și simplu doar de neînțeles, dacă au fost smulse din contexte inteligibile. „Sclipirile spiritului" nu trebuie să piardă relația cu realitatea, au nevoie de o verificare critică, dacă nu e să devină idei fixe sau fugă în idei.

Percepem uranianul — mai ales în legătură cu Mercur — ca pe o formă specială a asocierii, comparabilă în gândire cu „mutările la șah ale calului", așa cum le-a numit cândva Schultz-Hencke. Acest mod de gândire parcă originar poate duce la legături asociative surpinzătoare, ieșind din căile bătătorite și obișnuințele gândirii, legând ceea ce aparent nu se potrivește, ajungând astfel la combinații noi, uluitoare. Poate duce însă și la o gândire inegală, bizar-digresivă, care face al doilea pas înaintea primului și care se rătăcește în fundături de gândire. Așa că influența sa din acest domeniu se va afla între polii unei gândiri îndrăzneț-ipotetice, cu mult

înaintea vremii sale, câteodată chiar geniale, de cealaltă parte aflându-se constructele unei gândiri ce nu poate fi confirmată, încăpățânată, de neinstruit, care ajung să „de-plaseze" realitatea.

Uranus le dă tuturor legăturilor cu celelalte planete ceva spontan, neevaluabil, excentric, în creștere până la exagerare. Caracteristică este întotdeauna desfășurarea în salturi, extremistă, devenind un element al schimbării, al răsturnărilor în general bruște, fără tranzit, care pot conduce de la străpungeri eliberatoare până la prăbușiri catastrofale. Având o poziție critică dominantă a lui Uranus în horoscop și fără existența unei legături cu forțele oponente apare o linie a vieții care se desfășoară tot mereu întreruptă, ruptă, parcă punctiformă, fără continuitate. Asemenea forțe oponente sunt Soarele ca planetă ce integrează și centrează, Saturn ca principiu realist-limitativ și Mercur prin observație ascuțită și gândire logic-critică. Efectul uranianului depinde de aceea de nivelul de dezvoltare al unui om: unuia îi aduce o vedere de ansamblu limpede, abandonarea îndrăzneață a unor modele de comportare sau de gândire dobândite, curajul unei orientări total noi, la altul va proceda scurtcircuitând acțiunile cu nepricepere, prin decizii nechibzuite și manie distructivă a înnoirii. Prin accentuarea particularului unic, a originalității pe toate treptele, devine un element al individuației. Uranus împreună cu Saturn sunt atribuite semnului Vărsătorului.

Funcția principiului creator uranian în organismul ca întreg este tensiunea cu descărcarea ei; are o legătură cu procesele ritmice; efectul său se găsește între tensiunea vitală activantă și convulsia spastică. Pe plan fizic i se alocă o relație încă insuficient clarificată cu sistemul nervos (meninge?). Cu mare probabilitate are o legătură cu atacurile cerebrale, ticurile și producerea autonomă a refulărilor, cu fenomenele spastice și tulburările de ritm. Afecțiunile uraniene apar de obicei brusc și decurg violent-intens.

Problemele uraniene sunt probleme ale încadrării, ale chibzuinței răbdătoare și consecvenței raportate la realitate. Anvergura tensiunii sale îi cuprinde pe reformatori, cum sunt re-

voluționarul și rebelul, pe pionierul singuratic, ca și pe excentricul tensionat, pe prefiguratorul dezvoltărilor și pe utopicul țicnit. Omul cu o poziție dominantă a lui Uranus înclină către o agitație nerăbdătoare și către moduri de comportament extreme, în sensul unor atitudini dure ale lui ori-ori, fără nuanțe intermediare. Se percepe ca stând sub o continuă tensiune înaltă care-l împinge spre descărcare, îi trebuie și caută mereu tensiuni noi. Intensitatea acestei tensiuni înalte îl împinge spre extraordinar, neobișnuit sau doar spre senzațional și spre exaltare, declanșând stări de amețeală care pot prefigura psihosomatic aroganța.

Astfel, sub influența puternică și critică a lui Uranus găsim laturi schizoide ale structurii, cu toate gradele de gravitate, apare cu mare regularitate un sentiment supraaccentuat al singularității dus până la solipsism. Pentru a-și păstra individualismul, omul se implică cu greu în relații sentimentale mai profunde — are o puternică apărare sau angoasă față de dependență. Și în domeniul emoțional și pulsional apar activități sau reacții de omitere și scurtcircuitare, și aici lipsesc „nuanțele intermediare". Totul îi îngreunează relațiile de contact din cauza asprimii și imprevizibilității sale și-l fac să aibă un comportament greu adaptabil. Stilul său de viață îndărătnic, refuzul oricărei adaptări sau norme îl pot izola tot mai mult; în cazuri-limită pot apărea trăsături paranoide dacă nu se oprește la a fi un original dezgustat față de orice care nu merită luat în seamă, dacă se comportă ca un snob arogant sau o persoană care apucă spasmodic, cu orice preț, ineditul.

Laturile isterice ale structurii sale iau naștere prin ambiția exagerată care se percepe doar în neobișnuit, emoție și senzațional și poate crește până la plăcerea pentru senzațional pe care nu o mai satisface nimic „normal", doar exagerările. Dar se produc și prin lipsa continuității, prin nestatornicia care crede că poate omite tot ceea ce este neplăcut și deranjant. Așa apar lacune în învingerea universului care, depășite mai departe tot prin omiteri și acțiuni de scurtcircuitare, duc la nenumărate noi începuturi și la eșuarea din cauza acelorași pro-

bleme. Există evident o relație cu uretralul. Pe baza unor crispări psihosomatice apar deseori tulburări de potență, ale orgasmului și ale devotamentului.

Din punct de vedere educativ, trebuie luată în seamă mai ales latura contactelor — copilul având un Uranus puternic devine cu ușurință un singuratic și un individualist, pentru că iese din rând, din „normă", din cauza unor moduri de comportament și de adaptare neadecvate. Mediul ar trebui să nu susțină acest lucru prin „imaginile" particularităților perpetuate în familie ș.a.m.d., dimpotrivă, ar trebui să-l susțină în planificarea ambițioasă și ducerea la bun sfârșit a celor începute. Pe de altă parte, trebuie să li se admită unor asemenea copii necesitatea de a fi independenți. Predilecția pentru senzațional este deseori întărită de familie prin premierea doar a realizărilor speciale și neobișnuite.

Femeile cu influență dominantă din partea lui Uranus au o nevoie puternică de independență și curajul de a-și modela autonom viața, chiar dacă se abat astfel de la convențional. Îndrăznesc să aibă și relații parteneriale „libere" și înclină spre emancipare pe care o percep ca fiind un lucru de la sine înțeles sau o promovează demonstrativ; aici apar nu rareori și relații lesbiene.

Pentru ambele sexe este valabil faptul că omul cu accent puternic datorat lui Uranus suportă cu greu relațiile pe termen lung; oscilează deseori între setea de stimuli, necesitatea unei alternanțe și legarea anumitor relații în mod pripit care duc deseori la tot atât de rapide rupturi și despărțiri, asta pentru că la interior relația era prea puțin pregătită, iar „preludiul" relației fusese omis. Aflăm aici schimbarea deasă a partenerilor, de cele mai multe ori datorată căutării unor întâmplări mereu noi, intensificate, sau în legătură cu tipul cam debil-nerăbdător al afecțiunii, precum și cu disponibilitatea redusă pentru a permite unei relații să se dezvolte; „mai bine un sfârșit de groază, decât o groază fără sfârșit", ar putea spune un proverb uranian, sfârșitul fiind adesea provocat prea repede, în cazul ivirii unor greutăți nici măcar nu se încearcă să se facă o posibilă schimbare pozitivă a relației.

Aflându-se sub cerința unui Uranus dominant, omul va avea un sentiment elitist — „odi profanum volgus et arceo" ar putea fi maxima sa. Are pretenții mari față de sine însuși, ceea ce îl poate înflăcăra în direcția unor realizări excepționale sau îl poate susține în crize grave. Uranianul ne poate face să descoperim datorită gândirii sale prospective, uneori geniale, pământ proaspăt desțelenit, să realizăm invenții revoluționare; ne poate face și excentrici, să devenim „incomozii" rebeli ai societății. Are capacitatea de a trece la schimbări bruște și, totodată, este în pericolul autodistrugerii. Unii oameni trăiesc o ascensiune meteorică, acesteia urmându-i o cădere bruscă, mai ales dacă acolo unde au ajuns nu exista o fundație solidă sau dacă treburile erau prea înalte — imaginea mitologică a zborului lui Icar către Soare se poate lua drept comparație. „Oamenii uranieni" caută intensitatea cea mai puternică a trăirilor, caută „tensiunea maximă", în orice plan ar fi.

NEPTUN

...un sentiment, pe care l-aș numi senzația „eternității", un sentiment ca despre ceva fără limite, fără bariere, întru câtva „oceanic".

ROMAIN ROLLAND LUI SIGMUND FREUD

Neptun, a doua planetă transsaturniană, reprezintă „octava superioară" a lui Venus, în același sens în care Uranus este considerat ca fiind „octava superioară" a lui Mercur. Neptun este planeta dorului în sensul cel mai larg, dorul de eliberare din părtinirea îngustă a Eului. Îl percepem ca pe un principiu care desființează granițele, fiind prin asta antinomic față de Saturn, cel care stabilește granițele, îl percepem așa cum îl descrie citatul de mai sus al lui Romain Rolland ca pe o senzație a eternității, a nemărginitului. Neptun ne permite o anumită „permeabilitate" care face să dispară limitarea noastră ca indivizi, fiind, așadar, în antinomie și cu Uranus, cu tendința acestuia de a accentua unicitatea individului. Neptun ne permite, totodată, să devenim medii care simt cele mai fine vibrații și care sunt deschise spre tot ceea ce ne înconjoară; datorită lui trăim participarea la dimensiuni supraindividuale, ceea ce ar putea evolua până la trăirea unui fel de legătură cu universul în care ne simțim ca parte a cosmosului, iar singurătatea noastră devine unitatea cu universul. Așa ne poate duce la presimțirea nemărginirii, a tot ceea ce ne înconjoară, în care spațiul și timpul sunt suprimate și păstrate deopotrivă; ne face

receptivi la ceea ce este metafizic și devine un element esențial al necesității noastre pentru transcendență care își găsește în mistică cea mai pură formă de exprimare.

Dar ne poate pune și în pericol dacă, evitând relația de identificare cu noi înșine, ne vom pierde în ștergerea prea timpurie a graniței dintre Eu și mediul înconjurător, înainte de a fi ajuns să ne regăsim. Asta împovărează ființa noastră cu influențe străine, putând merge până la o relaxare haotică a structurii personalității noastre, până la o confuzie fără contururi și o deschidere fără alegere față de tot ceea ce ne atinge. În cazul în care Neptun ne conferă capacitatea unor previziuni și întâmplări vizionare care depășesc „realitatea" obișnuită nouă pentru a atinge irealul, atunci granița spre misticism și spre închipuiri până la delir este extrem de fină.

Ca octavă superioară a lui Venus, Neptun îi potențează senzorialul, ajungând până la extrasenzorial; poate mijloci de la simțuri foarte fine până la clarviziune și la alte capacități parapsihologice. Neptun îi dezvoltă sentimentul valoric ca și sensibilitatea până la cele mai fine senzații estetice, capacitatea ei de empatie o amplifică până la extrema identificare. Poate seduce însă și spre superstiții, spiritism și dependențe amețitoare; câteodată și spre un dor de moarte, în formele greu de recunoscut ale autodestrămării și autoanihilării, acestea netrebuind să devină conștiente ca atare. Permeabilitatea aduce cu sine pericolul împovărării personalității; omul cu o influență dominantă a lui Neptun este parcă un sistem deschis — spre interior către straturile sufletești inconștiente, spre exterior către mediul înconjurător —, limitările, contopindu-se astfel, îngreunează distincția dintre interior și exterior, dintre Eu și Non-Eu și prin asta orientarea în lume.

Neptun simbolizează, așadar, domeniul sufletesc, de unde ne vin desigur atât presimțiri, inspirații și sugestii vizionare, visuri premonitorii și certitudini care nu pot fi cuprinse doar cu rațiunea, cât și fantasme halucinatorii, autoamăgiri, perceperi delirante și vise de dorință străină de realitate. Dacă Uranus sfărâma granițele prin cunoașteri fulgerătoare, Neptun le dizolvă printr-un eveniment de schimb extrem de fin al pă-

trunderii reciproce între Eu și lumea exterioară, conștient și inconștient. Se înțelege că ne putem măsura cu acest principiu creator numai dacă am dezvoltat un nucleu stabil al Eului, un nucleu al personalității și ne-am găsit identitatea cu noi înșine — altminteri ne paște pericolul copleșirii fără putință de apărare, din cauza influențelor străine recepționate, ce ne-ar putea umple până la autoînstrăinare și pierderea Eului.

Funcția acestui principiu creator în organism este de a ne pune în relație cu mediul cosmic înconjurător; spre deosebire de Saturn, pentru care limita însemna separarea, iar delimitarea însemna protecția, aici limita este percepută ca atingere și legătură, ca trecere. Scufundarea și meditația reprezintă mijloacele necesare în cazul în care suntem dispuși să ne însușim, împreună cu permeabilitatea, și o mai mare capacitate de a suferi dată de ea și nu vrem să ne dedăm unui narcisism mult prea rafinat, exagerând contemplarea ruptă de lume a propriei persoane.

În domeniul fizic i se atribuie lui Neptun o relație cu hipofiza și cu sistemul nervos (conștiința?). Prin sensibilizarea generală care aduce cu sine o poziție puternică a lui Neptun apar și sinestezii, idiosincrasii și o înclinație spre alergii, ca și o predispoziție mai mare la infecții de un tip nespecific. Pe piele, ca fiind un organ de delimitare, dar și de legătură, se poate vedea deseori începutul bolilor. Formele sale de îmbolnăvire sunt procese de dezagregare, înmuiere și putrefacție, diagnosticarea lor și recunoașterea relațiilor psihosomatice fiind extrem de complicate; spre deosebire de Saturn cu tendințele acestuia de durificare, Neptun produce fenomene de descompunere și dizolvare întru câtva până la dematerializare; ambii au în comun doar desfășurarea cronic-lentă a bolilor.

În domeniul sufletesc percepem neptunianul cel mai adesea ca fiind o aspirație către lărgirea Eului; dacă acest lucru ne va conduce la extazuri mistice, la „participation mystique" sau la inundarea haotică prin inconștientul colectiv va depinde de nivelul de dezvoltare al fiecărei personalități — nicăieri granița dintre viziunile și inspirațiile geniale, pe de o parte, și credința în minuni și delir, rupte de realitate, pe de altă parte, nu

este atât de îngustă ca aici. S-ar putea însă întâmpla și ca spiritul vremii să privească astăzi drept „irațional" și chiar „psihotic" ceva ce mâine se dezvăluie a fi un adevăr vizionar. În capacitatea sa de presimțire a realității transcendente și de viziune mistică, Neptun este un element important al trăirii religioase; el este capabil să extindă dragostea „lumească" a lui Venus la iubirea generală pentru oameni, la dragostea față de Dumnezeu.

Educativ, trebuie ținut cont de faptul ca un copil cu accentuare neptuniană să nu se depărteze prea tare de realitate prin reverii și fantasme ale dorinței. Capacitatea sa empatică atât de sensibilă îl face capabil de identificare; în special mamele care tind către o simbioză cu copilul lor pot deveni periculoase pentru el: copilul simte extrem de acut cum dorește ea să-l aibă și încearcă să realizeze dorința mamei până la o identificare totală — aceste ample împovărări pot deveni baza unor trăiri de depersonalizare ulterioare. Se întâmplă — neobservat — mai ușor și mai tragic decât în alte cazuri ca un copil să trăiască inconștientul părinților sau al unuia dintre ei și să nu poată ajunge deloc la dezvoltarea Eului. Din punct de vedere terapeutic este extrem de greu să găsești și să conștientizezi tot ceea ce este eteric, cele mai mici influențe și aparenta imponderabilitate care vor duce mai târziu la îmbolnăviri nevrotice sau psihotice. Delicatețea și sensibilitatea datorate unor influențe puternice ale lui Neptun care se exprimă și prin apariție seduc pe de altă parte cu mare ușurință către o menajare greșită a unor asemenea copii; sunt deseori împinși spre rolul unei ființe eterice, care se crede că trebuie ținută departe de orice duritate; dar o asemenea simțire de mimoză, ca și bogăția fanteziei ar trebui canalizate foarte de timpuriu spre o activitate artistică, în special spre muzică și pictură.

Femeile influențate puternic de Neptun năzuiesc deseori către o legătură simbiotică cu partenerul; pot fi empatice și devotate, se lasă ușor împovărate de influențe străine, încercând să trăiască imaginea dorită de ele a bărbatului. Înclină să-și idealizeze partenerul, dragostea sau căsătoria, proiectează imaginea dorită asupra partenerului, confundând-o cu reali-

tatea, dezamăgirile devenind astfel inevitabile — ar trebui să înțeleagă că acest lucru este o șansă ca să-și „dez-amăgească" iluziile. Sunt deosebit de potrivite pentru proiecțiile anima ale bărbatului. Găsim la ele cele mai profunde încurcături și confuzii din cadrul parteneriatelor, părând irezolvabile, așa cum sunt ele posibile doar în cazul ștergerilor neptuniene ale granițelor lipsite de trecerile dintre Eu și Tu, în cazul acestei întrepătrunderi împreună cu proiecțiile și necunoașterile ce decurg în mod inconștient de aici. Vom întâlni aici atât femei care pot împlini nostalgia bărbatului de a fi înțeles neîngrădit și de devotament empatic, cât și femei care din cauza unor așteptări exagerate, irealizabile și ireale vor fi dezamăgite de orice partener și astfel eșuează, fără a înțelege motivul. Câteodată îi apar bărbatului ca figuri anima promițătoare care dispar însă în realitate din relația partenerială, retrăgându-se în inaccesibilitate, ele vor doar să fie onorate fără a da nimic la schimb, iar pentru tot restul se cred prea fine.

Neptun împreună cu Jupiter sunt planete atribuite semnului Peștilor. Problemele neptuniene sunt în definitiv probleme ale găsirii realității și ale acceptării acesteia. Dacă acest lucru nu se realizează îndeajuns, pe om îl amenință decăderea în stări amețitoare și o sugestibilitate care duce la stări hipnotice. Dezvoltarea etică și sufletească a oamenilor va decide dacă Neptun are capacitatea unei vederi simbolic-globale sau mijlocește așteptări superstițioase ale unor minuni. Din cauza influenței puternice a lui Neptun fără a prezenta contraforțe în horoscop sau în biografie, găsim idealiști aflați în afara realității, hoinari prin lume fugind de realitate, boemi, maniaci și decăzuți, „degenerați", intriganți, escroci, bolnavi de delir (mai ales cei bolnavi de delirul de relație), deseori pe cei cu un sindrom numit înainte în mod sumar „psihopatie". Forțele contrare care luptă împotriva laturilor periculoase ale lui Neptun se află în Saturn ca reprezentant al principiului realității și al stabilirii necesare a limitelor; se află în Mercur ca fiind funcția logic-clară și critică a gândirii și în Soare ca principiu integrator. Efectul lui Neptun depinde foarte mult de poziția sa în zodiac — unii sunt relativ imuni față de influența sa, alții foar-

te receptivi. Dar prin Neptun ne putem apropia de misterele vieții care se deschid doar în fața aceluia care este gata să devină un mediu permeabil pentru realitățile transcendente, care uită de sine însuși putându-se „goli" spre a fi deschis pentru nemărginire.

PLUTO

Pluto este ultima planetă cunoscută nouă până acum; ea a fost descoperită abia în 1930. De aceea trebuie să fim foarte precauți din punct de vedere astrologic cu afirmațiile despre ea, mai ales că nu dispunem încă de observații făcute pe o perioadă destul de lungă și de un schimb de experiență suficient de evoluat referitor la funcțiile și influențele sale. Cele mai multe declarații pe care le putem face azi sunt încă ipotetice și totuși se schițează treptat o imagine conturată și a acestei forțe planetare, care a reieșit convingător din experiențe concordante.

După principiul ordonator al secțiunii de aur sus menționat putem accepta planeta Pluto ca fiind octava superioară a lui Marte și am dispune astfel de o primă bază ipotetic-analogică despre concepția acestui principiu: ca octavă superioară a lui Marte ar trebui să vedem în planeta Pluto o „potență primordială supranaturală" ce ne amintește de forțele nucleare colosale care se degajă la dezagregarea atomilor. Evident că există o legătură între descoperirea unei noi planete și deschiderea colectiv-psihică a conștiinței; așa s-a petrecut și la descoperirea lui Uranus și Neptun și tot așa a fost la descoperirea lui Pluto. Sau este o întâmplare că dezvoltarea cercetării nucleare a corespuns temporal cu descoperirea lui Pluto? Și e posibil ca „inconștientul colectiv" să fi presimțit și alte legături atunci când i s-a dat noii planete numele de Pluto, numele misteriosului stăpân al regatului morților?

Pluto ar obține astfel un aspect cronic-arhaic, ceva ca o forță atavică primordială ce simbolizează astrologic posibilități constructive încă insuficient cercetate și care conține și forțe demonice distructive, așa cum putem spune același lucru și despre energia nucleară. Pluto ar putea să ne conducă, așadar, atât prin regresie spre trepte de dezvoltare timpurie, magic-primitivă, cât și spre reamintirea straturilor sufletești în care s-ar putea afla rădăcinile noastre cele mai adânci, de care ne-am depărtat prea mult datorită unor procese de diferențiere, ca și datorită preponderenței dezvoltării noastre raționale, așa că mai întâi ni se par străine și mai ales neliniștitoare.

În analogie cu misticul Pluto, Ring vede în acest principiu planetar „posibilitatea ca din straturile arhaice să se activeze noi forme de energii sufletești. «Morții» aduși la viață reprezintă achizițiile unor faze timpurii ale omenirii care s-au scufundat în inconștient" (Thomas Ring: *Der Mensch im Schicksalsfeld*), cărora Pluto le deschide calea.

Cei mai mulți astrologi cred că îl pot pune pe Pluto în relație cu evenimentele de masă, văd în el însăși eliberarea unor forțe elementare. Ele creează în individ o legătură cu forțele sufletești arhaic-dinamice care trebuie integrate, în care zac posibilitățile unor forțe nebănuite, dar și posibilități de distrugere totală care depășesc cu mult agresiunile marțiene. De la descoperirea lui Pluto am devenit tot mai conștienți de posibilitățile acestea înfricoșătoare.

IX

Câmpuri și aspecte

> În primul rând, există o unitate a lucrurilor, prin care fiecare lucru este una cu el însuși, constă în el însuși... În al doilea rând, există o unitate prin care o ființă este legată de toate celelalte, iar din toate părțile lumii rezultă o lume.
>
> PICO DELLA MIRANDOLA

Din elementele horoscopului mai fac parte și cele douăsprezece câmpuri sau case ale planetelor, precum și aspectele lor, unele față de altele. Câmpurile simbolizează spațiul pământesc, „realitatea pământeană", în care se manifestă ideile zodiacului și forțele creatoare ale planetelor; ele desemnează anumite domenii ale vieții în care vrem să le realizăm. Aspectele sunt relațiile ascunse dintre planete, doar unele dintre ele fiind considerate a fi active; datorită aspectelor apar „combinații" schimbătoare, modulații sau influențe reciproce ale planetelor care întăresc, slăbesc sau reprimă de fiecare dată anumite fațete sau nuanțe ale unui principiu planetar. Câmpurile și aspectele sunt variabilele horoscopului; câmpurile datorită rotației Pământului, aspectele datorită mișcărilor proprii ale planetelor, care le duc la relații mereu noi unele față de altele. Abia datorită acestor variabile apare dinamica vie a horoscopului — relațiile structurale mereu schimbătoare din cadrul construcției ca întreg.

Fără să ne implicăm acum în diferitele metode ale calculului câmpurilor, dorim doar să stabilim că aceste câmpuri simbolizează douăsprezece domenii ale vieții în cuprinsul cărora căutăm să ne realizăm înclinațiile, interesele și talentele. Poziția planetelor în cadrul acestor câmpuri indică supremația anumitor domenii în viața noastră, precum și forțele și mijloacele pe care le utilizăm pentru a le modela. În acest spațiu terestru al câmpurilor suntem cel mai dependenți de realitatea exterioară, cea în care ne-am născut: dacă și cum putem realiza predispozițiile ființei noastre, indicate prin marcarea noastră datorită zodiacului și planetelor, va depinde și de datele supraindividuale: apartenența noastră la o rasă, un strat social, o cultură poate să favorizeze sau inhibe, să limiteze sau să nu îngăduie deloc această înfăptuire.

Prin cuvinte-cheie vor fi indicate semnificațiile celor douăsprezece câmpuri sau case, și voi discuta deodată despre câte două câmpuri, ce se află față în față, căci ele sunt de fiecare dată într-o tensiune reciprocă antonimică.

Primul și al șaptelea câmp: Primul câmp, caracterizat prin ascendent, ne dă aserțiuni despre constituția noastră psihofizică, temperamentul nostru vital și sentimentul de bază al vieții; simbolizează rațiunea cea mai profundă a comportamentului nostru înnăscut și nuanțează atitudinea noastră subiectivă față de felul în care percepem celelalte elemente ale horoscopului. Avem tendința de a interpreta naiv-nereflectat planetele acestui câmp, identificându-ne inconștient cu ele. — Al șaptelea câmp, caracterizat prin descendent, oglindește relațiile noastre parteneriale, atitudinea și așteptările noastre, precum și comportamentul față de partenerul de viață care ne completează, ca și față de alte parteneriate și relații cu lumea înconjurătoare, afirmă despre capacitatea și disponibilitatea noastră de relaționare.

Tensiunea antonimică ce se găsește în câmpurile unu și șapte reprezintă tensiunea dintre Eu și Tu, respectiv dintre Eu și lumea înconjurătoare extinsă. Investirea planetară puternică a primului câmp subliniază autoconservarea și îngreunează găsirea lui Tu; investirea planetară puternică a câmpului al

șaptelea ne face prea ușor dependenți de mediul înconjurător și ne îngreunează afirmarea Eului împotriva dorinței de contact și apartenență.

Al doilea și al optulea câmp: Aici este vorba de „averea" noastră, în dublul sens al cuvântului, despre talente și capacități, dar și despre avuție și proprietate. Sunt simbolizate aici obținerea unor capacități sau bunuri, atitudinea și comportamentul nostru față de ele, felul nostru de a umbla cu ele. — Al optulea câmp arată atitudinea noastră față de schimbare, moarte și ideea morții. Tradiția vorbește aici și despre moștenirile revenite, respectiv despre trăirea corespunzătoare a pierderilor. Oamenii cu o accentuare puternică a acestui câmp au deseori o poziție specială de acceptare față de viață, fiind dispuși să lase întâmplarea să-și joace rolul.

Tensiunea antinomică dintre câmpurile doi și opt se află prin urmare pe de o parte, în dorința de a se prinde strâns și în angoasa de pierdere legată de asta, precum și în slaba dorință de schimbare, pe de altă parte, o găsim în spiritul de sacrificiu resemnat, care fuge de lume și în nostalgia pentru metafizic.

Al treilea și al nouălea câmp: Aici este vorba despre inteligența practică, despre contactele frățești, de vecinătate, cu semenii, despre schimb, milocirea cunoașterii și a experienței prin cuvânt și scris. Ne referim la atitudinea noastră față de comunicare, la crearea relațiilor și la toate căile de informare. — Câmpul al nouălea reprezintă domeniul intereselor și orientărilor religioase, filosofice, legate de concepția despre lume. Omul caută aici legături suprapersonale, iar cunoașterea și întrebările despre sens i se par mai importante decât știința „sigură".

Neluând prea literal atribuirea tradițională a călătoriilor mici și mari câmpului al treilea, respectiv celui de-al nouălea, atunci ea este un simbol al tensiunii antinomice din aceste câmpuri între mentalitatea obținută datorită mediului înconjurător și setea de cunoaștere ce o lărgește, pe de o parte, îndrăzneala de a sparge tiparele unor obișnuințe de gândire moștenite și cucerirea unor terenuri virgine, pe de altă parte.

Al patrulea și al zecelea câmp: În câmpul al patrulea se oglindesc atitudinile și experiențele noastre referitoare la tradiție, legătura noastră cu familia și patria sau despărțirea de acestea; un rol important în cazul investirii puternice a acestui câmp îl joacă „romanul de familie", determinarea noastră datorată mediului înconjurător, strămoșilor noștri, moștenirii lăsate de ei sau împotrivirea noastră față de acestea. Tradiția îi conferă acestui câmp o importanță specială referitoare la atitudinea noastră față de înaintarea în vârstă. — Câmpul al zecelea arată omul în relația sa cu viața publică, faima și recunoașterea, simbolizează „imaginea" pe care vrem să o arătăm lumii. În cazul accentuării acestui câmp omul se va afla cel mai activ în bătălia vieții, în cele mai dure controverse cu lumea exterioară pe care ar vrea s-o modeleze — succesul și insuccesul sunt ecourile propriilor acțiuni și ale influenței personalității sale.

Tensiunea antinomică dintre cele două câmpuri poate fi caracterizată cu introversie și extraversie, între cucerirea lumii interioare, respectiv a celei exterioare, în general desigur în punerea față în față a vieții familiar-private cu cea profesional-publică. Găsim extremele în fixarea incestuoasă în mediu și tradiție, pe de o parte, în fuga în publicitate și într-un rol social, pe de altă parte.

Al cincilea și al unsprezecelea câmp: În câmpul al cincilea se arată atitudinea noastră față de erotic, de dragostea sexuală, cum iubim și fascinația față de Eros. Spre deosebire de câmpul al șaptelea care ne cheamă să ne alegem conștient partenerul de viață, în câmpul al cincilea ne aflăm sub vraja eroticului — o comunitate de viață înseamnă altceva decât jocul erotic sau dorința pasională. Acest câmp este în relație cu copilul și cu tinerețea și, legat de asta, cu învățământul și, totodată, afirmă ceva despre relația noastră cu ludicul, în sensul cel mai larg al cuvântului. — Câmpul al unsprezecelea este câmpul prieteniilor și al relațiilor. Dacă aici este vorba doar de legături și „relații" în sensul real-practic, despre mecenat și a fi promovat, sau dacă e vorba de apartenența la grupuri și comunități legate prin scopuri comune în sensul

unor „frății de sânge" care leagă și obligă, toate aceste lucruri pot fi indicate prin investirea planetară și prin semnul sub care se află de fiecare dată câmpul. Antinomia acestor două câmpuri zace între lipsa de libertate a mânării erotic-senzuale, dependența față de impulsurile noastre pulsionale și raportul liber ales cu oamenii față de care simțim o afinitate electivă, care ne poate uni în prietenii și duce la întâlniri esențiale cu semenii noștri.

Al șaselea și al doisprezecelea câmp: Al șaselea câmp vorbește despre sănătatea noastră, despre bolile pe care le-am contractat și care sunt deseori legate de activitățile noastre profesionale. Totodată indică relația noastră cu munca, modul nostru de clasare socială și sentimentul nostru social. Omul se percepe aici ca fiind un membru care ajută sau servește comunitatea, ca întruchipând unele funcții necesare comunității. — Al doisprezecelea câmp este conform tradiției câmpul dușmanilor ascunși, al închistării și solitudinii, arată, conform experiențelor mele, împovărări ale copilăriei timpurii de tip fatal: evenimente care au dus la însingurare, despărțire, pierdere și, legate de ele, la angoase și sentimente de vinovăție care îngreunează implicarea socială, contactele de comunicare. Asta poate duce atât la angoasa de viață și la tendințe de asigurare, cât și la moduri de comportament grosolane, ajungând până la cele asociale, dar poate, prin învingerea angoasei, să ducă la destine și dezvoltări neobișnuite ale personalității, ceea ce nu le reușește celor care sunt mai protejați.

Dacă în accentuarea planetară a celui de-al șaselea câmp există pericolul unei restrângeri profesionale subjugante a libertății, în câmpul al doisprezecelea aflăm pericolul unor „atitudini anti" extremiste, care pot fi înțelese psihologic ca o reacție la frustrări și dezavantajări timpurii. Dacă omul având al șaselea câmp accentuat tânjește la o revoluție pe care nu îndrăznește s-o înceapă și la libertate, cel cu câmpul al doisprezecelea accentuat tânjește să poată prelua o anumită ordine și să se încadreze într-o anumită comunitate ce îi va lăsa totuși libertatea necesară; în cazul în care omul din câmpul al șaselea se va îmbolnăvi ușor de supraadaptare — psihosomatic —,

atunci în câmpul al doisprezecelea se va îm bolnăvi de consecințele refulărilor.

Cine s-a ocupat timp mai îndelungat cu horoscopul va fi mereu uimit de faptul că experiența confirmă principial importanța tradițională a câmpurilor. Realizarea scopurilor indicate de câmpuri va depinde întotdeauna, așa cum am menționat, de spațiul cultural corespunzător și de posibilitățile pe care le oferă pentru asta, acest lucru se referă și la înclinațiile profesionale și la interesele indicate în câmpuri, dar nu stabilite; posibilitățile profesionale sunt puternic dependente de mediul înconjurător corespunzător sociocultural. Importanța planetelor în diferitele câmpuri, modularea lor datorită poziției din cadrul diferitelor semne zodiacale, precum și aspectele lor sunt variabile ale horoscopului; prezentarea lor detaliată ar putea duce deja la o interpretare și ar constitui un material de manual, de aceea nu se mai află în intenția acestei cărți. Trebuie subliniată încă o dată indicația despre importanța luării în considerare, respectiv a cunoașterii mediului înconjurător sociocultural corespunzător, referitor la toate interpretările.

Ajungem astfel la un punct esențial: împlinirea horoscopului individual depinde de factori care-l depășesc, care pot fi recunoscuți tot atât de puțin din el ca sexul unui om. Asta înseamnă că pentru a-și realiza horoscopul omul are nevoie de un anumit grad de libertate sau, cu alte cuvinte, că abia omul ca individ ajunge să aibă un „horoscop individual". Astfel că evenimentele colective, cum ar fi epidemiile și războaiele, pot scoate horoscopul individual din vigoare pe scară largă; se sugerează astfel dependența demnității umane de libertatea personală.

Vreau să detaliez acum multilateralitatea posibilităților de exprimare ale horoscopului: în primul rând sunt cele douăsprezece semne zodiacale, dintre care sunt relevate de fiecare dată unele anume dintr-un horoscop — mai ales datorită poziției ascendentului, Soarelui și Lunii —, având o importanță marcantă. Li se alătură cele zece planete care sunt active în horoscopul fiecărui om, ele se schimbă de fiecare dată în moduri

diferite: o dată prin poziția lor din cadrul diferitelor semne zodiacale prin care fiecare planetă poate apărea în douăsprezece modulări diferite. Mercur aflat, de exemplu, în semnul Taurului sau Peștilor ș.a.m.d. este „un alt Mercur" decât cel din Gemeni sau Leu; el rămâne „principiul mercurian", dar acesta are de fiecare dată o altă nuanță, coloratură sau cum vrem să o numim. În Gemeni este mai „rațional" decât în Rac, unde funcția gândirii este purtată mai puternic de fantezie, în Fecioară este mai sistematic decât în Pești, unde gândirea primește ceva asociativ ce parcă se revarsă amplu etc.

Pe de altă parte, fiecare planetă — din nou principiul de bază rămânând același — va fi modificată suplimentar prin aspectele pe care le primește de la celelalte planete. Asemenea aspecte pot fi pe măsura esenței sale sau o pot limita, pot avea un efect care să potențeze sau, dimpotrivă, care să distorsioneze. Datorită influenței aspectelor planeta aspectată, ca și cea care aspectează dezvoltă diferite fațete ale esenței sale în plus față de coloratura pe care o primește datorită poziției sale într-un anumit semn. Un aspect al lui Saturn de pildă față de Mercur în Fecioară îl poate face să devină pedant; același aspect al lui Saturn față de Mercur în Pești îl va feri aici de estompare și îl va îngrădi etc.

Se alătură acestui lucru în al treilea rând poziția respectivă în câmp a unei planete; să rămânem la Mercur: el poate fi, datorită poziției câmpului, introvertit sau extrovertit, teoretic sau practic, comercial sau științific, artistic sau literar etc. — și trebuie implicate din nou poziția sa din diferitele semne zodiacale, dar și aspectarea. Astfel sunt exprimate, în funcție de poziția semnului, a câmpului și de aspectare, predispoziția, înclinația și talentul, direcția intereselor și felul tipic de „mânuire" a mercurianului.

Și, în sfârșit, se adaugă și „ierarhia" diferită a planetelor din horoscopul individual: din constelația generală dintr-o zi anume a tuturor planetelor în anumite semne și aspecte, valabilă pentru toți cei născuți în acea zi, horoscopul individual va accentua anumite planete diferit, prin data și locul nașterii unui om și le va „alege" având diferite valori pentru sine. Căci

datorită momentului individual al naşterii şi locului individual de naştere se stabilesc ascendentul şi celelalte câmpuri ale horoscopului şi prin asta şi ordonarea individuală a rangului planetelor. Astfel, un om — având aceeaşi constelaţie generală a zilei — poate avea una sau mai multe planete marcante în mod special, iar altele vor avea un efect mai redus în horoscopul individual, el îşi „poate alege în mod predestinat" componente saturniene, venusiene, marţiene etc. Planetele marcante sau cele având o intensitate redusă sunt percepute ca având o apropiere mai puternică, respectiv mai slabă a acestor principii. În legătură cu o asemenea „alegere a planetelor" putem vorbi despre oameni care au o „accentuare din partea lui Marte, Jupiter sau Saturn" sau despre un horoscop care are „planete dominante". În această ierarhie se găseşte cel mai individual element al horoscopului, deoarece această „alegere" este valabilă doar pentru scurtă vreme, ascendentul şi câmpurile parcurgând cu rotaţia pământului întregul zodiac în 24 de ore, iar planetele schimbându-şi repede poziţia din câmpuri.

Pe lângă aceste aspecte vom mai spune că aspectele tradiţionale sunt împărţite în aspecte armonioase sau de soluţionare şi aspecte dizarmonioase sau de tensionare, neexistând aici nici un fel de judecată de valoare aşa cum apare în astrologia vulgarizatoare ce împarte aspectele în „bune" şi „rele". Experienţa ne arată că un număr prea mare de aspecte armonioase dau prea puţine tensiuni care ar putea fi fructificate, astfel că omul trăieşte fără fricţiuni, devenind superficial, luându-şi viaţa prea în uşor. Aspectele tensionate în schimb împing la dispute şi modelare, îl fac pe om să fie cumva mai creativ, mai luptător; doar un număr copleşitor de aspecte tensionale, fără ajutorul unor contraforţe, poate să fie puternic împovărător şi să anunţe probleme greu de rezolvat sau să ducă la blocaje paralizante din cauza unor contratensionări.

În evaluarea toturor acestor factori şi a combinării lor se află arta interpretării horoscopului, arta tălmăcirii; dar şi cea mai bună interpretare rămâne în urma posibilităţilor de exprimare, respectiv a tabloului sinoptic viu al simbolisticii sale; căci numai cunoaşterea importanţei elementelor horoscopu-

lui este într-u câtva doar „gramatica", „teoria armoniei" cu ansamblul regulilor ei. Cu toate astea nu trebuie să ne descurajăm să dezvoltăm posibilitățile noastre de interpretare tot mai fin și mai diferențiat.

I s-a adus astrologiei reproșul că numărul ei mare de factori și combinații ne poate face să scoatem, dar și să introducem prin interpretare „totul", din, respectiv în horoscop. Unele școli astrologice lărgesc acest cuantum prin atragerea lunilor planetelor sau a unor puncte sau construcții ipotetice, cu ajutorul cărora cred că pot face declarații mai precise. Se va găsi atunci adesea chiar și vreun punct de referință prin care să se explice ceea ce trebuie explicat — „post festum"; dar la ce-i ajută unui pacient dacă abia la autopsie se va putea stabili adevăratul diagnostic? Desigur că încercarea de a explica ulterior anumite evenimente își are îndreptățirea sa, căci este calea spre extinderea experiențelor noastre. Dar eu sunt de părere că trebuie mai întâi să verificăm amănunțit elementele astrologiei „clasice" și posibilitățile lor de a fi combinate, ca apoi să le comparăm cu experiențele altor științe umaniste, înainte de a face prea multe speculații ipotetice. Dacă astrologia ajunge azi din nou mai mult în public, ea nu are voie să mai practice un joc ezoteric cu mărgele de sticlă, ci trebuie să intre în contact cu științele ei învecinate și să se explice cu acestea.

X

Astrologia în folosul vieții

Există o singură problemă, una singură, în tot universul: a le da oamenilor din nou o interpretare spirituală a existenței lor, un soi de dor spiritual și de neliniște.

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

De cele mai multe ori astrologia este identificată cu horoscopia*, care nu este decât o parte a domeniului ei — astrologia este mai cuprinzătoare. Pe lângă faptul că este, probabil, cea mai veche știință omenească, ea ne mijlocește imaginea universului care ne arată ordinea plină de sens a sistemului nostru solar și, în măreția sa, declanșează în noi acel dor spiritual și neliniștea pe care le exprimă citatul de mai sus; o imagine a universului care ne face să percepem venerația față de „cerul înstelat de deasupra noastră și legea morală din noi", care îl impresiona atât de tare pe Kant. Deoarece resping horoscopia, adversarii astrologiei nici măcar nu-și dau osteneala să studieze această imagine a universului. Iar dacă văd în astrologie un substitut al religiei, ar trebui să spunem că o religie care nu implică cosmosul nu ar da importanță celei mai măreațe opere a Creatorului. N-am putea oare tocmai prin regândirea plină de înțelegere a legilor acestui cosmos să gă-

* Horoscopia este partea exoterică a astrologiei, rezultatul și instrumentul ei practic. (*N. t.*)

sim calea mirării plină de veneraţie, care reprezintă rădăcina tuturor trăirilor religioase?

Recunoaşterea legăturii dintre macro- şi microcosmos şi înţelegerea corespondenţelor simbolice între „sus şi jos" ne dau posibilitatea unei extinderi a conştiinţei şi ne ajută să înţelegem ceea ce Lao Tse exprimă în *Tao Te Ching*:

> Omul are ca model pământul.
> Pământul are ca model cerul.
> Cerul are ca model SENSUL.
> SENSUL se are pe sine ca model.

Mai ales după mijlocul vieţii şi la bătrâneţe, atunci când întrebările despre sensul vieţii devin mai importante pentru noi, studiul astrologiei ne va putea îmbogăţi enorm şi ne va îndrepta privirea către un spectacol al lumii care devine cu atât mai fascinant, cu cât ajungem să-l pătrundem mai adânc. Imaginea universului este cuprinzătoare; fie că suntem oameni de ştiinţă care studiază natura sau spiritul, artişti sau politicieni sau doar nişte simpli „căutători", astrologia ne face să presimţim cauza comună primordială a domeniilor cunoaşterii noastre ce apar în mod separat gândirii noastre; ea ne permite o privire de ansamblu asupra legilor care stau la baza lumii fenomenologice, găsindu-şi în ea diferite moduri de constituire. Ele sunt forme de exprimare ale aceluiaşi principiu spiritual care „produce" un ton, o culoare sau care devine eficient ca aspect în sens astrologic, ale unui principiu care se dezvoltă în organismul sistemului nostru solar şi care ne face să-i presimţim caracterul unitar. Dacă învăţăm să ne considerăm pe noi înşine ca fiind o părticică a acestui organism, ca participând la planul lui de construcţie, putem deveni un medium în care se oglindeşte „întregul" — „brânciul şi cercul" despre care vorbeşte Angelus Silesius*.

* Angelus Silesius (pe numele adevărat Johannes Scheffler), născut la Breslau (actualmente Wrocław, Polonia), 1624–1677, poet religios al barocului, preot şi medic. (*N. t.*)

Posibilitățile unui ajutor practic-concret în viață vin în schimb de la horoscopie. Mai întâi din faptul că horoscopul ne ajută să ne recunoaștem vocația. Experiența arată că omul are un presentiment pentru ceea ce urmează să fie destinul său. În armonia dintre viață și destin constă sentimentul rostului existenței noastre. Unii îl găsesc în preluarea unor posturi, alții în funcțiile politice sau sociale deținute; unii au un imbold spre viața publică, alții către introversie; unii sunt meșteșugari sau comercianți, alții artiști sau filosofi etc. În cadrul zodiacului am încercat să abordez aceste „imagini conducătoare"; extrem de importantă este poziția în horoscop a câmpurilor planetelor care anunță unde se află domeniul lor de realizare în mediul social. Deoarece suntem cu toții în mare măsură — mai ales datorită mediului din care am făcut parte de timpuriu — formați și deseori deformați, horoscopul reprezintă un ajutor pentru a înțelege conceperea noastră primară. Horoscopul ne oferă marea șansă, începând din momentul nașterii, să recunoaștem talente, înclinații ca și predispoziții la boli etc., el poate fi așadar atras și pentru profilaxia tulburărilor dezvoltării și a îmbolnăvirilor, precum și pentru a înțelege din timp legăturile psihosomatice care se derulează în mare măsură pe fundalul influențărilor ființei sau al unor atitudini greșite.

Din practică știm cum mulți oameni sunt împinși, deseori atât de devreme, în roluri care nu le sunt potrivite, că aceste roluri le-au devenit o „a doua natură", de care suferă fără să înțeleagă motivul. În consilierea horoscopică confruntarea cu conceperea sa primară poate aduce o schimbare decisivă în viața unui om, obținerea unei noi „poziții a macazului".

Ar fi însă o neînțelegere dacă am presupune că astrologia ar susține individualismul; horoscopul simbolizează întotdeauna concomitent sarcina fiecăruia în colectiv, în definitiv în cadrul întregului organism al umanității; aici rezidă aspectul etic și social al astrologiei. Așa cum apare, de pildă, în descrierile medievale despre „copiii planetelor", fiecare are anumite înclinații, talente și interese în conformitate cu horoscopul său, care îi dau capacitatea de a prelua anumite sarcini în societa-

te, ba chiar îl obligă la asta, ceea ce este în folosul întregului. Din nou se oferă parabola unui organism în cadrul căruia fiecare organ are funcții anumite, care nici nu devin independente, nici nu au voie să lipsească, dacă dorim ca organismul să rămână sănătos. Astfel interpretează horoscopul funcțiile fiecăruia în comunitate, care are nevoie de reprezentanții tuturor semnelor zodiacale, planetelor și câmpurilor pentru ca sarcinile multilaterale să fie îndeplinite, pentru o perpetuare sănătoasă, recunoscând dependențele reciproce. Numai asta garantează în cele din urmă conlucrarea tuturor într-un singur sens cuprinzător. Numai așa devine fiecare în parte purtătorul sensului unei sarcini necesare; horoscopul nu spune în afară de asta nimic despre unde se află „locul" lui în comunitate, în ce strat social își duce sarcina la bun sfârșit, ci vorbește numai despre tipul acestei sarcini — „sensul" unui horoscop are multe niveluri în care se realizează. Să luăm, de exemplu, un om care prin structura horoscopului său simte că îi este hărăzit ca printr-o activitate de întrajutorare să-și găsească sensul vieții — acest lucru poate fi recunoscut în horoscop. Nu poate fi recunoscut însă locul lui în „ierarhia verticală" a societății. Va lucra la infirmierie, în asistență socială, ca ajutor medical aflat în practică, în chiropractică, la masaj, terapie respiratorie, ca practician în medicină fără titlu universitar, ca medic sau psihoterapeut ș.a. — asta nu poate fi văzut în horoscop; dar un asemenea om își va căuta întotdeauna sensul vieții într-o activitate de caritate. Dacă un om marcat de Saturn va deveni un tehnician, un inventator, un descoperitor, un revoluționar etc., toate astea nu pot fi văzute cu ajutorul horoscopului; dar întotdeauna un asemenea om va voi să ajute ca Noul să vadă lumina, să se spargă tradițiile împietrite, iar sistemele vechi să fie învinse.

Nu-i este dat fiecăruia să-și împlinească întru totul horoscopul — oricine este dependent de factori transhorosocopici, supraindividuali: de aptitudinile moștenite, ca și de mediul social; acești factori îl pot ajuta sau îl pot împiedica în acea împlinire. O societate intelectualizată de profit, având probabil ca scop propus succesul, puterea și proprietatea, îi va face gre-

utăți unui om înclinat spre muzică sau cu o fire contemplativă. Cunoașterea horoscopului personal le poate da acestor oameni curaj ca „totuși" să-și țină „partea", să preia sarcina de a reprezenta și trăi ceea ce spiritul vremii ar fi vrut să neglijeze sau să reprime; îi poate feri de la o adaptare prea puternică, având poate un complex de inferioritate că sunt „altfel" decât o pretind ideologiile legate de prezent.

Horoscopia viitorului va fi în folosul vieții în toate domeniile consilierii și terapiei, și pentru propria înțelegere și a celorlalți. Calculul horoscoapelor și studiul astrologiei ne sunt azi facilitate prin mijloacele menționate mai devreme. Pentru interpretarea și pătrunderea mai profundă a gândirii astrologice ne stau la dispoziție un mare număr de cărți bune și chiar importante. La sfârșitul acestei cărți am menționat scrierile care mi-au fost cel mai de folos. Studiul astrologiei este deschis azi oricui; este treaba fiecăruia ce va face cu el.

Cel mai important ajutor pentru viață ne este dat de horoscop, după părerea mea, prin faptul că ne conștientizează legătura dintre „interior și exterior", prin recunoașterea în ce măsură destinul nostru este, ca să spunem așa, partea externă a caracterului nostru. Dacă nu luăm în seamă influențele supraindividuale și colective cărora le suntem expuși, rămâne totuși o parte importantă a celor întâmplate nouă și întâlnite de noi care sunt efectul personalității noastre și al comportamentului nostru, ceea ce am numit împreună cu Wilhelm v. Scholz ca fiind „forța de atracție a referinței"; în timp ce alegem dintr-o multitudine de posibilități ceea ce corespunde înclinațiilor și intereselor noastre — adică nu corespunde celor învățate datorită ofertei mediului înconjurător, ci este vorba despre înclinațiile cu care am fost amprentați horoscopic — creăm o „disponibilitate selectivă față de soartă", care printr-o asemenea alegere va face să apară anumite urmări. În conformitate cu experiența este resimțit ca fiind de un real ajutor dacă cel care caută sfaturi începe să vadă legătura ființei sale cu ceea ce i se întâmplă, începe să intuiască o coerență a sensurilor. Această „disponibilitate selectivă față de soartă" am încercat să o exprim în descrierea zodiacului prin „situațiile

germinative"; dar ea este bineînțeles valabilă pentru întreg horoscopul, iar locul său de inserție se află în punctul de atingere al cosmotipului cu lumea înconjurătoare, acolo unde se formează partea recognoscibilă astrologic a destinului. Alte „participări ale destinului" ca sexul, apartenența la o rasă și originea noastră socială, precum și ereditatea noastră nu pot fi recunoscute din horoscop. Poate că o viitoare astrologie va reuși să înțeleagă mai clar decât ne este posibil azi participarea horoscopică a destinului. Disponibilitatea selectivă față de soartă prezentată de horoscop prin natura noastră primară nu este ceva rigid; chiar dacă nu putem schimba natura primară sau structura de bază atât de mult încât să devenim altă persoană, există totuși în cadrul său un spațiu de joc considerabil; un „Berbec" nu se va preschimba niciodată în „Pește" etc.; dar cum trăiește starea de a fi Berbec — asta poate arăta foarte diferit; cum putem să ne folosim de talentele noastre nu este ceva fixat în mod fatalist.

Același lucru e valabil și pentru principiile planetare; fiecare planetă poate fi trăită între polii unei nonreflectări naive și unei diferențieri maxime. Chiar și numai cunoașterea scalei acestor posibilități este de ajutor, căci aici zace capacitatea de dezvoltare a acestor forțe în individ; și totodată felul în care trăim un astfel de principiu ne va face să recunoaștem, ca „feedback" prin rezonanța mediului înconjurător asupra comportamentului nostru, în ce constă aportul nostru la ceea ce aparent ni se întâmplă numai „din exterior"; în funcție de cum realizăm în noi înșine pe Venus, Marte, Saturn etc., tot așa le realizăm și în exterior. Dacă trăiesc cumva un Neptun dominant nereflectat-inconștient, sunt ca un sistem deschis, care este împovărat haotic cu toate influențele posibile; așa voi ajunge să am relații interumane confuze; sau dacă am doruri nedefinite și dorințe iluzorii la care viața nu-mi poate da răspunsuri clare, voi fi tot mereu dezamăgit; o dată cu extinderea conștienței, Neptun îmi va putea deveni în schimb un instrument fin pentru empatie și înțelegere psihologică, el îmi va diferenția posibilitatea de percepție și îmi va mijloci talentele artistice.

În astrologia viitorului, astrologii și cei care caută sfaturi se vor debarasa pesemne de reprezentarea de a prezice, respectiv de a li se prezice destinul; vor trece de la prezicerile superstițioase la un ajutor practic, de consiliere pentru viață, la mijlocirea cunoașterii de sine care lărgește conștiința. Ar fi de dorit pentru asta să fie înființate instituții care să ofere cursuri de inițiere, exerciții în cadrul unor seminare și studii comparative folosind alte metode de consultanță — ca în orice domeniu al cunoașterii, nici astrologiei nu-i prieste „înmulțirea consangvină"; are nevoie de controversa cu celelalte științe umaniste. Pe de altă parte, nu mi se pare de dorit ca astrologia să fie adusă în universități; față de atitudinea existentă aici, referitoare la metodele de lucru și țelurile puse, ea ar sărăci, devenind un mod de testare matematic-statistic, așa cum predomină azi în psihologia academică — ar fi păcat de astrologie. Deoarece ne oferă o concepție organic-unitară asupra universului la care nu trebuie să se renunțe în favoarea unei transformări într-o știință conformă cu criteriile academice.

În psihoterapie ni se întâmplă deseori ca un pacient să accepte mai degrabă o suferință a trupului ca fiindu-i predestinată, decât să înțeleagă posibila codeterminare psihică a suferinței sale, acest lucru împovărându-l prin propria răspundere și prin necesitatea de a se schimba. Asemănător, mulți dintre cei care caută sfaturi vor să-și afle „destinul" din horoscopul personal pe care sunt gata să-l accepte, ca și când totul ar fi fixat și nimic n-ar mai putea fi schimbat — dar acesta nu este sensul horoscopului.

Și la prognozele astrologice ar trebui păstrată o distanță față de rețetele de tălmăcire și de profețiile unor întâmplări sau mărturii prestabilite ce nu lasă loc pentru răspunderea personală și luarea deciziilor. Pe de altă parte, astrologia, împreună cu cel care caută sfaturi, ar trebui să se străduiască să clarifice și să prelucreze situația internă și externă a modului profund de a trăi o constelație planetară pentru respectivul om și mediul său înconjurător. Altminteri ne-am comporta ca acei medici care tratează un simptom fără a-l întreba pe pacient despre situația sa de viață.

Prognozele astrologice se bazează fie pe așa-numitele tranzituri — trecerile planetelor aflate în mișcare peste constelațiile horoscopului de bază — sau pe horoscoapele ajutătoare (horoscopul anual ș.a.), fie, în cazul progresiilor, pe analogiile simbolice între măsurătorile spațiale și temporale (1 grad = 1 an), respectiv între horoscopul de bază și timpul care înaintează (1 zi = 1 an). Pe noi ne interesează aici doar că prognoza se referă la ritmuri ale dezvoltării, șanse și perioade de criză care pot fi cunoscute cu privire la scadența temporală, nu însă — sau numai limitat — referitor la rezultatele citibile din asta, ele fiind deteminate pe mai multe straturi: depind de vârstă și starea de dezvoltare a individului, de spațiul său vital și situația actuală, de părerea despre sine și de maleabilitatea sa. Prognozele îi îndeamnă pe unii astrologi să aibă închipuiri de atotputernicie, de grandomanie și o vanitoasă lipsă de scrupule. Există un mod de a te apăra de asta, și anume printr-o informare clară a publicului asupra razei de acțiune și limitelor prognozelor astrologice, prin crearea unei categorii profesionale conștiente de responsabilitățile sale, precum și prin recunoașterea unor astrologi bine calificați, de specialitate, care și-au dovedit cunoștințele și pentru care ar trebui să fie obligatoriu ceva ca jurământul hipocratic al medicilor — „nil nocere"* ar trebui să fie și cerința de bază a astrologilor.

În cazul prognozelor nu trebuie să ne lăsăm induși în eroare de „găselnițele" care deseori sunt considerate a fi mai importante decât în realitate, iar eșecurile sunt uitate chiar și de către cei care au fost sfătuiți. Desigur că apar și pronosticuri potrivite, fie datorită capacităților speciale ale astrologului, fie datorită cunoașterii și observațiilor exacte pe timp îndelungat, făcute celui care urmează a fi sfătuit, care i-au dat astrologului posibilitatea să-i cunoască reacția la diferite constelații, astfel că la reapariția lor va putea prevedea totul cu destulă probabilitate. Ar trebui să ne abținem să găsim acele „lovituri în

* Primum nil nocere = în primul rând să nu dăunezi, zicală latină a lui Scribonius Largus, medicul de curte al împăratului roman Tiberius Claudius Nero Caesar Drusus. (*N. t.*)

plin" în vederea confirmării adevărului prognozelor astrologice; de obicei acest lucru eşuează — îmi amintesc doar de prezicerile politice ale aşa-numitei astrologii mundane; sunt de părere că pentru a avea putere de convingere trebuie să dăm ajutor în depăşirea unor probleme grave de viaţă, în loc să aspirăm la lovituri date în plin ce nu pot fi decât singulare, conform naturii lucrurilor. Osteneala în găsirea unei lovituri date în plin este un tribut inutil adus „ştiinţificităţii", care pune preţ pe numerele mari pentru a se simţi ştiinţifică.

Pe de altă parte, nu avem nici un fel de pretext pentru a refuza complet prognozele; ele au dreptul şi sensul lor dacă sunt folosite în anumite limite valabile: nu trebuie să existe declaraţii care să-l transforme pe cel sfătuit într-un obiect, care să nu i se adreseze ca unui subiect care acţionează, care vrea şi poate decide, care îl pun sub curatelă, interzicându-i orice alegere şi responsabilizare proprie. Pe de altă parte, chestionarea horoscopului în cazul unor decizii grave, pericole ameninţătoare, paşi scadenţi în dezvoltare etc. poate fi de un real folos — pentru comparaţie vezi următorul exemplu: să nu coseşti iarba dacă prognoza vremii prevede ploaie pe termen lung.

Bineînţeles că fiecare în parte va avea opinia sa referitoare la acest raport, Shakespeare avea dreptate când spunea că „zăcem în praf, plini de păcate, dispreţuim o asemenea scriere şi n-o vedem" sau poate că au dreptate cei care cred că horoscopul ne face dependenţi şi superstiţioşi? Nu există un răspuns cu valabilitate universală; cine vrea să-şi facă o părere proprie va trebui să se ocupe temeinic de astrologie.

Astrologia nu ne promite o viaţă fără probleme, „noroc", posibilitatea de a evita suferinţa, angoasele şi erorile; dar ne ajută la o extindere a conştiinţei care constă în primul rând în însuşirea plină de înţelegere a horoscopului; acest lucru este primul pas în vederea învingerii sale, căci în fond ar trebui să trecem dincolo de horoscopul nostru ca peste o sarcină îndeplinită.

Încă o indicaţie mi se pare potrivită pentru o cercetare astrologică viitoare: aşa cum le-am trăit noi în cadrul psihotera-

piei, interesul și străduința teoretice și terapeutice s-au îndreptat inițial spre individ, despre a cărui dezvoltare psihanaliza, mai ales, a strâns experiențe fundamentale, cercetând minuțios istoricul vieții fiecăruia în parte, începând cu nașterea sa. În decursul ultimelor decenii s-a ajuns tot mai mult la faptul de a vedea individul în mediul său familial și social și de a-l implica atât teoretic, cât și terapeutic. Asta a condus printre altele la consilierea matrimonială și educațională, la terapia cuplurilor căsătorite, dar și a grupurilor de cupluri căsătorite, iar în cele din urmă la terapia de familie, care a cercetat structurile intrafamiliale și rolurile fiecărui membru de familie în parte; pe această cale am ajuns la păreri și metode terapeutice noi și extrem de eficiente. S-a recunoscut că fiecare în parte, având destinul său propriu, este implicat mai mult în structurile de familie decât o arată cercetarea individului și a structurii sale pulsionale. Așa cum crește ciuperca din miceliul ramificat sub pământ, tot așa are și individul rădăcini într-un trecut mai amplificat decât cel al părinților săi — strămoșii aparțin acestor rădăcini, tradiții care se întind uneori peste generații și imagini conducătoare ale unor dinastii de familie.

În acest sens, astrologii ar trebui să încerce să ia în considerare horoscopul individual având ca fundal horoscoapele unei familii întregi. Detașat de mediul familial, horoscopul individual lasă multe întrebări deschise la care am putea răspunde parțial prin atragerea horoscoapelor unor membri de familie. Pe lângă horoscoapele comparative ale unor membri de familie, ar fi interesant de cercetat și legăturile dintre generații, așa cum apar ele în revenirea anumitor semne zodiacale sau a unor constelații ale planetelor la diferite generații ale unei familii, adică legile eredității pe bază horoscopică. Presupun că din asemenea legături dintre generații horoscopul individual se mai încarcă cu un sens specific.

În astrologie zac încă multe comori ascunse care ne pot aduce servicii valoroase în învingerea problemelor personale, ca și a celor interumane și sociale. Azi, când problemele conviețuirii cu semenii ne încolțesc tot mai mult, când procesele de masificare pun în primejdie demnitatea individului, iar pe

de altă parte individualismul brutal amenință prosperitatea întregului, gândirea astrologic-unitară și înțelegerea simbolurilor ne pot face să apreciem din nou „marea ordine divină" (E. Anrich), al cărei model ne este tot mai necesar. Astrologia ne învață prețuirea fiecărui destin în parte, în care este înrădăcinată baza întregii umanități și ne arată totodată sarcinile individului în mediul social, obligațiile noastre față de comunitatea în care ne percepem ca părți ale unui întreg întins dincolo de noi, pentru care suntem și noi responsabili.

Bibliografie

Adler, Oskar: *Das Testament der Astrologie. Einführung in die Astrologie als Geheimwissenschaft,* în cinci volume. Volumul I: *Die allgemeine Grundlegung der Astrologie — Tierkreis und Mensch,* Editura Walter Krieg, Viena/Bad Bocklet, Mainfranken/Zürich, 1950.

Adler, Oskar: *Einführung in die Astrologie als Geheimwissenschaft.* Seria a doua, *Tierkreis und Mensch* (cuprins și în volumul sus-numit). Seria a treia, *Planetenwelt und Mensch,* Partea I, în Editura proprie, Viena, 1937.

Operele complete ale lui Oskar Adler au apărut la editura Heinrich Hugendubel și pot fi livrate în întregime începând din 1993.

Anrich, Elsmarie: *Groß Göttlich Ordnung. Thomas von Aquin — Paracelsus — Novalis und die Astrologie,* Tübingen, 1951.

Anrich, Ernst: *Moderne Physik und Tiefenpsychologie,* Stuttgart, 1982.

Boll, Franz: *Sternglaube und Sterndeutung. Die Geschichte und das Wesen der Astrologie,* Leipzig, 1918.

Beer, Hans: *Neue Astrologie,* München-Planegg, 1951.

Delsol, Paula: *Chinesische Horoskope,* Geneva, 1972.

Frankhauser, Alfred: *Das wahre Gesicht der Astrologie,* Zürich, 1932.

Frankhauser, Alfred: *Horoskopie,* Zürich, 1939, ed. a 2-a.

Geißler, Horst Wolfram: *Der ewige Tempel. Studien zur Geschichte, zur Entwicklung und zu den Grundgedanken der Astrologie,* München-Planegg, 1949.
Heitler, Walter: *Der Mensch und die naturwissenschaftliche Erkenntnis,* Braunschweig, 1966.
Jünger, Ernst: *An der Zeitmauer,* Stuttgart, 1959.
Klöckler, Herbert Freiherr von: *Kursus der Astrologie,* trei volume, Freiburg, 1974, ed. a 4-a.
Klöckler, Herbert Freiherr von: *Astrologie als Erfahrungswissenschaft,* Leipzig, 1925.
Klöckler, Herbert Freiherr von: *Berufsbegabung und Berufsschicksal,* Leipzig, 1928.
Astrologia lui Johannes Keppler, o selecţie a scrierilor sale. Introd. şi ed. de Heinz Artur Strauß şi Sigrid Strauß-Kloebe, München şi Berlin, 1926.
Knappich, Wilhelm: *Geschichte der Astrologie,* Frankfurt/Main, 1967.
Koch, Walter A.: *Aspektlehre nach Johannes Keppler. Die Formsymbolik von Ton, Zahl und Aspekt,* Hamburg, 1952.
Koestler, Arthur: *Die Wurzeln des Zufalls,* Berna, München, Viena, 1972.
Kühr, Erich Carl: *Psychologische Horoskopdeutung,* Viena, 1948.
Kündig, Heinrich: *Das Horoskop. Die Berechnung, Darstellung und Erklärung,* Zürich, 1950.
Lankes, Otto: *Das Weltbild der Astrologie nach den Quellen des Altertums dargestellt,* Dießen, 1956
Metman, Philipp: *Mythos und Schicksal. Die Lebenslehre der antiken Sternsymbolik,* Leipzig, 1936.
Mrsič, Wilhelm: *Astrologie als Weltanschauung,* Leipzig, 1925.
Riemann, Fritz: *Grundformen der Angst,* Editura Reinhardt, 1976, ed. a 11-a.
Ring, Thomas: *Das Lebewesen im Rhythmus des Weltraums,* Stuttgart, 1939.
Ring, Thomas: *Das Sonnensystem ein Organismus. Eine gestalt-theoretische Untersuchung,* Stuttgart, 1939.
Ring, Thomas: *Astrologische Menschenkunde,* trei volume, Zürich, 1956, 1959, 1969.

Ring, Thomas: *Der Mensch im Schicksalsfeld,* Stuttgart, 1941.
Ring, Thomas: *Astrologie ohne Aberglaube,* Düsseldorf şi Viena, 1972.
Ring, Thomas: *Astrologie neu gesehen,* Editura Aurum, 1977.
Reich, Heinrich: *Das Geheimnis des Tierkreises. Eine tiefenpsychologische Begründung der Astrologie,* München-Planegg, 1949.
Rosenberg, Alfons: *Zeichen am Himmel. Das Weltbild der Astrologie,* Zürich, 1949.
Rosenberg, Alfons: *Durchbruch zur Zukunft. Der Mensch im Wassermannzeitalter,* München-Planegg, 1958.
Schadewaldt, Wolfgang: *Griechische Sternsagen,* Frankfurt/Main, 1956.
Schmitz, Oskar A. H.: *Der Geist der Astrologie,* München, 1922.
Scholz, Wilhelm v.: *Der Zufall und das Schicksal,* Leipzig, 1924.
Schult, Arthur: *Astrosophie als kosmische Signaturenlehre des Menschenbildes,* Două volume, Bietigheim, 1972.
Schwabe, Julius: *Archetyp und Tierkreis,* Basel, 1951.
Sementowsky-Kurilo, Nikolaus: *Astrologie und Psychologie,* Zürich, 1960.
Strauß, Heinz Artur: *Der astrologische Gedanke in der deutschen Vergangenheit,* München şi Berlin, 1926.
Strauß-Kloebe, Sigrid: *Kosmische Bedingtheit der Psyche. Kosmische Konstellation und seelische Disposition,* Weilheim, 1968.
Strauß-Kloebe, Sigrid: *Das kosmopsychische Phänomen. Geburtskonstellation und Psychodynamik,* Walter-Verlag, 1977.
Surya, G.W. / Valier, M. E.: *Okkulte Weltallslehre,* München, 1922.
Tomaschek, R.: *Kosmische Kraftfelder und astrale Einflüsse,* Aalen, 1959.
Ungern-Sternberg, Olga von: *Die innerseelische Erfahrungswelt am Bilde der Astrologie,* Stuttgart, 1975.
Wachsmuth, G.: *Kosmische Aspekte von Geburt und Tod,* Dornach, 1956.

Wechssler, Eduard: *Die Generation als Jugendreihe und ihr Kampf um die Denkform,* Leipzig, 1930.
Werle, Fritz: *Das All und die Lebenslinie,* München-Planegg, 1932.
Werle, Fritz: *Seelenwelt und Himmelsraum,* München-Planegg, 1934.
Werle, Fritz: *Schicksal und Erdraum,* München-Planegg, 1935.
Werle, Fritz: *Vom Wesen der Totalität. Ein Versuch,* München-Planegg, 1938.
Winkel, Erich: *Naturwissenschaft und Astrologie,* Augsburg, 1930.
Xylander, Ernst von: *Astrologie,* Zürich, 1955.